Jesus

En Profet i Islam

av

Muhammad ‘Ata ur-Rahim

oversatt av:

Børge B. N. Blåtind

Jesu liv, tiden han levde i, hvem var han?
Hva skjedde etter hans død, hvem fulgte ham?
Jesu lære, kontra Pauli lære, katolikk kontra unitarisk tro?
Her er den historiske forskning, fra en mengde kilder.

30 års forskning for første gang på norsk.

ISBN 82-996880-0-0

Kjære leser.

Denne bok er oversatt på privat initiativ og flere bøker vil følge. Dette er bøker som ikke naturlig vil bli oversatt til norsk på grunn av et lite marked foreløpig. Du som holder denne bok i hånden har fått den som en elektronisk kopi i PDF-format eller en kopi av en utskrift fra samme.

Jeg oppfordrer alle til å spre denne boken til så mange som mulig, enten som papirkopi eller elektronisk kopi. Kunnskap er nyttig til å bekjempe uvitenhet og hat.

Spre bøker, din familie, dine venner og kolleger vil takke deg. På forhånd tusen takk.

Måtte Gud velsigne deg og din familie.

Varme hilsener fra Børge B. N. Blåtind

Ditt bidrag skal settes inn på min konto:

Børge B. N. Blåtind
Vision Work, Publishing
Postboks 609 Sentrum
4001 Stavanger, Norge

Konto no: 8160 05 93684

E-mail: ris_stavanger@yahoo.no

Forside og bakside bildet er laget i 2004 av: Børge B. N. Blåtind (Bildet hentyder til at Gud er En og treenigheten er en oppfinnelse, en skygge).

❖❖❖❖❖❖❖

Originalen er:

Jesus, A Prophet of Islam
by
Muhammad ‘Ata ur-Rahim

Original boken er utgitt på mange forlag, du kan bestille den fra din bokhandel eller fra:
www.amazon.com

❖❖❖❖❖❖❖

Innhold

Forord

En fremstående lærd kristen historiker innrømmer at nåtidens kristendom er en ”maske” over Jesus ansikt, men fortsetter med å si at en maske båret over slik en lang tid får et eget liv og må forstås i et slikt lys. Muslimene tror på den historiske Jesus og nekter å godta denne ”maske”. Dette er i et nøtteskall hva Islam og Kirken har vært uenig om i de siste fjorten hundre år. Selv før Islam kom, Arianer, Paulicianere og Gotere, for å nevne bare noen få, aksepterte Jesus, men avviste denne ”masken”. De hellige romerske keisere tvang de kristne til å tenke likt. For å oppnå dette umulige mål ble millioner kristne drept. Castillo, en beundrer av Servitus, sa at ”å drepe en mann er ikke å bevise en doktrine”. Overbevisning kan ikke tvinges med en dolk.

Det er foreslått i noen miljøer at for å oppnå integrering i England, skulle muslimene endre sine to høytider til å falle sammen med jul og påske. De som oppfordrer til dette glemmer at disse er før-kristne hedenske festivaler. Den ene er den eldgamle fødselsdag til solguden, og den andre var viet til den Angelsaksiske fruktbarhetsgudinnen. I en slik situasjon kan en lure på hvem som i realiteten er ”antikrist”.

I denne bok er det gjort et forsøk på, kanskje for første gang, å studere Jesus hellige liv, og gjøre bruk av alle tilgjengelige kilder, inkludert Dødehavsrullene, kristne skrifter, moderne forskning, Koranen og Hadith. Kristne lærde som forsøker å skrive om Jesus kan ikke helt fri seg fra ideen om hans guddommelighet. Når de mislykkes i å bevise hans guddommelighet, konkluderer noen med at han ikke eksisterte i det hele tatt, eller at han er ”alle ting til alle mennesker”. Et objektivt studie er umulig for alle med denne innstilling. Denne bok starter med en overbevisning om at Jesus har eksistert. Han var en mann og en profet til Allah (Gud).

Denne bok er et resultat av mer enn tretti års studier. Min takk går til Amatur Raquib, som tok besværet med å finne ut-av-trykk bøker solgt over hele USA. Disse bøker var utilgjengelig i Karachi bibliotek, så den hjelp hun gav meg var av vesentlig betydning.

Hans eksellense herr Ahmad Jamjoom fra Jeddah besøkte meg i Karachi og hans oppmuntring og støtte var alltid til stede når jeg møtte vanskeligheter.

Behørig takk også til hans eminense sjeik Mahmoud Subhi fra Jamiat Dawa Islamia i Tripoli som gjorde det mulig for meg å komme til London for studere dette emne i dybden.

I London møtte jeg hans eminense sjeik ’Abd al-Qadir as-Sufi. Hans hjelpende hånd var med meg hvert skritt på veien. Dette resulterte i et samarbeid med herr Amad Thomson og meg. Han hjalp meg med å samle materialet, og uten hans arbeide hadde arbeidet gått veldig langsomt. Hajj ’Abd al-Haqq Bewley var altid rede med nyttige forslag og råd.

Den hengivenhet og hjertevarme jeg mottok fra dr. Ali Aneizi kan ikke beskrives, men er dypt følt.

Til sist, i ord fra Koranen,

Intet fra meg unntatt med hjelp fra Allah.

Muhammad ’Ata ur-Rahim

London
7 Jumada al’Awal, 1397 A.H.

Introduksjon

Forfatteren av denne boken, Muhammed ’Ata ur-Rahim, følte lidenskapelig at hvis folk i de kristne land hadde noe kunnskap om den Islamske tro, sammen med en realistisk forståelse av Jesus, profeten, må han hvile i fred, ville en stor del unødvendige bekymringer ungås i fremtiden. En strålende verdensborger og lærd, forfatteren kjenner ingen nasjonale grenser for hans omtanke for folks lykke og velvære. Tverrkulturell uvitenhet hevdet han er den største årsak til dagens lidelser og urett.

Denne boken er skrevet først og fremst for den vestlige verden, men også for alle som søker opplysning i de floker av motstridende ideer rundt Jesu fødsel, hans oppgave og hans død. Muhammed ’Ata ur-Rahim angrep denne røre med den logiske sans hos en ren historiker; han fant at den største forvirringen er forårsaket av to dogma som motsetter seg rasjonell forklaring – den antatte Guddommelighet av Jesus og Treenigheten.

Dette arbeid gjør ende på en stor del av de myter som den kristne kirke bygger på, og viser Jesus som den ortodokse jøde han faktisk var; en lærer i den Unitariske tro (enhetstro) sent som en budbringer av Allah for å tilintetgjøre de uekte elementer som hadde vokst til slike enorme omfang blant det jødiske presteskap.

Men jeg ønsker ikke med denne introduksjon å gi et sammendrag av boken som står fullstendig på egne ben. Forfatteren skrev dette med et eneste ønske om å hjelpe ikkemuslimer mot sannheten, og minske den overtro og frykt for Islam mange kristne har.

Vi muslimer vet hvor grunnløs denne frykt er. Vi er trygge i vår kunnskap om Allah som den Ene all barmhjertige, velgjører for mennesket, urørt av menneskers kvalifikasjoner: ”Det er intet likt Ham og Han er den Alt - Hørende, Alt - Seende.” (Koranen; XLII:11).

Vi er trygge i vår kunnskap om Hans profeter, fred være med dem, trygg i den kunnskap de har gitt oss om Allah og Hans betingelser for oss å følge her på jorden. Muslimer som følger den uforanderlige helhet av den Hellige Koranen vet alt dette, men har kanskje svikter til tider med å gjøre det åpenbart for andre. Forfatteren, fra dypet av hans store sympati for alle mennesker – spesielt de mindre heldig stillet enn ham selv – var klar over den svikt i kommunikasjon. Han var også klar over at en stor del av regionale tradisjoner har grodd opp inne i Islam; tradisjoner som er i stand til å forvirre de som ser på oss over et gjerde av frykt; også kan skape forvirring og misforståelse mellom muslimer fra forskjellige land.

Bare stor fastet og stor sympati, kan bringe sant brorskap og forståelse mellom nasjoner, og frykt for det ukjente er det største hinder. Mange muslimer ser vestover og ser de tapte moralske verdier der og føler det skulle være en enkel sak å introdusere Islam i dette åndelige vakuum, men et slikt håp er som å bygge et slott i skyene. Utdanning av massene som var nødvendig for veksten av den vestlige teknologi og industri, har vist disse folk veldig tydelig at religionen som de kjenner, er basert på dogmer som ikke er understøttet av fakta. Følgelig er det ikke uventet at den intellektuelle elite i disse industrisamfunn var de første til å trekke deres støtte, og de fant en stor følelse av frihet i deres nyvunne uavhengighet fra det monopolmessige presteskap i den kristne kirke. Et presteskap, som hadde begrenset spredningen av utdanning over århundre. For slike folk, er religion uansett navn, sett på ikke bare som foreldet overtro, men som en innskrenkende tvang og et hinder i søken etter videre vitenskapelig kunnskap. Muslimer av fødsel er uvant med hindringer mellom dem og Allah, kan ikke helt forstå at for den kristne som har forlatt sin tro, er tapet av tro bare et tap av en menneskelagd filosofi, som fra før av delvis bare hadde til hensikt å opprettholde lov og orden.

Før Islam kan fylle det spirituelle vakuum i Vesten, må disse rent materialistiske mennesker overbevises om aktualiteten av Allah (Gud) og at kunnskap om Ham ikke er avhengig av å godta det hierarki av prester som de hadde avsatt. De må også bli gitt et nytt selvbilde – ved eksempel – av muslimer.

Hvis de land befolket av muslimer ikke hadde, nærmest over natten, høstet stor rikdom, hadde den vestlige verden kunne opprettholde sin uvitenhet om Islam mye lengre. Slik det er, hele Europa – inkludert Russland – og USA er plutselig konfrontert med ikke bare en tro de ikke vet noe om, men en tro støttet av en vare de gjenkjenner – penger, i store mengder. Og det betyr makt; og styrke til å overvinne.

Det er ikke overraskende at det er en ekte frykt for denne makt. Det er lenge siden den muslimske verden hadde monopol på vitenskapelig kunnskap, og det er forlengst glemt at Vestens teknologi bygger på Østens vitenskap. De arabiske nasjoner har bare nylig funnet sin sanne nasjonal enhet; Pakistan har som en del av dette subkontinent blitt undertrykket av styrken til Vestens industrielle makt inntil bare noen få år siden. Allikevel viser disse samme Islamske folk Vesten at de kan overvelde deres samfunn, selv om disse har gått på månen; til tross for testtube babyer og en nær mulighet for å doble forventet livslengde.

Å ha kjempet så hardt for å frigjøre seg selv og sine land fra den dominans og jurisdiksjon av den romerske prestestanden, og skiftet disse ut med sivil regjering og sivilrett, de født i kristne land ser nå muligheter for at denne frihet kan bli feid bort.

Med mindre Islamsk undervisning, rettet med kjærlig omsorg for folk, slik som dette arbeid av Muhammed 'Ata ur-Rahim, og skaper et klima for nær kommunikasjon med Vesten, ellers kan bare konflikt oppstå fra denne atmosfære av frykt. På de muslimske land, særlig de med så stor økonomisk makt, hviler et enormt ansvar for å vise ved eksempel. Forhåpentligvis vil spredning og vekst av universiteter og kultursentre i Vesten, og i den muslimske verden, gi store muligheter for seriøs og konstruktiv Islamsk forskning og stipendium, og derved muliggjør at denne frykt, ved Allahs hjelp, å avta etterhånden.

Vi som muslimer vet at alt følger det mønster gitt fra Allah, samtidig betyr det ikke at vi kan bare sitte i selvtilfredshet uten å handle. Vi er gitt den store gave fra eksemplet av profeten Muhammed, fred være med ham, og de uforanderlige instruksjoner og veiledning fra den Hellige Koranen til å rettlede oss. Men instruksjonene er klare; vi må arbeide etter Allahs Vilje hvis vi skal oppnå fred i dette liv og Hans fordelaktige belønning i det neste.

ANDREW DOUGLAS-HAMILTON

Jumada al-Thani, 1399 A.H.
April, 1979 A.D.

Oversetteren

Som oversetter har det vært en stor glede for meg å oversette denne boken, for de med engelskkunnskaper vil jeg selvsagt anbefale deg å lese den på originalspråket. Selv har jeg etter fattig evne prøvd å oversette denne viktige bok til norsk, for at den kunnskap blir gjort tilgjengelig her. Allikevel er det mange ting som er vanskelig å oversette direkte, som eksempel stedsnavn og personnavn; Jesus mor heter Maria på engelsk, Maria på norsk og originalt er det Mariam. Jeg har valgt norsk versjon når jeg har funnet det, ellers har jeg brukt det engelske fra original boken. Det samme gjelder målenheter. Bibelsitater er også vanskelig, norsk bibeloversettelse kan avvike sterkt fra den engelske. Setningene er også veldig lange, med mange innskutte bisetninger. Jeg har beholdt setningsopp-byggingen i størst mulig grad lik originalen.

Det er få dype bøker om Islam på norsk, så jeg håper at mitt lille bidrag kan gi deg som leser lyst til å lese mer om dette fascinerende og omfattende emne som religionen Islam er. Forfatteren brukte 30 år på å forske frem denne kunnskap, jeg brukte noen måneder å oversette, og du kjære leser klarer kanskje å lese den på et par uker. Dette er vel fantastisk.

Jeg vil fortsette å oversette bøker som underbygger sannhet og troen på En Gud. Skaperens hånd kan sees i skapelsen, og vitenskapelige undersøkelser beviser dette. Følg med.

Til deg som føler det truende at det stilles spørsmål ved din tro (spesielt barnetroen); husk at sannhet leder til større styrke, kjærlighet og visdom. Gud har gitt oss de intellektuelle evner for å bruke dem, og skapelsen er slik ”programmert” at du kan se bevissthet i all dens mangfold.

Jeg vil takke min kjære mor, Aslaug, for god hjelp til korrekturlesning.

Jeg beklager de feil og misoppfatningen jeg har gjort, de er alle mine egne, og ber om tilgivelse for dem.

All ære tilhører Gud.

Varme hilsener fra Børge B. N. Blåtind

Stavanger, Norge
Mars 2004 A.D.

Jesus – En Profet i Islam

ISBN 82-996880-0-0

2. opplag: 2004

Børge B. N. Blåtind
Vision Work, Publishing
Postboks 609 Sentrum
4001 Stavanger, Norge

ris_stavanger@yahoo.no

Kapittel 1

Det unitariske synspunkt og kristendom

Historisk forskning har vist at animisme (dyrking av ånder) og avgudsdyrking av primitive folk i verden, er i alle tilfeller tilbakefall fra den originale samlende tro, som var den En-Gud tro funnet i Judaismen, Kristendom og Islam, som alle vokste frem i opposisjon til flergudetro heller enn å utvikle seg fra samme. Derfor er det i enhver tradisjon den rene lære funnet i begynnelsen, og hva som følger er et forfall. Det er fra dette perspektiv at den kristne historie må sees. Den begynte med troen på En Gud og ble deretter forfalsket, og læren om treenigheten kom til å bli akseptert. Resultatet er en forvirring, som leder folk mer og mer vekk fra forstand.

I det første århundre etter at Jesus hadde gått bort, fortsatte hans tilhengere å stadfeste troen på den Guddommelige Enhet. Dette er tydeliggjort ved den kjensgjerning at *"Hyrden fra Hermas"* skrevet år 90 A.D. var ansett som en Åpenbart bok av Kirken. De første tolv bud som den inneholder begynner slik:

> Først og fremst, tro at Gud er En og at Han skapte alle ting og organiserte dem, og ut av hva som ikke eksisterte skapte alle ting, og Han rommer alle ting men Han alene lar Seg ikke begrense.... [1]

I følge Theodore Zahn, var dette trosbekjennelsen inntil rundt år 250 A.D., "Jeg tror på Gud den Allmektige." [2] Mellom år 180 og 210 A.D. ble ordet "Fader" lagt til før den "Allmektige." Dette ble bittert motarbeidet av et antall ledere av Kirken. Biskop Victor og biskop Zephysius lot føre til protokolls at de fordømte denne retning, siden de anså det som utenkelig helligbrøde å legge til eller trekke noe fra Skriftene. De motsatte seg denne tendens til å anse Jesus som guddommelig. De la stor vekt på Guds Enhet, som det var uttrykt i den originale lære fra Jesus og hevdet at selv om han var en profet, var han en mann som andre menn, selv om han i høyeste grad var favorisert av hans Herre. Den samme overbevisning ble holdt av de kirker som sprang opp i Nord Afrika og Vest Asia.

Ettersom Jesu lære ble spedd, kom den i kontakt med andre kulturer og også i konflikt med de med myndighet. Den begynte å tilpasse og innrette seg etter disse kulturer, og ble også endret for å redusere herskernes forfølgelse. I Hellas spesielt ble troen forvandlet, både fordi den ble oversatt til et nytt språk for den første gang, og for at den ble tilpasset de ideer og den filosofi som eksisterte i denne kultur. Det var her dette flergud synspunkt hos grekerne, som i stor utstrekning bidro til utformingen av Treenigheten, samtidig med den gradvis opphøyning av Jesus blant noen, spesielt av Paulus av Tarsus; fra en profet til Gud.

Det var ikke før i 325 A.D. at doktrinen om Treenigheten ble deklarert å være den ortodokse kirkes tro. Selv da var det mange av de som undertegnet trosartikkelen som ikke trodde på dette, fordi det ikke var understøttet i skriftene. Athanasius som er ansett som opphav til denne trosartikkelen, var selv ikke sikker på dennes sannhetsgehalt. Han innrømmer at, "Når han tvang seg til å forstå og meditere på Jesu guddommelighet, måtte hans anstrengelser og innsats vike (forferdet) tilbake – jo mer han skrev jo mindre var han i stand til å uttrykke sine tanker." En gang skrev han enda, " det er ikke tre men En Gud." Hans tro på Treenighets-læren er ikke bygget på overbevisning, men på politikk og tilsynelatende nødvendighet.

At denne historiske avgjørelse var basert like mye på politisk formålstjenlighet som de feilaktig trukne (fornuftige) filosofiske slutninger, er vist ved den rolle Konstantin, den hedenske keiser av Roma spilte som leder av kirkemøtet i Nicea. De voksende kristne menigheter var en styrke hvis motstand han ikke ønsket og som svekket hans imperium, men hvis støtte ville være uvurderlig til å styrke det. Ved å

omforme kristendommen håpet han å få kirkens støtte, og samtidig stoppe den forvirring som hadde oppstått og var en kilde til konflikt i hans rike.

Den prosessen han brukte til å delvis nå dette mål på, kan illustreres med en episode som inntraff en gang under Den Andre Verdenskrig. Da tiden for den muslimske festival ’Id nærmet seg, begynte propaganda fra Tokyo å samle seg om en ’Id bønn som skulle avholdes i Singapore, som da var under japansk okkupasjon. Det ble annonsert at det ville skje en historisk anledning, og dens virkning ville bli følt gjennom hele den muslimske verden. Denne uventete vekt på denne bønn stoppet brått etter noen få dager. Mysteriet ble løst når en japaner ble tatt til fange i en trefning og forhørt. Han sa at Tojo, leder for det japanske regjering, planla å ta på seg rollen som den største muslimske reformator i moderne tid. Han hadde en plan om å tilpasse Islams lære til den moderne tids behov. Det var derfor blitt nødvendig, ifølge ham at muslimene istedenfor å vende seg mot Mekka under bønn, skulle nå vende seg mot Tokyo, som skulle bli det fremtidige senter for Islam under Tojo. Muslimene nektet denne forandring av Islam, og da ble hele prosjektet stoppet. Som et resultat ble det ikke tillatt ’Id bønn i Singapore dette år. Tojo hadde forstått betydningen av Islam og han ønsket å bruke det til et middel for å fremme sin imperialistiske plan, men han mislyktes. Konstantin lyktes der Tojo mislyktes. Jerusalem ble erstattet av Roma som senter for Paulus sin kristendom.

Denne degenerering av den rene Jesu lære, som resulterte uunngåelig i godkjenningen av mange-gud kristendom, gikk ikke uimotsagt. Når det i 325 A.D. ble offisiell kunngjort doktrinen om Treenigheten som den ortodokse kirkes doktrine, stod Arius, en av lederne for kristne i Nord Afrika, frem mot den kombinerte makt av Konstantin og den katolske kirke og påminte dem at Jesus alltid hadde fastholdt den Guddommelige Enhet. Konstantin prøvde å knuse de besværlige En-Gud folk med all den styrke og brutalitet i hans kommando, men han mislyktes. Selv om ironisk nok, Konstantin selv døde som en unitar, ble doktrinen om Treenigheten offisielt akseptert som basis for kristendom i Europa. Denne doktrinen førte til mye forvirring blant folk, mange av dem ble fortalt at de skulle tro det uten å prøve å forstå dette. Allikevel var det ikke mulig å stoppe folk å prøve å forklare det intellektuelt. Stort sett utviklet det seg tre åndsretninger. Den første er tillagt St. Augustin som levde i det fjerde århundre og hans synspunkt var at doktrinen ikke kunne bevises men kunne illustreres. St. Victor som levde i det tolvte århundre er forbundet med den andre skole som trodde at doktrinen bodde kunne bevises og illustreres. Det fjortende århundre så fremvekst av en tredje skole som trodde at doktrinen om Treenigheten hverken kunne illustreres eller bevises, men skulle blindt aksepteres og tros på.

Selv om de bøkene som beskrev Jesu lære enten hadde blitt helt ødelagt, undertrykt eller endret for å unngå eventuelle åpenbare motsigelser av doktrinen, hadde en stor del av sannheten likevel forblitt i de som overlevde, og derfor for å opprettholde troen på Treenigheten ble det et skifte fra å legge vekt på hva skriftene sa, til hva lederne i Kirken sa. Det ble hevdet at doktrinen var basert på spesielle åpenbaringer gitt til Kirken, ”Jesu Brud.” Derfor ble bror Fulgentio refset av Paven i et brev hvor han skrev: ”Å preke fra Skriften er en mistenkelig ting. Han som holder seg nær Skriften vil ødelegge den katolske tro.” I sitt neste brev var han enda mer tydelig og advarte mot å fastholde for mye ved Skriften: ”...som er en bok hvis noen holder seg den nær, vil han ubetinget tilintetgjøre den katolske kirke.” [3]

Denne effektive oppgivelse av Jesu lære var stort sett grunnet på en fullstendig skjuling av hans historiske virkelighet. Kirken skapte en religion ikke bare uavhengig av Skriften, men også uavhengig av Jesus, slik at mannen Jesus ble forvekslet med en mytologisk Kristus. Tro på Jesus betyr likevel ikke nødvendigvis en tro på en gjenoppstått Kristus. Mens derimot Jesus nærmeste tilhengere baserte deres liv på hans eksempel, var Paulus sin kristendom basert på en tro på Kristus etter hans antatte korsfestelse, og livet og læren til Jesus mens han levde var ikke lengre viktig.

Etter hvert som den etablerte kirke distanserte seg lengre og lengre fra Jesus sin lære, ble dens ledere mer og mer involvert i det offentlige anliggende og med landenes myndigheter. Etter hvert som forskjellen mellom hva Jesus lærte og hva de med myndighet ønsket ble uklar og startet å flyte sammen, ble kirken som hevdet å være skilt fra staten, mer og mer identifisert med den og vokste i makt. Mens kirken derimot i begynnelsen var underlagt keiserlig makt, ble posisjonene reversert med ett den kompromittere seg selv fullstendig.

Der var stadig opposisjon til disse avvik fra hva Jesus hadde undervist. Etter hvert som kirken ble mere mektig, ble det veldig farlig å fornekte Treenigheten, det ledet oftest til en sikker død. Selv om Luther forlot den katolske kirke, var hans opprør bare mot pavens autoritet, snarere enn mot de grunnleggende doktriner til den romerske katolske kirke. Resultatet ble at han grunnla en ny kirke og ble dens leder. Alle de grunnleggende kristne doktriner ble akseptert og bestod. Dette ledet til grunnleggelse av et antall reformerte kirker og sekter, men den tidligere omarbeiding av kristendommen forble uforstyrret. Disse to hovedorgan av den paulinske kirke har fortsatt å eksistere opp til våre dager.

I Nord Afrika og Vest Asia var læren til Arius akseptert av flertallet som umiddelbart tok imot Islam da den senere kom til dem. Fordi de hadde beholdt troen på En-Gud og den rene lære fra Jesus, gjenkjente de Islam som sannhet.

I Europa har en tråd av enhetslæren innen kristendom aldri blitt brutt, og denne retningen har faktisk vokst i styrke og overlevd den uavbrutte og brutale forfølgelse fra den etablerte kirke tidligere og deres likegyldighet i dag.

Flere og flere mennesker er nå klar over at den kristendom de kjenner har lite til felles med den originale lære fra Jesus. Under de to siste århundre har historisk forskning gitt lite rom for tro på de kristne ”mysterier”, men bevist at Kristus til den etablerte kirke har nesten ingenting med den historiske Jesus, men dette i seg selv hjelper ikke kristne mot sannheten. Det nåværende dilemma for kristne er illustrert ved hva kirkehistorikere i dette århundre skriver. Den fundamentale vanskelighet er som det er pekt på av Adolf Harnack, at ”Allerede i det fjerde århundre var det levende Evangelium tilslørt av gresk filosofi. Det var historikerens oppgave å rive av denne masken og således åpenbare hvor forskjellig konturen var av den originale tro under.” Deretter gjøre Harnack oppmerksom på vanskeligheten med å innfri denne oppgave, fordi den doktrines maske som er båret lenge nok kan omforme religionens ansikt:

> Masken tilegner seg sitt eget liv – Treenigheten, de to karakterer av Kristus, ufeilbarlighet og alle de utsagn som underbygger disse dogma, var produkter av historiske avgjørelser og av situasjoner som kunne ha fått et annet utfall ... ikke desto mindre ... tidlig eller sent, produkt eller omdannet styrke, dette dogmas levninger forblir hva det har vært fra begynnelsen, en dårlig vane av å intellektualisere som de kristne plukket opp fra grekerne når de rømte fra jødene. [4]

Harnack forklarer nærmere om dette tema i en annen bok der han erkjenner at:

> ... det fjerde Evangelium utgår ikke fra eller utgir seg å utgå fra apostelen Johannes, som ikke kan taes som en historisk autoritet ... forfatteren av det fjerde Evangelium handlet med suveren frihet, flyttet om på hendelser og viste dem i et underlig lys. Han ordla diskusjoner selv og illustrerte store ideer med tenkte situasjoner.

Han videre refererer til arbeid av den kjente kristne historiker David Strauss, som han beskriver som ”å ha nesten ødelagt den historiske troverdighet ikke bare for det fjerde men også de tre andre Evangeliene.” [5]

Ifølge Johannes Lehmann, en annen historiker, har forfatterne av de fire aksepterte Evangeliene beskrevet en forskjellig Jesus fra ham som kan identifiseres fra historisk virkelighet. Lehmann siterer Heinz Zahrnt som peker på konsekvensene av dette:

> Hvis historisk vitenskapelig forskning kunne bevise at det eksisterer en uforenelig motsetning mellom den historiske Jesus og den Kristus i prekenen, og derfor at troen på Jesus ikke har støtte i Jesus selv, ville dette ikke bare bli absolutt skjebnesvangert teologisk, som N. A. Dahl sier, men ville også bety slutten på all kristendom. Allikevel er jeg overbevist at selv da ville vi teologer finne en vei ut av det – var det noen gang en tid vi ikke kunne? – men enten lyver vi nå eller ville vi lyve da. [6]

Selv om disse få og korte sitat illustrerer det dilemma kristendom er i, viser disse ord fra Zahrnt også noe mye mere alvorlig som underligger dette: At det er mulig å involvere seg så sterkt i detaljene om hva som skjedde med Jesu lære og kirkene og sektene som fulgte, at den originale hensikt med hans lære blir oversett eller glemt. Slik illustrerer Theodore Zahn for eksempel den bitre konflikt mellom de etablerte kirker. Han gjør oppmerksom på at den katolske kirke anklager den gresk ortodoks kirke for å skrive om de hellige skrifter ved å legge til å trekke fra med gode og dårlige forsetter, den greske peker på at katolikkene selv har avveket sterkt fra den originale tekst, og til tross for deres forskjeller forenes de om å anklage de kristne dissenter for avvik fra "den sanne vei" og fordømmer dem som kjettere, og kjetterne igjen anklager katolikkene for "å ha diktet om på Sannheten som falsknere." Han konkluderer med, "Er der ingen fakta som understøtter disse beskyldninger?"[7]

Jesus selv er helt glemt. De som er på det rene med denne degenerering som har tatt plass, og som ønsker i all oppriktighet å vende tilbake og leve etter den originale lære til Jesus, er hindret i å gjøre dette siden den originale lære er tapt og forsvunnet i sin helhet, og er ikke til å få igjen.

Erasmus hadde dette å si:

> I antikken filosoferte man veldig lite over guddommelige ting ... Tidligere tiders tro var om livet heller enn trosbekjennelse ... Når tro kom til å bli i skrifter heller enn i folks hjerter, så ble det nesten like mange trosretninger som mennesker. Regler økte, og oppriktighet avtok. Ordstrid ble ilter og kjærligheten avtok. Jesu lære som i begynnelsen kjente ingen ordkløveri, kom til å bli avhengig av bistand fra filosofi. Dette var det første stadie i kirkens forfall.

Derfor ble kirken tvunget til å forklare hva som ikke lot seg forklare med ord, og begge sider søkte utvei for å vinne keiserens støtte. Erasmus kommenterte på dette og fortsatte:

> Innsprøytningen av keiserens autoritet i denne sak gavnet ikke særlig troens oppriktighet ... Når tro er i munnen heller enn i hjertet, når ekte kunnskap fra hellige Skrifter svikter oss, ikke desto mindre driver vi mennesker til å tro hva de ikke tror, å elske hva de ikke elsker, å vite hva de ikke vet. Det som er tvunget er ikke ekte. [8]

Erasmus forstod at de første kristne, de nærmeste tilhengere av Jesus, hadde en erkjennelse av Enhet som de ikke trengte uttrykke, og når hans lære spredde seg og konflikten mellom kirkene oppstod, ble menn av forståelse tvunget å prøve og forklare deres kunnskap om Virkeligheten. De hadde da tapt totaliteten av Jesu lære og den beskrivelse av Enhet som ledsaget denne. De hadde bare tilgang til det vokabular og terminologi fra gresk filosofi, som ikke bare vendte seg vekk fra et Enhetssyn men mot

en tredelt syn på tilværelsen. Og en så enkel og ren tillit til Virkeligheten, ble uunngåelig knust i et språk fremmed for Jesus, som ledet til utformingen av doktrinen om Treenigheten, med guddommeliggjøring av Jesus og Den Hellige Ånd. Forvirring og splittelse var det uunngåelige resultat som fulgte når folk mistet synet på Eksistensens Enhet.

Denne forståelse er nødvendig for alle som ønsker å forstå hvem Jesus var og hva han egentlig lærte ut, sammen med kunnskapen om at så snart folk ikke hadde tilgang til alle hverdagslige handlinger fra en profet, som er ikke mindre enn legemliggjørelsen av hans lære, er de i villrede, enten de tror på doktrinen om Treenigheten eller i ord bedyrer den Guddommelige Enhet.

Kapittel 2

En historisk redegjørelse for Jesus

Jo mer folk har prøvd å finne ut av hvem Jesus virkelig var, jo mer har de oppdaget hvor lite er kjent om ham. Det er begrenset med opptegnelser av hans lære, og noen få om hans liv, men veldig lite er kjent om hvordan han faktisk levde sitt liv hvert øyeblikk, og hvordan han utførte sitt daglige transaksjoner med andre mennesker.

Unektelig er det bildet mange mennesker har gitt av Jesus – om hvem han var, og hva han gjorde – forvrengte fakta. Selv om det er noe sant i dem, har det blitt bevist at de fire aksepterte Evangelier ikke bare er blitt endret og sensurert gjennom tidene, men er altså ikke øyevitne beretninger. Det tidligste er det av Markus, skrevet rundt 60 – 75 A.D. Han var sønn av St. Barnabas søster. Matteus var en skatteoppkrever, en underordnet funksjonær som ikke reiste rundt med Jesus. Lukas Evangelium ble skrevet mye senere, og er i realiteten utledet fra den samme kilde som Markus og Matteus. Lukas var Paulus sin lege, og som Paulus traff han aldri Jesus. Johannes Evangelium er fra en annen kilde, og var skrevet senere, omkring år 100 A.D. Han må ikke forveksles med disippelen Johannes, som var en annen mann. I to århundre ble det hissig diskutert om dette Evangelium skulle aksepteres som en pålitelig kilde for Jesu liv, og bli inkludert i Skriftene.

Oppdagelsen av de berømte Dødehavsrullene har kastet et nytt lys på det samfunn der Jesus ble født inn i. Evangeliet etter Barnabas dekker Jesu liv mer omfattende enn noe annet Evangelium, og Koranen og Hadith oppklarer ytterligere bildet av hvem Jesus virkelig var.

Vi finner at han ikke er ”Guds sønn” i bokstavelig betydning, men som Abraham og Moses før ham og Muhammed etter ham, et sendebud, som lik ethvert menneske spiste mat og gikk til markedet.

Vi oppdager at han uunngåelig fant seg i kamp med disse mennesker, hvis interesser var i konflikt med det han lærte ut. De enten ikke aksepterte den veiledning han mottok, selv med viten om dens sannhet, allikevel valgte de å ignorere den til fordel for søken etter makt, rikdom og omdømme i folkets øyne.

Videre finner vi at Jesu liv på jorden er en integrert del av jødisk historie, og for å forstå hans historie er det nødvendig å se på deres. Gjennom hele hans liv var han en ortodoks praktiserende jøde, og han kom for å bestyrke og gi nytt liv til den originale lære fra Moses, som hadde blitt forandret gjennom årenes løp.

Til sist finner vi ut at det ikke var Jesus som ble korsfestet, men en som lignet ham.

Lentulus, en Romersk funksjonær, beskriver Jesus slik:

> Han hadde nøttebrunt hår glattet ned ved ørene, og laget myke krøller som falt ned til skuldrene i frodige lokker, med midtskill etter mote i Nasaret. En glatt og klar panne og et rødlig ansikt uten flekker eller rynker. Nese og munn er fullendt. Han bærer et fullt skjegg i samme farge som håret, også delt i midten. Han har blågrå øyne som har uvanlig variert evne til uttrykk. Han er av middels høyde, femten og en halv neve høy. Han er munter selv i alvor. Noen ganger gråter ham, men ingen har sett ham le.

En Muslimsk tradisjon tegner dog et litt annet bilde. Ifølge denne kilde:

> Han var en rødmusset mann hellende mot hvit. Han hadde ikke langt hår. Han salvet aldri håret. Jesus brukte å gå barføtt, og tok ikke imot noe hus, eller smykker, eller eiendeler, eller klær, eller proviant, annet enn dagens mat. Hans hår var ugredd og hans ansikt lite. Han var en asket i denne verden, lengtende etter den neste verden og ivrig etter å tilbe Allah.

Den nøyaktige dato for Jesu fødsel er ikke kjent. Ifølge Lukas er det sammenfallende med en folketelling som ble holdt i år 6 A.D. Det ble og fastlagt at han ble født under Herodes sitt styre, men han døde år 4 A.D. Vincent Taylor konkluderer imidlertid at hans fødsel kunne vært så tidlig som 8 B.C. [1]; siden Herodes forordning, satt i bevegelse av nyheten om Jesus faktiske eller umiddelbart forestående fødsel, der alle nyfødte barn skulle drepes, selvsagt måtte ha gått forut for Herodes død. Selv om vi følger Lukas, er uoverensstemmelsen mellom de to vers i det samme Evangelium ti år. De fleste kommentatorer tror det andre vers, som konkludere med at han var født i år 4 B.C., fire år " Før Kristus (Before Christ)."

Den mirakuløse unnfangelse og fødsel av Jesus har vært utsatt for mye diskusjon. Noen mennesker tror at han ikke var annet enn Josefs kjøtt og blod. Mens andre tror på en ubesmittet unnfangelse, og derfor konkluderer med at han var "Guds sønn," men forblir delt i synet om det skal tas bokstavelig eller billedlig.

Lukas sier:

> Da det led på den sjette måneden, ble engelen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilea som hette Nasaret, til en jomfru som var trolovet med Josef, en mann av Davids ætt; hennes navn var Maria. Engelen kom inn til henne og sa: "Vær hilset, du som har fått nåde! Herren er med deg!" Hun ble forskrekket over engelens ord og undret seg på hva denne hilsen skulle bety. Men engelen sa til henne: "Frykt ikke, Maria! For du har funnet nåde hos Gud. Du skal bli med barn og få en sønn, og du skal gi ham navnet Jesus. Han skal være stor og kalles Den Høyestes Sønn. Herren Gud skal gi ham hans far Davids trone, og han skal være konge over Jakobs ætt til evig tid; det skal ikke være ende på hans kongedømme." Maria sa til engelen: "Hvordan kan dette gå til når jeg ikke har vært sammen med noen mann?" Engelen svarte: "Den Hellige Ånd skal komme over deg, og Den Høyestes kraft skal overskygge deg. Derfor skal også barnet som blir født, være hellig og kalles Guds Sønn. Og hør: Din slektning Elisabeth venter en sønn, hun også, på sine gamle dager. Det ble sagt at hun ikke kunne få barn, men nå er hun alt i sjette måned. For ingen ting er umulig for Gud." Da sa Maria: "Jeg er Herrens tjenerinne. La det skje med meg som du har sagt." Så forlot engelen henne.
>
> (Lukas 1:26-38)

Den samme hendelse er beskrevet i Koranen som følgende:

> Når engelen sa: "Å Maria! Allah har valgt deg og gjort deg ren og har foretrukket deg over alle kvinner i Skapelsen. .. Å Maria! Allah gir deg gode nyheter om et Ord fra Ham hvis navn er Messias, Jesus, sønn av Maria, strålende i denne verden og i det hinsidige og en av dem brakt nær (Allah) ..." Hun sa: "Min Herre! Hvordan kan jeg føde et barn når ingen jordisk mann har rørt meg? Han sa: "Slik (vil det skje). Allah skaper hva Han vil. Hvis Han befaler noe, sier Han til det: 'Bli!' Det er."
>
> (Koranen 3:42-45)

Av de fire Evangelier er Markus og Johannes tause om Jesu fødsel, og Matteus nevner det bare tilfeldig. Igjen motsier Lukas seg ved å gi en menneskelig avstamning til Jesus, mens Markus og Johannes ikke omtaler det. Mens mellom Matteus og Lukas, der den første gir tjueseks personer mellom Adam og Jesus, mens Lukas har førtito navn i hans liste. Derfor er det en forskjell mellom de to på seksten mennesker. Hvis vi aksepterer førti år som en gjennomsnittlig levealder på en mann, da er det et gap på sekshundre og førti år mellom disse to kilder til Jesus antatte rett nedstigende linjens herkomst!

Der er ingen slike selvmotsigelser i Koranens doktrine om den ubesmittet unnfangelsen og mirakuløse fødsel av Jesus. Allikevel avviser Koranen bestemt Jesu guddommelighet, som det er vist i denne beskrivelse om hva som skjedde rett etter Jesu fødsel:

> Da hun brakte barnet til hennes folk, bærende på ham; og de sa: ”Maria, du har begått en avskyelig handling! Søster av Aron, din far var ingen ond mann, ei heller ikke din mor en ukysk kvinne.” Maria pekte da på barnet; men de sa: ”Hvordan kan vi snakke til en som enda er i vuggen, et lite barn?” Han sa: ”Jeg er en Allahs tjener; Allah har gitt meg Boken, og gjort meg til en profet. Velsignet har Han gjort meg, hvor enn jeg er, og Han har påbudt meg å be, og gi almisser, så lenge jeg er i live, og likeså elske min mor. Han har ikke gjort meg arrogant, uten velstand.
> Fred være med meg, den dag jeg ble født, og den dag jeg dør, og den dag jeg blir vekket til live!” Dette er Jesus, sønn av Maria, i sanne ord, angående det de tviler på. Det er ikke for Allah å ta en sønn til Seg. Makt og ære til Ham! Når han befaler noe, Han bare sier til det: ”Bli!” Det er.
>
> (Koranen 19:27-35)

Fødselen til Adam var det største mirakel, ettersom han var født uten far og mor. Fødselen til Eva var også et større mirakel enn Jesu fødsel, siden hun var født uten en mor. Koranen sier:

> Likheten av Jesus med Allah er som den likhet med Adam. Han skapte ham av støv, så sa Han til ham: ”Bli!” og han er.
>
> (Koranen 3:59)

Det er veldig viktig å granske Jesu liv i den sammenheng med det som skjedde politisk og sosialt i det samfunn han ble født inn i. Det var en tid med stor uro i den jødiske verden.

Jødene har i deres historie blitt trampet ned under en inntrengende fiende etter en annen i en serie av invasjoner, som vil bli gransket i større detalj senere i denne redegjørelsen. Grunnet disse nederlag, som resulterte i deres hjelpeløshet, forble hatets ild altid i deres hjerter. Men selv på dager av deres mørkeste fortvilelse, beholdt en stor del av jødene deres mentale likevekt og fortsatte i håp om at en ny Moses, som med sin stokk ville lykkes i å drive vekk disse inntrengende fiender, og Jehovas herredømme ville bli innført. Han ville være Messias eller den Salvede.

Der var alltid en del av den jødiske nasjon som tilbad hver stigende sol, trimmer deres seil etter hvilken vind som enn hersket til tider, for å gjøre det beste ut av en dårlig situasjon. De ervervet seg rikdom og posisjoner, både verdslig og religiøst, men var hatet av resten av jødene som forrædere.

Atskilt fra disse to grupper var en tredje gruppe jøder som skilte seg meget fra dem. De søkte tilflukt i ødemarken, hvor de kunne praktisere religionen etter Torah’en og forberede seg til å bekjempe inntrengerne når anledningen oppstod. Under dette tidsrom gjorde romerne mange feilslåtte forsøk på å oppdage deres skjulested. Antallet på disse patrioter fortsatte å vokse. Vi hørte først om dem fra Josephus.

Han kaller disse tre grupper av jøder for henholdsvis – Fariseere, Sadukeere, og Esseere.

Eksistensen av Esseere var kjent, men ikke i stor detalj. Denne gruppen mennesker er ikke nevnt en gang i Evangeliene. Så med en dramatisk og uventet vending, så dokumentene kjent som Dødehavsrullene dagens lys i fjell i Jordan, nær Dødehavet. Denne oppdagelsen tok hele den intellektuelle og kirkelige verden med storm. Historien om hvordan disse dokumenter ble funnet trenger noen ord.

I 1947 gjetet en arabisk gutt sin flokk nær Qumran og fant at en av sauene var borte, så han bestemte seg for å klatre opp på nærmeste fjell for å se etter det tapte dyr. Under hans leting traff han på åpningen til en hule som han tenkte at sauen hadde gått inn i. Han kastet en stein in og ventet å høre at stein traff stein. Istedenfor laget steinen en klirrende lyd som om den hadde truffet en leirkrukke. Hans fantasi kokte. Han tenkte at han kanskje hadde støtt på en skattefunn. Neste morgen returnerte han til hulen, og med en venn til å hjelpe seg, og gikk inn. Istedenfor fant de atskillige leirkrukker blant fragmenter av knuste keramikk. De tok en med til leiren der de bodde og ble bittert skuffet når alt de fant var en fælt luktende lærrull. De rullet den ut til den nådde fra den ene enden av teltet til den annen ende. Det var en av rullene som senere ble solgt for en kvart million dollar. De solgte det til en syrisk kristen med navn Kando for noen shilling. Kando var en lappeskomaker og han var bare interessert i læret om det kunne komme til nytte for å omsåle gamle sko. Kando la Markus til at læret var overskrevet med skrift ukjent for ham. Etter en nærmere undersøkelse bestemmer han seg for å vise det til den syriske leder av St. Markus Kloster i Jerusalem. Disse to skyggeaktige personer fraktet disse lærrullene fra et land til et annet i håp om å tjene penger.

I det Amerikanske Orient Instituttet i Jordan ble rullene funnet å være de eldste kopier av Jesaja’s Bok i Det Gamle Testamentet. Sju år senere ble rullene plassert i Tempelet for Boken av Israels myndigheter.

En grov gjetning, det er omkring seks hundre huler strødd over fjellskråningen over elven Jordans bredder. I disse huler levde Esseerne, et samfunn av folk som forsaket verden, fordi en sann jøde kan bare leve under Jehovas overherredømme, og var ikke tillatt å adlyde annen autoritet enn Ham. Så i henhold til deres tro begikk en jøde, som levde under og anerkjente den romerske keiser som overherre, en synd.

Trett av verdens pomp og prakt og overveldet av de ukontrollerbare krefter som ledet uunngåelig til konflikter og selvødeleggelse, søkte de tilflukt i stillheten blant klippene over bredden av Dødehavet. De trakk seg tilbake til ensomheten i fjellhulene, slik at de kunne leve et liv i renhet og slik oppnå frelse. I motsetning til mange av Tempelets jøder, brukte de ikke Det Gamle Testamentet til å tjene penger, men prøvde å leve etter dens lære. Ved å leve et slikt liv håpet de på å oppnå fullkommenhet og fromhet. Deres mål var å sette et eksempel for resten av det jødiske folk; om hvordan de kunne unnslippe veien som ledet til undergang, noe de visste ville snart komme, med mindre jødene fulgte Guds Ord.

De skrev gnostiske sanger som måtte ha virket så betagende på folks hjerter at ord kunne ikke uttrykke det. En gnostikers liv er som et skip i storm, sier en sang. I en annen er en gnostiker beskrevet liksom en reisende i en skog full av løver, hver med en tunge lik et sverd. I begynnelsen av stien er en gnostikers kvaler lik en kvinnes fødsel av hennes første barn. Hvis han lykkes i å holde ut denne lidelse, blir han opplyst av Guds perfekte Lys. Så forstår han at mennesket er et forfengelig og tomt vesen formet av leire og knadd med vann. Siden han har passert gjennom lidelsens smeltedigel, og holdt ut til tvilens og fortvilelsens grenser, oppnår han fred i ståket, glede i sorgen, og et nytt liv av lykksalighet selv i smerten. Han befinner seg da svøpt i Guds kjærlighet. På dette stadiet, ydmyk i takknemlighet, innser han hvordan han er revet bort fra avgrunnen, og plassert på et høyt sted. Gående i Guds Lys, står han oppreist, ubøyelig foran verdens dyriske krefter.

Før oppdagelsen av Dødehavsrullene var lite kjent om Esseerne. Pliny og Josephus nevner dem, men de var praktisk talt ignorert av senere historikere. Pliny beskriver dem som en rase mer bemerkelsesverdig enn noen andre i verden:

> De har ingen kvinner, de avsverger seksualitet, de har ikke penger ... Deres medlemmer er stadig økende ved det store nummer av folk som blir tiltrukket til deres livsførsel ... på denne måten har deres rase i tusener av år, selv om ingen er født innenfor den.

Josephus som startet sitt liv som Esseer skriver at Esseerne ”tror at sjelen (ruach) er udødelig. Den er en gave fra Gud. Gud renser noen for Ham, fjerner alle kjødets skavanker. Denne personen slik gjort fullkommen oppnår en fromhet fri fra urenhet.

Disse hulebeboere fortsatte å leve deres liv uberørt av bølger av erobrere som ødela tempelet og overvant jødene så mange ganger. Deres liv i ødemarken var ingen flukt fra det ansvar enhver jøde har for å streve for hans religions renhet, og å fri Judea fra fremmed aggresjon. Side ved side med de daglige bønner og studie av Skriften, dannet noen en effektiv styrke som ikke bare preket Moses veiledning, men var også klar til kamp for friheten til å leve i samsvar med hva læren anviste. Derfor kunne deres kamp kun være i Guds tjeneste, og ikke for å oppnå makt eller for noen personlige hensyn. Medlemmene av denne stridsenhet ble kalt ”Fanatikere” (Selot) av fienden. De var organisert under ett flagg, og hver stamme hadde sin egen fane. Fanatikerne var delt i fire divisjoner, og leder av hver var en høvding. Hver divisjon var satt sammen av folk fra tre av Israels stammer. På denne måten var alle de tolv jødiske stammer var organisert under ett flagg. Høvdingen måtte være en levitt. Han var ikke bare en militær leder, men var også en Lovens lærer. Hver divisjon hadde sin egen skole (Midrash) og levitten måtte, bortsett fra utføre de militære kommandør plikter, gi regelmes-sige leksjoner (darsh) i skolen.

På denne måten levde de i huler i ødemarken, Esseerne skydde fornøyelser, foraktet ekteskapet og spottet rikdom. De dannet et hemmelig brorskap og deres hemmeligheter ble aldri delt med ikkemedlemmer. Romerne kjente til deres eksistens, men kunne ikke trenge gjennom det hemmelighetens slør som omgav dem. Drømmen til enhver eventyrlysten jøde var å bli en medlem av dette samfunn, for det var den eneste praktiske metode tilgjengelig for å bekjempe de fremmede inntrengerne.

Esseerne slik vi kjenner dem fra Plinys opptegnelser, foraktet ekteskapet, men de adopterte andre menns barn mens de fremdeles var føyelige og lærevillige, tok imot dem som sin nærmeste familie og formet dem etter deres måte å leve på. Derfor gjennom århundrer, så utrolig det enn høres ut, hadde Esseernes samfunn fortsatt uavbrutt, selv om ingen ble født inn i det. Derfor sendte Sakarias, ypperste prest i Salomons tempel, da han fikk en sønn på sine gamle dager, ham til Esseerne i ødemarken hvor hans sønn vokste opp. Han kom til å bli kjent som Johannes Døperen.

Nå som vi vet at Esseernes samfunn eksisterte i ødemarken, var Sakarias handling mer forståelig. Han sendte ikke sin høyt elskede sønn alene ut i ødemarken, men betrodde ham i varetekt til det mest pålitelige av samfunn, et samfunn som søkte å leve livet til Jehovas behag. Maria, kusinen til Sakarias kone Elizabeth, var oppdratt av Sakarias fordi hun var gitt til tempelet i overensstemmelse med et løfte moren tok. Det var i dette miljø at Jesu fødsel tok sted.

Der var blant jødene en forventning om en Messias, en ny leder som skulle bli døpt og salvet deres konge. Dette rykte om hans nære fødsel sirkulerte blant jødene, og ledet til Herodes beslutning om å drepe alle spedbarn født i Betlehem, hvor det var etter tradisjonene en Messias skulle vise seg. Det mektige hemmelige samfunn av Esseerne ble satt i bevegelse av Sakarias, og Maria lyktes å flykte fra de romerske soldaters klør. Hun reiste med Jesus til Egypt hvor Esseerne hadde en annen koloni.

Den brå forsvinning av Jesus og Maria og deres trygge flukt fra de romerske myndigheter, hadde inntil funnet av Dødehavsrullene vært et mysterium og kilde til spekulasjoner. Ingen av Evangeliene dekker denne episode. Eksistensen av Esseer samfunnet viser hvordan det var mulig for dem å suksessfullt unnvike deres forfølgere, på tross av den offentlighet som må ha vært rundt fødselen. Under andre

omstendigheter, med et barn som snakker logisk og med autoritet fra krybben, som ble besøkt av gjetere og de hellige tre konger, ville nok ikke ha kunnet forsvinne så lett.

I 4 B.C. da Jesus var tre eller fire år gammel dør Herodes. Dermed var den umiddelbare fare for livet til Jesus fjernet, og han kunne bevege seg fritt. Det er kommet frem at han ble utdannet under den harde disiplin fra Esseernes lærere, og som en intelligent elev lærte han Toraen veldig fort. Da han var tolv år gammel ble han sendt til tempelet, der viste det seg at studenten istedenfor å repetere leksjonene, snakket med en unektelig selvsikkerhet og autoritet. Der er atskillige muslimske tradisjoner som forteller om de enestående evner Jesus var gitt tidlig i hans liv. Følgende er fra Thalabis *Historier om Profetene*:

> Wahb fortalte: Det første tegn som folk så fra Jesus var mens han bodde med sin mor i huset til landsbyens høvding et sted i Egypt, hvor Josef snekkeren hadde brakt dem da han reiste med henne til Egypt; der de fattige brukte å reparere på høvdingens hus. Noen penger som tilhørte høvdingen ble stjålet fra hans skattkammer, men han mistenkte ikke de fattige, og Maria sørget over denne høvdingens bedrøvelse. Når Jesus så sin mors sorg over deres verts ulykke, sa han til henne, ”Mor, vil du at jeg skal lede ham til sine penger?” Hun svarte, ”Ja, min sønn.” Han sa, ”Gi ham beskjed om å samle de fattige for meg i huset hans.” Så sa Maria dette til høvdingen, og han samlet de fattige for ham. Når de var samlet, gikk han bort til to av dem, den ene som var blind og den andre som var lam, og løftet den lamme opp på den blindes skuldre, og sa til ham, ”Reis deg opp med ham.” Den blinde mannen svarte, ”Jeg er for svak til det.” Jesus sa til ham, ”Hvordan var du sterk nok for det i går?” Når de hørte han si dette, slo de den blinde man til han reiste seg, og da han stod oppreist rakk den lamme mannen opp til vinduet i skattkammeret. Da sa Jesus til høvdingen, ”På denne måten tumlet de med sin onde plan mot din eiendom i går, ettersom den blinde brukte sin styrke og den lamme sitt syn.” Da sa den blinde og den lamme, ”Han har snakket sant, ved Gud!” og tilbakeførte alle høvdingens penger. Han fikk anbrakte dem i skattkammeret og sa, ”Å Maria, ta halvparten.” Hun svarte, ”Jeg var ikke skapt slik.” Høvdingen sa, ”Da gi det til din sønn.” Hun svarte, ”Han er av høyere rang enn jeg.” ... Og på den tid var han bare tolv år.

Et annet tegn:

> As Sadi sa: Når Jesus, fred være med ham, var på skolen, brukte han å fortelle guttene hva deres fedre holdt på med, og han kunne si til en gutt, ”Gå hjem for dine folk har spist det og det og har forberedt sådan og sådan for deg, og de spiser slik og slik.” Så gutten ville gå hjem til sine folk og ville skrike inntil de gav ham slik en ting. De ville så spørre ham, ”Hvem fortalte deg dette?” og han ville si, ”Jesus.” Så de samlet dem i et hus og Jesus kom for å se etter dem. Så sa de, ”De er ikke her.” Han sa til dem, ”Hva er det da i dette huset?” De svarte, ”Svin.” Han sa, ”La dem være svin.” Så når de lukket opp døren for dem, se! de var svin. Israels Barn var engstelig for Jesus, så når hans mor ble redd for ham, satte hun ham på hennes esel og flyktet til Egypt ...

> Ata’ sa: Etter at Maria hadde tatt Jesus ut av skolen, overleverte hun ham til forskjellige profesjoner, og den siste hun betrodde ham til var fargerne. Så hun overlot ham til deres leder så han kunne få opplæring av ham.
> Nå hadde han mange forskjellige klær med seg, og han skulle ut på reise, så han sa til Jesus, ”Du har lært dette yrket og jeg skal ut på en reise og vil ikke komme

> tilbake før om ti dager. Disse klær er i forskjellige farge og jeg har merket hver av dem med hvilken farge de skal farges. Så jeg vil at du skal være ferdig med dem når jeg er tilbake.” Så gikk han ut. Jesus, fred være med ham, forberedte et kar med en farge og la i alle klærne i det og sa til dem, ”Bli, med Guds tillatelse, i henhold til hva som er forventet av deg.”
> Da kom fargeren tilbake, og alle klærne var i et kar, så han sa, ”Å Jesus, hva har du gjort?” Han svarte, ”Jeg er ferdig med dem.” Han sa, ”Hvor er dem?” Han svarte, ”I karet.” Han sa, ”Alle sammen?” Han svarte, ”Ja.” Han sa, ”Hvorfor er de alle i et kar? Du har ødelagt disse klærne.” Han svarte, ”Reis deg og se.” Så han reiste seg, og Jesus tok ut et gult klesplagg og et grønt klesplagg og et rødt klesplagg inntil han hadde tatt alle ut i henhold til de fargene han ønsket. Da begynte fargeren å undres, og han forstod at dette var fra Gud, Stor og Herlig er Han. Så sa fargeren til folket, ”Kom og se hva Jesus, fred være med ham, har gjort.” Så han og hans følge, og de var disiplene, trodde på ham; og Gud, Stor og Praktfull er Han, vet best.

Under Jesus tidlige manndom begynte et rykte å sirkulere at Johannes hadde glidd fra Esseernes samfunn og levde alene i villmarken. ”Johannes var kledde i en kappe av kamelhår og hadde et lærbelte om livet, maten hans var gresshopper og vill honning.” (Matteus 3:4) Han begynte å preke til massene direkte, og insisterte ikke på den lange læretid perioden som var nødvendig for en person som ønsket fullt medlemskap i Esseernes brorskap. Han var derfor en offentlig bevegelse. Han kallet på alle til å vende seg mot Jehova, og overbeviste dem om at Guds Rike ville snart bli etablert.

I forbindelse med dette, er det av interesse å lese hva Josephus skrev om en annen eremitt, hvems disippel denne historiker var. Josephus tilbrakte tre år i ørkenen som en asket. I løpet av denne tiden var han under veiledning av en eremitt kalt Bannus, som kledde seg med hva grodde på trær, spiste kun det som vokste vilt, og disiplinerte seg selv til kyskhet med kalde bad. Det var åpenbart at Johannes fulgte en tradisjon vanlig for eremitter.

Ødemarken hadde vært et tilfluktssted for David og andre profeter før ham. Det var en plass hvor jøder kunne være fri for undertrykkelse fra fremmede herskere og innflytelse fra falske guder. I ødemarken var det ingen streben etter hedenske herskeres gunst. I denne atmosfære kunne det bare være avhengighet av Skaperen og tilbedelse av Ham alene. Dette var monoteismens vugge. Villmarken fjernet alle feilaktige oppfatninger om sikkerhet, og mennesket lærte å bare stole på Virkeligheten: ”I den øde villmarken faller all annen støtte, og en er lagt bar for den Ene Gud, Kraften, den Konstante Kilde til alt liv, Roten til all sikkerhet.” [2] Derfor har denne kampen i ødemarken to aspekter. Fortrinnsvis tar det plass i hjertet til de menn som kjemper mot seg selv for å skulle leve på en måte som har deres Herres behag. For det andre, som vi allerede har sett, vil valget av et slikt liv uunngåelig føre til konflikt med de som ønsker å leve annerledes. Den første streben var et spørsmål om tro på Jehova, og om åndelig vekst, uten hensyn til om den andre kampen ble vunnet eller tapt.

Johannes fanfare begynte å tiltrekke større folkemengder. Han hadde sluttet å forholde seg til en viktig betingelse blant Esseernes regler for påkrevd opptreden: ”å ikke avsløre noen av hemmelighetene til sekten til andre, selv under tortur til døden.”[3] Dette brudd på å følge denne regelen, gjorde det lettere for romerne og infiltrere bevegelsen med spioner. Johannes med sitt profetiske klarsyn, gjennomskuet deres forkledning, og kalte dem ”ormeyngel”. (Matteus 3:7)

Jesus, som var hans yngre fetter, sluttet seg til bevegelsen og var trolig en av de første til å bli døpt. Det er sannsynlig at Barnabas, som var hans trofaste ledsager, ble døpt sammen med Jesus, og også hans andre følgesvenn Mathias.

Johannes visste at ” ormeyngelen” ville lykkes før han kunne starte kampen, derfor gav dåpen av Jesus ham stor tilfredsstillelse, ettersom han da var sikker på at

hans bevegelse ikke ville ende med hans død. Som forutsett av Johannes, halshugget Herodes ham, og hans kappe falt på Jesu skuldre.

Jesus var nå tretti år gammel. Hans oppgave varte ikke i mer enn tre år. Han innså at hans forberedelsestid var over. Den betydningsfulle del av hans liv hadde startet. For å kunne fullt ut forstå dennes tids betydning, må vi se Jesus i historiens lys, og særskilt jødenes historie. Dette vil ytterligere avklare det bilde som har begynt å komme til syne, eksistensen av Esseernes samfunn, Johannes sine aktiviteter, og endelig, konflikten mellom Jesus og romerne, var alle del av det mønster som gjentok seg igjen og igjen gjennom jødenes historie. I hvert tilfelle, hva som endelig satte jødene i bevegelse og gjorde opprør mot de fremmede okkupanter, var deres herskeres forsøk på å forene partnere med deres Herre. Deres tro på den Guddommelige Enhet, og at der var intet annet objekt å tilbe enn Ham, var betingelsesløs.

Som herskere la jødene for dagen en total mangel på statsmannskunst, selv om de blomstret i politisk slaveri. I historiens begynnelse finner vi jødene smi renker mot deres egen konge fordi han gjorde alt som ”var syndig i Herrens øyne.” (Andre Kongebok 13:11)

Nebukadnesar av Babylon tok Jerusalem. Tempelet ble latt være intakt, men skattene, både fra tempelet og det kongelige palass, ble holdt av den nye hersker og jødene tapte ingen tid og gjorde opprør mot den babylonske overherre. Dette tilskyndet et nytt angrep hvor templet og byen ble lagt i ruiner.

Lykkens hjul snudde igjen, og perserne under Cyrus erobret Babylon. Jødene started igjen med sine intriger til fordel for den inntrengende fiende. Cyrus forstod umiddelbart faren med å ha slik en stor befolkning av fremmede i Babylon, og ba dem reise tilbake til Jerusalem. De ble og tillatt å bygge opp tempelet.

Festopptoget som beveget seg mot Jerusalem var sammensatt av 42.360 jøder. I tillegg førte de med seg 7.337 tjenere og kvinner. Dette inkluderte 200 sangere, menn og kvinner. Denne karavanen ble båret av 736 hester, 245 muldyr, 435 kameler og 6.720 esler. (Esra 2:64-69) Dette var i tillegg til de dyr som bar skattene de hadde samlet seg.

Når de nådde Jerusalem startet de planene for gjenoppbyggingen av tempelet, og for dette formål samlet de 61.000 drakme og 5.000 pund sølv. Dette var i tillegg til skattene de hadde brakt med seg fra Babylon, som var tretti hester lastet med gull og ett tusen bærende på sølv. I tillegg var der 5.400 gull og sølv skåler og beholdere til å bli plassert i tempelet. (Esra 1:9-11) Fangene som returnerte til Jerusalem hadde vokst både i antall og rikdom.

Som herskere over Jerusalem fikk ikke jødene glede seg over freden særlig lenge. Aleksander den stores erobringer nådde helt til India før han døde i 323 B.C. Hans generaler delte opp hans rike mellom seg etter hans død. Ptolemaios startet å styre over Egypt med hovedstad i Alexandria. Kongedømmet Selevkeia var delt i to deler – Antiokia ble hovedstad i den Nordre kongedømme og Babylon var senteret for restene av Alexanders rike. De Ptolemeiske og Selevkeias herskere var låst i konstant strid, og i en av deres tidlige trefninger, falt Jerusalem i hendene på de Egyptiske Grekere. De nye herskerne ble ikke særlig glad for den store konsentrasjon av jøder i Israel, så et stort antall ble med makt transportert til Egypt. Dette resulterte i hva som skulle bli den største jødiske koloni utenfor Israel. Her kom de i nær kontakt med den greske sivilisasjon, og de jødiske skrifter ble oversatt til gresk. For de Ptolemeiske herskerne, var Israel en koloni langt borte, og jødene ble, etter de betalte den årlige skatt, latt være for seg selv.

I 1998 B.C. tok Selevkeias herskere over Jerusalem fra de Ptolemeiske herskere. For dem var Jerusalem veldig mye nærmere. Så de interesserte seg mye mer for Jerusalems folk sine affærer enn de tidligere herskerne. Prosessen med å hellenisere, som tidligere hadde foregått gradvis og i et naturlig tempo under Ptolemeisk

herredømme, ble nå akselerert av de nye herskerne i et bevisst forsøk å integrere jødene i deres livsstil. Denne tvungne kulturelle tilpassing nådde sitt ekstreme uttrykk under Antiochus Epeplianus sin regjeringstid. Han gjorde den feil å installere en statue av Zevs i Salomons tempel. Dette krenket jødene og de gjorde opprør under Judah Maccabees. Hammeren var deres emblem i opprøret. Grekerne ble drevet ut av Jerusalem. De seirende jøder fant tempelet i ruiner, helligdommen lagt øde, alteret vanhelliget og tempelporten brent. De gjenoppbygget tempelet etter Toraen. De nye herskerne var så populære at de ble både yppersteprester i tempelet og konger over Israel. Med makten konsentrert i de samme hender, ble herskerne veldig streng i fortolkningen av loven, og folket begynte å lengte etter den velvillige administrasjon av de fremmede herskerne. Det at de fant misnøye med deres styre, gjorde at Maccabeerne ble enda mer hovmodige og arrogante. Jødene startet igjen med intriger mot deres herskere, og dette spilte en ikke liten rolle i å innføre romerske herredømme i Jerusalem.

Rundt den tiden når Jesus ble født, gjentok romerne feilen til de tidligere herskerne. De oppføre en stor gyllen ørn over hovedporten til tempelet. Det gjorde jødene rasende og resulterte i en serie opprør mot romerne. To etterkommere av Maccabeerne var de første til å folde ut opprørets banner. Deres mål var å ødelegge ørnen. For romerne var det ikke bare en opprørsk handling, men også en hån av deres religion. Etter mye blodbad ble opprøret knust. De to lederne ble tatt og brent levende. Kort etter måtte romerne møte et nytt opprør. Kampen vendte seg mot jødene og to tusen opprørere ble korsfestet.

Selv overvunnet, sinnet vokste seg høyt når i 6 A.D. keiser Augustus beordret folketelling av jødene, for å underlette utskriving av skatt. Å betale skatt til den guddommeliggjorte keiseren var imot Toraens lære. Jødene anerkjente bare en konge; Jehova. Bråk fulgte. De mere moderate elementer innså at konflikten ville resultere i en komplett massakre av det jødiske folk, så de tilrådde kompromiss og godtok å betale skatten, for å redde folket fra å begå meningsløst selvmord. Lederne som kjøpte fred for denne pris var ikke populære, og ble ansett som forrædere av den jødiske nasjon.

Den praktiske og sosiale situasjon omkring Jesu fødsel, sammen med de hendelser som ledet opp til Johannes død er allerede beskrevet, og vi har nå nådd et punkt hvor hele motstandsbevegelsen var konsentrert om den guddommelig inspirerte skikkelsen Jesus.

Før han kunne gjøre noe annet, måtte Jesus gjennomgå og leve og be førti dager i ødemarken. Han var nå tretti år gammel. Under jødisk lov var dette den alder hvor en mann var befridd fra sin fars rådvelde. I motsetning til Johannes, underviste han ikke åpent folkemengden om at de skulle stå opp mot de romerske herskerne. Taktfulle forberedelser var det behov for. De tidligere forsøk hadde endt i katastrofe og den nære død av Johannes var ferskt i Jesus minne. Med fremsynthet og klokskap begynte han å forberede og organisere jødene. Han døpte ingen. Det ville ha tiltrukket for mye unødvendig oppmerksomhet fra romerne, og ville ha vært en farlig praksis, da han ikke ville ha kunnet hindre "ormeyngel" og infiltrere motstandsbevegelsen. Han utnevnte tolv disipler, et tradisjonelt nummer, som representerte de tolv jødiske stammer. De vervet videre sytti patrioter til å gjøre tjeneste under deres kommando. Fariseerne hadde altid holdt de *Am Al Arez*, de fullbefarne jødene som bodde i landsbyene på arms lengde. Jesus tok dem under sine vinger. Disse bønder hvor mange var fra Esseernes samfunn, ble ivrige følgesmenn til Jesus, rede til å ofre livet for hans sak. De var kjent som Zealots (Fanatikerne). I henhold til Bibelen var i det minste seks av de tolv disiplene Zealots. Jesus var kommet for igjen å stadfeste og ikke å forkaste læren til Moses, utstedte en Gamle Testamente påberopelse: "Enhver som er nidkjær for Loven og håndhever Pakten, la ham komme frem etter meg." (Makkabeerbok (de Apokryfiske bøker) 2:27-31) Et stort nummer meldte seg, men de ble holdt hemmelig, og deres

trening foregikk i ødemarken. De ble også kaldt *Bar Yonim*, som betydde "ødemarkens sønner." Fra iblant disse ble de som lærte å bruke dolken kjent som Sicarii (dolkemenn). En annen håndplukket gruppe av menn formet en slags livvakt, og de var kjent som *Bar Jesus*, eller "sønner av Jesus". Et antall av personer kjent som *Bar Jesus* er nevnt i historiske kilder, men et mystikkens teppe omringer disse menn, og ikke mye er kjent om dem. Det er forståelig. De tilhørte den innerste krets av Jesu tilhengere, og deres identitet måtte holdes skjult fra de romerske spioners øynene.

Jesus gav denne kommando til sine tilhengere: "Men nå må den har pung, ta den med, likedan den som har en veske; og den som ikke har et sverd, får selge kappen sin og kjøpe et." (Lukas 22:36) Og antallet av hans tilhengere, inspirert av hans lære og mirakler, vokste. Nettoresultatet av alle disse forberedelser var at Pilatus etterfølger, Sossianus Hierocles, (sitert av kirkefar Lactanius), sa henslengt at Jesus var leder av en bande landeveisrøvere på nihundre menn. En middelaldersk jødisk kopi av en tapt versjon av Josephus arbeide, rapporterer at Jesus hadde mellom 2.000 og 4.000 bevæpnede tilhengere med seg.[4]

Jesus passet godt på ikke å avvike fra Esseernes lære, som er kjent ved det fakta at "seremoniene og forskriftene i Evangeliene og Brevene er funnet på hver side i sektens litteratur."[5] Under hans livsoppgave lot imidlertid Jesus ikke totaliteten av hele hans lære komme for dagen for mesteparten av tilhengerne. Den hele sannheten var kjent for ganske få.

> Ennå har jeg mye å si dere, men dere kan ikke bære det nå. Men når han kommer, sannhetens Ånd, skal han veilede dere til den fulle sannhet. For han skal ikke tale ut fra seg selv, men si det han hører, og kunngjøre dere det som skal komme.
>
> (Johannes 16:12-14)

Han søkte ikke verdslig makt, enten som landets hersker, eller inne i det lukkede hierarki av Skriftlærde og Fariseere. Hans popularitet blant den store massen og store skare av tilhengerne, skapte frykt hos romerne og de prestene som støttet dem, at dette var hans hensikt. Det var denne tilsynelatende trussel til deres maktposisjoner, som tilskyndet deres forsøk til å kvitte seg med ham.

Jesus oppgave var utelukkende å etablere tilbedelse av Skaperen, på den måte Skaperen hadde bestemt. Han og hans tilhengere var forberedt å kjempe mot alle som hindret dem i å leve slik deres Herre ønsket av dem.

Den første kamp fant sted med jøder lojale til romerne. Den var ledet av Bar Jesus Barnabas, og den demoraliserte totalt denne gruppen jøder, siden deres leder ble drept i trefningen. Bar Jesus Barnabas ble arrestert.

Det neste mål var selve tempelet. Romerne hadde en sterk styrke i nærheten, siden det var tid for den årlige festival, og påskefesten nærmet seg. Romerne var altid rede for mindre uro på denne årstiden, og var nå enda mere årvåkne enn vanlig. I tillegg var der tempelpoliti som bevoktet det hellige sted. Jesus inntreden i tempelet var så godt planlagt, at det overrumplet romerne fullstendig, og Jesus tok kontroll over tempelet. Denne hendelse er kjent som "rensking av tempelet". Johannes evangeliet beskriver hendelsene slik:

> På tempelplassen traff han på dem som solgte okser, sauer og duer, og pengevekslerne som satt der. Da laget han seg en svepe av tau og drev dem alle ut av helligdommen, og sauene og oksene deres med dem. Han strødde pengevekslernes penger utover, veltet bordene deres,
>
> (Johannes 2:14-15)

Carmichael kommenterte på ordene "en svepe av tau", og sier at:

> de tyder åpenbart på voldsomhet, og like åpenbart forestiller en type minimal nedtoning av hva som hadde vært et digert foretakende. Hvis vi bare forestiller oss tempelets størrelse, de ti tusen pilegrimer stimende rundt og gjennom det, den tallrike betjening, politistyrken, de romerske soldater, likedan den normale reaksjon av okseførerne, ser vi at det må ha tatt mye mer enn bare overraskelse for å gjennomføre dette. Denne episode er skjult bak de ufullstendige erindringer i det fjerde Evangelium, må ha vært enormt annerledes. Krønikerskriveren har mildnet det ved å gi det "en åndelig betydning", fjernt fra all virkelighet.[6]

En av de ting enhver frihetskjemper kan ta lærdom av, er det lokale politiets sympati med patriotene, og ikke okkupasjonsarmeen. Dette kan ha vært en bidragsfaktor i den komplette kollaps av tempelets forsvar.

Romerne hadde lidt et lokalt tilbakeslag, men deres makt var ikke knust. De tilkalte forsterkninger, og nye tropper begynte å bevege seg mot Jerusalem. Forsvaret av Jerusalems port varte i noen dager, men omsider ble den romerske hæren for sterk for patriotene, og alle Jesu tilhengere smeltet bort. Selv Jesu disipler løp bort, og etterlot Jesus med veldig få menn rundt seg. Jesus gikk under jorden, og romerne startet en intens søking etter ham.

Hans "arrestasjon", "rettssak" og "korsfestelse", er omkranset med så mange selvmotsigelser og uriktige fremstilling, at det er veldig vanskelig å løse og trenge gjennom dem for å finne ut av hva som egentlig skjedde. Vi finner at romerne lyktes i å gjøre bruk av en minoritet av jødene, som hadde interesse av med et fortsatt romersk herredømme over Jerusalem.

Judas Iscariot, en av Jesu disipler, ble overtalt med et løfte om en betaling av tretti sølvpenger, hvis Jesus med hans hjelp ble arrestert. For å unngå noen ytterligere problemer, ble det bestemt og forsøke om natten. Når de nådde stedet, hvor Jesus hadde dradd med noen få av sine tilhengere, hadde Judas fått beskjed om å kysse Jesus, slik at de fremmede romerske soldater kunne gjenkjenne ham. Planen mislyktes. Da soldatene dukket opp i mørket, ble det vill forvirring og påfølgende bråk. De to jødene ble blandet sammen og Judas ble arrestert i steden for Jesus. Derfor kunne sistnevnte flykte uhindret. Koranen sier:

> ... likevel drepte de ham ikke, eller korsfestet ham, bare en likhet med det som ble vist dem.
>
> (Koranen 4 : 157)

Når fangen ble brakt frem for Pilatus, den romerske øvrighetsperson, hadde den dramatiske endringen av hendelsesforløpet tilfredsstilt alle. Majoriteten av jødene var glade for dette mirakel at forræderen var på anklagebenken istedenfor Jesus. De romervennlige jødene var glade for, at med Judas død, ville alt bevis for deres skyld være ødelagt. Dessuten, siden Jesus ville rettslig være død, ville han ikke kunne stå frem, og dermed gi dem problemer.

Den rolle som Pontius Pilatus, den romerske øvrighetsperson, spillte, er vanskelig å fastslå. Hans vakling, som beskrevet i Bibelen, hans partiskhet mot de jødiske lederne, sammen med hans velvilje mot Jesus, gjør det vanskelig å tro på denne historien. Dette kunne være et forsøk av forfatterne av Evangeliene på å vri fakta, for å legge ansvaret for "korsfestelsen" på hele den jødiske nasjon, og så frikjenne romerne fullstendig for deres del i Jesu antatte død. [7] Den eneste måte en offisiell beretning om Jesu liv kunne overleve, ville være å beskrive den på slik en måte som ikke var støtende for de fremmede herskere, og ved enten å utelate, skjule, og selv endre disse detaljer, som ville vært ubehagelig for de med myndighet.

En annen forklaring er framlagt av en sterk tradisjon, at Pilatus ble bestukket med en betydelig sum, tilsvarende en sum av £ 30.000,-. Hvis det som er beskrevet i

Evangeliene er sant, da er det åpenbart at Pilatus hadde økonomiske interesser i det drama som utspilte seg den dagen i Jerusalem.

Til slutt er det et annet talende kjensgjerning. I fortegnelsen over helgener i den Koptiske kirke, både i Egypt og Etiopia, fremstår Pilatus og hans kone som ”helgener”. Dette er kun mulig hvis vi godtar at Pilatus visste at hans soldater hadde arrestert feil mann, og med overlegg dømte Judas istedenfor Jesus, og tillot sistnevnte og flykte.

I redegjørelsen fra Barnabas, blir vi fortalt at ved tidspunktet for arrestasjonen, ble Judas forvandlet av Skaperen, så selv hans mor og nærmeste tilhengere trodde han var Jesus. Det var ikke før Jesus viste seg for dem, etter hans angivelige død, at de ble fortalt hva som egentlig hadde skjedd. Dette forklarer og hvorfor det hadde vært slik forvirring rundt disse begivenheter, og at noen av de beretninger, skrevet av mennesker som ikke var til stede når det skjedde, støtter den misforståelse at det var Jesus som ble korsfestet.

Ikke alle er helt enig i at det var Jesus mislykkede forræder som ble korsfestet. Cerintherne og senere Basilidianerne var blant de første kristne som avviste at Jesus ble korsfestet, men trodde det var Simon av Cyrene, som ble korsfestet i steden. Cerinthus, en samtidig av Peter, Paulus og Johannes, også avviste Jesu oppstandelse. Carpocratianerne, en annen tidlig kristen sekt, trodde at det ikke var Jesus som ble korsfestet, men en av hans tilhengere som var veldig lik ham. Plotinus, som levde i det fjerde århundre, forteller at han leste i en bok kallet *Apostlenes Reiser*, som forteller Apostelgjerningene om Peter, Johannes, Andreas, Thomas og Paulus. Blant andre ting, forteller den at Jesus ikke ble korsfestet, men en annen tok hans plass, og derfor lo han av dem som trodde de hadde korsfestet ham. [8] Derfor, selv om det var kjent at Jesus ikke ble korsfestet, avviker kildene eller er ikke spesifikke, om hvem som ble korsfestet i hans sted. Noen har problemer med å tro på noen ting:

> Når man tenke etter listen over voldshandlinger tilskrevet de romerske soldater, repeterer nesten ordrett flere avsnitt i Det Gamle Testamentet ... begynner en å lure på om hele episoden er det rene oppdikt. [9]

Der er ingen andre historiske kilder til hva som hendte med Jesus etter ”korsfestelsen” enn hva man finner i Evangeliet etter Barnabas og i Koranen. Begge beskriver hendelsen som er kjent som Kristi himmelfart i de fire godkjente Evangelier, hvor Jesus ble tatt ut av denne verden.

PS. I boken til Ahmed Deedat ”The Choice, Volume Two, Islam and Christianity” er det gitt en annen forklaring på Jesu korsfestelse. Den er heller ikke i konflikt med Koranen, (ut fra min forståelse).

Der blir Jesus hengt på korset, men dør ikke. Korsfestet betyr at en dør på korset. Se alle rundt i verden spesielt i Filippinene der mange lar seg ”korsfeste” men de henges på kors, de dør ei. Så fra Deedat sitt syn døde ikke Jesus, han ble tatt ned fra korset før Sabatten startet. Denne bok er vel verdt å lese.

Kapittel 3

Evangeliet etter Barnabas

Evangeliet etter Barnabas er det eneste kjente overlevende Evangelium, skrevet av en av Jesu disipler, det vil si av en mann som tilbrakte mesteparten av tiden sin i følge med Jesus, under de tre år han leverte sitt budskap. Han hadde derfor direkte opplevelse og kunnskap om Jesu lære, i motsetning til forfatterne av de fire aksepterte Evangeliene. Det er ikke kjent når han skrev ned hva han husket fra Jesus og hans veiledning, enten begivenhetene og forelesningene ble nedskrevet ettersom de skjedde, eller om han skrev dem ned rett etter at Jesus hadde forlatt jorden, med bekymring for at ellers ville deler av læren bli endret eller tapt. Det er mulig han ikke skrev ned noe inntil han returnerte til Kypros med Johannes Markus. Disse to gjorde denne reisen noe tid etter at Jesus hadde forlatt jorden, etter å ha skilt lag med Paulus av Tarsus, som nektet å reise på noen ytterlige reiser med Barnabas, hvor Markus også deltok. Men uansett når det ble skrevet, og selv om det også, lik de fire aksepterte Evangelier, har uunngåelig lidd av å bli oversatt og filtrert gjennom mange språk, er det i det minste et øyevitnes beretning om Jesu liv.

Evangeliet etter Barnabas var akseptert som et kirkerettslig Evangelium i kirkene i Alexandria opp til år 325 A.D. Det er kjent at det ble sirkulert i det første og andre århundre etter Jesu fødsel, fra verker av Iraneus (130-200 A.D.), som skrev til fordel for Guddommelig Enhet. Han motsatte seg Paulus, som han beskyldte av å være ansvarlig for å tilpasse den hedenske romerske religion og den platonske filosofi inn i den originale Jesu lære. Han siterte i stor utstrekning fra Evangeliet etter Barnabas til støtte for sitt syn.

I 325 A.D. ble det berømte kirkemøte i Nicea holdt. Doktrinen om Treenigheten ble erklært å være den offisielle lære til den Paulinske kirke, og en av konsekvensene av dette valgavgjørelse var at ut av de trehundre eller mer Evangelier eksisterende på denne tid, fire ble valgt som de offisielle kirkens Evangelier. De resterende Evangelier, medregnet Evangeliet etter Barnabas, ble beordret tilintetgjort. Det ble og bestemt at alle Evangelier skrevet på hebraisk skulle ødelegges. En kunngjøring ble utstedt, som fremsatte at enhver som ble funnet å ha i sitt eie, et uautorisert Evangelium, ville bli drept. Dette var det første godt organiserte forsøk på å fjerne alle opptegnelser fra Jesus originale lære, enten hos mennesker eller i bøker, som stod i strid med læren om Treenigheten. I tilfellet med Evangeliet etter Barnabas var disse ordre ikke helt vellykket, og omtale av dets fortsatte eksistens er gjort helt opp til disse dager.

Pave Damasus (304-384 A.D.), som ble pave i 366 A.D., er det nedskrevet at han utferdiget et påbud om at Evangeliet etter Barnabas ikke skulle leses. Dette påbud ble støttet av Gelasus, biskopen av Caesaria, som døde i 395 A.D. Dette Evangelium ble inkludert i hans liste over Apokryfiske bøker. *Apokryfisk* betyr bare *"gjemt for folket"*. På denne måten var dette Evangelium ikke lengre tilgjengelig for alle, men var fremdeles referert til av Kirkens ledere. Det er en kjensgjerning at paven sikret seg en kopi av Evangeliet etter Barnabas, som han hadde i sitt private bibliotek.

Det var et antall andre påbud som refererte til dette Evangelium. Det var forbudt av Resolusjonen fra de Vestlige Kirker i 382 A.D., og av pave Innocent i 465 A.D. I den Glasianske Resolusjon av 496 A.D., er *Evangeliet etter Barnabas* inkludert i forbudte bøker. Denne resolusjon ble hevdet på nytt av Hormidas, som var pave fra 514 A.D. til 523 A.D. Alle deres resolusjoner omtalt i katalogen over greske manuskripter i biblioteket til kansler Seguier (1558-1672), klargjort av B. De Monfaucon (1655-1741).

Barnabas er også omtalt i *Stichometry* av Nicephorus som følgende:

Serienummer No. 3, Epistel av Barnabas ... Linjer 1.300

Og igjen i listen over *Seksti Bøker* som følgende:

> Serienummer No. 17, Reiser og lære til Apostlene.
> Serienummer No. 18, Epistel av Barnabas.
> Serienummer No. 24, Evangeliet ifølge Barnabas.

Denne berømte liste er og kjent som ”Indeksen”, og kristne skulle ikke lese noen av bøkene på listen, det ville lede til smertefull evig straff.

Cotelerius som katalogiserte manuskriptene i biblioteket til den franske kongen, listet Evangeliet etter Barnabas i *Indeksen over de hellige skrifter,* som han gjorde ferdig i 1789. Evangeliet er også bokført i det 206. manuskript i den Baroccianske Samling i Bodleian Biblioteket i Oxford.[1] Der er også et enkelt fragment, av den greske versjonen av Evangeliet etter Barnabas, i et museum i Athen, som er den eneste rest av en kopi som ble brent:

> Βαρνάβας ὁ ἀπόστολος ἔφη· ἐν ἁμίλλαις πονηραῖς ἀθλιώτερος ὁ νικήσας, διότι ἀπέρχεται πλέον ἔχων τῆς ἁμαρτίας .[2]

I det fjerde år av keiser Zenos styre i 478 A.D., ble de jordiske rester av Barnabas, og en kopi av Evangeliet etter Barnabas skrevet med hans egen hånd, funnet på hans bryst. Dette er nedskrevet i *Acta Sanctorum,* Den Yngre Boland, bind II, side 422 –450, utgitt i Antwerpen i 1698. Det er blitt hevdet fra den romersk katolske kirke at Evangeliet som ble funnet i Barnabas grav var fra Matteus, men ingen steg er tatt for å vise frem denne kopien. Innholdet i det 40 km lange biblioteket til Vatikanet vedblir å holdes hemmelig.

Manuskriptet som den engelske oversettingen av Evangeliet etter Barnabas var basert på, var opprinnelig i eie av pave Sextus (1589-1590). Han hadde en venn, en munk kalt bror Marino, som ble veldig interessert i Evangeliet etter Barnabas etter å ha lest Iraneus sine verker, som siterte utstrakt fra dette. En dag besøkte han paven. De hadde lunsj sammen, og etter måltidet falt paven i søvn. Bror Marino bladde gjennom bøkene i pavens private bibliotek og oppdaget et italiensk manuskript av Evangeliet etter Barnabas. Skjult i erme på sin drakt, forlot han Vatikanet med det. Dette manuskriptet passerte mange hender inntil det nådde ”en person med kjent navn og autoritet” i Amsterdam, ”som gjennom hele sitt liv, ble ofte hørt og sette stor pris på dette stykke.” Etter hans død, kom det i J.E. Cramer sitt eie, rådsherre for kongen av Preussen. I 1713 presenterte Cramer manuskriptet til den berømte bokkjenner, prins Eugene av Savoy. I 1738, sammen med resten av prinsens bibliotek, fant det veien til Hoffbiblioteket i Wien, hvor det nå befinner seg.

Totland, en kjent historiker i den tidlige Kirken, hadde tilgang til dette manuskriptet, og han henviser til det i hans *Diverse Arbeid,* som ble publisert etter hans død i 1747. Han sier om Evangeliet: ”Dette er i bibelsk stil til minste detalj,” og fortsetter:

> Historien om Jesus er veldig forskjellig fortalt om mange ting, enn de mottatte Evangeliene, men mye mere detaljert ...og spesielt dette Evangelium ... er dessuten nesten så langt som mange av våre. Noen ville være forutinntatt til fordel for dette; fordi alt er best kjent rett etter det skjedde, for alle ting avtar jo lengre det fortsatte fra originalen. [3]

Den offentlighet som Totland gav dette manuskript, gjorde det umulig for det å lide samme skjebne, som et annet manuskript av Evangeliet på spansk, som også en gang eksisterte. Dette spanske manuskriptet ble forært til et fakultets bibliotek i England

rundt samme år det italienske manuskriptet ble gitt til Hoffbiblioteket i Wien. Det hadde ikke vært lenge i England, før det på mystisk vis forsvant.

Det italienske manuskriptet ble oversatt til engelsk av Canon og fru Ragg, og ble trykket av Oxford Universitets Trykkeri i 1907. Nesten hele opplaget av denne engelske oversettelsen forsvant brått og mystisk fra markedet. Bare to kopier av denne oversettelsen er fortsatt kjent, den ene er i Britisk Museum og den andre er i Kongress Biblioteket i Washington. En mikrofilm kopi av den boken i Kongress Biblioteket ble anskaffet, og et nytt opplag ble trykket i Pakistan. En kopi av dette opplag ble brukt for det formål for å trykke en nyutgivelse av Evangeliet etter Barnabas.

Det er nå alminnelig akseptert, at de tre tidligste aksepterte Evangelier, kjent som de Synoptiske Evangelier, er kopier fra et tidligere ukjent Evangelium som dagens forskere refererer til som ”Q”, i mangel av et bedre navn. Spørsmålet melder seg om det Apokryfiske Evangeliet etter Barnabas er, i realiteten, dette tapte Evangelium. Det må minnes om at Johannes Markus, hvis Evangelium er det tidligste av de fire aksepterte Evangelier, var sønn av søster til Barnabas. Han traff aldri Jesus. Derfor må alt han beretter om Jesu liv og lære i hans Evangelium, være fortalt av andre. Det er kjent fra bøkene i Det Nye Testamentet at han ledsaget Paulus og Barnabas på mange av deres misjonsreiser, inntil det ble en intens konflikt mellom dem, som resulterte i at Barnabas og Markus fortsatte sammen til Kypros. Det er usannsynlig at Markus stolte på Paulus som kilde til informasjon, siden Paulus heller ikke hadde truffet Jesus. Den eneste logiske konklusjon fremkommer, at han har gjentatt hva hans onkel Barnabas har fortalt ham om Jesus. Det er sagt av noen at han fungerte som Peters tolk og skrev ned hva han lærte fra Peter. Dette kan godt tenkes, for Markus må ha hatt noe kontakt med de andre apostlene når han ikke var ute å reiste med Barnabas og Paulus. Imidlertid, Godspeed viser oss fra sin forskning, at hva han lærte fra Peter var på ingen måte omfattende:

> Han hadde vært en tolk for Peter og skrev ned nøyaktig, men ikke i rekkefølge, alt hva han husket som ble sagt og gjort av Herren. For han verken hørte Herren, eller fulgte ham, men etterpå, som jeg sa, fulgte med Peter som tilpasset sine instruksjoner til tilhørernes behov, men hadde ingen plan over å gi en samlet redegjørelse over Herrens orakelsvar.[4]

Lukas som også skrev Apostlenes gjerninger, møtte aldri Jesus. Han var Paulus sin personlige lege. Matteus, som heller aldri møtte Jesus, var en skatteoppkrever.

Det har blitt diskutert om at Evangeliet etter Markus er ”Q” Evangeliet og at Matteus og Lukas brukte hans Evangelium når de skrev deres. Imidlertid skildrer de detaljer som Markus ikke gjør, og dette tyder på at Evangeliet etter Markus ikke har vært den eneste kilden. Noen sier at dette ikke er viktig, siden det er kjent at Evangeliet etter Markus var skrevet på hebraisk, deretter oversatt til gresk, og så oversette tilbake til Latin. Alle de hebraiske og tidligste greske versjoner av Evangeliet etter Markus har blitt ødelagt, og folk kan bare spekulere på hvor mye av Evangeliet er forandret eller endret under disse overganger fra et språk til et annet.

Det er interessant å bemerke, at det har vært forsøk på å returnere til kilden ved å lage en syntese av Evangeliene, siden motsigelsene som oppstår mellom dem, har til tider vært litt ubehagelig å forklare for den etablerte kirke. Titan forsøkte å lage en syntese av de fire aksepterte Evangelier, som allerede da hadde blitt øremerket av den Paulinske Kirke som Den hellige skrift i det andre århundre A.D. I dette Evangelium brukte Titan 96% av Evangeliet etter Johannes, 75% av Evangeliet etter Matteus, 66% av Evangeliet etter Lukas, og 50% av Evangeliet etter Markus. Resten forkastet han. Det er talende at han la så liten vekt på det tidligste Evangelium, og stolte mest på de siste Evangelier som ble skrevet. Hans sammenføyde Evangelium ble ingen succes.

Det er diskuterbart hvorvidt Evangeliet etter Markus kan anses som den felles kilde til de tre Synoptiske Evangelier, mens derimot alle hendelser beskrevet i de tre Evangelier er inne i Evangeliet etter Barnabas.

Hvorvidt disse tre menn med slik forskjellig bakgrunn, utledet deres kunnskap fra samme kilde eller ei, om Barnabas er budet:

> Ta godt i mot ham hvis han kommer.
>
> (Paulus' brev til kolosserne 4:10)

Kapittel 4

Hyrden av Hermas

Hyrden var en bok skrevet av Hermas mellom år 88 og 97 A.D. i Patmos, nær Efesos. Lik Evangeliet etter Barnabas, erklærte det den Guddommelig Enhet, og det ble av denne grunn gjort felles anstrengelser for å tilintetgjøre det, samtidig med at doktrinen om Treenigheten hadde fått rotfeste i den etablerte Paulinske kirke. Den ble en av de bøker som ble bannlyst, som et resultat av beslutningen gjort i Kirkemøte i Nicea i 325 A.D.

Det synes at Hermas skrev *Hyrden* rundt samme tid som Johannes skrev sitt Evangelium, selv om noen mener at *Hyrden* ble skrevet før. Likevel er det ingen uenighet med hensyn til at Hermas ikke leste eller så noen av de fire Evangeliene inkludert i Det Nye Testamentet. Noen er av den oppfatning at *Hyrden* var inspirert av Evangeliet etter Hebreerne, et tidligere Evangelium som ikke lengre eksisterer, men dette er ikke støttet av den redegjørelse gitt av Hermas selv, om hvordan boken kom til å bli skrevet.

Inntil Kirkemøte i Nicea var boken akseptert og flittig brukt av de tidligste av Jesu tilhengere, som anså at Hermas var en profet. Mot slutten av det andre århundre A.D. var den en akseptert del av Det Nye Testamentet av Clement av Alexandria. Origin (185-254 A.D.) aksepterte også den som en åpenbart bok, og plasserte den bakerst i *Codex Sinaiticus*, som var i bruk i midten av det fjerde århundre A.D. Tertullian (160-220 A.D.) aksepterte den først, men senere forkastet den da han ble en Montanist (en som var tilhenger av Mintanus, en Prygian svermer i det andre århundre, som hevdet at Den Hellige Ånd, Paraclete, hadde bolig i ham, og brukte ham som redskap for å rense og veilede mennesker i deres kristne liv). Iraneus (130-200 A.D.) aksepterte *Hyrden* som Den hellige skrift. Eusebius fra Caesaria forkastet den, men Athanasius aksepterte den i 367 A.D. som egnet for privat lesning for nye konvertitter. Manichaeaus, en kristen fra Persia, tok den langt mot Østover. Dante var også bestemt påvirket av boken.

Slik var *Hyrden* en bok, som åpenbart ikke kunne ignoreres, og var akseptert som en åpenbart bok av storparten av de tidligste kristne tenkere og elskere av Gud. Den ble skrevet, mens tendensen å ”hellenisere” Jesu lære var i sin barndom, og i en tid mens mange av Jesu tilhengere fremdeles var klar over at Jesus hadde kommet for å tilbakebringe og utbre læren som Moses hadde brakt til jødene. Lik Jesus var de praktiserende jøder, hvis forståelse av hva de gjorde var opplyst av den kunnskap Jesus brakte. De fortsatt trodde på, og fulgte Det Gamle Testamentet, og siden *Hyrden* bekreftet hva de allerede visste, aksepterte de Hermas bok inn i deres hellige skrifter.

Læren hos noen, spesielt Paulus, var at jødenes lover ikke trengte følges av en kristen, selvmotsigelser begynte å oppstå mellom de nyskrevne Skrifter, som kom til å bli kjent som ”Det Nye Testamentet”, og Det Gamle Testamentet. Likevel ble Det Gamle Testamentet beholdt av den etablerte kirke til tross for disse selvmotsigelser, fordi en fullstendig avvising av Det Gamle Testamentet ville ha blitt betraktet som en forkasting av selve Jesus. Forvirring ble det uunngåelige resultat. I forsøket på å akseptere og avvise Det Gamle Testamentet samtidig, dukket det opp selvmotsigelser selv i Det Nye Testamentet, siden det skulle være ”nytt” uten åpenlyst å forkaste det gamle. Men i kirkens tidligste dager, var det ikke et virkelig forsøk på å formelt ordne bøkene, og sørge for at alle fremstillinger og doktriner stemte med hverandre. Lederne av de første kristne samfunn stod fritt i å bruke deres skjønn og å bruke de skrifter som de syntes best rommet Jesu lære.

Med utviklingen, formuleringen og den offisielle godkjennelse av Treenighetslæren i 325 A.D., var slik frihet ikke lengre akseptabelt for den etablerte kirke. De fire aksepterte Evangelier var valgt, og alle andre hellige skrifter skrevet etter

Jesu fødsel, ble forbudt. Likevel, lederne av den Paulinske kirke, var ikke helt tilfreds med deres doktrine av ”mysterier”, som nå begynte å utvikles, og som erkjente troverdigheten av noen av de bannlyste bøker, selv om de direkte motsa den nye doktrinen til kirken. De ble samlet sammen og deres tilgjengelighet var innskrenket til folk med makt i kirken. De ble kjent som de *Apokryfiske* bøker, som betyr *”gjemt for folket,”* De ble deretter fjernet fra Bibelen, og bare veldig få hadde kopier av disse bøkene, som offentlig ble ødelagt sammen med deres eiere. Dette ble skjebnen til Evangeliet etter Barnabas, samt *Hyrden* av Hermas. Det ble fjernet fra Det Nye Testamentet, og siden det skapte forvirring blant folk som ble innbydd å tro på Treenigheten, ble forsøk gjort på å totalt tilintetgjøre det.

Disse forsøk viste seg mislykket. Det er opptegnelser av referanser gjort om det, men ingen i Vesten hadde hatt muligheten til å lese det på veldig lenge. Inntil det plutselig, i 1922, dukket opp et tredje århundres papyrus manuskript av teksten.

Det viste seg at den gresk, som Hermas brukte, var enkelt og folkelig. Språket kunne forstås av den store massen, og det er klart at boken var skrevet for alle og ikke for en intellektuell elite. Hans stil er åpenhjertig og uformell, og han behersker en originalitet i uttrykk som gjør boken lett å lese.

Hermas begynner med å fortelle om fire visjoner han opplevde, den siste kaller han en åpenbaring siden ved denne anledning besøkte en engel ham kledd som en hyrde. Engelen informerte Hermas at han er sent av den ”mest ærverdige engel” (det er engelen Gabriel), for å leve med Hermas for resten av hans liv.

Engelen beordrer så Hermas å skrive ned alle ”Bud og Lignelser.” Siden disse ble diktert ham av en engel, som bare videre fortalte hva han ble fortalt av den ”mest ærverdige engel”, ble de akseptert som en åpenbart bok av de første kristne.

De bud han ble fortalt å skrive ned er disse:

I.

Først og fremst tro at Gud er En og at Han skapte alle ting og arrangerte dem, og ut av intet skapte Han alt, Han rommer alt, men Alene er Han uten begrensninger. Stol derfor på Ham og frykt Ham, ved frykt for Ham, ha selvkontroll. Hold disse bud og du vil kaste bort all ondskap, ta på alle dyder av rettskaffenhet, og du vil leve hos Gud hvis du holder disse bud.

II.

Vær oppriktig og troskyldig.
Snakk ikke stygt om noen og ikke nyt å høre noen gjøre slik.
Gjør det riktige, og gi generøst.

III.

Elsk sannheten.

IV.

Observere renhet. Vær ren ikke bare i handling, men i tanken.

V.

Vær tålmodig og forståelsesfull. Herren bor i tålmodighet, men djevelen i krangelen.

VI.

Stol på det rette, og ikke tro på det gale. Rettskaffenhet har en rett og jevn vei, men gjøre urett er en skjev en. Det er to engler med mennesket, en for rettskaffenhet og en for ondskap.

VII.

Frykt Herren og hold Guds bud.

VIII.

Ha selvkontroll om hva er galt og gjør ikke noe galt.
Ha ikke selvkontroll om hva som er riktig, men gjør hva som er riktig. Legg bånd på deg fra alt ondt og følg den rette vei.

IX.

Kast ut tvilen fra deg selv. Be Herren uten tvil, og du vil motta alt. Gud er ikke som menneske som bærer nag, men Han er tilgivende og synes synd på hva han har skapt. Så rengjør ditt hjerte for verdens forfengelighet.

X.

Legg vekk tristhet, for det er søster til tvil og dårlig humør.

XI.

En mann som rådspørrer en falsk profet er en avgudsdyrker og blottet for sannhet.
Hermas spurte engelen hvordan skjelne en sann profet fra en falsk. Engelen svarte at for det første er den som har ånd fra oven mild, rolig og beskjeden. Han avstår fra all ondskap og verdens verdiløse begjær. ... (Han) snakker ikke fra seg selv ... men snakker når Gud ønsker at han skal snakke ... men all makt tilhører Herren.

En falsk profet opphøyer seg selv og ønsker å ha forsete. Han er frekk, uten skam, og taletrengt, lever i stor rikdom og tar imot penger for sine profetier. Kan en guddommelig ånd ta i mot penger for profetier? Den falske profeten unngår de redelige menn, og knytter seg til de tvilsomme og forfengelige; og han sier alt falskt til dem i samsvar med deres begjær. Et tomt kar blant tomme kar knuser ikke, de harmonerer godt sammen. Ta en sten og kast den mot himmelen; se om du når den. De jordiske ting er kraftløs og svake. På den andre side ta den kraften fra oven. Hagl er veldig små korn, likevel hvilken smerte de forårsaker når de faller på en manns hode! Dessuten, ta en dråpe vann som faller til jorden fra taket og gjør et hull i en sten. Slik er den Guddommelige Kraft fra oven mektig.

XII.

Kast vekk alle onde begjær og kle deg i gode og hellige begjær. Gud skapte verden for menneskets skyld og gjorde hele skapelsen underlagt ham, og gav ham herredømme over alle ting under himmelen. Et menneske som har Herren i sitt hjerte kan mestre alle ting.

Oppføre deg som en Guds slave. Djevelen kan ikke få kontroll over Guds slaver. Djevelen kan bryte, men ikke kaste dem. [1]

Kapittel 5

Barnabas og de første kristne

Barnabas, eller Bar-nabe, som betyr ”sønn av trøsteren” eller “sønn av formaneren”, var en jøde og var født på Kypros. Han var kjent som Joses, eller Joseph, men ble gitt dette nye navnet av disiplene av Jesus. Skjønt han er lite omtalt i de fire aksepterte Evangeliene, er det tydelig fra noen av de andre bøker i det Nye Testamentet, at han ble en av lederne av disiplene etter at Jesus forsvant. Det var han framfor alt som bestrebet seg til å holde på den rene læren fra Jesus og motvirke enhver fornyer, særlig Paulus av Tarsus. Lukas, som også skrev Apostlenes Gjerninger, var Paulus personlige lege og gav derfor Paulus sitt synspunkt. Dette forklarer hvorfor Barnabas bare nevnes av ham når det tjener til å illustrere Paulus sin historie. Dessverre ble bøker som *Reisene* og *Apostlenes Undervisning* ødelagt av den Paulinske kirke, etter at den innførte doktrinen om Treenigheten, i dens forsøk på å eliminere alle opptegnelser som bestred dette dogmet. Derfor er mye av det som var kjent om Barnabas og de tidligste kristne tapt. Det er denne politikken av trinitarianerne, som forklarer hvorfor alle referanse til Barnabas under Jesu livsoppgave merkelig nok mangler fra de fire aksepterte Evangeliene; og hvorfor Barnabas, som, i henhold til Lukas, får en hovedrolle etter forsvinningen av Jesus, selv forsvinner fra historiens lys så snart som han og Paul har en uoverensstemmelse og skiller lag.

Barnabas var med Jesus fra den meget tidlige starten av hans oppgave. Hans Evangelium demonstrerer tydelig hans store lojalitet til Jesus, og den kjærligheten han hadde for ham. Barnabas var ikke bare hans konstante følgesvenn, men han suget til seg og husket hans lære, slik at meget snart fikk han rykte, som er attestert tydelig i Apostlenes gjerninger, som en mann som hadde evnen til å formidle hva han hadde lært fra sin mester. Navnet disiplene gav ham antyder hans styrke som en taler og en kilde til trøst og oppmuntring. Han var oppriktig, i tillegg til generøs. Etter å ha møtt Jesus, solgte han alt at han eide og gav pengene til bruk for tilhengerne av Jesus. Den hengivenheten Jesus og disiplene hadde for ham, vises i antall navn som han var kjent under. Da apostlene bestemte seg for å velge en apostel i stedet for Judas, fra dem som hadde vært bestandig med Jesus “fra starten med dåpen av Johannes,” valgte de ut to menn å velge fra: “Josef Barsabbas med tilnavnet Justus: og Mattias.” (Apostlenes gjerninger 1:22-23) Der er ikke noen annen Josef som fulgte Jesus i løpet av hans liv, referert til i det Nye Testamentet, unntatt den som var allment kjent som Barnabas. Følgelig er det i all sannsynlighet Barsabbas som, Goodspeed forteller oss, en gang drakk en dødelig gift, men erfarte ikke noe ubehagelig - var ingen annen enn Barnabas. Hvis det er slik, da viser det også at Barnabas var ikke en av de første tolv apostlene, men han var helt opplagt en av de første sytti disiplene. Det faktum at han ble høyt nok aktet til å bli foreslått å fylle opp antallet til de første apostlene til de originale tolv, støttes av tradisjonen at når Maria, mor til Jesus, ligger på sitt dødsleiet, kalte hun på apostlene, og Barnabas var en av de som kom. Clement av Alexandria viste alltid til ham som en apostel i hans verker.

Det er sannsynlig at Jesus var oppdratt av Esseernes samfunn, og det er en tradisjon der Barnabas var en student av Gamaliel, den største lærer av ortodoks jødedom på den tid. Og slik ble møtet mellom Jesus og Barnabas å smelte sammen det beste i den gnostiske lære av Esseerne, og den ortodokse jødedom fra tempelet. Uten tvil bidro dette til den harmoniske forståelsen mellom dem. Siden Barnabas var en levitt, kunne han godt ha vært kommandanten av en avdeling av fanatikerne (selot).

Skjønt lite er kjent om Barnabas, avdekker den seneste historiske forskning langsomt den betydningen han hadde mens Jesus var på jorden. Det er nå generell enighet om at den siste nattverd ble holdt i huset til Barnabas sin søster.

Albert Schweitzer skriver i *Guds Kongerike og Primitiv Kristen Tro*:

> Man kan dra slutningen fra Apostlenes gjerninger at disiplene og de troende fra Galilea møttes i huset til moren til John Markus, som senere fulgte Barnabas og Paulus på den første misjonsreisen (Apostlenes gjerninger 12:25) ... Møtestedet for de troende var det ”øvre rommet”, som betyr rommet som er lokalisert straks nedenunder det flate taket (Apostlenes gjerninger 1:12-14). Det må ha vært et stort rom som kunne holde hele selskapet. Det var i dette rommet de troende var “alle sammen på et sted” på pinsedagen (Apostlenes gjerninger 2:1). Hvordan ble dette forvekslet med det måltid hvor Jesus feiret den siste nattverden sammen med disiplene?
>
> Når Jesus sendte to disipler fra Betania til byen med instruksjoner om å forberede påskefestmåltidet for ham, fortalte han dem at de skulle følge en mann som ville møte dem med en kanne vann. Han ville lede dem til et hus med et stort øvre rom utstyrt med tepper, hvor de skulle forberede måltidet. Vi finner denne verdifulle opplysningen i Evangeliet etter Markus (Markus 14:13-15), som bygger på en tradisjon som går tilbake til John Markus. Matteus forteller bare at Jesus sendte to disipler med rettledning og om å meddele en i byen, ”Mesteren sa – ’Min tid er kommet; jeg vil holde påskefesten i ditt hus med mine disipler. ’” (Matteus 26:18) Theodore Zahn var en av de første som satte fram det synspunkt at huset der de holdt det siste måltidet med Jesus og hans disipler, var identisk med det til John Markus mor, i det som disiplene møttes sammen med de troende fra Galilea. [1]

Selv om Schweitzer sier at huset tilhørte John Markus mor, han minner oss ikke på at Markus mor var søsteren til Barnabas. Siden Barnabas hadde på den tid solgt alt han eide, er det sannsynlig at han bodde hos sin søster når han var i Jerusalem, spesielt hvis hun hadde et hus med et rom stort nok for alle disiplene å møtes i. Kanskje grunnen til at intet av dette er tydelig beskrevet i det Nye Testamentet, at disiplene ønsket å holde deres møtested hemmelig i en tid da de ble forfulgt for deres tro.
Det kan spørres hvorfor ingen omtale av Barnabas er i beskrivelsene om den siste nattverd i de fire aksepterte Evangeliene, da det er klart at han ville vært vert for enhver forsamling av menn i hans søsters hus. Enten ble han omtalt, men senere fjernet, eller at han ganske enkelt ikke var til stede. Det er mulig at han var ute av stand til være der fordi han var i fengsel. Det er nedtegnet at en mann kalt Barabbas, med en gruppe menn, angrep en gruppe pro-romerske jøder i de kamphandlinger som fant sted like før den siste nattverd. Selv om lederen av disse jødene ble drept, pågreps Barabbas og satt i fengsel. Heinrich Holtzman, som undersøkte opptegnelsene om denne kamp i detalj, sier at blant de arresterte var ”den berømte Barabbas, som var unektelig en patriot og en politisk ’profet’, og ble stilt for retten på. nesten den samme tide som Jesus.” [2] Da Barnabas var en levitt og en av Jesus fremste disipler, kunne han godt ha vært anfører av en avdeling Fanatikere. Disse fire divisjoner, som vi vet fra Dødehavsrullene, var en vesentlig del av Esseernes fellesskap og forpliktet til å befri landet fra de utenlandske okkupanter og deres tilhengere. Bare en gruppe Fanatikere var i stand til et organisert angrep på de pro-romerske jødene den gangen, og følgelig var det godt mulig at Barabbas og Barnabas var en og samme personen. Det er fullt mulig, sammen med de andre endringer, at den Paulinske kirke slettet, eller i det minst endret, Barnabas navn når han nevnes i sammenheng med en begivenhet som ikke var en del av Paulus historie. De kunne ikke velge denne prosedyre hver gang Barnabas nevnes i det Nye Testamentet, som Apostlenes gjerninger indikerer, siden uten den støtten som Barnabas gav Paulus i den første tiden av Kirken, Paulus ville ikke hatt noen plass i kristendommens historie i det hele tatt.

Det er knapt med nedtegninger om hva som skjedde med de nære tilhengerne av Jesus etter at han forsvant. Det er kommet fram at mange av dem ble spredd etter hans antatte

korsfestelse. Etter en tid begynte de å omgruppere seg i Jerusalem. Hvor mange av de tolv disiplene og de sytti nærmeste tilhengere som kom tilbake er ikke kjent. Det er i hvertfall sikkert at de som kom var menn av tro, oppriktighet, og mot, og var fylt av en meget dyp kjærlighet for Jesus. Barnabas anseelse som en mann som hadde vært nær Jesus, gjorde ham til en framstående medlem av denne lille gruppen av disipler. De fortsatte å leve som jøder, og praktisere hva Jesus hadde lært dem, overholde loven fra profetene, hvilke Jesus var kommet for ”ikke kommet for å oppheve, men for å overholde.” (Matteus 5:17) At Jesu lære kunne betraktes som en ny religion, falt dem ikke inn. De var oppriktig praktiserende jøder og kunne bare skjelnes fra deres naboer ved deres tro på budskapet fra Jesus. I denne første tiden organiserte de seg ikke som en separat sekt, og hadde ikke en synagoge for seg selv. Det var intet i budskapet fra Jesus, som det ble forstått av dem, som nødvendiggjorde et brudd med en klar videreføring og fornyelse av den veiledning Moses hadde kommet med.

Konflikten mellom jødene og tilhengerne av Jesus ble startet av de jøder som tilpasset Moses budskap til deres egene formål, og som fryktet, helt riktig, at å støtte tilhengerne av Jesus ville uunngåelig lede til tap av deres rikdom, makt og den posisjon som de nøt. Det forbund som det øvre sjikt av jøder hadde med romerne, beskyttet deres hevdvunne interesser og privilegier de hadde nytt i århundrer, hadde nødvendiggjort ytterligere avvik fra den veiledningen som de var gitt. Denne gruppen av jøder støttet aktivt romerne i forfølgelsen av dem hvis handlinger og ord truet med å avsløre hva de hadde gjort. Derfor var det at en tilhenger av Jesus aksepterte Jesus, mens en jøde forkastet ham. Det kan ikke ha vært en lett tid for de tidligste tilhengerne av Jesus. På den ene side jages de av romerne, som betraktet dem som et trussel på deres politiske makt, og på den annen side blir de forfulgt av de jøder som frykter at deres egen “religiøse myndighet” undergraves av dem.

I årene som fulgte, begynte avgrunnen mellom jødene som nektet å anerkjenne Jesus, og de som fulgte ham å utvide seg. Under beleiringen av Jerusalem i 70 A.D., forlot tilhengerne av Jesus byen, innen Bar Coachaba opprøret i 132 A.D. var de borte.

Spørsmålene om Jesu opphav, hans natur og forhold til Gud, ble senere en kilde til mye strid, ble ikke brakt på bane blant de første tilhengerne av Jesus. At Jesus var en mann som var en profet og en som var gitt mange gaver fra Gud, ble akseptert uten spørsmål. Ingenting i Jesu ord eller av begivenhetene i hans liv på jorden ledet dem til å modifisere denne sikkerhet. I følge Aristides, en av de tidligste apologet, var tilbedelsen til de tidligste kristne, mer rent monoteist enn selv jødene.

Det var inn i denne kretsen av oppriktige tilhengere som Paulus av Tarsus kom. Han hadde aldri møtt Jesus, heller ikke hadde han vært godt kjent med noen av Jesus nærmeste disipler. Han hadde rykte av å være en av Jesus største fiender. Han bevoktet steiningen av Stephen. Stephen hadde vært ”full av tro og den Hellige Ånd,” Apostlenes gjerninger (6:5), og en av det voksende antall folk som slutte seg til tilhengerne av Jesus etter hans forsvinning. Når Paulus egen lærer, den berømte Gamaliel, prøvde å beskytte Stephen, ble han og steinet til døde. Det er skildret at Paulus, som da kaltes Saulus, var ansvarlig for ”en stor forfølgelse mot Kirken” på denne tiden, og at han “laget en massakre av Kirken, gikk inn i hvert hus og tok menn og kvinner og sendte dem i fengsel.” (Apostlenes gjerninger 8:1-3) Paulus selv innrømmet det:

> du har hørt ... hvordan jeg for fram den gangen jeg levde som jøde, hvor voldsomt jeg forfulgte Guds kirke og forsøkte å utrydde den. Jeg gikk lenger i min jødedom enn de fleste jevnaldrende i mitt folk og var mer brennende for tradisjonen fra fedrene.
>
> (Galaterbrevet 1:13-15)

Og, som det er fortalt i Apostlenes gjerninger 9:1-2

> Saulus raste fremdeles mot Herrens disipler og truet dem på livet. Han gikk til ypperstepresten og ba om et brev til synagogene i Damaskus med fullmakt til å føre alle han fant som hørte til ”veien”, i lenker til Jerusalem, både menn og kvinner.

Det var på denne reisen til Damaskus at Paul sier han møtte Jesus i et syn, og blir som et resultat en av hans tilhengere.

Ikke lenge før disse begivenhetene fant sted, er det skrevet at Paul ønsket å gifte seg med en kvinne kalt Popea, som var den tiltrekkende, men ærgjerrige datter av ypperstepresten til jødene. Hun eide uforglemmelig skjønnhet og et fengslende sinn. Hun likte Paulus, men hun forkastet hans tilbud av ekteskap og dro til Roma som skuespillerinne. Hun startet på scenen, men hun klatret skritt for skritt inntil hun nådde Neros seng. Til slutt giftet hun seg med ham og ble slik keiserinne av det romerske riket. Paulus hadde derfor god grunn til å mislike både jødene og romerne. Paulus omvendelse falt sammen med å bli avvist av Popea. Han må ha vært under betydelig følelsesmessig og mental belastning på denne tiden. Det er mulig at denne krisen i hans liv hadde sammenheng med denne plutselige forandringen fra å være en av de største tilhengerne av den jødiske loven til en av dens største fiender.

Etter hans omvendelse, oppholdt Paulus seg med tilhengerne av Jesus som var i Damaskus og ”med en gang preket han om Kristus i synagogene, at han var Guds sønn.” (Apostlenes gjerninger 9:20) Som et resultat begynte han å smake forfølgelsen som han selv nylig hadde vært involvert i. Hvorvidt han faktisk brukte betegnelsen ”sønn av Gud” til å beskrive Jesus, var det da sannsynlig dette som hjalp til å gjøre jødene sinte. Ideen om at Gud skulle ha et barn tillagt til Ham var avskyelig for dem, da de fast trodde på Guds Enhet.

Paulus forlot da Damaskus og, i stedet for å søke selskap med de andre tilhengerne av Jesus, drog han inn i den arabiske ørken hvor han forble gjemt i tre år. Det kan godt være at det var her han begynte å formulere sin egen versjon av hva Jesus hadde undervist. Dette involverte en forkastelse av den jødiske loven, som igjen betydde å vende seg borte fra det faktum at gjennom hele hans liv var Jesus forblitt en praktiserende jøde, og alltid søkt å opprettholde læren som Moses hadde brakt til ham.

Det var etter denne lange perioden av tilbaketrekking til ørkenen som Paulus kom til apostlene i Jerusalem. Den plutselige ankomsten av Paulus forårsaket mer mistanke enn overraskelse. Historiene av hans forfølgelse av tilhengerne av Jesus var enda fersk i deres sinn. Kan en leopard forandre dens flekker? Det syntes at disiplene ikke hadde noen grunn til å akseptere ham inn i deres krets. Ikke bare hadde han vært deres forfølger, men nå krevde han å vite hva Jesus hadde undervist, skjønt han hadde aldri selv sett ham, og tilbrakt liten tid, hvis noen, med dem som hadde vært med ham. I stedet for å prøve å lære fra dem som hadde vært så intimt knyttet til Jesus mens han var på jorden, ville Paulus nå lære dem. Paulus rettferdiggjorde senere denne tilnærmingen i hans brev til galaterne hvor han sier:

> Søker jeg nå å bli anerkjent av mennesker – eller av Gud? Prøver jeg kanskje å gjøre mennesker til lags? Var det fremdeles mennesker jeg ville være til lags, da var jeg ikke Kristi tjener. Jeg sier dere, brødre: Det evangelium jeg har forkynt, er ikke menneskeverk. Jeg har heller ikke mottatt eller lært det av noe menneske, men ved at Kristus åpenbarte seg for meg.
>
> (Galaterne 1:10-12)

Slik krevde Paulus å ha en tilgang til Jesus, som var nektet de nærmeste tilhengerne av Jesus mens han var på jorden. Den læren som Paulus krevde han var gitt, stemte ikke med hva apostlene hadde hørt fra Jesus egen munn. Det er forståelig at de derfor var mistenksomme til hans omvendelse, og betraktet hans ”åpenbaringer” upålitelige.

Mange fryktet sannsynligvis at han fremdeles var en spion, som utgir seg som en tilhenger av Jesus. [3] Debattene med hensyn til om Paulus skulle aksepteres var derfor en bitter en, og dets utfall syntes å gi en på forhånd bestemt konklusjon. Barnabas skal likevel, som etter tradisjon hadde vært Paulus klassekamerat under Gamaliel, ha grepet inn og talt i favør av Paulus. Mot deres enstemmige opposisjon, lykkes han likevel i å få Paulus akseptert som tilhenger av Jesus. Dette tyder på graden av innflytelse som Barnabas hadde over apostlene, og derfor også peker på graden av fortrolighet som han nøt med Jesus når han var på jorden. Paulus må ha forstått at han ble akseptert i kraft av Barnabas sin myndighet, og ikke på grunn av hans egen innsats. Han må derfor sannsynligvis ha følt seg utilfreds. Dette kan nok ha vært en av hovedgrunnene til hvorfor han bestemte seg for å returnere til Tarsus, hans hjemby, kort tid etter, selv om det er nedtegnet at han dro fordi hans liv var i fare.

Forfølgelsen av tilhengerne av Jesus, ikke bare av romerne, men også av jødene, tvang mange av dem å spre seg gjennom hele landet. Noen av apostlene reiste til Antiokia hvor de håpet å unngå ytterligere forfølgelser fra Paulus og hans tilhengere. Grunnlagt av Seleucus Necator, hadde Antiokia vokst i størrelse til den var den tredje den største by i det romerske riket, etter Roma og Alexandria. Det var en gang hovedstaden i det greske kongeriket, og vokst til å bli et senter for håndverk og handel. Med øket rikdom begynte folket å leve et liv av luksus og forfall, og fikk et rykte av å være en by med et utsvevende liv. Det var her at denne lille gruppen av fremmede, som kledde seg i filler, begynte å leve et gudfryktig liv med enkelhet og ærlighet. De som vokste seg trett av et umoralsk liv, begynte å samle seg rundt dem, men majoriteten av de som møtte dem betraktet dem med forakt og spott og kalte dem ”kristne”. For noen få mennesker, kunne det vært et uttrykk for respekt, men for et stort antall mennesker ble det brukt som en betegnelse for hat og skjellsord. Opp til nå, hadde tilhengerne av Jesus alltid vært kjent som nasareere. Roten av dette ordet på hebraisk betyr ”beholde” eller “vokte.” Følgelig angir adjektivet deres rolle som voktere og beskyttere av den veiledning som Jesus hadde brakt. Libanius nedskrev at jødene i Antiokia brukte be tre gang daglig: ”Send Guds forbannelse på nasareerne.” Prophery, en annen historiker, som alltid motarbeidet nasareerne, har beskrevet deres tilværelse som ”umenneskelig, ny og merkelig religion.” Celsus nedskrev at, i henhold til Jerome, kaltes de kristne ”greske bedragere og forførere” fordi de bar de samme greske kappene som prestene i de greske templer bar.

Tross motgangen de møtte, fortsatte folk å besøke disse merkelige nykommerne og deres antall økte. Oppmuntret av denne interessen, sendte disiplene i Antiokia beskjed til Jerusalem, og spurte apostlene der om å sende en mann til å hjelpe å utbre sannheten om Jesu lære blant hedningene som omgav dem. Disiplene valgte ut Barnabas som den mest passende personen for denne oppgaven, og følgelig ble Barnabas den første misjonæren i kirkens historie. Barnabas kom til Antiokia og møttes med uventet suksess. På grunn av hans innsats, “mye folk kom til Herren” (Apostlenes gjerninger 11:24) ”for han var en god mann, og full av den Hellige Ånd og tro.” Etter et år bestemte han seg for at tiden var kommet for å utvide sine aktivitet utover Antiokia. Han var sikker på at Paulus ville bli en god medhjelper og med denne mening drog han til Tarsus og brakte Paulus med seg tilbake. [4] Følgelig kom Paulus igjen ansikt til ansikt med noen av det folket som hadde lidd forfølgelse på grunn av han, og igjen møttes han med fiendskap og opposisjon. Nok en gang var det betydningen og respekten for Barnabas som avgjorde det, slik at han fikk det slik han ville, og Paulus ble tatt inn i fellesskapet. Kanskje så Barnabas etter de beste egenskaper i hans tidligere klassekamerat og følte at om Paulus iver og begeistring, som hadde gjort ham til en slik grundig forfølger, bare ble re-kanalisert, ville han bli en fremragende og uvurderlig tilhenger av Jesus.

Ikke alle apostlene delte dette syn, og Peter kom i åpen opposisjon til Paulus. I tillegg til fiendskapet nørt opp ved Paulus tidligere handlinger, var det en

meningsforskjell over to andre spørsmål. De blir ikke enige om til hvem Jesu lære skulle gis, og hva skulle undervises. Peter mente at Jesus var kommet for å fornye veiledningen gitt til jødene, og at hva han underviste derfor bare skulle prekes blant jødene. På den annen side var der Paulus, som ikke bare trodde på å utbre sannheten til alle, jøde eller ikke, men også hevdet at han var gitt ytterligere instruksjoner fra Jesus etter hans forsvinning. Han følte at nødvendige justeringer skulle gjøres for å tilpasse læren til tidens krav og situasjon. Barnabas stod midt mellom de to. Han mente at de skulle bare undervise hva de hadde lært av Jesus, men følte at de skulle gi denne veiledning til alle som ville dra nytte av den, og var mottakelig for den, jøde eller ikkejøde. Både Barnabas og Peter betraktet den veiledning som de var gitt som en fortsettelse og utvidelse av jødedommen. De kunne ikke akseptere Paulus lære hvor den avvek fra hva de hadde hørt fra Jesus. De trodde at Paulus nye doktrine var i hovedsak en rent personlig oppfinnelse av ham. Albert Schweitzer sier i sin bok *Paulus og hans tolker,* at ”Paulus henviste aldri til utsagn og befalinger fra Mesteren.” [5]

Det er sannsynlig at Barnabas håpet at de to ytterlighetene ville mildne, og at Paulus spesielt, ville ved å være i selskap med tilhengerne av Jesus, forsake sine egene ideer, i favør av deres egen kunnskap om hva som fremdeles måtte være en rimelig komplett forståelse og legemliggjørelsen av hva Jesus hadde undervist. Det er klart hvor viktig Barnabas støtte til Paulus var på dette stadiet, siden Barnabas vernet og beskyttet ham mot den enstemmige opposisjonen av Apostlene. Det er sannsynligvis på grunn dette at denne delen av Barnabas liv er omtalt i slik detalj i Apostlenes gjerninger. Forholdet mellom Barnabas og Paulus er omtalt slik i Apostlenes gjerninger 13:1-2:

> I menigheten i Antiokia var det noen profeter og lærere: Barnabas og Simeon med tilnavnet Niger, Lukius fra Kyrene, Manaen, pleiebror til fyrst Herodes, og dessuten Saulus. En gang de holdt gudstjeneste og fastet, sa Den Hellige Ånd: ”Ta ut Barnabas og Saulus for meg, så de kan gå til den oppgave jeg har kalt dem til.”

I listen over disse tilhengerne nevner Lukas Barnabas først og Paulus sist. Valgt ut til å arbeide sammen, setter de ut sammen med ved John Markus, som var Barnabas sin nevø, for å spre Jesu lære i Hellas. James, sønn av Mary ved Joseph, ble igjen som overhode for tilhengerne av Jesus. Peter ble også igjen.

Det står skrevet i Apostlenes gjerninger at, til tross for å bli kastet sten på noen steder, var disse to misjonærene stort sett fremgangsrike. Deres rykte som menn av sannhet spredde seg fjernt og vidt. Da de nådde Lucaonia og helbredet en krøpling i Lystra, ryktes det: [4]

> Folkemassen så hva Paulus hadde gjort, og satte i å rope på lykaonisk: ”Gudene er blitt som mennesker og er kommet ned til oss. Og de kalte Barnabas for Zevs og Paulus for Hermes, siden det var han som førte ordet. Presten ved Zevs-tempelet like utenfor byen kom til byporten med okser og blomsterkranser og ville ofre sammen med folkemengden. Men da apostlene Barnabas og Paulus hørte det, flerret de kappene sine, løp frem i mengden og ropte: ”Hva er det dere finner på, folk? Og vi forkynner at dere må vende om fra disse avgudene som ingen ting duger, til den levende Gud, han som skapte himmel og jord og havet og alt som er i dem.
>
> (Apostlenes gjerninger 14:11-15)

Hvis denne reaksjonen av befolkningen i Hellas var typisk, er det en indikasjon på noen av de praktiske vanskelighetene som Barnabas og Paulus stod ovenfor. En sann jøde gjenkjenner straks Jesu lære som en videreføring av hva Moses underviste i. Men for mang en hedning ville det syntes nytt og merkelig, og kanskje litt komplisert. De fleste hedninger trodde fremdeles på en mengde av guder, som man trodde, blandet seg fritt

med menneskene, som parret seg med dem, og deltok i hver sfære av det menneskelige liv. For den vanlige mann i Hellas syntes nok beskrivelsen av Jesus, som en beskrivelse av en av deres guder, og de var sannsynligvis fullt beredt på å akseptere Jesus slik. Det var alltid rom for en gud til. Likevel forkaster Jesu lære alle deres guder, siden den bekrefter den Guddommelige Enhet. Dette kan ikke ha blitt mottatt vel blant mange av avgudsdyrkerne. Dessuten var reglene for oppførsel og moral, som var en vesentlig del av Jesus veiledning, nødvendiggjorde en forandring med øyeblikkelig og stor rekkevidde, i livet til alle som bestemte seg for å følge den, unntatt, selvfølgelig, hvis den personen var allerede en praktiserende jøde, som disse hedningene tydeligvis ikke var. Jødene, som ble betraktet som en nasjon av pengeutlånere, var overhodet ikke likt av de som ikke var jøder. Toland, i hans bok *Nasareeren*, sier det slik:

> ... blant ikkejøder, så kronisk var hatet av jødene at deres måte å gjøre noe som helst, selv fornuftige eller nødvendige ting, var et tilstrekkelig motiv for en ikkejødisk konvertitt til å forkaster det. [6]

For andre, ikke så oppriktig og standhaftig som Barnabas, må oppgaven av å etablere Jesu liv og lære i Hellas, uten å gjøre noen kompromisser, være overveldende. For Paulus, som allerede hadde vist tendenser til å forandre det han visste om læren, må det syntes fullstendig nødvendig å gjøre de justeringer man trengte for å gjøre Jesu lære akseptabel for den vanlige mann. Hellas var nå en del av det romerske riket. De romerske gudene bar en påfallende likhet med de greske, og tro på dem medførte bare støtte til den samme misforståelse, som tro på de greske gudene gjorde. Paulus hadde tidligere tilbrakt en tid i Roma, og var en romersk borger. Det er mulig at hans logikk var påvirket av hans kontakt med den romerske levemåten. Han var klar over det sterke taket som de gresk-romerske religionene hadde på folket innenfor det romerske riket. Det er klar at han mente at det ikke var mulig å forandre deres levemåte uten å gjøre endringer også. Barnabas, på den annen side, som det er skrevet om Jesus i Matteus 5:18, visste at hans Skaper ikke ønsket at Hans Lov skulle reduseres eller forandres "skal ikke den minste bokstav eller en eneste tøddel i loven forgå." Han holdt derfor fast på den veiledning han var blitt gitt.

I denne fase av utbredelsen av kristendommen, var hovedkilden til argument ikke av en metafysisk natur. De subtile argumenter og fine distinksjoner fra de intellektuelle, var en utvikling som kom senere. Kjernen til det Barnabas og Paulus var uenige om, var de som berørte et menneskes daglig eksistens og levemåte. Paulus ønsket å unngå og lage brå forandringer i den sedvane som grekerne sannsynligvis tok for gitt, før han og Barnabas ankom Hellas. Han ønsket derfor å forlate de påbud sendt gjennom Moses, over hvilket kjøtt var lovlig å spise og hvordan dyret skulle ofres. Han ønsket også å oppgi, hvor det syntes hensiktsmessig, de påbud etablert av Abraham angående nødvendigheten av omskjæring av menn. Stående ovenfor de praktiske vanskeligheter av å etablere og å iverksette disse aspektene av Jesu lære, må forskjellen mellom Paulus og Barnabas ha blitt snarere forsterket enn redusert.

Imidlertid var disse forskjellene sannsynlig ikke så markante på dette stadiet. Både Paulus og Barnabas stod ovenfor praktiske utfordringer med å etablere Jesu livsform. Bekreftelsen av den Guddommelige Enhet var av vesentlig betydning for Læren, men først var det nødvendig å etablere en modell for oppførsel, som var sannsynligvis forskjellig på mange måter til den hedningene hadde vært vant til. Tydeligvis, denne nye måten av å gjøre ting på kan bare læres og bli opptatt i det daglige liv gradvis. Intet hedensk samfunn kunne innføre over natten hele Jesu levemåte. Fra de opptegnelser der er, ser det ut til at Barnabas og Paulus aldri oppholdt seg særlig lenge på noe sted. De kunne ikke ha formidlet hele Jesu lære på en så kort tid. De må derfor ha undervist hva syntes å være den viktigste delen først, med den hensikt å returnerer senere, og supplere dem med ytterligere instruksjoner. Mens

Barnabas tilsiktet å overføre hele Jesu lære, var Paulus forberedt til å klare seg uten mange av dens aspekter, siden, i henhold til den nye doktrinen han utviklet, de var ikke lengre nødvendige. Følgelig, på deres retur til Jerusalem, forsvarte de deres handlinger hver av forskjellig grunn. Til tross for deres beskrivelser av miraklene de hadde utført sammen, forble denne underliggende forskjell, og til slutt ble det et veiskille.
Det er sagt at de ble uvenner fordi Paulus nektet å ta John Markus med dem på fremtidige oppgaver, mens Barnabas insisterte på at John Markus skulle fortsatt følge med dem. Det er skrevet i Apostlenes gjerninger 15:39-40 at ”Det ble så skarp en strid mellom dem at de skilte lag. Barnabas tok med seg Markus og seilte til Kypros.” som var Barnabas sitt fødested. Det faktum at John Markus ledsaget Barnabas, viser tydelig at hans tro var akkurat som hans onkels. Dette var sannsynligvis en av grunnene til hvorfor Paulus ikke hadde noe ønske å forbli i hans selskap. Knapt noen omtale av Barnabas finnes i Bibelen etter dette punkt.

Det er interessant at Barnabas, som, det er skrevet i Apostlenes gjerninger, valgt av den Hellige Ånd, ble forkastet av Paulus. Kanskje Paulus følte at han ikke lengre trengte Barnabas. I hans tidligste dager som kristen, ville ingen stolt på ham med en gang de visste at han ikke hadde vært sammen med Jesus. Nå når han var etablert blant fellesskapet, var dette ikke lengre tilfellet. Hans omdømme var slik at han kanskje følte han kunne dra ut og preke sin doktrine uten frykt for avvisning, og uten Barnabas til å legge bånd på ham, når han avvek fra hva Jesus underviste. Dessuten var Paulus en romersk borger. Han må ha lært språket i Roma. Han snakket sannsynligvis gresk. Det var det offisielle språket i det området han ble født. De brev han senere skrev til de kristne fellesskapene i Hellas, må ha vært skrevet på deres eget språk. Dette betydde at han kunne reise i Hellas og sannsynligvis Italia uten noen vanskeligheter med språk. Barnabas, på den annen side, snakket ikke noen av disse to språkene. John Markus, som snakket gresk, fulgte ham på den først misjonærreisen til Hellas, og fungerte som hans tolk. Hvis Barnabas dro dit alene, ville han ikke kunne gjort seg forstått. Følgelig var Paulus vegring av å reise med John Markus, en rund måte å sikre seg at Barnabas ikke ville reise med ham. Som kommentar på deres atskillelse sier i hans *Historien om Kristendom i den Apostoliske Alder,* Mcgiffert:

> At Barnabas ... hvis rett til å arbeide blant hedningene var anerkjent i Jerusalem... skulle ha dradd seg tilbake og vendt seg fra dem er meget merkelig. Barnabas var ikke i full sympati med Paulus doktrine om den kristnes komplette frihet fra alle lover, uansett type ... Om Paulus og Barnabas skille, skriver forfatteren av Apostlenes gjerninger, er et resultat av en uenighet angående Markus, men den virkelige grunnen ligger dypere enn det ... Mannen som stod nærmest til Paulus, og var mest intimt knyttet til ham under de tidligste årene av hans kristne karriere, var Barnabas, som var et medlem av kirken i Jerusalem i dens primitive dager ... Hans vennskap betydde mye for Paulus og bidro utvilsomt i stor grad til hans anerkjennelse og innflytelse med de kristne. Barnabas var fadder for Paulus i de tidligste dager, når minnet om hans karriere som forfølger var fremdeles fersk i minnet til kirken. [7]

Forandringen i Barnabas holdning til Paulus kan bare ha kommet som et resultat av hans erfaringer under reise med Paulus. Noen håp om at Paulus ville endre sine synspunkt, og blir en sann tilhenger av Jesus må ha forsvunnet etter hva som skjedde på den første misjonærreisen. Kanskje forstod også Barnabas det nytteløse i å prøve og spre en veiledning, som bare var tiltenkt for jøder, blant hedningene, og, ved å se tåpeligheten av denne kursen, forlot han den. Før han hadde forsøkt det, å utbre Jesu budskap blant hedningene, syntes det å være et levedyktig forslag. Men etter å ha prøvd det, hadde erfaringen bevist at det var ikke mulig. Hans opplevelser i Antiokia syntes enda mere vellykket fordi der hadde hedningene kommet til tilhengerne av Jesus og

ville bli akseptert som kristne. Mens da han og Paulus dro til Hellas, var det de som spurte hedningene om å bli kristne.

Der er ingen nedtegnelser om hva som skjedde med Barnabas etter han returnerte til Kypros, men det er kjent at han, som mange andre som fulgte en ny profets lære, døde som en martyr. Til tross for det faktum at Barnabas er stengt ute fra mange av Bibelens sider, er det tydelig at han fått en vesentlig posisjon i kristendommens historie og er ikke glemt. Han var åpent villig til å bekrefte og undervise i det han lærte fra Jesus i kirkens tidligste dager, når selv noen av de nærmest til Jesus var redd for å vedkjenne seg deres tilknytning til ham. Barnabas lojalitet til Jesus er akseptert som et faktum av både venner og fiender. Det var i hans søsters hus hvor Jesus hadde sitt siste påskemåltid, og det må ha forblitt et møtested for tilhengerne av Jesus etter han forsvant. Innflytelsen fra Barnabas over Apostlene og andre tilhengere av Jesus er fastslått i Bibelen også. Han er kalt en profet, en lærer, og også en Apostel av Lukas, hvis ubestridte lojalitet var til Paulus. Framfor alt er han husket som en mann som ikke ville kompromittere eller forandrer Jesu budskap.

Etter at Barnabas dro til Kypros, fortsatte Paulus med hva han hadde begynt med. Skjønt han nå hadde vært sammen med mange av de tidligste kristne lenge nok til å bli akseptert som en av dem, var han enda bevisst svakheten i hans posisjon. Selv om han nå kunne kalles en Apostel av Jesus, forandret dette ikke det faktum at han aldri hadde møtt Jesus i hans liv. Skjønt han krevde å ha tilgang til Jesus ved åpenbaring, trengte han enda noen som hadde levd med Jesus til å følge ham på hans reiser blant hedningene. Følge av et øyenvitne gav ham uvurderlig støtte og tjente til å underbygge hans argumenter med større myndighet. Han overtalte derfor Peter til å følge ham.

At disse to, som hadde stått mot hverandre så voldsomt før, nå skulle finne sammen, kommer kanskje som en overraskelse. Imidlertid hadde situasjonen forandret seg. Paulus aksepteres nå av mange som en kristen, og var ikke lengre ansett som en mulig spion eller forfølger. Celsus, en gresk filosof og en bitter kritiker av de kristne, sa at roten til uenigheten mellom de to i Antiokia var Paulus sjalusi over Peters popularitet. Åpenbart hadde Paulus sin sjalusi nå forsvunnet sammen med hans eget økende omdømme, spesielt blant hedningene. Forfølgelsen av de kristne gjorde også sannsynligvis sitt til å trekke dem sammen. Forfølgelsen fra romerne, og de jøder som støttet dem, var ganske hard nå. Peter hadde allerede vist sin svakhet da, under press eller presserende fare, nektet han for å være en følgesvenn av Jesus, under tiden for Jesus antatte rettssak og korsfestelse. Han var sannsynligvis nå mere villig til å stille opp for Paulus tilnærming til Jesu budskap, siden forandringer her og der kunne bety mindre forfølgelse.

Følgelig var situasjonen i disse tidlige dager slik, at det syntes hensiktsmessig for noen å forandre og tilpasse budskapet til Jesus, ikke bare for at folk som var ikkejødisk aksepterte det, men også slik at det ikke fornærmet eller tydelig truet de med myndighet i landet. Denne politikken av å adlyde herskere kritikkløst, enten deres lover var i overensstemmelse med de fra Skaperen av Universet eller ikke, er tydelig i Peters første brev 2:13-18:

> Dere skal for Herrens skyld underordne dere under enhver myndighet blant menneskene, enten det er keiseren, den øverste, eller landshøvdingene som han har utsendt; de skal straffe dem som gjør det onde, og påskjønne dem som gjør det gode. For det er Guds vilje at dere ved å gjøre det gode skal stoppe munnen på uforstandige mennesker som taler i uvitenhet. Dere er frie; bruk bare ikke friheten som påskudd til å gjøre det onde; bruk den som Guds tjenere! Vis alle aktelse, elsk brorskapet, frykt Gud, gi keiseren ære! Dere tjenestefolk skal underordne dere under deres herrer og vise dem respekt – ikke bare de gode og vennlige, men også de urimelige.

Paulus reiste Vest med Peter. Uten oppriktigheten, og en behersket innflytelse fra Barnabas, møtte han liten opposisjon mot hans nye doktriner og tilpassede måter for liv og oppførsel. I Paulus brev til Romerne 15: 20-21, sier han:

> Jeg har alltid satt min ære i å forkynne evangeliet der Kristi navn ikke er kjent, for at jeg ikke skal bygge på en grunnvoll som andre har lagt. Det står skrevet: De som ikke har fått budskap om ham, skal se, og de som ikke har hørt, skal forstå.

Hvis Paulus hadde spredd den originale lære fra Jesus, da ville ”bygge på en grunnvoll som andre har lagt” vært akkurat som hans. Da ville begge vært involvert i å bygge den samme struktur. Folk som hørte om Jesus, eller snarere Kristus, for første gang fra Paulus lepper, hadde ikke noen mulighet til å sammenlikne hans beretning med den fra Apostlene, som fremdeles holdt seg til Jesu lære. Paulus versjon var den eneste som de hadde tilgang til.

Paulus ble hjulpet mye i utbredelsen av hans budskap av en lærd jøde fra Alexandria kalt Appolos. Han var veldig flink til å utbre Paulus ideer blant folk. Paulus, ble det sagt, plantet og Appolos vannet. Til slutt, kunne selv ikke Appolos akseptere alle påfunn fra Paulus, og, som Barnabas, forlot han ham.

Paulus avvek mer og mer fra den lære Jesus legemliggjorde, og la mer og mer vekt på figuren Kristus som han hevdet kom til ham i visjoner. Hans forsvar mot de som anklaget ham av å forandre på den veiledning Jesus hadde brakt var - at hva han preket hadde sitt opphav i en direkte åpenbaring mottatt fra Kristus. Dette gav Paulus Guddommelig Autoritet. Det var i kraft av denne ”myndighet” som han krevde, at velsignelsene fra Evangeliet ikke var begrenset til jødene, men til alle som trodde. Dessuten hevdet han at behovet for Moseloven ikke var bare unødvendig, men også i strid mot hva som hadde blitt direkte åpenbart til ham fra Gud. Faktisk sa han, den var en forbannelse. Følgelig utsatte Paulus seg for ikke bare vreden fra tilhengerne av Jesus, men også fra jødene, da han motsa to av deres profeter. Det er klart hvorfor han valgte å spre sin lære blant folk som hatet jødene og som ikke hadde hørt sannheten om Jesus.

Paulus rettferdiggjør hans nye doktrine med bruk av denne analogien:

> Dere kjenner loven, brødre, og vet at den bestemmer over et menneske bare så lenge det lever. En gift kvinne er etter loven bundet til sin mann så lenge han lever. Men dersom han dør, er hun løst fra loven som bandt henne. Så lenge mannen lever, gjelder hun som ekteskapsbryter hvis hun gifter seg med en annen. Men dersom mannen dør, er hun fri fra loven og bryter ikke ekteskapet om hun gifter seg med en annen. Slik er det også med dere, brødre. Fordi Kristus døde, er også dere døde og står ikke under loven; dere tilhører en annen, han som stod opp fra de døde, og vi skal bære frukt for Gud.

Denne analogien angir tydelig at Paulus skiller mellom Jesus og “Kristus”. I henhold til hans logikk, loven som bandt Jesus og hans tilhengere var ikke lengre nødvendig, siden Jesus døde. Nå var de ikke lengre ”gift med” Jesus, men til Kristus, som brakte en ny lov. Det var derfor nødvendig å følge Kristus, og ikke Jesus. Følgelig var de som holdt seg til Jesu lære på villspor. Det var med hjelp av denne logikk at han samlet sin doktrine om forløsning og soning, en teori som Jesus såvist ikke underviste i. Det ble en stor suksess, siden, kort sagt, det preket at en mann kunne gjøre hva han ville og ikke høste de uunngåelige konsekvensene av hans handlinger, hvis han på slutten av dagen, sa: ”Jeg tror på Kristus.” Imidlertid, de grunnleggende premisser som Paulus baserer sin logikk på, er falske, da Jesus var verken korsfestet eller gjenoppstått. Hans doktriner av forløsning og soning er bedragersk.

Paulus logikk hadde to hovedkonsekvenser. Den ikke bare førte til videre forandringer på hva Jesus underviste, men også forberedte veien for en komplett

endring av folks ideer om hvem Jesus var. Han ble forvandlet fra en mann til en oppfatning i folks sinn. Guddommelighet var tilskrevet Jesus selv når han var på jorden, av noen av dem som undret som seg over hans ord og mirakler, og som, feilaktig, betraktet ham som mer enn en profet. Noen av hans fiender spredde også ut ryktet om at han var ”Guds sønn”, i håp om å vekke de ortodokse jøders sinne, for hans forening med Gud. Selv før han forsvant, var der en tendens til å skjule hans sanne natur, og tilskrive guddommelighet til Jesus. Denne imaginære figur av Kristus, som hadde makt til å annullere hva Jesus tidligere hadde undervist, var klart ikke noen ordinær menneske, og ble følgelig forvekslet av mange med Gud. Følgelig ble denne imaginære figuren et objekt for tilbedelse, og ble forenet med Gud.

Dette skifte fra å vektlegge Jesus som en mann, til det nye bilde Kristus, som var guddommelig, muliggjorde for de intellektuelle i Hellas og Roma å oppta i deres egen filosofi hva Paulus og de som fulgte ham preket. Deres syn på eksistensen var en tresidig en, og med den Paulinske kirkes omtale av “Gud Faderen” og ”Guds sønn”, trengtes det bare å inkludere den ”Hellige Ånd” for å ha en Treenighet som passet deres. I tidens løp smeltet disse to bildene sammen til i et, og doktrinen om Treenigheten var født. Ikke bare de filosofiske idene som var vanlige i Hellas den gangen farget læren, men også språket i Hellas påvirket lærens utrykk, det fanget og begrenset dens mening. Gresk kunne romme den greske filosofien, men hadde ikke ord nok eller var smidig nok til uttrykke hva Jesus sa. Følgelig kunne ikke selv en sann tilhenger av Jesus, som snakket flytende gresk, formidle helheten av Jesu lære i dette språket. Det måtte omformuleres. Når tiden kom for å oversette de hebraiske Evangelier til gresk, ble disse begrensningene permanent, og til slutt forseglet, når nesten alle Evangelier på hebraisk ble ødelagt.

Skjønt Paulus aldri preket Jesu guddommelighet, eller doktrinen om Treenigheten, var hans måte å uttrykke seg og forandringene som han gjorde, åpnet døren til begge disse misforståelser, og forberedte veien for at de ble etablerte doktriner i Europa. Det var disse doktrinene som ledet til at Maria ble plassert i den usannsynlige posisjonen av å bli ansett som ”mor til Gud”.

Det kommer fram at Paulus bortforklarte sine handlinger med at der var ikke noen forbindelse mellom perioden Jesus hadde levd og perioden som han selv nå levde i. Tider forandret seg, og forholdene som nå eksisterte var slik at læren til Jesus var ”gått ut på dato”, og kunne ikke lengre gjelde. Det hadde derfor blitt nødvendig å finne en ny basis for moral. Paulus gjorde opp status om forholdene som fantes da, og underviste hva de syntes å kreve at han trodde:

> Jeg har lov til alt, men ikke alt gagner. Jeg har lov til alt, men jeg skal ikke la noe få makt over meg.
>
> (1 Korinterbrev 6:12)

Paulus forkastet ikke bare både Moses og Jesus, men hevdet at han var sin egen lov. Mange folk kunne åpenbart ikke aksepterer dette. Paulus reagerte med å si;

> Men dersom min løgn enda klarere viser at Gud taler sant, og dette blir til hans ære, hvorfor skal jeg da dømmes som en synder?
>
> (Romerbrev 3:7)

Det kan synes fra denne uttalelsen at, skjønt han visste at han løy, følte Paulus at målet rettferdiggjør midlene, men det kan ikke forstås hvordan sannhet vil vokse gjennom en løgn. I henhold til denne logikken, hvis mannen Jesus er å betrakte som lik med Gud, hvilke innvendinger kan en tilhenger av Jesus ha?

Paulus laget en religion som omfattet forskjellig motstridende deler. Han tok enhetslæren fra jødene, og la til hedningenes filosofi. Denne blanding ble kombinert

med noe av det Jesus underviste, og noe som Paulus hevdet Kristus åpenbarte til ham. Paulus teologi baseres på hans personlig erfaring, som igjen må sees i lyset av samtidens greske synspunkter. Jesus ble guddommeliggjort og Platos ord ble lagt i hans hellige munn. Teorien om forløsning, var en ide fra Paulus, en tro som var helt ukjent for Jesus og hans disipler. Den er basert på troen på ”arvesynden”, på ”korsfestelsen”, og ”oppstandelsen”, ingen av dem har noen gyldighet. Følgelig var en syntetisk religion produsert: Kristendom - matematisk absurd, historisk falsk, enda psykologisk imponerende. I det praktfulle tempelet for den religion Paulus så ivrig bygget, plasserte han dører til alle sider. Resultatet var at folk som kom over hans type av kristendom for første gang, når de gikk inn i dets tempel, ble gitt det inntrykk at de gav hyllest til den samme guddom som de hadde tilbedt hele tiden, enten de var jøde eller ikkejøde. Da denne grunnleggende misoppfatning, introdusert av Paulus, fikk utvikle seg og ble etablert, trodde mang en mann at han fulgte Jesus, mens han fulgte Paulus uten å vite det.

Det er derfor, en berettigelse i at Heinz Zahrnt kalte Paulus en “ forfalsker av Evangeliet til Jesus” [8] og Werde beskrev ham som den ”andre grunnlegger av kristendommen.” Werde sier at, på grunn av Paulus:

> ... Det brudd mellom den historiske Jesus og den Kristus av kirken ble så stort at noen enhet mellom dem er knapt gjenkjennelig. [9]

Schonfield skrev:

> Det Paulinske kjetteri ble fundamentet for kristen rettroenhet, og den legitime kirke ble frastødt som kjettersk. [10]

Følgelig ble Barnabas erkekjetteren.

For tilhengerne av Jesus, var veien til Sannhet, lik en geometriske rett linje, som hadde lengde men ingen bredde. De var enige ikke å forandre Jesu lære bare fordi det syntes hensiktsmessig. For dem var hva Jesus underviste Sannheten, og den hele Sannheten. Barnabas og hans tilhengere fortsatte å preke og praktisere kristendom som de hadde lært direkte fra Jesus. De var alltid og fremdeles er en kraft å regne med. Fra dem kom helgener og lærde, respektert av hver sekt av kristendom.

Tilhengerne av Jesus og Barnabas utviklet aldri en sentral organisasjon, men på grunn av hengivenheten til deres ledere for Sannhet, økte deres antall hurtig. Disse ledere var vise og lærde menn som elsket og fryktet Gud. De dro ut i ørkenen og til fjell. Små fellesskap dannet seg rundt hver helgen. De var uavhengige av hverandre, hovedsakelig på grunn av det ulendte terrenget som omgav dem. Deres mangel på en strukturert organisasjon var en kilde til styrke fordi det var ikke så lett for deres forfølgere å fange dem. Paulus versjon av kristendom bredde seg gjennom Hellas og senere Europa, mens disse menn av Gud brakte deres kunnskap til sør, og etterhvert like over hele Nord Afrika. Fellesskapene de formet beholdt levemåten til Jesus. De som fremdeles legemliggjorde Jesu lære, må ha overført mye av deres kunnskap direkte fra person til person. Oppførsel ble imiterte og læren overført muntlig. De fortsatte å bekrefte den Guddommelige Enhet. Der er opptegnelser fra forskjellige sekter som levde i de tidligste århundrene etter Jesus forlot verden, slik som Ebionites, Cerinthians, Basilidians, Carpocratians, og Hypisistarians, som nektet å tilbe Gud som en far. De

aktet Ham som den Allmektige Hersker over Universet, den Høyeste av alle, med ingen lik Ham.

Nå var det mange forskjellige skrevne redegjørelser om Jesu liv og lære i bruk. Jesus hadde snakket Arameisk, en dialekt av Arabisk, som ikke vanligvis ble skrevet. De første Evangeliene ble derfor skrevet på hebraisk. I disse tidligste dagene ble ingen formelt aksepterte eller forkastet. Det var opp til lederen av hvert kristne fellesskap å bestemme seg for hvilke bøker han ville bruke. Avhengig av hvem de var undervist av, gikk hver sekt til forskjellig kilde. De som fulgte Barnabas eksempel gikk til en kilde, og de som fulgt Paulus til en annen.

Ganske snart etter at Jesus forlot verden, ble det et tydelig og en stadig større avstand mellom tilhengerne av Jesus og den Paulinske kirke, som senere ble kjent som den Romersk Katolske Kirke. Forskjellen mellom de to var ikke bare tydelige i levemåte og tro, men også tydelig skissert geografisk. Ettersom den Paulinske kirke vokste seg mere etablert, ble den stadig mere fiendtlig til tilhengerne av Jesus. Den stillte seg mere og mere på side med herskerne av det romerske riket, og forfølgelsen som til å begynne med var rettet mot alle som kalt seg kristne, begynte nå å vende seg hovedsakelig mot dem som bekreftet den Guddommelige Enhet. Forsøk begynte og gjøres på å forandre deres tro, og med tvang fjerne de som nektet å gjøre det, sammen med bøkene de brukte. De fleste av de tidlige martyrene var unitarer. Jo mere doktrinen om Treenigheten ble akseptert, desto mere motarbeidet dens tilhengere dem som bekreftet den Guddommelige Enhet. Når keiser Julian kom til makten, hadde dette fiendskap nådd et slikt stadie at han sa: ”Ingen ville dyr er så fiendtlig til menneske som de kristne sekter generelt er til hverandre.”

Naturligvis var de som avvek fra Jesu lære forberedt på å forandre den Hellige Skriften også, og til og med introduserer falske skrifter som støttet deres meninger. Toland, i hans bok *Nasareeren*, nedtegner disse ordene av Iraneus, som var en av de tidligste unitar martyrer:

> For å forbløffe de enkle og slike som er uvitende om de Sanne Hellige Skrifter, påtrenger de dem en ubeskrivelig mengde av oppdiktet og falske hellige skrifter av deres egen konstruksjon.

Toland fortsetter:

> Vi vet allerede til hvilken grad bedrageriet og lett-troenhet går hånd i hånd i de primitive tidene av den kristne kirke, den siste var så beredt å motta som den første til å forfalsket bøker ... Dette ondet vokste etterpå ikke bare større etter som munkene var de eneste avskriver og de eneste voktere av alle bøker gode som dårlige, men i tidens gang ble det nesten umulig å skjelne historie fra fabel, eller sannhet fra feil med hensyn til begynnelse og originale monumenter av kristendom ...
>
> Hvordan kunne de nærmeste etterfølgerne av Apostlene så grovt forveksle den ekte læren av deres mester med slikt som falskt ble tilskrevet dem? Eller siden de var i mørket om disse tidlige forhold, hvordan kom det seg at de som fulgte hadde et bedre lys? Og observere at slike apokryfiske bøker ofte ble brukt på det samme grunnlag som kanonisk bøker av Fedrene, og de første omtale som Guddommelige Skrifter ikke mindre enn de siste, eller av og til, når slike vi antok guddommelige ble erklært ugyldige av dem. Jeg foreslår disse to viktige spørsmål: Hvorfor er alle de bøker som anbefales som ekte av Clement av Alexander, Origen, Tertullian og resten av slike forfattere skal ikke bli betraktet som like autentiske? Og hvor stor vekt skal legges på vitneforklaringen av de Fedrene som ikke bare motsier hverandre, men er også ofte i uoverensstemmelse med seg selv i deres forhold til de samme fakta?

Toland fortsetter med å si at når disse spørsmålene blir stillet til disse ”knusktørre prester og ønskekvister,” i stedet for å møte argumentene, begynner de å kalle dem som stiller spørsmålene ”kjettere eller skjulte ateister.” Han fortsetter:

> Denne oppførsel får dem til å tro at alle er en juksemaker og bedrager, fordi menn naturlig roper ut når de berøres på et ømt sted ... Ingen mann er sint på et spørsmål han kan svare på ...

Til slutt spør Toland:

> Siden Nasareerne eller Ebionites er av alle kirkehistorikere enstemmig anerkjent å ha vært de første kristne, eller de som trodde på Kristus blant jødene, med hans eget folk han levde og døde, de har vært vitne til hans handlinger, og som var alle Apostler, tenk over dette, hvordan var det mulig for dem som var de første av alle (før de ble gjort til de første kjettere), skulle forme gale oppfatninger om doktrinene og hensikten til Jesus? Og hvordan kan det ha seg at ikkejøder (hedninger) som trodde på ham etter hans død, preket av personer som aldri kjente ham, har riktigere forestilling om disse tingene, eller hvorfra har de deres informasjon enn fra de troende jøder? [11]

Kapittel 6

De tidligste Unitariske kristne

De apostoliske kristne, som tilhengerne av Jesus og Barnabas kom til å bli kjent, produserte et antall lærde og helgener hvis pietet og å lærdom er respektert og beundret selv i dag. Apostoliske kristnes, eller som de er vanligvis kjent, Antiochene, fortolkning av den Hellige Skriftene var historisk, og, ulik hva er nå den ortodokse tilnærmingen, de lette ikke etter en gjemt allegorisk betydning i teksten, men akseptert den likefrem betydning av ordene talt av den gudsbenådede profeten. De var også kritiske til å holde noen deler av Bibelen for å være av større verdi enn andre. De insistert på Guds Enhet og avskydde noe dogme som til den minste grad smakte av treenighet. De understreket den historiske Jesus og unngikk bruken av betegnelsen "Sønn" når de snakket om ham. De bestrebet seg på å leve som Jesus levde og oppføre seg som han oppførte seg. Mange av dem levde i Nord Afrika. Noen av det mest viktig av disse etterfølgere av tilhengerne av Jesus var:

Iranaeus (130-200 A.D.)
Innen den tid var Iranaeus ble født, hadde Antiochenes kristendom spredd seg like over Nord Afrika og opp og inn i Spania og i sør av Frankrike. Omtale er først gjort om ham der han fraktet en bønn på vegne av Pothinus, biskopen av Lyons, til pave Elutherus i Roma. I denne bønn var en anmodning til paven om å stanse forfølgelsen av de kristne som ikke var enige i doktrinen til den Paulinske kirke. Iranaeus var fremdeles i Roma da han hørt at alle disse avvikende kristne, samt biskop Pothinus, var drept. På hans tilbakekomst, lyktes Iranaeus å etterfølge Pothinus som Biskop av Lyons.

I 190 A.D skrev han til pave Victor om igjen å stanse massakrene av kristne som ble drept utelukkende for deres forskjell i tro. Historien gjentok seg, og han ble myrdet i 200 A.D. for å forsvare de kristne som ikke fulgte paven.

Iranaeus trodde på En Gud og støttet doktrinen om den menneskelige Jesus. Han bitterlig kritiserte Paulus for være av ansvarlig for å tilføre doktrinene fra de hedenske religioner og platonisk filosofi inn i kristendommen. Iranaeus siterte utstrakt fra Evangeliet etter Barnabas. Det var etter lesning av skriftene fra Iranaeus at bror Marino ble interessert i dette Evangeliet, som i tur ledet til hans oppdagelse av det italienske manuskriptet av Evangeliet etter Barnabas i pavens bibliotek.

Tertullian (160-220 A.D.)
Tertullian tilhørt den afrikanske kirken. Han var født i Kartago. Han trodde på Guds Enhet og identifisert Jesus med den jødiske Messias. Han motsatte seg pave Callistus, som underviste at dødssynd ble tilgitt etter å gjøre kirkerettslige botsøving. Han fremhevet enheten av hjertet med tilværelsen.

Han skrev: ”Vanlige folk tenker på Kristus som en mann.”

Det var han som introdusert termen ”trinitas (treenighet)” inn i latinske kirkelige skrifter når man diskuterte denne merkelige nye doktrinen. Termen treenighet er ikke en eneste gang bruker i de inspirerte Hellige Skriftene.

Origen (185-254 A.D.)
Origen var en egypter av fødsel. Kanskje ble han født i Alexandria. Hans far, Leonidas, grunnla et senter for læring og utnevnte den berømte teologen Clement som dens overhode. Origen mottok sin utdannelse her. Den Paulinske kirke godkjente ikke troen holdt av Leonidas, som fulgte den apostoliske kristendom og nektet å akseptere tolkningen og påfunn fra Paulus. Han ble myrdet i 208 A.D. Origen ble så berørt av denne begivenheten at han også ønsket å tilby seg som martyr, men ble forhindre fra å gjøre det av hans mor.

Hans lærer, Clement, forstod at hans liv var i fare og flyktet fra Alexandria. Hans far var død, hans lærer dradd, og Origen følte seg tvunget til å tre inn i tomrommet. Som det nye overhodet av skolen fikk han snart et rykte for lærdom og mot. På grunn av hans pietet og overdreven nidkjærhet, han skamferte seg, og fulgte ordene av Matteus 19:12

> For det finnes noen som lever ugift fordi de er født uskikket til ekteskap, andre fordi mennesker har gjort dem uskikket til det; men det er også noen som selv har gjort seg uskikket til ekteskap for himmerikets skyld. Den som kan, la ham ta det til seg.

I 230 A.D ble han ordinert til prest i Palestina, men biskop Demerius avsatte og utviste ham. Han fant tilflukt i Caesarea i 231 A.D. Han fulgte eksempelet til sin far, og startet en skole i Caesarea. Denne skolen ble også meget berømt.

Jerome, forfatteren av den berømte Vulgate bibel, den første latinske oversettelsen av den greske bibelen, støttet Origen til å begynne med, men begynte senere å tro på doktrinen av Treenigheten, og ble deretter hans fiende. Jerome prøvde få Origen fordømt av Kirken, men på grunn av Origens popularitet, turde biskop John ikke gjøre det. Faktisk ble Jerome utvist. Imidlertid lyktes Jerome i 250 A.D., Origen ble fordømte av Kirkemøtet av Alexandria. Han ble satt i fengsel og underlagt en langvarig tortur som førte til hans død i 254 A.D. Grunnen til hans fengsling var at han forkastet doktrinen av Treenigheten og preket Guds Enhet. Han trodde at Gud var den høyest og at Jesus var ikke Hans likemann, men var Hans slave.

Origen skrev omtrent seks hundre småskrifter og avhandlinger. Han beskrives som ”en av de mest tiltalende personligheter i kirkehistorien.” Fra hans ungdom til hans siste time, viste han en uvanlig fryktløshet. Han var samvittighetsfull og tålmodig. Han hadde alle kvaliteter av en sann lærer og de han underviste elsket ham. Hans dømmekraft, skapende energi og fordomsfrihet var nesten enestående blant kristne.

Diodorus

Diodorus var biskop i Tarsus. Han blir betraktet som en av de viktigste lederne i den Antiochenes gren av kristendom.

Han holdt på at verden er utsatt for forandring, men at forandring i seg selv er et vilkår som antyder en begynnelse og krever at en antar at det er en konstanthet bak det. Videre peker mangfoldet av tilværelsen, og den visdom som er fremvist i denne prosess av forandring, på den bakenforliggende enhet av opphav og viser tilstedeværelsen av En Skaper og et forsyn. Der kan bare være en slik Skaper. Diodorus understreket den komplette menneskelighet av Jesus som hadde en menneskelig sjel og en menneskelig kropp.

Lucian (Døde i 312 A.D.)

Lucians rykte for gudfryktighet var ikke mindre enn hans berømmelse som en lærd mann. Han hadde kunnskap om både hebraisk og gresk. Han forble utenfor kirkens fellesskap fra 220 til 290 A.D. Hans renhet og dype kunnskap tiltrakk et stort antall mennesker, og snart ble hans skole en utklekkingsanstalt for hva som senere ble kjent som den Ariske lære. Arius var en av hans elever.

Lucian trodde på den grammatiske og ordrette fortolkning av de Hellige Skrifter. Han motvirket tendensen til å lete etter symbolske og allegoriske betydninger i dem, og trodde på en empirisk (som bygger på erfaring og observasjon) og kritisk tilnærming til dem. At denne kontroversen eksisterte demonstrerer det faktum at folk nå var begynt å lite mer og mer på Hellige Skrifter og mindre og mindre på muntlig overføring av hva Jesus hadde undervist. Dette er en indikasjon av hvor snart Jesu lære i dens helhet gikk tapt.

Lucian var en stor lærd. Han reviderte Septuaginta. Han eliminerte mange av de forandringene som var gjort i noen av Evangeliene når de ble oversatt til gresk, og produserte de fire Evangeliene som, i henhold til ham, var de sanne Evangelier. Disse Evangeliene var ikke som de fire Evangeliene som vanligvis aksepteres av Paulinske Kirke av i dag.

Han trodde at Jesus ikke var lik Gud, og at han var underordnet Ham. Det var for dette at han utsatt seg for fiendskap av Paulinske Kirke, og etter mye tortur døde i 312 A.D.

Arius (250-336 A.D.)

Livet til Arius er så flettet sammen med livet til keiser Konstantin at det er ikke mulig forstå en uten å kjenne den andre. Historien om hvordan Konstantin først fikk forbindelse med den kristne kirke begynner i Roma.

Konstantin ble sjalu på sin eldste sønn og arving, Crispus. Den unge prinsen hadde blitt meget populær på grunn av hans pene utseende, hans sjarmerende oppførsel og hans mot på slagmarken. For å sikre sin posisjon som keiser, lot Konstantin ham myrde. Crispus død kastet en skygge over riket. Det var kjent at stemor til Crispus ville at hennes egen sønn skulle etterfølge Konstantin. Hun hadde derfor et motiv for å drepe Crispus. Konstantin gir deretter skylden for hans forbrytelse på henne, og dreper henne ved å senke henne ned i et bad fullt av kokende vann. Han håpet å formilde en forbrytelse ved en annen. Resultatet var akkurat det motsatte av hva han hadde planlagt - tilhengerne av den døde dronningen slo seg sammen med tilhengerne av hans døde sønn, og begge søkte hevn. I desperasjon vendte han seg til prestene av det romerske tempelet av Jupiter for hjelp, men de fortalte ham at der ikke var noe offer eller bønn som kunne gi syndsforlatelse til ham for de to mordene. Det ble derfor så ubehagelig å være i Roma at Konstantin bestemte seg for å dra til Bysants.

Ved hans ankomst der, oppkalte han byen etter seg, og kalte den Konstantinopel (nå Istanbul). Her møttes han med uventet suksess fra den Paulinske kirke. De sa at om han gjorde bot i deres kirke ville hans synder bli tilgitt. Konstantin utnyttet fullt ut denne mulighet. Hans hender var ikke bare flekket med blodet fra to mord, men var også fulle av problemer med å styre hans rike. Ved å salve hans samvittighet med en tilståelse, sluttet det fremtidige liv å bekymre ham, og han vendte sin oppmerksomhet mot det offentlige anliggende. Han så muligheten av å gjøre bruk av kirken til hans eget formål, på betingelse av at han kunne vinne deres lojalitet til ham, derfor gav han kirken sin fulle støtte. Med denne uventete støtte, ble kirken en sterk makt nesten over natten. Konstantin gjorde full bruk av den. Landet rundt Middelhavet var oversådd med kristne kirker og keiseren utnyttet dem til sin store fordel i krigene som han kjempet. Mange av prestene utførte meget nyttig spionarbeid for ham, og deres hjelp var en viktig faktor i hans innsats i å forene Europa og Midtøsten under seg. Delvis som et tegn på hans takknemlighet, og delvis for å redusere makten til de romerske prestene i tempelet til Jupiter, som nektet å støtte ham, oppmuntret Konstantin de kristne å åpne en kirke i Roma. Imidlertid ble ikke Konstantin en kristen selv, for mange av hans undersåtter trodde enda på Jupiter og de andre gudene i tempelet i Roma. For å dempe enhver mistanke som de måtte ha, gjorde han et antall avgjørelser som syntes å bevise at han også tilba de romerske gudene. Alt synes å gå veldig bra inntil den gamle strid mellom den Paulinske og Apostoliske kirke igjen blusset opp.

Lederen av den Apostoliske kirke, som fortsatt bekreftet troen på En Virkelighet, var på denne tiden en kirkeforstander som kjente til historien om Arius. Han var en libyer av fødsel. Han gav ny styrke til den Apostoliske kirke. Han fulgte Jesu lære ubetinget, og nektet å akseptere nyskapningene som ble introdusert av Paulus. ”Følg Jesus som han preket” var mottoet av Arius. Hans betydning kan bli målt av det faktum som hans navn har blitt et synonym for enhetsbestrebelser selv i dag.

Den Paulinske kirke mottok et kraftig sjokk fra Arius. Han var ingen ”ivrig renkesmed” som hans fiender ville ha folk til å tro, og selv de ble tvunget til å innrømme at han var et oppriktig og uklanderlig kirkeforstander. I en tid da den muntlige tradisjon som hadde beholdt læren om den levende Jesus var begynt å svekkes, og når forståelsen av hva som var skrevet ned hadde startet å avta, Arius gjenopplivet dem begge og fornyet dem med sin styrke og visdom. Han forble fjernt fra den alliansen som den organiserte kirke laget med keiser Konstantin.

Arius var disippelen av den største kritiker av den Paulinske kirke på denne tid, den ærede martyr, Lucian av Antiokia, som var kjent for hans store kunnskap og som, lik hans forgjengere, ble drept for å holde synspunkt ikke godkjent av ved Paulinske kirke. Følgelig var Arius fullt klar over faren ved å ha en tro som avvek fra de aksepterte av denne kirken. Skjønt hans tidlige liv er ukjent, er det nedskrevet i 318 A.D., at han var leder for kirken i Baucalis i Alexandria. Det var den eldste og en av de mest viktige av denne byens kirker.

Fra de knappe opptegnelser som er tilgjengelige, er det kjent at han var høy og tynn. Han ville ha vært pen, uten hans generelle avmagring, den dødelige blekhet av hans ansikt, og et nedslått blikk som meddelte svakheten av hans syn. Hans antrekk og atferd var av en hengiven asket. Han bar en langt frakk med korte ermer. Hans hår hang i en floket masse fra hans hode. Han var vanligvis stille, men om anledning bød seg, bryter han ut i voldsomme og opphissede ord. Det var en søthet ved hans stemme og han hadde en alvorlig men vinnende måte å være på, som fascinerte de som kom i kontakt med ham. Han ble betraktet som en av de mest bemerkelsesverdige presbytere i Alexandria, og holdt høyt i aktelse av alle som møtte ham:

> Hans berømmelse, spredde seg snart utenfor Alexandria, som en alvorlig arbeider som levde et strengt og asketisk liv, en mektig predikant som talte dristig og åpenhjertig om troens store prinsipp. Han var gitt store talegaver og sjarmerende væremåte. Han var også i stand til å fylle andre med den begeistringen som han selv følte. Som alle andre store religiøse ledere i verdenen, var han fanatisk oppriktig og doktrinen som han preket var vesentlig og fruktbar. [2]

Det er også kjent at han hadde en tilslutning av ikke mindre enn sju hundre av de kristne damer i Alexandria. [2]

Opp inntil denne tid, var en kristen tro ikke resultat av tvang. Det var forskjeller mellom sekter, av og til dyp og bitter, men uansett hvilken tro den enkelte hadde, var den baserte på hans personlige overbevisning og oppriktighet. I denne perioden etter at Jesus forlot verden, gav gjerne helgener og martyrer opp deres liv heller enn å kompromitterer deres tro. Sverd ført av landets myndigheter hadde vært brukt i et forsøk på å fordrive slik tro, og ikke for å håndheve den. Da Konstantin gjorde hans første allianse med kirken, var det en dramatisk forandring i situasjonen. Skjønt han forble Pontifex Maximus, og fortsatte som overhode for den hedenske statlige religion, begynte han åpent å støtte den kristne kirke, sannsynligvis uten å gjøre noen forskjell mellom den Paulinske og den Apostoliske gren. Dette tegn på gunst brakte kristendommen i et nytt lys, og den ble praktisk talt den eneste offisielle kulten til den romerske keiseren. For mange folk dreide kristendom plutselig seg om politikk og det som tjener egne interesser. Noen av de som holdt igjen, sluttet seg til med hjelp av litt regjeringstrykk. Følgelig var manges konvertering til kristendom sluttet å komme fra hjertet, men var resultat av en helt annen type av overbevisning. Kristendom var blitt en massebevegelse. [3] Imidlertid, det var en bevegelse som understreket på nytt skille mellom den Paulinske kirke og Apostoliske kirke. De som ble kristne ut fra hva som var formålstjenlig valgte naturligvis den mindre strenge tilnærming fra den Paulinske kirke.

Den Apostoliske kirke ønsket velkommen bare de som oppriktig ønsket å følge veien til Jesus.

Konstantin, som på dette stadiet verken forstod eller trodde på kristendommen, så den politiske fordelen av å ha en forent kirke adlyde ham, og hvis senter ville bli basert i Roma, og ikke i Jerusalem. Da medlemmene av den Apostoliske kirke nektet være med på disse ønskene, prøvde han å tvinge dem ved hjelp av kraft. Dette påtrykk utenfra produserte ikke det ønskede resultatet. Et antall Apostoliske kristne fellesskap nektet fremdeles å akseptere overherredømme fra biskopen i Roma. De gjenkjente dette trekk som et politisk triks fra en fremmed hersker, og noe som var helt fremmed for Jesu lære.

Det første opprøret kom fra Berber samfunnet i Nord Afrika. Det ble ledet ikke av Arius men av en mann kalt Donatus. Stort sett hadde Berberne altid beholdt en viss grunnleggende tro, det sterkeste som var deres tro på den Guddommelige Enhet. De kunne tro på Jesus som en profet, men aldri som Gud. Siden Jesus aldri hadde sagt noe som helst om at Roma skulle være senteret for hans lære, kunne de ikke ta i betraktning en slik en ide, eller tillegge ham den med tilbakevirkende kraft. I 313 A.D. ble Donatus valgt fra dette folket som deres biskop. I førti år forble han lederen av deres kirke som fortsatt blomstret i opposisjon til biskopen av Roma. Ifølge Jerome ble "Donatism" religionen for nesten hele Nord Afrika innenfor en generasjon, og verken makt eller argument kunne forandre det.

Biskopen av Roma prøvde å innsette en av hans egne biskoper i Kartago for å erstatte Donatus. Hans navn var Cacealian. Anseelse til Konstantin var slik at, i konflikten som fulgte etter, appellerte begge partene til ham. Det synes at de trodde at den som vant hans støtte, hadde ingen flere slag å kjempe. Dette forsøket på å vinne beskyttelse av Konstantin brakte med seg en meget viktig forandring i historien til kristendom. For første gang ble det mulig at splid og uortodokshet ble en straffbar handling ved verdslig lov. Denne verdslige makts våpen stod til rådighet for enhver som kunne bevise å være ortodoks, og kunne da bruker mot de som avvek fra denne nye standard for rettroenhet. Konstantin gav medhold til Cacealian. Befolkningen i Kartago samlet seg rundt kontoret til den romerske prokonsul og fordømte Cacealian. Konstantin ble irritert av deres handling, men utnevnte likevel en domstol under biskopen av Roma, for å høre begge siders sak. Donatus var ikke til stede og ingen var der for å tale hans sak. Avgjørelsen gikk mot ham i hans fravær. Den Apostoliske kirke i Afrika nektet å akseptere en intervensjon fra den romerske biskopen. Konstantin var forarget over at "Guds sendemann trettet blant seg som vanlig prosederende parter." [4] Til tross for hans skuffelse, satte han opp en ny domstol i Arles. De to partene ble fortalt å reise dit via forskjellige reiseruter, for å forhindre noen sammenstøt før domsforhandlingen fant sted. Donatists tapte igjen. Avgjørelsen var at " biskopene fant å ha befatning med farlige menn som ikke hadde noen respekt for myndighet eller tradisjon. De var skikket bare for fordømmelse." [5] Dette var ikke mer akseptabelt for de Nord Afrikanske kristne enn den forrige kjennelse. Som det var, hadde de liten respekt for den romerske prokonsulen og de andre keiserlige tjenestemennene. For generasjoner nå hadde kristne lidd forfølgelse fra dem, og betraktet dem som utsendinger fra Satan. Tidligere ble de forfulgt fordi de var kristne. Nå ble de forfulgt fordi de ikke var den riktige typen av kristen. De Nord Afrikanske kristne kunne ikke aksepterer at tjenestemennene fra det romerske riket hadde blitt Guds tjenere over natten, bare fordi de søkte å tvinge gjennom en kjennelse fra den Paulinske biskop av Roma. Opp til dette punkt, hadde Donatus vært deres biskop. Han ble nå deres populære leder.

Ganske lite er kjent om denne bemerkelsesverdige mannen. Bøkene han skrev og hans kostbare bibliotek med manuskripter ble alle brent av de romerske soldatene. De gjennomførte disse handlinger i den romerske kristne kirkens navn, som med støtte av en hedensk keiser, var nå begynt å vokse i betydning og styrke. Følgelig vites lite om hans bakgrunn, hans utseende, hans venner og begivenhetene i hans liv. Det er kjent at

Donatus var en god taler og en stor leder. Han ble møtt med slik begeistring uansett hvor han dro at denne tiden ble husket i lang tid etter hans død. Hans tilhengere brukte å sverge ved hans ”hvite hår”. Han synes å ha personifisert den populære avsky for de verdslige geistlige som var sikre på at de ville gjøre det bra både i dette livet og det neste om de bare utførte de riktige manøver. Hans integritet og ærlighet var anerkjente av både venn og fiende. Han var kjent som den religiøse reformator ”som renset kirken i Kartago for feil.” [6] Han ble betraktet av folket som en som utførte mirakler og en helgen visere enn Daniel. Han stod som en klippe mot alle forsøk på å underminere og forandrer den originalen Jesu lære.

Konstantin skrev et brev til de to kirkene og oppfordret dem å glemme deres forskjeller og forene seg under kirken favorisert av ham. Dette brevet er talende ved at Konstantin betraktet seg å stå over kirken, uansett form, og noen referanse til Jesus var påfallende ved dets fravær. [7] Brevene hadde ikke noen virkning på noen, og ingen framgang ble gjort med å tvinge gjennom avgjørelsen av domstolen som møttes i Arles.

I juli 315 A.D. returnerte keiseren til Roma. Det var nødvendig å dra til Milano for slå ned de frankiske fiendtlige innfall, som hadde begynt i Nord Italia. Da han igjen hadde tid til overs, utnevnte han en komité til å reise til Afrika, undersøke situasjonen og avgjøre saken. Når komitéen ankom, ble den boikottet, og en slike voldelige opptøyer fant sted at dets medlemmer ble tvunget til å returnere til Italia uten å oppnå noe som helst. Denne foruroligende nyheten nådde Konstantin i 316 A.D. Han bestemte seg for å dra til Nord Afrika i egen person og selv gi en klar kjennelse med hensyn til nøyaktig hvordan den Høyeste Guddom skulle tilbes.

Det er interessant at Konstantin betraktet at det var innenfor hans kompetanseområde å vedta en slik dom. I brevet som han sendte til de to kirkene i Afrika, konkluderte han:

> Hva mer kan jeg gjøre, i overensstemmelse med min stadige rettspraksis og en fyrstes kontor, enn etter å fjerne feil og underkjenne overilte meninger, å forårsake at alle menn argumenterer tilsammen for å følge sann religion og enkelhet av liv, og gi til den Allmektig Gud den tilbedelsen som tilhører Ham. [7]

Det er klart at med en gang Jesus eksempel er glemt eller ignorert ”sann religion” ble et spørsmål om mening, og det var ingen mening som Konstantin foretrakk mer enn sin egen. Det var bare ved å tilnærme seg kristendom på denne måten at Konstantin kunne ta en slik ivrig interesse for de interne anliggende av en religion som han ennå ikke fulgte. Konstantin betraktet seg selv som en mann som talte med større myndighet enn kirkenes ledere, og syntes å betrakte seg mere som Guds egen vikar, enn som en vanlig dødelig. De Paulinske biskoper som satt ved domstolen i Arles forekom å kommer fram til den samme meningen som Konstantin. De påstod at deres (fabrikerte) ord var nedskrevet ”tilsammen med den Hellige Ånd og Hans engler.” [8] Men når deres kjennelse ble ignorert, var det til keiseren som de vendte seg for hjelp.

Allikevel, Konstantin reiste ikke til Afrika som han hadde planlagt. Donatistene var blitt så sterke, ble han fortalt, at det var utilrådelig å delta personlig i debatten mellom Donatus og Cacaelian. For skulle hans personlig intervensjon møte med fiasko, ville det bli et stort slag for hans prestisje. Istedenfor utgav han et påbud som fordømte Donatus, og dro hans oppmerksomhet mot ”fordelen av å tilbe den Høyeste Guddom på den rette måte.” [9] Når det ble ignorert, ble ”en veldig streng lov” sendt til Afrika: kirker styrt av Donatistene skulle bli beslaglagt, og deres ledere sendes i eksil. Cacaelian prøvde først å bestikke lederne av disse Donatist kirker, men uten suksess. De trosset den keiserlige kommandoen, ignorerte hans bestikkelser og gjorde hans tilbud om penger allment kjent. Cacaelian ble stemplet som ”en mann mere grusom enn en slakter og mere brutal enn en tyrann.” [10]

Den romerske kirken, hadde nå valgt betegnelsen ”Katolsk” for å angi allmenngyldigheten av dens tilnærming til tilbedelsen av Gud, appellerte til Donatistene om å forene seg. Appellen hadde ikke noen virkning, og Donatus nektet å overlevere hans kirker til Cacaelian. Til slutt kom den romerske hæren til kamphandling. Det ble et masseslakt av folk. Lik ble kastet i brønner, og biskoper myrdet i deres kirker. Imidlertid forble de overlevende Donatistene faste i troen, og om noe, ble deres bevegelse sterkere enn før. De kalte deres kirke for ”Martyrenes Kirke”. Disse begivenhetene utvidet kløften mellom Donatistene og den katolske kirken enda mer. Da den katolske kirken arbeidet i allianse med en hedensk fredsdommer og hans soldater, ble katolikkene kalt splitterne og deres kirker identifiserte som steder av ”forhatt avgudsdyrking”.

Konstantin, som var en god administrator, forstod at det var nytteløst å prøve å skape religiøst harmoni og enhet ved makt. Ved å bestemme at varsomhet var den bedre del av tapperhet, overlot han folket i Nord Afrika til seg selv. Imidlertid var det disse begivenhetene og deres konsekvenser som spilte en stor rolle i hans senere beslutning om å avholde det berømte Kirkemøtet i Nicea.

Før en går tilbake til historien om Arius, som på dette tidspunkt var akkurat begynt å gjøre sin stemme hørt, er det av interesse å gi et kort sammendrag av Donatistene opp inntil Islam ankom: så snart Konstantin vendte sin oppmerksomhet borte fra Nord Afrika til andre deler av hans rike, minsket forfølgelsen av Donatistene betydelig, og deres antall begynte igjen å øke hurtig. De ble så mektige at da keiseren fikk bygget en kirke for katolikkene i Nord Afrika i 330 A.D., tok Donatistene den i besittelse. Keiseren var rasende, men kunne ikke gjøre noe unntatt love katolikkene tilstrekkelig med penger til å bygge enda en kirke for seg. Donatisenes bevegelse utbredte seg frem til Roma. De hadde også en biskop i Roma, men han ble betraktet å være en rang under biskopen av Kartago og Nicomedia. [11]

Donatus skaffet seg uinnskrenket makt i Kartago. Han ble betraktet av massene som å være overlegen andre dødelige. Han ble aldri kalt biskop, men var kjent som ”Donatus av Kartago”. Augustin klaget en gang at Donatistene reagerte skarpere på fornærmelser mot Donatus enn på blasfemi mot Jesus, et faktum som forklares lett av det sterke og uvennlige språket som mange av katolikkene brukte når de snakket om Donatus.

Når regjeringstiden til Konstantin kom til en slutt, fortsatte Donatistene å arbeide for uavhengigheten av deres kirke, og motarbeidet all innblanding fra keiseren eller hans tjenestemenn i spørsmål om religion. De var ikke trangsynte sekteriske. Augustin selv observerte at Donatistene ikke undertrykte katolikkene selv når de var overlegne i antall. Katolikkene, som alltid var beredt å kreve toleranse for seg selv, var ikke forberedt på å skjenke det til Donatistene når atter en gang de keiserlige væpnede styrker ble sendt for å underkaste disse fryktløse menneskene. Likevel, til tross for denne fortsatte forfølgelsen, nektet Donatistene å tillate keiseren å forandre måten de tilbad Gud. Etter deres mening var ”katolikkene onde prester som arbeidet med verdens konger. Avhengige av kongelig gunst, hadde de fornektet Kristus.” [12]

Etter Donatus død, fulgte folket i Nord Afrika fortsatt hans eksempel, og i tre hundre år ble hans lære, om hva Jesus hadde brakt, fulgte av dem. Når Islam kom til dem, omfavnet de den, så godt forberedt var de på hva var, tross alt, en forlengelse og styrking av den veiledning de fulgte.

Det var enda en bevegelse som var liknende til den av Donatus, som fant sted samtidig, likevel helt uavhengig av den, i sør av Egypt. Konstantin var nesten klar til enda et forsøk på å løse opp flokene i nord afrikansk kristendom i 324 A.D., da hans oppmerksomhet ble dradd mot Egypt, et land som kokte av misnøye og opprør. Når forfølgelsen av Diocletianske kristne var på det verste, gjorde mange av dem

kompromiss for å unngå den. En prest kalt Meletius sa nå at de prester som hadde offentlig fornektet kristendommen, skulle nektes å gjenoppta deres geistlige funksjoner. Han følte og at de også skulle stanses fra å delta i all forsamling med ren tilbedelse, hvis de ikke demonstrerte tilstrekkelig bevis på deres anger. Peter, som var patriark i Alexandria på denne tiden, anbefalte en mildere kurs. Majoriteten av folket støttet likevel Meletius. Når Alexander kom på den biskoppelige tronen, forviste han Meletius til gruvene.

Da Meletius kom tilbake, samlet mange tilhengere seg rundt ham. Han innsatte biskoper, prester og diakoner og var ansvarlig for bygging av mange kirker. De nektet å underkaste seg deres forfølgere. Meletius kalt hans kirke "Martyrene Kirke", i opposisjon til tilhengere av Alexander som seg katolikker og fulgte den Paulinske versjon av kristendom. Etter Meletius død, forbød Alexander hans tilhengere å holde deres gudstjenester. I opposisjon til denne ordre sendte de en deputasjon til Konstantin. Det var bare ved hjelp av Eusebius fra Nicomedia at de ble tillatt å se Keiseren. Deres tilstedeværelse ved hans hoff, var igjen en faktor som ledet til hans innkallelse til Kirkemøtet i Nicea. Eusebius var en venn av Arius, og det var gjennom deres møte at kontakt ble gjort mellom den Arianske og den Meletianske bevegelse.

Denne bevegelsen som var ledet av Arius, fant sted i bakgrunnen av disse to Martyr Kirker. Alt skrevet i favør av Arius, eller noen uavhengige vurdering av hans bevegelse, er praktisk talt blitt ødelagt. Nesten alle bøker som omhandler Arius, som fremdeles eksisterer, er skrevet av hans fiender. Det er derfor umulig å gi en full redegjørelse av hans liv. Ved å samle alle de opplysningene som enda finnes, er det følgende bildet som kommer frem: Peter, biskopen av Alexandria, ordinerte ham til diakon, men senere bannlyste ham. Achillas, Peters etterfølger, igjen ordinerte ham til prest. Arius ble så populær at da Achillas døde, hadde han alle sjanser å ta hans sted. Imidlertid hadde Arius ingen ønsker å bli involvert i noen type av utvelgelse, og så ble det Alexander som ble valgt til å sitte på den episkopale tronen. En klage ble rettet mot Arius på grunn av hva han preket. Hans rival ble hans dommer, og til sist ble Arius igjen bannlyst.

Opp til dette punkt, hadde det vært stor frihet i den kristne troen. Doktrinen om Treenigheten var nå akseptert av mange av dem som kalt seg kristne, men ingen var sikker på hva det faktisk betydde. Noen blindt bekreftet den; andre som Meletius og Donatus, forkastet den sterkt, og de som falt mellom disse to poler var fri til å forklare doktrinen på den måte de trodde best. Etter mer enn to århundrer av diskusjon, hadde ingen vært kyndig nok til å uttrykke doktrinen i termer frie for tvetydighet. Arius stod opp og utfordret alle til å definere den. Alexander ble komplett overrasket. Jo mere han prøvde å forklare den, desto mere forvirret ble han. Arius, ved bruk av fornuft, og å stole på de Hellige Skrifters autoritet, beviste at doktrinen var falsk.

Arius begynte å motbevise Alexanders forklaringer med referanse til Jesus: om Jesus var i realiteten "Guds sønn", var han argumentert, da fulgte det at faren fantes før sønnen. Derfor hadde det vært en tid når sønnen ikke eksisterte. En følge av det var at sønnen da var en skapelse som bestod av en essens eller væren som ikke alltid fantes. Siden Gud er i essens Evig og Evigvarende, kunne Jesus ikke være av den samme essensen som Gud. Arius appellert alltid til fornuft og logikk, og siden Alexander ikke kunne levere noe rimelige motargument, endte han alltid opp med å tape beherskelsen. Gitt disse forutsetninger, sier Arius: "Hva er feil med min utledning, og hvor er min slutning feil?" Innen år 321 A.D., Arius var en populær opprørsk prest, dypt selvsikker og viss på hva han trodde på.

Etter å ha mottatt dette personlige tilbakeslag, innkalte Alexander til et provins kirkemøte for å avsi dom over doktrinen til Arius. Rundt ett hundre egyptiske og libyske biskoper var tilstede. Arius forfektet frimodig det standpunkt han hadde tatt, og med store evner fremførte sin sak: det var en tid når Jesus ikke fantes, mens Gud fantes selv da. Siden Jesus ble skapt av Gud, var hans vesen begrenset og slik besitter han ikke

egenskapen av Evighet. Bare Gud er Evig. Da Jesus var en skapning, var han utsatt for forandring som alle andre rasjonelle skapninger. Bare Gud er uforanderlig. Følgelig hevdet han at Jesus ikke var Gud. I tillegg til hans appell til logikk bakket Arius opp sine argumenter med tallrike vers fra Bibelen som ingen steder forteller om Treenigheten. Hvis Jesus sa: "Min far er større enn jeg," [13] Å tro da at Gud og Jesus var like, argumenterte Arius, nektet for Bibelens sannheten.

Argumentene av Arius var uimotsigelige, men Alexander, i kraft av hans posisjon, bannlyste ham. Men Arius hadde slik en stor tilslutning at han ikke kunne ignoreres av den Paulinske kirke, spesielt siden mange av de østerlandske biskopene ikke aksepterte Alexanders resolusjon. Striden som hadde ulmet for nesten tre hundre år kom til å koke. Alexander var bekymret og irritert at så mange av de østerlandske biskopene støttet Arius, hvems største alliert var Eusebius av Nicomedia. Han og Arius var gamle venner, da begge hadde vært studenter av Lucian, en mann som var allment respektert for hans renhet og lærdom. Det er mulig at Lucians martyrium i 312 A.D. hjalp til å styrke vennskapet og besluttsomheten disse to delte.

Det er et brev som Arius skrev til Eusebius i Konstantinopel etter hans bannlysing av Alexander, og som fremdeles finnes. Arius klager over hans forfølgelse fra Alexander, som prøvde å utvise ham fra Alexandria som en ugudelig ateist, fordi han og hans venner ikke sa seg enig i de skandaløse doktriner som biskopen bekjente: "Vi forfølges fordi vi sier at Jesus har en begynnelse, mens Gud ikke har noen begynnelse." [14] Som et resultat mottok Arius stadig mer støtte fra Eusebius som hadde stor innflytelse, ikke bare blant den store massen, men også i det keiserlige palasset. Til tross for denne støtte, forekommer Arius alltid å helle mot forsoning heller enn opposisjon, i den grad det angikk læren innenfor kirken.

Dessverre er nedtegnelser fra denne debatten meget knappe, men det er et par brev som eksisterer, som viser at Arius' hensikt utelukkende var å beholde Jesu lære fri for forandring, og ikke forårsake brudd blant de kristne. På den annen side er brevene som er skrevet av Alexander, som viser at biskopen brukte alltid lidenskapelig språk mot Arius og hans tilhengere. I et brev skriver han: "De er besatt av Djevelen som bor i dem og egger dem til raseri; de er bedragere og svindlere, flinke å trylle med forførende ord; de er røvere som har hi hvori de dag og natt forbanner Kristus ... de omvender folk gjennom medvirkning av byens løse unge kvinner." [15] Bruken av slik voldelig og opprørende språk av patriarken øker mistanken om at han også var klar over svakheten av hans sak.

Eusebius mislikte sterkt tonen av patriarken av Alexandria. Han innkalte til kirkemøte med de østlige biskoper, og la hele saken foran dem. Resultatet av denne samling var et brev, som ble sendte til alle biskoper i øst og vest, som ba dem overtale Alexander å ta Arius tilbake inn i kirken. Alexander ville derimot ha Arius totale overgivelse. Arius returnerte til Palestina og fortsatte å holde gudstjenester for sine tilhengere. Alexander sendte et langt brev adressert til "alle hans medarbeidere i den katolske kirken," der han igjen angrepet Arius. Han gjorde også en kvass referanse til Eusebius, og nevnte ham ved navn og anklaget ham av å tro "at velferden av kirken var avhengig av hans samtykke." [16] Han tilføyde at Eusebius støttet Arius, ikke fordi han oppriktig trodde på den Arianske doktrine, men for å styrke hans egne ærgjerrige interesser. Følgelig degenererte den kirkelige kontrovers til en personlig konflikt mellom de østlige og de vestlige biskoper.

Spørsmålets kjerne spredde seg fra kretsen av biskoper ut til den store massen. Gregory of Nyssea skriver:

> Hvert hjørne i Konstantinopel var full av denne diskusjonen: gatene, markedene, butikkene til pengevekslerne, matvarebutikken. Spør en kjøpmann hvor mange obols (pengeenhet) som han vil ha for en noe i hans butikk, og han svarer med en avhandling om skapte eller ikke-skapte vesen. Spør om prisen på brød i dag og

> bakeren forteller deg: ”er sønnen undergitt faren.” Spør din tjener om badet er ferdig og han gir et svar: ”sønnen oppsto ut av intet.” ”Stor er den eneste sønn,” erklærte katolikkene, og Arianerne svarte: "Men større er Han som er opphavet.” [17]

Folk spør kvinner om en sønn fantes før han ble født. Debatten i den høyere geistlige krets var like het og bitter. Det er nedskrevet at ”i hver by var biskoper beskjeftiget med gjenstridig konflikt med biskoper. Folk var mot folk ... Og kom i voldelig sammenstøt med hverandre.” [18]

Hva angår Konstantin, gikk ting fra dårlig til verre. Han var forpliktet til å gripe inn og skrev et brev til både Alexander og Arius. Han sa at hans altoppslukende lidenskap var for enhet i religiøse meninger, siden det var den beste garantien for fred i riket. Dypt skuffet av begivenhetene i Nord Afrika, han hadde håpet på bedre ting fra ”Østens hjerte” hvorfra hadde oppstått dette ”gryning av det Guddommelig Lys”. Han fortsetter slik:

> Men Ah! Strålende og Guddommelig Forsyn, hvilket sår er påført ikke alene på mine ører men på mitt hjerte, da jeg hørte at uenighet fantes blant dere, selv mere bitter enn den i Afrika; slik at dere, hvis medvirkning som jeg håpet skulle bringe forsoning til andre, trenger et botemiddel mer enn de. Og likevel, etter en grundig undersøking til opphavet av disse diskusjonene, oppdager jeg at årsaken er helt ubetydelig og uforholdsmessig til slik en krangel ... Jeg forstår at den aktuelle strid begynte som følger: for nå du, Alexander, spurte hver en prest hva han tenkte om et visst avsnitt i den Hellige Skriften eller, hva han tenkte om et visst aspekt av et tåpelig spørsmål; og du, Arius, uten tilbørlig omtanke, fremmet visse påstander som aldri skulle blitt fremmet i det hele tatt, og hvis tenkt skulle blitt begravd i stillhet, oppsto splid mellom dere - fellesskap ble forbudt, og de fleste folk, revet i to, og bevarte ikke lengre enheten av en felles gruppe.

Keiseren formaner dem til å la både det overilte spørsmål og det hensynsløse svaret bli glemt og tilgitt:

> Emnet skulle aldri vært brakt på bane, men det er alltid ugagn for ledige hender å gjøre og ledige hjerner å tro. Forskjellen mellom dere er ikke oppstått på noen avgjørende doktrine nedfelt i de Hellige Skrifter, eller har noen ny doktrine blitt introdusert. Dere holder begge på en og den samme anskuelse. Gjenforening, derfor, er lett mulig.

Keiseren fortsatte med å sitere eksempel fra hedenske filosofer som er enig om å være uenig på detaljer, mens holder fast på de samme generelle prinsippene. Hvordan da, spør han, kan det være rett av brødre å oppføre seg slik mot hverandre, lik fiender på grunn av ubetydelige og verbale forskjeller. Slik oppførsel var etter hans mening;

> vulgær, barnslig, og vrangvillig, som passer dårlig prester av Gud og menn av forståelse ... Det er bedrag og en fristelse fra Djevelen. La oss bli kvitt det. Hvis vi alle ikke kan tro likt på alle emner, kan vi i det minste være forent på alt vesentlig. Med hensyn til det Guddommelige Forsynet, la det være en tro og en forståelse, en samlet mening under henvisning til Gud.

Brevet konkluderer:

> Gjenopprett meg da mine fredelige dager og rolige netter slik at jeg kan beholde min glede, gleden over et fredelig liv. Ellers jeg sukker og er helt oppløst i tårer, og ingen trøst i sinn til jeg dør. For mens Guds menn, mine med-tjenere, er slikt

revet i biter i ulovlige og skadelige kontroverser, hvordan kan jeg ha fred i sinnet? [19]

Dette brevet demonstrerer keiserens dype uvitenhet, ikke bare om kristendom, men også om all religion, da det antas at det er det samme om en mann tilber Gud slik han behager, eller på den måten Gud bestemmer for ham. Å si at kontroversen mellom Alexander og Arius bare var en verbal krangel eller et ubetydelig og uvesentlig punkt er absurd. Å betrakte forskjellen mellom de to som en ”bagatell” viser tydelig at Konstantin ikke forsto hva han snakket om. En sikker tro på den Guddommelige Enhet, på den ene side, og en tro på Treenigheten av Gud, på den annen side, kunne ikke være mere fundamentalt motsatt. Brevet tyder på at Konstantin ikke var interessert i Virkelighetens egenskap, men bare av hans egen fred i sinnet. Det overrasker ikke at hans brev ikke oppnådde noe. Det ble båret til Alexandria av Hosius av Cordoba. Etter et kort opphold, returnerer han tomhendt for å rapportere fiaskoen av hans ærend til Keiseren.

Mens dette holdt på, hadde Konstantin et kraftig sammenstøt med sin svoger, Licinus, på slagmarken, og Licinus ble drept. Licinus hadde vært en tilhenger av Arius, og hans død svekket posisjonen til Arius i keiserens hoff. Imidlertid forstod Konstantin at det var mulig å vinne en krig og allikevel tape freden. Siden det feilslåtte oppdraget til Hosius, hadde situasjonen i øst blitt meget usikker. Sangene og argumentene til Arius hadde ført til at blod ble spilt i Alexandria, og uro hadde spredd seg gjennom hele de østlige delene av riket. Det var allerede opprør i Nord Afrika. Konstantin forstod at hans venner i den Paulinske kirke ikke var mektig nok til å fordrive noen av disse vanskelighetene. Hans erfaring og omgang med nord afrikanerne, som delvis hadde ført til hans reise østover etter nesten å brenne alle broer i Roma, syntes å ha lært ham en lekse: han skulle ikke ta side åpent. Så han bestemte seg for å kalle inn til et møte med kristne biskoper for å fastsette saken en gang for alle. Hans standpunkt som en hedning, sa han, var en stor fordel siden han ikke tilhørte noen sekt, ville han være en upartisk dommer. Dette ville løse problemet som biskopene stod overfor opp til da, for de hadde ikke blitt enige om hvilken kristen som skulle være møteleder under et slikt å møte som deres meklingsmann. Denne samling av biskoper under Konstantin er i dag kjent som Kirkemøtet i Nicea.

Invitasjonene ble avsendt, og alle omkostninger ble betalt av Konstantin fra det statlige skattkammeret. Bortsett fra lederne av de to stridende parter, var majoriteten av de som var invitert ikke særlig velinformert. Ingen fra kirken av Donatus ble spurt om å være tilstede, selv om Cacaelian, Donatus viktigste motstander, var invitert. Blant de mere viktige biskopene som deltok i rådet var:

Eusebius av Caesaria, som er far til kirkelig historie. Hans bok er det viktigste oppbevaringsstedet for tradisjoner som forbinder det fjerde århundret med det første av den kristne epoken. Bortsett fra hans kunnskap, graden av hans innflytelse hvilte på det faktum at han alene av de østlige prelater kunne vite hva som foregikk i sinnet til keiseren. For han var tolken og i navnet kapellan og skriftefar til keiseren. Han var i hjertet en Arianer, og nøt støtten av de fleste av biskopene i Palestina.

Eusebius av Nicomedia, som kom fra en aristokratisk familie, og som hadde vært en tilhenger av Lucian samtidig som Arius. Hans åndelig anseelse var anerkjente universelt. Følgelig var det to viktige menn av Gud på denne tid som bar det samme navnet, et faktum som forårsaket mye forvirring blant noen av historikerne fra denne perioden. Eusebius av Nicomedia var den mest resolutte tilhenger av Arius. Han ble kalt ”den store” av tilhengerne av Arius. Mirakler ble tilskrevet ham. Opprinnelig biskopen av Beyruth, ble han senere overførte til Nicomedia, hovedstad i det Østlige Riket. Han hadde vært en god venn av keiserens svoger og konkurrent, Licinus, og

følgelig utøvde en innflytelse på Constantina, søsteren til Konstantin. Licinus hadde nylig kjempet mot keiseren og mistet livet. Etter hennes mann død, dro Constantina for å bo i det keiserlige palasset. Følgelig gjennom henne og gjennom hans eget fjerne forhold til den keiserlige familien, beholdt han et tak på retten som han aldri mistet. Det var gjennom hans innflytelse som keiseren mottok kristendom i kirken av Arius, og til slutt døde som en troende på den Guddommelige Enhet.

Athanasius, som var en ung og flammende tilhenger av Treenigheten, og dens skole av teologi. Alexander, som var nå gammel, og som hadde blitt overhøvlet så mange ganger før av Arius, bestemte seg for å sende Athanasius til Nicea som hans representant, i stedet for å dra dit selv.

Hosius, som var sjefs-rådsherre for keiseren. Hans betydning lå i det faktum at han representerte den Paulinske kirke i Vest hvor keiserens innflytelse var svakest. Hosius var anerkjent som en dypt lærd i teologi ved egen styrke. I historien er han kjent som en ærverdig gammel mann som ble kalt ”hellig” av Athanasius. Hans høye karakter var kjent for alle. Hans betydning økte på grunn av hans fortrolighet med keiseren.

Bortsett fra disse få, bestod rådet av personer med et rykte for pietet, men ikke av lærdom, menn hvis hjerter var rene, men hvis tunger var ikke alltid særlig artikulerte:

Spiridem, var en av de primitive og enkle, nesten analfabet biskop som formet majoriteten av biskopene i kirken den gang. Et nærmere studium av ham vil hjelpe til å illustrerer hvilken type menn de var. Han var en hyrde som hadde lidd forfølgelse og ennå forblitt fast i hans tro. Hans kunnskap om politikken rundt religion var overfladisk. Han ble utnevnt biskop fordi mange mirakler ble tilskrevet ham. Etter å bli biskop, forandret han ikke sin grove og bondske klesdrakt. Han gikk alltid til fots. De andre ”prinser” i den Paulinske kirke likte ham ikke, og var ivrig etter at han ikke nådde Nicea i tide for kirkemøtet. Da Spiridem mottok sin invitasjon fra keiseren, forstod han at han måtte reise med muldyr om han ville ankomme i tide. Han reiste med en ledsager, ulik de andre biskoper som reiste sammen med et helt følge. De reiste på to muldyr, et hvitt, det andre flekket. En natt de overnattet på et vertshus, ankom også de biskopene som ikke var sikker på om Spiridem var den riktige typen av person til å delta i overveielsene på kirkemøtet. Tidlig neste morgen mens Spiridem enda sov, hogde de av hodene på hans to muldyr og dro. Da han våknet, spurte han hans ledsager om å mate og sale muldyrene. Ledsageren oppdaget de døde dyrene og rapportert tapet til Spiridem. Spiridem gav beskjed til ledsageren å anbringe hodet til hvert muldyr nær dyreskrotten det hadde vært en del av. I mørke anbringer ledsageren hvert hode ved siden av det feile dyret. Så snart som han gjort dette, reiste muldyrene seg opp levende, og de fortsatte på deres reise. Etter en stund passerte de biskopene, som trodde de hadde forlatt Spiridem godt bak, og var sikre på at han ikke nådde Nicea i tide. Deres overraskelse ble enda større da de så at det hvite muldyret hadde et flekket hode, og de flekkete, et hvitt hode. [20]

Patammon, som var en eremitt.

Oesius, som var kjent bare for hans puritanske iver.

Myser av Nicholas, hvis navn er bevart, spesielt av kirkehistorikerne, i kraft av det faktum at når Arius talte, slo han på sine ører.

Følgelig bestod kirkemøtet hovedsakelig av biskoper som trodde alvorlig og oppriktig, men uten mye intellektuell kunnskap om hva troen var basert på. Disse menn ble

plutselig brakt ansikt til ansikt med de klokeste og de mest lærde eksponenter av gresk filosofi på denne tiden. Deres måte å uttrykke seg på var slik at disse biskopene ikke begrep betydningen av hva som ble sagt. Uskikket til å gi rasjonelle forklaringer på deres kunnskap, eller gå inn i inn i argumentasjon mot deres motstandere, kunne de enten holde fast ved deres tro i stillhet, eller være enig med Keiseren uansett hva han bestemte seg for.

Alle delegatene nådd Nicea noen dager før kirkemøtet var planlagt å starte. De samlet seg i små grupper hvor spørsmålene i full offentlighet ble debatterte med alvor og med følelse. Disse samlingene fant sted enten i gymnastikksaler eller på åpne plasser, de greske filosofene plasserte deres piler av argumenter og spott med stor effektivitet. Dette forårsaket ikke bare liten forvirring blant delegatene.

Endelig ankom dagen, og alle samlet seg for innvielsen av kirkemøtet som skulle være ved keiseren. Værelset som var forberedt for møtet var et langt, avlangt hall i palasset. I senter av rommet plasseres kopier av alle de kjente Evangeliene, som den gangen talte omkring tre hundre. Hver øye var festet på den keiserlige trone, som skåret i tre og rikt dekket med gull. Det var plassert i den øvre enden av hallen mellom to rekker av seter, vendt mot hverandre. Den dype stillheten ble forstyrret kun av svake lyder av en fjern prosesjon. Den nærmet seg palasset. Da kom rettens offiserer inn, en for en. Til sist et signal utenfra kunngjorde at keiseren var nær. Hele forsamlingen reiste seg, og for første gang kastet deres undrende blikk på Konstantin, Erobreren, Opphøyd, den Store. Hans ragende høyde, hans velbygde kropp, hans brede skulder, og hans pene trekk var alle i overensstemmelse med hans storartete posisjon. Hans uttrykk var slik at mange trodde han var en manifestasjon av Apollo, den Romerske solguden.

Mange av biskopene ble slått av den blendende, om enn barbariske, prakt av hans klesdrakt. Hans lange hår kronet med den keiserlige diadem av perler. Hans skarlagenfarget kappe flammet med kostbare steiner og gyllent broderi. Han var skodd i skarlagenfarget sko, da båret kun av keiseren, og nå båret av paven.

Hosius og Eusebius satt på hver side av keiseren. Eusebius startet forhandlingene med en henvendelse til Keiseren. Keiseren svarte med en kort tale oversatt fra latin til gresk som veldig få forstod, medregnet keiseren, hvis kunnskap i gresk var sparsom. Med møte i gang, ble stridens sluser åpnet på vidt gap. Konstantin med sin gebrokken gresk, konsentrerte all sin energi på et punkt, som var å oppnå en enstemmig avgjørelse. Han informerte alle at han hadde brent alle anmodninger som han hadde mottatt fra de forskjellige partene et par dager før. Han forsikret dem at da han ikke hadde lest noen av dem, hadde han et åpent sinn og var ikke tilbøyelig en retning eller den andre.

Representanten for den Paulinske kirke ville anbringer tre ”deler” av Gud på den Guddommelige Trone, men produserer argumenter fra Bibelen i favør av kun to. Til tross for dette, ble den tredje ”del” av Gud, nemlig den Hellige Ånd, erklært å være den tredje personen av Treenigheten, skjønt ingen grunn ble gitt til støtte for dette påfunn. Disiplene av Lucian, på den annen side, var sikre i deres sak, og tvang trinitarianerne å gå fra en umulig posisjon til den neste.

Trinitarianerne fant det vanskelig å definere en kristen på en slik måte at de ekskluderte Arius og de andre unitarene fra deres definisjon, spesielt siden tro på doktrinen om Treenigheten, som de hevdet var et kjennetegn på forskjellen mellom de to partene, faktisk aldri er nevnt i Evangeliene. De sa at ”Sønnen” var ”av Gud”. Arianerne svarte at de selv var ”av Gud” da det er skrevet i Bibelen, ”Alle ting er av Gud”. [21] Derfor, om dette argumentet bruktes, da også bevist det guddommeligheten av alle skapelser. De Paulinske biskoper argumenterte da at Jesus ikke bare var ”av Gud”, men også ”av Essensen av Gud”. Denne betydning jaget opp motstand fra alle de ortodokse kristne siden, de sa at disse ordene ikke fantes i Bibelen. Følgelig, dette forsøk på å bevise at Jesus var Gud, i stedet for å forene kristne, ytterligere delte dem. I desperasjon, argumentert trinitarianerne at Bibelen sier, ” Jesus er det evige bildet av

Faren og Sann Gud.” [22] Arianerne svarte at Bibelen også sier, ” Vi menn er bildet og æren av Gud.” [23] Derfor, om dette argumentet brukes, er ikke bare Jesus, men alle menn kunne kreve å være Guddommelige.

Diskusjonen fortsatte, ikke bare i den møtehallen, men også innenfor det keiserlige palass: Helena, dronningmoren, støttet den Paulinske kirke. Hun var et politisk dyr, og administrativ hensiktsmessighet rant i hennes blod. På den annen side var Constantina, søsteren av keiseren, en troende på den Guddommelige Enhet, og støttet Arius. Etter hennes mening fulgte Arius læren til Jesus. Hun hatet politikk og elsket og fryktet Gud. Debatten spredde seg gjennom hele hoffet. Hva startet som et kirkemøte, utviklet seg til en palassintrige, der den keiserlige evnukk og palasskokken også spilte en betydningsfull rolle. Keiseren, en mester i strategi, forble på avstand fra de to fraksjonene, og lot alle gjette. Å være en hedning, han tilhørte ikke noen av sektene. Dette var det sterkeste punkt i hans favør.

Ettersom debatten fortsatte ble det tydelig for begge partene at ingen klar avgjørelse ville nås på gulvet av kirkemøtet. Imidlertid ønsket de begge fremdeles støtten til keiseren, siden for den Paulinske kirke betydde det en økende makt, og for den Nord Afrikansk kirke betydde det en slutt på forfølgelse. Ved å beholde Konstantins gunst, ble alle biskoper enige om å gjøre noen endringer i religionen. Prinsesse Constantina tilrådet Eusebius av Nicomedia at keiseren sterkt ønsket en forent kirke, siden en delt en truet hans rike. Imidlertid, hvis ingen enighet kunne nås innenfor kirken, ville han miste tålmodigheten og trekker tilbake hans støtte for kristendom i det hele tatt. Skal han ta denne retning, ville situasjonen for de kristne være verre enn før, og læren ville være truet enda mer. Rådført etterpå av Eusebius, Arius og hans tilhengere valgte en passiv rolle, men tok avstand fra de følgende forandringene som kirkemøtet ble enige om: da tilbedelsen av den romerske sol-guden var meget populær gjennom hele riket på denne tiden, og keiseren ble betraktet å være en manifestasjon på sol-guden på jorden, den Paulinske kirke derfor:

- Erklærte at den romerske søndagen (Sun-day) er den kristne sabbat;
- Innføre den tradisjonelle fødselsdagen til sol-guden, den tjuefemte desember som fødselsdag til Jesus;
- Låne emblemet til sol-guden, korset av lys, til å være emblemet til kristendommen;
- Og, bestemte seg for å inkorporere alle seremonier som utføres på sol-gudens fødselsdagsfester inn i deres egne sermonier.

Det må ha vært til stor trøst for Konstantin å se at den kløft som fantes mellom kristendom og religionen til keiserriket smalnet slik betydelig. Kirken må ha vokst i hans vurdering, og sannsynligheten for hans støtte av kirken, en gang tydelig svak, var nå mye fastere.

Til slutt aksepterte dogmet av Treenigheten som en fundamental doktrine av kristendommen. Det er mulig at på dette stadiet noen av dens tilhengerer hadde fremdeles direkte erfaring med den Guddommelige Enhet og bekreftet den. For dem, var doktrinen om Treenigheten intet mindre enn et middel som de forsøkte å beskrive hva de bevitnet. Siden språket av Enhet som Jesus brukte nå var tapt, tydde de til bruk av terminologien til ny-platonisk filosofi som, skjønt det ikke var egentlig tilstrekkelig for formålet, var alt de hadde igjen for å gi uttrykk for hva de visste. Imidlertid var dette perspektivet bare åpent for meget få folk. ”Jeg forbigår i stillhet,” skrev Apuleius, ”disse sublime og platoniske doktriner forstått av meget få av de fromme, og fullstendig ukjent til hver av de verdslige.” [24] Plato sa at, ” Å oppdage Skaperen var vanskelig, men å forklare det til de alminnelige er umulig.” [25] Pythagoras sa, ”Å fortelle om Gud blant menn av fordomsfull mening er ikke trygt. Å fortelle sannhet eller løgnaktighet er like farlig.” [26]

Skjønt bruken av denne terminologien var rettferdiggjort av noen av de som forsøkte å uttrykke egenskapen av den Guddommelige Enhet, var faktisk forsøket dømte til å feile. Der var ingen måte som det greske begrepet av ”theos”, som ikke var basert på noe åpenbart budskap, kunne med godt resultat omfatte den overlegne lære åpenbart til Jesus. Det var bare forandringene som var laget av Paulus og hans tilhengere, som gjorde at denne sammenblanding syntes mulig. For de som ikke begrep ideene fra de greske filosofene var der bare mer forvirring. Dette var tilfellet med majoriteten av folk som kom i kontakt med doktrinen av Treenigheten. Den forvirring som de henfalt til, ledet til endeløse spekulasjoner, som kirkemøtet selv hadde så klart demonstrert. Det er forståelig hvordan doktrinen oppstod og hvorfor den ble akseptert, uformelt til å begynne med, og offisielt etter Kirkemøtet i Nicea. Det er også klart, på grunn av den forvirring som doktrinen forårsaket, hvorfor Arius insisterte på å returnere til kilden av kristendom for veiledning, heller enn å søke tilflukt hos de tenkende greske filosofer, som ikke stammet fra åpenbaringene fra profeten Jesus.

Etter at disse forandringene var blitt fastslått på Kirkemøtet i Nicea, ble det neste skrittet bort fra Jesu lære mulig, og hva er i dag kjent som den Niceanske Trosbekjennelse, ble skrevet ned og attestert skriftlig av alle de tilstedeværende med den fulle støtte av keiser Konstantin. Det verne om oppfatningen til trinitarianerne og hadde den følgende forbannelse tilføyd som en direkte forkastelse av Arius sin lære:

> Men som for de som sier, ”Der var når, han var ikke, og, før å være født han var ikke, og at han kom til eksistens ut av ingenting,” eller som hevder at Sønnen av Gud er av en forskjellig hypostase eller substans, eller er skapt, eller er gjenstand til endring eller forandring - disse er den katolske kirkens forbannelse.

Av de som undertegnet trosbekjennelsen, trodde noen på den, noen visste ikke hva de satte deres navn på, og majoriteten av delegatene på kirkemøtet var ikke enige med doktrinen om Treenigheten, men undertegnet likevel, med en mental reservasjon, for å behage keiseren. En av dem sa: ”Sjelen har ikke noe vondt av litt blekk.” [27] Med referanse til denne uttalelsen, klager professor Gwatkin at det var ikke en behagelig scene for en historiker. Kanskje er det fordi professor Gwatkin ikke skriver som en historiker, men som en advokat som aksepterer et saksresyme for å føre en svak sak!

Disse var folket som bestemte, under en hedensk keiser, hva skulle bli testen for en ortodoks kristen. Resultatet ble vel så mye en overraskelse for trinitarianerne som for Arianernes gruppe. Ingen hadde ventet den retning begivenhetene hadde tatt. Ideen om en universell prøve var en revolusjonær forandring. Den ble ikke likt av noen. Tillegg av en direkte fordømmelse av Arianismen var et enda mere alvorlig steg. Selv de som hadde samtykket med trosbekjennelsen, gjorde det med betenkelighet. Når det kom til å undertegne til støtte for en betegnelse som ikke fantes i den Hellige Skriftene, og uten Jesu myndighet eller hans følgesvenner, de sa til seg selv at de hadde undertegnet under press. Kirkemøtet som begynte med en slik fanfare, hadde i realiteten komplett mislykkes i å oppnå noe som helst.

Den eneste personen som visste hva han gjorde var keiseren. Han visste at en trosbekjennelse som ikke baseres på overbevisning men på avstemming kunne ikke tas alvorlig. En kunne tro på Gud, men ikke velge Ham med demokratiske midler. Han visste hvordan og hvorfor biskopene undertegnet trosbekjennelsen. Han var fast bestemt på ikke å skape det inntrykk at han hadde tvunget biskopene til å undertegne mot deres overbevisning. Så det ble bestemt å gripe til et mirakel fra Gud for å bekrefte og støtte avgjørelsen av kirkemøtet; haugen av Evangelier - de skrevne opptegnelser over Jesu lære – lå fremdeles midt i hallen hvor de ble plassert i begynnelsen av kirkemøtet. I henhold til en kilde, var det minst 270 versjoner av Evangeliet på denne tiden, mens en annen uttrykker at det var så mange som 4,000 forskjellige Evangelier. Selv om en aksepterer den mest konservative nedtegnelsen, må antallet ha vært helt overveldende

for en lese- og skrivekyndig kristen på denne tiden. Å sette opp en trosbekjennelse som inneholdt ideer ikke funnet i Evangeliene og, i noen tilfeller, i direkte strid med hva som var i Evangeliene, må ha gjort saken enda mere forvirrende for folk, mens den fortsatte eksistensen av Evangeliene må ha vært meget ubeleilig for andre.

Det ble bestemt at alle de forskjellige Evangeliene skulle plasseres under et bord i rådshallen. Alle forlot da rommet og døren ble låst. Biskopene ble spurt om å be hele natten om at den riktige versjonen av Evangeliet skulle komme opp på toppet av bordet. Om morgenen var Evangeliene akseptable for Athanasius, Alexanders representant, funnet ordentlig plassert på bordet. Det ble bestemt at alle Evangeliene som er igjen under bordet skulle brennes. Der er ingen nedtegnelse om hvem som hadde nøkkelen til rommet denne natten.

Det ble forbrytelse som kunne medføre dødsstraff å eie et uautorisert Evangelium. Som et resultat dreptes over en million kristne i årene som fulgte kirkemøtets avgjørelse. Dette var hvordan Athanasius prøvde å oppnå enhet blant de kristne.

På deres retur fra kirkemøtet plukket biskopene snart opp trådene av debatten som de hadde forlatt etter å bli tilkalt av keiseren. Slaget ble gjenopptatt og den gamle konflikten fortsatte. De glemte at de hadde undertegnet trosbekjennelsen. Tilhengerne av Arius glemte ikke det faktum at de ikke betraktet trosbekjennelsen å være en bekreftelse av sann kristendom. Bare Athanasius var kanskje lojal til den, men selv hadde hans tilhengere deres egen tvil. I Vest var trosbekjennelsen nesten ukjent.

Helgenen Hillary var fremdeles en fremmed for den Nicenske Trosbekjennelse tretti år etter Kirkemøtet i Nicene fant sted. Han skrev:

> Vi bannlyser de vi forsvarte. Vi fordømmer enten doktrinen hos andre i oss selv, eller vår egen i andre, og river innbyrdes hverandre i stykker, vi har blitt årsak til hverandres undergang. Oversettelsen (av trosbekjennelsen) fra gresk til latin var ufullstendig, for de greske termer av platonisk filosofi, som hadde vært innviet av kirken, unnlot å uttrykke mysteriene av den kristne tro. Verbale mangler i den Hellige Skriften kan introdusere i den latinske teologien en lang rekke av feil eller forvirring. [28]

Sabinas, en av de tidlige biskopene i Thrace, beskriver all de som var samlet i Nicea som uvitende duster. Han stempler den tro de erklærte der, som å være fremsatt av uvitende personer som ikke hadde noen kunnskap om saken. Socritus, historikeren, sammenlikner de to kjempende med hærer som beskjeftiget seg med slag om natten, begge uten kjennskap til ordene brukt av den andre. Dr. Stanley skriver at om Athanasius, hvis han da han var ung hadde vist den moderasjon han viste som gammel, da hadde den katolske kirke ikke blitt delt, og mye blodsutgytelse vært unngått.

Derfor lyktes kirkemøtet, i stedet for å bygge bro over avgrunnen mellom de kristne sekter, til utvidelsen av den, og bitterheten mellom dem redusertes ikke, men økte. Slik var Kirkens lynne, den motarbeidet fornuft og overbevisning, den lærte effektiviteten av makt, og begynte det første store blodbad var av Arianere. Gotere og Lombardere ble ”omvendt” av de samme virkemiddel. De fryktelige tap av liv, som ble resultatet av korstogene, fulgte. Under Trettiårskrigen i Europa, ble det bestemt at tro på Treenigheten var ikke nok: Kirken skulle adlydes. Når Reformasjonen ankom, var situasjonen slik at Luthers tiltak var ikke en gang rettet mot noe virkelig forsøk på å returnere til den sanne Jesu lære, men ble bare en kamp for makt.

Tilbake til begivenhetene som fant sted straks etter 325 A.D., finner vi at biskopen Alexander døde i 328 A.D. Et stormfullt valg av biskop av Alexandria fulgte. Arianere og Meletianere yter sterk motstand, men Athanasius ble erklært, valgt, og innviet som biskop. Hans valg ble dradd i tvil. De som motsatte seg hans valg klaget over forfølgelse, politisk intrige og selv magi.

Imens ved Konstantins hoff, Constantina, hans søster, som fryktet og elsket Gud, fortsatte å uttrykke hennes motstand mot å drepe de kristne. Hun prøvde aldri å gjemme det faktum at hun trodde at Arius representerte den sanne kristendom. Hun motsatte seg også behandlingen av Eusebius av Nicomedia som ble forvist av keiseren for hans tro. Til slutt fikk hun sin vilje, og Eusebius ble tillatt å komme tilbake. Hans retur var et stort slag for den Athanasiske fraksjon. Keiseren begynte gradvis å være på parti med Arius. Da han mottok nyheten at valget av Athanasius ble omstridt, tilkalte han den nye biskopen til hovedstaden. Athanasius fant på påskudd og dro ikke til Konstantinopel. I 335 A.D., et råd ble holdt i Tyre for å feire tretti år med Konstantins styre. Her var Athanasius tvunget til å overvære. Han ble anklaget for biskopelig tyranni, og atmosfæren var slikt ladet med følelse mot ham at han forlot rådet uten å vente på å høre avgjørelsen. Han ble fordømt. Biskopene samlet seg deretter i Jerusalem hvor fordømmelsen av Athanasius ble bekreftet. Arius ble tatt tilbake inn i kirken og tillatt å motta nattverd.

Keiseren ba Arius og hans venn Euzous til Konstantinopel. Freden mellom Arius og keiseren var praktisk talt komplett, og for å ytterligere å fremme dette, dømte biskopene igjen offisielt Athanasius. I desperasjon, bestemte Athanasius seg for å møte løven i hans egen hule. Han kom personlig til Konstantinopel, og audiens ble bevilget ham av Keiseren. Eusebius av Nicomedia var til stede ved denne anledning. Han visste godt at avgjørelsen gjort i Nicea hadde gått mot Arius av politiske grunner. Derfor i stedet for å starte en geistlig debatt som keiseren ikke forstod likevel, anklaget han Athanasius for å hindre forsyningen av korn til hovedstaden. Dette tok Athanasius komplett ved overraskelse. Han oppdaget at en annen også kunne spille det spillet som han var slik en ekspert på. Anklagen kunne lett bevises og Athanasius ble sendt bort til Trier i Gaul. Arius ble utnevnt biskop av Konstantinopel. Han døde snart etter av forgifting, i 336 A.D. Kirken kalte det et mirakel, men keiseren mistenkte mord. Han utnevnt en kommisjon for å undersøke den død som hadde funnet sted på en slik mystisk måte. Athanasius ble funnet å være ansvarlig, og dømt for mordet av Arius.

Keiseren, ble svært berørt av Arius død, og utvilsomt påvirket av sin søster, ble en kristen. Han ble døpt av Eusebius av Nicomedia. Han døde bare et år senere i 337 A.D. Konstantin, som brukte mye av sin regjeringstid på å forfølge de som bekreftet den Guddommelige Enhet, døde i samme tro som de han hadde drept.

Arius spilte en viktig rolle i kristendommens historie. Han var ikke bare i stor utstrekning årsak til at Konstantin til slutt aksepterte kristendom, men også representerte de folk som forsøkte å følge Jesu lære ubetinget. I en tid når denne veiledningen var begynt å bli alvorlig tæret bort, og når minnet om Jesus som en mann som legemliggjorde sitt budskap var begynt å falme, skilte Arius seg ut som en mann som ikke var beredt til å akseptere dette hendelsesforløp med selvgodhet.

Han trodde at Gud er absolutt En, og at derfor er denne troen fullstendig enkel. Han trodde at Gud er alene er uskapt, alene evig, alene uten begynnelse, alene god, alene allmektig, alene uforanderlig og ufravikelig, og at Hans Væren er gjemt i evig mysterium fra det ytre øyet av hver skapelse. Arius motsatte seg alle ideer om menneskelighet av Gud.

Han alvorlig presset i favør av å følge Jesus ubetinget. Han var villig til å anerkjenne i ham enhver egenskap som var forenlig med isolasjonen og Enhet av Gud, men nektet ethvert kompromiss med noen ide som ledet til tro på en mangfoldig Guddommelighet. Følgelig følte han seg forpliktet til å forkaste ethvert dogme som aksepterte guddommeligheten av Jesus. Da uskapthet er den virkelige essensen av Guddommelighet, kan det ikke være noen sønn av Gud i noen nøyaktig eller opprinnelig mening.

Hvis en handling av avkom tilskrives Gud, sa han, ødelegges det enestående av Gud. Det tilskriver også Gud legemlig tilværelse og lidenskap som er egenskaper av

menneske og antydning at den Allmektige er underkastet nødvendighet, som Han ikke er. Følgelig er det på alle hold, umulig å tilskrive den handling av avkom til Gud.

Arius konstaterte også at siden Jesus er begrenset, han er annerledes enn Gud, Gud er Evig. Det er mulig å forestille seg en tid når Jesus ikke fantes, som igjen demonstrerer at han er annerledes enn Gud. Jesus er ikke fra Essensen av Gud, men en skapelse fra Gud, grunnleggende lik alle andre skapelser, skjønt bestemt enestående blant menn på grunn av å være profet. I stedet for å dele den Guddommelige Essensen, han kan ikke engang forstå hans egen. Han er avhengig av, som annenhver skapelse, på hjelp av Guds nåde, mens Gud er avhengig av ingenting. Lik alle mennesker har han fri vilje og en natur i stand til å lede ham til handlinger som enten behager eller mishager Gud. Imidlertid, skjønt Jesus var muligens ute av stand til å handle på en måte til mishag for Gud, hans egen ærbarhet holdt ham fra å gjøre det.

Disse grunnleggende trossetning av Arius tro har overlevd helt opp til våre dager, og er fremdeles fundamentet til troen av mange Unitariske Kristne.

Etter Konstantins død i 337 A.D., ble den neste keiseren Constantius, som også aksepterte troen lik Arius, og trodde på den Guddommelige Enhet som fortsatt er offisielt akseptert som den ortodokse kristendom. En konferanse holdt i Antiokia i 341 A.D. aksepterte monoteismen (læren om en eneste Gud) som den sanne basis av kristendom. Denne kjennelse ble bekreftet av enda et kirkemøte som ble holdt i Sirmium i 351 A.D., igjen med tilslutning av den sittende keiser. Følgelig holdt den lære Arius holdt fast ved var akseptert av en overveldende majoritet av de kristne. St. Jerome skrev i 359 A.D. at ”verdenen sukket og undret seg over å finne seg Arian.” [29] I årene som fulgte, vokste trinitarianerne i antall, men i 381 A.D., ble den offisielle religionen av keiseren i Konstantinopel erklært å være av Arius. Imidlertid kom doktrinen av Treenigheten gradvist til å bli den aksepterte basisen av kristendommen i Vest. Fenomenet av ”kirke-” møter og vedta ”offisielle” bestemmelser viste hvor fjern selv den ortodokse kristendom i Europa avvek fra hva Jesus underviste i. Han selv hadde aldri tydd til denne typen av organisasjon, som vanligvis fantes innenfor hoffet til herskerne.

I 387 A.D., fullført Jerome hans berømte Vulgate Bibel. Dette var den første latinske oversettelsen av noen av de Hellige Skriftene som var oversatt til gresk fra hebraiske tekster. Den inkluderte hva i dag er kjent som det Gamle Testamentet. Det var denne bibelen som ble basis for alle andre bibler oversatt til andre språk, og som ble valgt av den Romerske Katolske Kirke, og senere Protestantiske Kirke som deres offisielle bok. Etter at det hadde blitt etablert, ble alle andre Evangelier og Hellige Skrifter som ikke var inkluderte i Jeromes utvelgelse, ble nesten komplett ødelagt av disse to kirkene på et stadie eller et annet. Følgelig ble all fortsatt kontakt med den virkelige Jesus gradvis tapt.

Den neste viktige figuren er pave Honorius. En samtidig av profeten Muhammad, fred og velsignelser fra Allah være med ham, han så den voksende bølge av Islam, hvis læresetninger liknet mye på dem av Arius. Den innbyrdes dreping av kristne var enda fersk i hans minne, og kanskje trodde han at hva han hadde hørt om Islam kunne lege forskjellene mellom de kristne. I hans brev, begynte han å støtte doktrinen av ”et sinn” innenfor doktrinen av Treenigheten. Han argumentert var at om Gud hadde tre uavhengige sinn, ville resultatet bli kaos. Den logiske konklusjonen pekte på troen av eksistensen av En Gud.

Kirkemøtet i Chalcedon i 451 A.D. hadde bestemt at Kristus natur var udelelig. Dette påvirket Honorius til å konkludere med at det var en eneste vilje i Kristus. Han argumentert derfor at Kristus tok til seg en menneskelig natur fri fra forbannelsen av arvesynden. I henhold til denne mening, hadde Kristus menneskelig vilje. Følgelig var

tro på En Gud indirekte bekreftet innen den Paulinske kristendom. At denne typen kontrovers hadde oppstått i det hele tatt er en indikasjon på den grad Paulus påfunn hadde grepet om seg og forvirret folks sinn. Pave Honorius døde i oktober 638 A.D. I det samme år aksepterte keiser Heraclius offisielt doktrinen av Honorius og utferdiget en beslutning at "Alle keiserens undersåtter skal bekjenne Jesus ene vilje." [30] Kirkemøte i Konstantinopel som også fant sted i 638 A.D. støttet doktrinen da den "var i enighet med den Apostoliske preken." [31] Doktrinen til Honorius ble ikke offisielt utfordret før etter omtrent et halvt århundre. I 680 A.D., førtito år etter hans død, ble et kirkemøte holdt i Konstantinopel og pave Honorius ble bannlyst, da han "ikke hadde slukket flammen av kjettersk lære i dets første begynnelse, men fostret den ved forsømmelse," og, derfor, "tillot den ubesmittet tro å bli plettet." [32] Denne avgjørelsen, hvorved en pave ble anklaget av hans etterfølger med støtte av kirken, er enestående i historien om pavedømmet.

Den Paulinske kirke, eller snarere, den romersk katolske kirken, som den kom til å bli kjent, vokste i størrelse og makt. Dette var i hovedsak på grunn av dens forbindelse med de romerske keiserne. Jo mere den kompromitterte seg med de i myndighet, desto mere ble de identifisert med dem. I løpet av de åtte århundre som fulgte Kirkemøtet i Nicea, ble den romersk katolske kirken fast etablert, med hennes hovedkvarter ikke i Jerusalem, men i Roma. Hun fikk enorme mengder av land og eiendom i og omkring denne byen. De ble kjent som "Presanger fra Konstantin". Det ble meget farlig for noen å avvike fra den romersk katolske kirken, som kom til å ha den keiserlige hærs støtte, i tillegg til dens egen makt. Etter 325 A.D., over en million kristne ble drept for ikke å si seg enig i doktrinen til den katolske kirken. Dette var virkelig den mørke middelalder, og få mennesker i Europa turde åpent erklære Guds Enhet.

Mens den katolske kirken var travelt opptatt med å eliminere disse med avvikende mening som ble stemplet som "kjetter", begynte muslimene å gjøre seg kjent i periferien av den kristne verden. Nesten alle tilhengere av Jesus i Nord Afrika anerkjente Islam som et ytterligere budskap fra deres Herre, som direkte etterfulgte og erstattet den veiledning som de hadde levd etter. De ble muslimer. Bare den "kristendom" i Europa forble.

Lederne av Vatikanet må ha sett den påfallende likheten mellom Islam og enhetslæren som preket av Arius. Begge trodde på En Gud. Begge aksepterte Jesus som en profet som, likevel, var en mann. Begge trodde på jomfru Maria og i den ubesmittet unnfangelse av Jesus. Begge aksepterte den Hellige Ånd. Begge forkastet guddommeligheten som tilskrives Jesus. Derfor vendte hatet for Arianerne mot muslimene. Sett i dette perspektivet, slutter korstogene å være et isolert fenomen i kirkehistorien, men blir en utvidelse av massakrene av Arianerne av den Paulinske kirke.

Under denne perioden ignorerte kirken ikke noen opposisjon innenfor seg selv. En organisasjon kalt inkvisisjonen ble organisert for å undersøke og eliminerer alle spor av "avvik" fra den etablerte doktrinene av kirken. Det eksakte liste over hvor mange folk ble myrdet av denne gruppen er ikke kjent, men helt opplagt et stort antall led og omkom i deres hender.

Med begivenheten av reformasjonen og den påfølgende etableringen av protestantiske kirker, som også ble meget mektige, ble doktrinen om Treenigheten enda mere fast etablert, selv om protestantene og katolikkene bitterlig motsatte seg hverandre over andre spørsmål som gyldigheten av dokumentet som autoriserte "Gave av Constantine". Noen lærde tok en nærmere titt på skjøte og oppdaget at det var et falsum. Da slutter Vatikanet å skryte av det. Den berømte Trettiårskrigen mellom protestanter og katolikker var enda en indikasjon at disse kirkenes slag ble ikke kjempet med hensikt av å etablere den sanne veiledningen av Jesus i landet. Som den paulinske kirkes angrep mot tilhengerne av Arius og senere muslimer, denne krigen demonstrerte

tydelig at hva kirken ønsket var makt. Ved alle disse tre begivenhetene, kjempet kirken for å etablere dens egen eksistens som en institusjon, og ikke for å spre hva Jesus hadde undervist.

Da Islam fortsatte å utbre seg, ble en omfattende strategi utformet for å angripe muslimene både fra Øst og Vest. Det ble håpet å kunne slå seg sammen med en legendarisk indisk kristen konge, og med hans hjelp, erobre hele verden. Under hans innsats på å nå India, oppdaget Columbus Amerika, og Vasco de Gama oppdaget en ny rute til India. Begge disse oppdagelsene viste seg å være meget profitable satsninger økonomisk. De kristne fant ikke deres legendariske konge eller eliminerte Islam, men de koloniserte mye av verden, og deres ledere og handelsmenn ble meget velstående som et resultat av dette.

Tross den enorme makten til den romersk katolske og de protestantiske kirker, kunne de ikke utrydde troen på den Guddommelige Enhet. Enten det ble kjent som Arianisme eller Socianisme eller Unitarianisme, har den overlevd innenfor den kristne bevegelse helt opp til nåtiden, som de følgende korte biografier av de mest åpenhjertige tilhengere viser.

Kapittel 7

Senere unitariske kristne

Michael Servetus (1511-1553)

Michael Servetus var født i Villanueva i Spania i 1511. Han var sønnen av en lokal dommer. Han levde i en tid da det var uro i den etablerte kirken, og i en periode når alle betvilte egenskapene til kristendommen. I 1517 når Servetus var seks år gammel, startet Martin Luther sitt opprør mot den romersk katolske kirken. Dette førte til at han ble bannlyst, og han ble en leder av den nye reformerte ”protestant” religionen. Denne bevegelsen, som i dag er kjent som reformasjonen, spredde seg som en vill brann, og selv de som ikke var enige med Luther, ble tvunget til å legger merke til ham. I tillegg til denne konflikten, var en til enda nærmere hjemme: skjønt muslimer og kristne i Spania hadde nytt et bedre forhold tidligere, forårsaket resultatene av korstogene i Øst at kristne vendte sitt sinne mot muslimene i Spania. Organisasjonen kjent som den spanske inkvisisjonen startet å omvende alle som ikke var kristne til romersk katolske. Enhver slapphet ved å overholde de ytre ritene av kirken medførte streng straff, om ikke død.

Da han ble eldre og mere informert, ble den unge Servetus forferdet av å se utgytelse av så mye blod. Det var en stor bosetting av muslimer og jøder i landet, og de ble skånet sverdet bare om de offentlig tilstod at deres tro var den romersk katolske og bekreftet troslæren på Treenigheten. Forestill deg da hans opphisselse, ved å undersøke Bibelen nærmere, fant han at doktrinen om Treenigheten ikke var en del av dens lære. Han oppdaget videre at Bibelen ikke alltid støttet hva kirken underviste. Han var bare tjue år gammel da han bestemte seg for å fortelle verden sannheten om det han hadde funnet, for det fulgte fra denne oppdagelsen at om kristne aksepterte at det bare var En Gud, da forsvant all årsak til strid mellom kristne og muslimer, og begge fellesskap kunne leve sammen i fred. Denne følsomme, men uerfarne ungdommen, hans fantasi fylt av begeistring, følte at dette mål kunne lettest oppnås ved hjelp av lederne av reformasjonen, som hadde, tross alt, allerede brutt med den katolske kirken. De nye protestantiske kirkene ville blir unitarisk, og med deres hjelp lever kristne, muslimer og jøder sammen i fred. En verden av toleranse blir en mulighet, som er basert på En Gud, ”Fader” til menneskehetens familie.

Servetus var for ung til å forstå at mentaliteten til lederne av reformasjonen var fanget i den samme falske metafysikken. Han skulle finne ut at både Luther og Calvin ville ikke ha noe med troen på Guds Enhet å gjøre. De fryktet at reformasjonen ville gå for langt. Et antall seremonier fra den katolske kirken ble avskaffet, men de var redde for å gjenoppdage den originale Jesu lære, da dette ville ytterligere ha øket deres vanskeligheter og medført en redusering av deres egen makt og rykte. Kanskje var de uvitende om hvor fjernt utøvelsen av romerske katolikker avvek fra det livet som Jesus levde. Helt opplagt gikk de langt for å beholde den reformerte religionen innenfor rammeverket av katolsk rettroenhet. Deres strid var ikke så mye med teologien fra Roma, som med dens organisasjon, og spesielt over spørsmålet om hvem som skulle regjerer kirken. Troen til Servetus var en trussel for begge av disse organisasjonene, og ironisk nok, hans appell til de reformerte forårsaket at de slo seg sammen med den katolske kirken for å beskytte deres felles interesse. Intet av dette begrep den unge Servetus fullt ut.

Han hadde stort håp for lederne av reformasjonen, for han var overbevist at den romerske katolisisme ikke var religionen til Jesus. Hans studier hadde knust hans tro på doktrinen av Treenigheten og ført til hans tro på at det var En Gud og at Jesus var en av Hans profeter. Hans overbevisning ble styrket av at han bevitnet kroningen av Charles V av Spania av paven. I 1527 overfalt Charles V og plyndret Roma. Først fengslet han paven, men forstod da det hensiktsmessige av å ha paven som en alliert. En fanget pave

influerer neppe folket på den måte han ville det, så han gjenopprettet et visst omfang av frihet for ham. For å vise at de var gode venner, bestemte han seg for å bli kronet av paven. Strengt tatt var det ikke nødvendig. Det var som å ha et kirkebryllup etter en sivil seremoni. Kongens forgjengere avskaffet denne skikk, men han følte at han var nå mektig nok, og paven svak nok til å gjenopplive den. Seremonien ble ikke holdt i Roma, men i Bologna, siden, i henhold til den populære troen, ”hvor paven er, der er Roma.” Servetus bevitnet den praktfulle skue og det fylte ham med vemmelse for den katolske kirken. Skildrende begivenheten, skrev han:

> Med mine egne øynene så jeg ham (paven) båret med pomp på skulde av fyrster, som med hans hånd gjorde korsets tegn, og ble tilbedt langs veien av alle folk som knelte, og de som fikk kysse hans føtter eller tøffel priste seg mer lykkelig enn resten, og erklærte at de hadde fått mye avlat, og at det ved denne avregning helvetes smerter ble forkortet av mange år. Å skammeligste av alle dyr, den mest uforskammet av skjøger. [1]

Følgelig var Servetus håp rettet mot lederne av reformasjonen. Han følte seg sikker på at om han brakte feilen ved doktrinen om Treenigheten til deres kjennskap, ville de forlate sin tro på dette dogmet. Denne misforståelse kostet ham hans liv. Han forlot Spania og bodde i Toulouse hvor han studert medisin og etterhvert tok sin doktor eksamen i 1534. I årene som fulgte ble han snart en arbeidende lege, men under hele tiden var hans interesser rettet mot å gjenopprette ren kristendom. Han ble ikke værende lenge på noe sted, men reiste fjernt og vidt på leting etter folk som var fordomsfrie nok til å lytte til hva han var sikker på var den sanne kristendom, som undervist av Jesus.

Han dro til Basel for å møte den da berømte Oeclompadius, som var en av lederne av reformasjonen. Han hadde adskillige møter med ham og samtalen var hovedsakelig rundt de to egenskaper av Kristus. Servetus avslo troen på at Jesus før-eksisterte skapelsen av verdenen. Han påpekte at de jødiske profetene alltid talte om ”Guds Sønn” i futurum (på fremtidig måte). Imidlertid fant han at hans synspunkt ikke var akseptabelt for protestantene i Sveits, og han forlot Basel i 1530. Dette var et stort sjokk til ham, da han håpet at, ulikt det katolske Frankrike, at protestantene ville låne et tålmodig øre til hva han hadde å si om Jesus og hans lære. Han reiste til Strasbourg, bare for finne at han ikke kunne tjene til livsopphold der. På grunn av hans uvitenhet om det tyske språket, var han ute av stand til å praktisere medisin, så han ble tvunget å dra til Lyons. Servetus førte også en inngående korrespondanse med Calvin gjennom hele denne perioden, etter hans avreise fra Spania, men uten noen imøtekommende reponse fra Calvin, som ikke var særlig interessert i å prøve å legemliggjøre Jesu lære, men gjerne ønsket å forbli leder av sin bevegelse.

Da alle hans forsøk på å influere folk ved personlig kontakt sviktet, trykte Servetus hans synspunkter i en bok som han kalte *Feil med Treenigheten*. Den ble publisert i 1531. I det samme året publiserte han enda en bok kalt *To Dialoger om Treenigheten*. Disse to bøkene tok hele Europa ved storm. Ingen hadde skrevet noensinne en slik dristig bok så lenge en kunne huske. Resultatet var at kirken jaget Servetus fra sted til sted. Servetus ble tvunget til å forandre sitt navn, men ikke hans meninger. Fra 1532 opp til hans død, levde han under et antatt navn. Servetus syntes fremdeles å ha en barnslig tro på Calvin, som utviklet etter å lese hans bøker, en dyp motvilje for denne overmodig unge mannen som turde lære ham teologi. Servetus fortsatte å skrive til Calvin og lederens sinne økte da han fant ut at Servetus nektet å akseptere hans synspunkt. Lederne av den protestantiske bevegelsen fryktet at den kunne lide et tilbakeslag om synspunktene til denne unge entusiast ble kjent for folket. Reformatorene fryktet også at forfølgelsen fra den katolske kirken ville øke om den protestantiske doktrine avvek for mye fra den katolske doktrinen. Servetus, i stedet for å

omvende protestantene til hans syn, omfavnet de dogmet av Treenigheten mere fanatisk. Luther, for eksempel, offentlig fordømte ham i 1539.

Gjennom hele denne tiden, fortsatte Servetus å praktisere som doktor, og ble en meget populær lege. Til tross for det faktum som et doktors yrke er meget tidkrevende, fant Servetus tid til å få trykket en Bibel. Den ble publisert i 1540. Servetus skrev et forord til den der han betvilte at en tekst i den Hellige Skrift hadde mere enn en betydning. Calvin skrev og svarte bekreftende, men Servetus var svært uenig med ham. I dag aksepterer kalvinistenes kirke det samme prinsippet av interpretasjon som Calvin påstod var en av de største straffbare handlingene av Servetus mot rettroenhet. Servetus erklære at han fulgte det samme syn holdt av de tidligste apostlene som tilhørte den Antiochenes skole av kristendom.

Det er forfriskende å oppdage at på høyden av denne bitre kontrovers, fant Servetus tilflukt og fred i huset til sin gamle venn, Peter Palmier, som da var den romersk katolske erkebiskop av Wien. Han bodde der i tretten år, nøt friheten til å praktisere medisin, og han ble en ganske berømt lege. Han var en av de første i Europa til å beskrive prinsippet om blodets kretsløp. Han skrev også en bok om geografi. Til tross for hans litterære ferdigheter, spørsmål som kristendommen stod overfor holdt alltid senter for hans oppmerksomhet. Han fortsatte å skrive til Calvin, med enda et håp om å vinne ham over til sitt syn, men Calvin stivt forkastet den overbevisning uttrykt i hans brev. Servetus nektet å akseptere de *obiter dicta* (strøtanker) fra Calvin. Calvin, som den gang var anerkjent som den fremste tenker i den protestantiske religionen, følte han var rettferdiggjort i å uttrykke ergrelse med Servetus, for å tørre utfordre hans kjennelser i spørsmål om religion. Servetus nektet å akseptere Calvin som en udiskutabel myndighet på religion. Calvin skrev tilbake i sinne, og Servetus svarte tilbake med sarkasme. Servetus skrev da enda en bok kalt *Gjenreising av Kristendom*, og sendte et prøvetrykk av manuskriptet til Calvin. Når boken ble publisert, hadde den sju kapitler, det første og siste var viet helt til doktrinene om kristendom. Femte kapittelet inneholdt kopi av tretti brev sendt mellom Servetus og Calvin. Det avslørte det faktum at, uansett hvilke gode sider Calvin hadde, manglet han hva er kjent som kristen ydmykhet. Boka førte til at Servetus ble fordømt enda engang, både av den katolske og den protestantiske kirke. De forente deres innsats for å få boka komplett tilintetgjort, og var så grundige at ikke mere enn to kopier finnes i dag. En gjengivelse av boka ble publisert i 1791, men kopier av denne boka ble tilintetgjort også. I et brev skrevet i 1546, truer Calvin Servetus, at om han noensinne kommer til Geneve, ville han ikke tillate ham å rømme i live. Servetus synes ikke å tro ham, men Calvin var så god som hans ord. Når Servetus senere kom til Geneve og dro for å møte ham, fremdeles overbevist at et møte av sinn var mulig, fikk Calvin ham arrestert av de romerske katolikker, og kastet i fengsel på en siktelse av kjetteri.

Servetus hadde blitt så populær som lege at han lyktes rømme fra fengselet ved hjelp av noen av hans tidligere pasienter. Han bestemte seg for å dra til Napoli. Hans reiserute gikk gjennom byen Geneve. Han trodde at han hadde forkledd seg tilstrekkelig for å unngå å bli oppdaget, men han tok feil. Mens han passerte gjennom byen ble han gjenkjent og arrestert en gang til. Denne gangen rømte han ikke. Ved hans rettssak, ble han funnet skyldig i kjetteri. Noen av domsgrunnene var som følger:

> Servetus tilstår at i hans bok kalte han troen på Treenigheten; Trinitarianere og Ateister. Han kalte Treenigheten et djevelsk uhyre med tre hoder ... Han kalte spedbarndåpen en oppfinnelse av djevelen og trolldom ... Dette medfører mord og ruin av mange sjeler. Videre skrev han et brev til en av ministerne som, sammen med andre tallrike blasfemier, erklærte han at vår evangeliske religion er uten tro og uten Gud, og i stedet for Gud vi har en tre-hodet Cerberus (gresk mytologi - 3-hodet hund som vokter helvetes inngang). Henvendt til Servetus, retten sier at du har verken skam eller redsel for å stille deg opp mot den Guddommelige Majestet av den Hellige Treenighet, og du har så gjenstridig

> prøvd å smitte verden med din stinkende kjetterske gift ... For disse og andre grunner med ønske om å rense Guds kirke for slik infeksjon og kutte av det råtne lem ... vi nå, skriver, gir endelig dom og dømmer deg, Michael Servetus, å bli bundet og tatt til kapellet og der festet til en påle og brent med din bok til aske. Og slik skal du avslutte dine dager og gi eksempel til andre som ville gjøre det samme. [2]

Oktober 26, 1553, ble Servetus festet til stammen av et tre festet til jorden, hans føtter berørte akkurat grunnen. En krone av strå og løv overstrødd med svovel ble plasserte på hans hode. Bunter av tre blandet med grønn eikeris enda med blad ble stablet rundt hans bein. Hans kropp var da bundet til pålen med en jernkjetting og et grovt vridd tau rundt hans hals. Brenslet ble antent. Ilden pinte ham, men brant ham ikke hardt. Å se dette, et par tilskuere følte medlidenhet med ham og tilføyde mere brensel for å avslutte hans elendighet. I henhold til et øyevitne, vrei Servetus seg i ca to timer før han døde. En kopi av *Feil med Treenigheten* var knyttet til hans midje før treet var antent. Det sies at boken ble reddet av noen, og at en halv-brent bok enda finnes. Celsus forteller at standhaftigheten til Servetus selv midt i brannen forårsaket mange å gå over til hans tro. Calvin gjorde det hurtig til emne for klage over at det var så mange folk som vernet og æret hans minne. Som Castillo, en tilhenger av Servetus, sa: "Å brenne en mann beviser ikke en doktrine." [3] I senere år, husket folk i Geneve ham ved å reise en statue, ikke til Calvin, men for mannen han var ansvarlig for å brenne levende.

Cowper ble beveget til å skrive disse linjer;

> De levde ukjent
> Til forfølgelse slepte dem inn i berømmelse
> Og jaget dem opp til himmel. Deres aske fløy
> Ingen marmor forteller oss hvorhen. Med deres navn
> Ingen skald holder frisk i minnet og innvier hans sang.
> Og historien så full av dårligere temaer
> Er ufølsom på dette. [4]

Servetus sin død var ikke på noen måte en isolert begivenhet. Denne typen hendelser skjedde gjennom hele Europa på denne tiden, som det følgende avsnitt fra Motleys *Fremvekst av den Hollandske Republikken* viser:

> Den 15. februar 1568, en dom fra det Hellige Embete dømte alle beboere av Nederland til døden som kjettere. Fra denne universelle skjebne var bare et par personer, spesielt navngitt, unntatt. En erklæring av kong Philip II av Spania, datert ti dager senere, bekreftet denne Lov av inkvisisjonen, og besluttet å satt det ut i øyeblikkelig iverksetting ... Tre millioner mennesker, menn, kvinner og barn, var dømt til galgen i tre rekker. Under det nye påbudet, avtok hvertfall henrettelsene ikke. Menn i de høyeste og de i beskjedne posisjoner ble daglig og hver time slept til pålen. Alva, i et enkelt brev til Philip II, kaldt estimerte antall henrettelser som fant sted straks etter utgangen av Hellige Uke til "åtte hundre hoder." [5]

Noen få utdrag fra *Feil med Treenigheten*, som forårsaket slike voldelige tiltak, følger. Servetus skriver:

> Filosofene har oppfunnet en tredje separat vesen, sant og virkelig distinkt fra de andre to, som de kaller den tredje Person, eller den Hellige Ånd, og følgelig har de konstruert en imaginær Treenighet, tre vesener i en natur. Men i realitet tre guder, eller en tredobbelt gud, er lurt på oss under påskuddet, og i navnet av Enhet ... For med dem er det veldig lett, ta ordene i deres nøyaktige mening, for at tre vesener skal finnes, som de sier og ennå nøyaktig, enkelt, og

> virkelig, så forskjellig eller distinkt allikevel er en født av en anden, og en er pustet ut av den andre, og enda er alle disse tre lukket inn i en krukke. Siden jeg er uvillig til å misbruke ordet personer, skal jeg kalle dem det første vesen, det andre vesen, og det tredje vesen, for i den Hellige Skrift finner jeg ikke noget annet navn for dem ... Å innrømme derfor at disse tre, som etter deres måte kalles de personer, de fritt innrømmer en flerhet av vesener, en flerhet av eksistens, en flerhet av Essenser, en flerhet av substanser, og ved å ta ordet Gud bokstavelig, har de en flerhet av Guder.

Han fortsetter:

> Om dette er slik, hvorfor er da Tritoritene skyldige, som sier at det er tre guder, for de også dikter opp tre guder eller en tredobbelt. Disse deres tredobbelte guder former en sammensatt substans. Og skjønt noen vil ikke bruke ordet antyde om at disse tre er satt sammen, likevel bruker de ord om at de utgjør en sammen, og den guden utgjør tre vesener. Det er klart derfor at de er Tritoriter og at vi har en tredobbelt gud. Vi har blitt ateister, menn uten noen gud. For så snart som vi prøver å tenke på Gud, vender vi til siden til tre fantasibilder, slik at ingen type av enhet forblir i vår oppfatning. Hva ellers er å være uten Gud, enn å være maktesløs i å tenke på Gud, når det alltid er tilstede i vår forståelse en uforglemmelig type av forvirring over tre vesener, som vi er for evig ført bak lyset av, inn i antakelser om at vi tenker på Gud ... De synes å leve i en annen verden, mens de drømmer om slike ting, for himmelens kongerike av vet ikke om dette tøvet og det er på en annen måte ukjent for dem, at den Hellige Skrift taler om den Hellige Ånd.

Han tilføyer:

> Hvor lenge har denne tradisjonen av Treenigheten alas, alas! vært noe muslimer ler av, bare Gud vet. Jødene viker også tilbake fra å gi tilslutning til denne innbilningen vår, og ler av vår tåpelighet om Treenigheten, og på grunn av dens blasfemier, tror de ikke at dette er Messias lovet i deres Lov. Og ikke bare muslimene og hebreere, men også dyrene på marken, ville le av oss, hvis de begrep våre fantastiske forestillinger, for alle Herrens arbeidere velsigner den Ene Gud ... Denne mest brennende pest, derfor var tilføyd og lagt ovenpå, det som var de nye guder som nylig ankom, som våre fedre ikke tilba. Og denne pesten av filosofi ble brakt oss av grekerne, for de framfor alle menn har hang til filosofi; og vi, som henger ved deres lepper, har blitt filosofer, og de forstod aldri de avsnitt av den Hellige Skriften med hensyn til dette emne.

Servetus fremhevet også hva han trodde å være Jesu sanne natur:

> Noen er sjokkert over meg kalle Kristus en profet, fordi de selv ikke gjør bruk av det tilnavn til ham, de innbiller seg at alle som gjør det kan også anklages av jødedom og islam, uansett det faktum at den Hellige Skrift og de eldgamle forfatterne kallet ham profeten. [6]

Michael Servetus var en av de mest åpenhjertige kritikerne av den etablerte kirke på hans tid. Det skaffet ham den enkeltstående distinksjon av å bli brent til døde av katolikkene med hjelp av protestantene. Han forente det beste i renessansen og reformasjonen, og kom nær til å oppfylle idealet på hans tid som var å utvikle den ”universelle mann” med ”panoptisk” (som gir et fullstendig overblikk) kunnskap. Han var dyktig i medisin, geografi, Bibelsk lærdhet og teologi. Mangfoldet av hans lærdom ga ham et vidsyn som var nektet menn med mindre utdannelse enn ham. Kanskje den mest signifikante del av hans liv var hans sammenstøt med Calvin. Det var helt opplagt en personlig konflikt, men det var mere enn det. Det var en avvisning av reformasjonen

som var villig til å forandre formen og ikke innholdet av en dekadent kirke. Det kostet ham hans liv, men skjønt Servetus er død, hans tro på den Guddommelige Enhet lever enda. Han betraktes enda av mange som "grunnleggeren av moderne Unitarianisme."

Ikke alle som delte troen med Servetus delte også hans skjebne, som vist i det følgende brevet av Adam Neuser, som var hans samtidige. Det er adressert til lederen av muslimene i Konstantinopel, keiser Selim II. Det er inkludert i "Antiquities Palatinae" som nå er i arkivene i Heidelberg.

> Jeg, Adam Neuser, en kristen som er født i Tyskland og avansert til rang av predikant for folket i Heidelberg, en by hvor de mest lærde menn på denne tid i Tyskland finnes, vil flykte for å søke tilflukt hos deres majestet med en dyp underkastelse, bønnfaller deg for kjærligheten til Gud og din profet, som Guds fred være med, å motta meg inn blant deres undersåtter og de av deres folk som tror på Gud. For ved nåde av den Allmektige Gud, jeg ser, jeg vet, og jeg tror med mitt hele hjerte at deres doktrine og deres religion er ren, klar, og akseptabel for Gud. Jeg er fast overbevist at mitt tilfluktsted fra blant avgud dyrkende kristne vil engasjere mange personer til omtanke, som også vil omfavne deres tro og deres religion, spesielt da mange av de mest lærde og mest betydningsfulle blant dem er av det samme synspunkt som meg, som jeg skal informere deres majestet med min munn. Hva angår meg selv, er jeg klart en av de som det sies i det trettende kapitel av Koranen: De kristne viser oss mere godvilje enn jødene; og når deres prester og biskoper, på betingelse av at de ikke er ukloke og påståelige, forstår de påbud som profeten fra Gud ga, og derved anerkjenner sannheten, sier de med tårer i deres øyne, O Gud! Vi håper fra våre hjerter at da vi tror de samme tingene som de gode menneskene gjør, Du vil også få oss inn i fellesskap: for hvorfor skal ikke vi tro på Gud og i Ham som manifestert til oss i Sannhet?
>
> Sikkert O keiser! Jeg er en av de som leser Koranen med glede. Jeg er en av de som ønsker å være av deres folk og jeg vitner for Gud at doktrinen av deres profet, på ham være Guds fred, er av utvilsom Sannhet. For denne grunn jeg meget ydmykt bønnfaller deres majestet, på kjærligheten fra Gud og av deres profet, å være nådig og tilfreds og hør meg, og vit på hvilken måte Guds Nåde har åpenbart denne Sannhet til meg.
>
> Men først av alt må deres majestet være helt overbevist om at jeg ikke søker tilflukt i deres beskyttelse som noen kristne er tilvant, som på grunn av deres forbrytelser, tyverier, mord, eller utroskap, ikke kan leve i sikkerhet blant folk med deres egen religion. For jeg besluttet over et år siden å fly i sikkerhet til dem, og kom på min måte så fjernt som Presburg, men uten å forstå det ungarske språk kunne jeg ikke komme noe videre, og jeg ble mot min vilje tvunget å returnere til mitt land, som jeg ikke hadde våget gjøre om jeg flyktet fra noen forbrytelse. Dessuten ingenting hindrer meg i å omfavne deres religion, for hvem kunne tvinge meg til det, siden jeg er ukjent for deres folk, og i en slik stor avstand fra dem?
>
> Derfor deres majestet plasser meg ikke blant det antall kristne som er beseiret og gjort fanger av deres undersotter, tar imot deres religion men ikke med god vilje, og så snart de finner en anledning løper de bort og fornekter den sanne tro. Derfor igjen jeg bønnfaller deres majestet å låne oppmerksomhet til hva jeg har si, og bli informert om det sanne forløp for min tilbaketrekning til deres herredømme.
>
> Å bli forfremmet til rang av predikant i det berømte Universitetet av Heidelburg ved kurfyrste Palatine, som ved siden av keiseren er den mest mektige fyrste i Tyskland, jeg begynte å veie grundig de diverse tvister og skiller i vår kristne religion: for like mange personer som det er blant oss, er det like mange meninger og følelser. Jeg begynte med å gjøre sammendrag fra alle doktorer og tolkere av den Hellige Skriften, som hadde skrevet og undervist siden tiden av profet Jesus Kristus. Jeg har knyttet meg bare til påbud fra Moses og til Evangeliene. Så kalte jeg på Gud innvendig, med en høyst religiøs håndhevelse

> og ba Ham vise meg den riktige vei, så jeg ikke ble i fare å villede meg selv og mine tilhørere. Da behaget det Gud å åpenbare for meg de *”Lover for Påkalling av den Eneste Gud”*, på hvilken lov jeg forfattet en bok der jeg beviser at doktrinen om Jesus Kristus ikke besto i å hevde at han selv var Gud, som de kristne falskt påstår: men at det er bare En Gud, som ikke har noen sønn av samme vesen som Ham. Jeg dediserte denne boken til deres majestet, og jeg er meget sikker på at selv de mest kyndige menn blant de kristne, ikke er i stand til å motbevise det. Og hvorfor skal jeg virkelig forbinde til Gud enda en Gud lik med ham? Moses forbyr det og Jesus Kristus underviste det aldri. Etterpå styrket jeg meg fra dag til dag med Guds nåde, og forstod at de kristne misbruker alle goder av Jesus Kristus, som jødene før i tiden misbrukte messing- slangen ... Jeg konkluderer at ingenting rent finnes blant kristne og at alt de har er forfalsket. For de har forvrengt med deres falske fortolkninger nesten alt skrevet av Moses og Evangeliet som jeg har vist i en bok skrevet med min egen hånd, og som jeg skal overrekke til deres majestet. Når jeg sier at de kristne har forfalsket og korrumpert påbudene til Moses og Evangeliet, jeg mener bare ordene og meningen. For doktrinen av Moses, av Jesus og av Muhammed er enige i alle ting og er ikke uenig i noe som helst ... Koranen gir en meget fordelaktig vitneforklaring om Moses og Jesus Kristus. Men det insisterer hovedsakelig på at kristne forfalsker påbudene av Moses og Evangeliet av Jesus Kristus ved deres falske fortolkninger. Virkelig om Guds Ord var trofast fortolket er der ingen forskjell blant jøder, kristne og tyrkere. Følgelig er hva Koranen så ofte gjentar er sant. Doktrinen av Muhammed ødelegger alle de falske fortolkninger av de Hellige Skriftene og lærer den sanne meningen av Guds Ord ..
>
> Etter at, ved Guds nåde, jeg forstod at det bare var en eneste Gud, og jeg hadde observert at doktrinen av Jesus Kristus ikke ble undervist slik den skulle ha vært, at alle de kristne seremonier var veldig forskjellige fra deres første opprettelse. Jeg begynte å tro at jeg var den eneste mann med min mening i verden. Jeg hadde ikke sett Koranen, og blant oss kristne ble det sørget for å spre slike skjendige og baktalerske rapporter mot alt som vedkom doktrinen fra Muhammed, slik at de stakkars folk ble innbilt ting, og mange sannheter blir grepet av skrekk og løper ut av det gode skinn bare ved navnet Koranen. Likevel ved hjelp av Guddommelig Forsyn falt denne boken inn i mine hender, og det gir jeg takk til Gud for. Til Gud sier jeg, hvem vet i mine bønner jeg påkaller Ham for deres majestet og for alle dem som tilhører deg. Jeg søkte alle måter av innflytelse for å meddele kunnskapen om disse sannhetene til mine revisorer og i tilfelle de ikke ville motta denne doktrinen, ville jeg beslutte å søke kurfyrsten om avskjed, og forlate mitt embete og trekke meg tilbake til dem. Jeg begynte å angripe, ved hjelp av debatt, i alle kirker og skoler noen punkt av kirkens doktrine og oppnådde hva jeg ønsket: For jeg brakte emnet til slik et punkt at det ble kjent i alle stater i riket, og jeg tiltrakk adskillige lærde menn til min side. Kurfyrsten (fryktet en invasjon fra keiser Maximillian) ... avsatte meg ... [7]

Dette brevet falt i hendene på keiser Maximillian. Neuser ble arrestert sammen med hans venner som inkluderte to menn kalt Sylvan og Mathias Vehe. De ble kastet i fengsel. den 15. juli 1570 rømte Neuser bare for å bli tatt igjen. Han rømte en andre gang, men ble igjen arrestert. Saken fortsatte over to år. Det ble bestemt å kutte hodet av Sylvan. På det tidspunkt rømte Neuser igjen. Denne gangen nådd han Konstantinopel og omfavnet Islam.

Francis David (1510-1579)

Francis David var født i Kolozsar, Transylvania, i 1510. Han var en strålende student, vant et stipend til Wittenberg hvor han ble utdannet til det katolske presteembete over fire år. På hans retur til Kolozsar utnevntes han til rektor til en katolsk skole. Han aksepterte da protestantismen, forlot den katolske skolen og i 1555 ble rektor av en

luthersk skole. Da bruddet i reformbevegelsen mellom Luther og Calvin fant sted, sluttet David seg til Calvinistenes gruppe. Reformasjonen var enda ung, og i denne atmosfære var granskning ennå ikke komplett hemmet. Diskusjoner var tillatt om ethvert aspekt av kristendom. Den reformerte kirke hadde ennå ikke valgt en fast doktrine, og det var rom for å tenke fritt. I denne situasjonen, var det mulig å hevde frihet for tro hvor hvert individ var bare ansvarlig ovenfor Gud.

De to dogmene som forårsaket mest forvirring i sinnet til den generelle offentlighet, og som trosset rasjonell forklaring, var den av Jesu Guddommelighet og Treenigheten. Davids sinn var bekymret for disse uforklarlige trosartikler. Han kunne ikke forstå hvorfor noen som trodde på disse mysterier uten å prøve å forstå dem, ble betraktet å være en bedre kristen. Han var ikke forberedt på å følge en tro blindt. Gradvist nådde han den konklusjonen at Jesus var ikke Guddommelig, og bekreftet troen på eksistens av En Gud.

Denne tro hadde allerede stor tilslutning i Polen. Lederne av denne gruppen var to: Blandrata, hofflegen, og en mann kalt Socianus. Mens David enda formulerte hans ide av tro, ble konge John av Transylvania syk og kalte på Blandrata for å behandle ham. David møtte Blandrata i løpet av hans opphold der, og dette bekreftet at hans erkjennelse på troen av En Gud var den sanne basis for kristendom. I 1566, skrev David en trosbekjennelse som var i opposisjonen til dogmet av Treenigheten i lys av hva Bibelen faktisk sier. I den forkaster han det akademiske begrep av Fader, Sønn og den Hellige Ånd. Blandrata, for sin del, publiserte et skriv hvor han formulerte sju erklæringer som motbeviser disse doktrinene både positivt og negativt. I det samme år utnevntes David, på anbefaling av Blandrata, av kong John som hans hoffpredikant. Slik ble David talsmann for det unitariske selskap i de nasjonale debatter, som kongen innkalte for å avklare de religiøse spørsmål på denne tid. Han var en enestående offentlig taler, en som, en samtidig sa om han, "syntes å ha det Gamle og Nye Testamentet på tungen." [8]

De viktigste debatter i løpet av Johns styre var på Gyualafehervat i 1566 og 1568, og på Nagyvarad i 1569. Den først debatten var resultatløs. Kongen var likevel imponert av argumentene fra Blandrata og David. Så i 1567, ble en lov om toleranse vedtatt. Den erklærte at:

> på hver sted predikantene preker og forklarer Evangeliet i henhold til hans forståelse av dette, og om forsamlingen liker, så er det greit; hvis ikke, ingen skal tvinge dem, og de skal beholde predikanten hvis doktrine som de godkjenner. Ingen skal forulempe eller rakke ned på predikanten ... eller tillate noen å bli fengslet eller straffet ... på grunn av hans undervisning, for tro er en gave fra Gud. [9]

Det andre kirkemøte i 1568 ble kallet for å avsi kjennelse om at doktrinene om Treenigheten og den evige guddommelighet av Jesus, var undervist i den Hellige Skriften. David, som var en meget mektig og overbevisende taler, kunne ikke motbevises. Da hans motstandere forstod at de tapte debatten, tydde de til skjellsord, som bare tjente til å overbevise kongen om at Davids argumenter var ekte. Debatten varte i ti dager. Den etablerte unitarianismen som den populære tro og David som dens forkjemper.

Under denne tiden ble skriftene av Michael Servitus, som hadde nesten blitt komplett tilintetgjort, smuglet inn i Transylvania og oversatt til det lokale språk. De ble allment lest og tjente til å styrke den unitariske bevegelsen i Østlige Europa. Det tredje kirkemøte, holdt i Ungarn i 1569, var i bedømmelsen av en ungarsk historiker, "den avgjørende debatten" som fremførte den "endelige triumf av Unitarianismen." [10] Kongene selv var møteleder, og det ble overvært av alle de høyeste fremtredende sivile og militære tjenestemenn i kongeriket. Davids argumenter var disse:

Det syn holdt om Treenigheten av paven i Roma, er virkelig en tro på fire eller fem guder: en substans, Gud, tre separate personer, hvor hver sies å være Gud, og en mann, Kristus, som betraktes også å være Gud. I henhold til Francis David er Gud bare En, Faderen, fra Hvem og til Hvem er alt, og Hvem er over alt. Hvem skapte alt gjennom ord av Hans visdom og pusten fra Hans munn. Utenfor denne Gud, er det ikke noen annen gud, verken tre, verken fire, verken i substans, verken i personer, fordi den Hellige Skrift ingensteds underviser noe som helst om en tredobbelt Gud.

Kirkens Gud-Sønn, som er antatt å være født av substansen av Gud fra begynnelsen av evigheten, er ingensteds nevnt i den Hellige Skriften, eller er en Gud-Sønn, som den andre personen av Treenigheten, steget ned fra himmelen og blitt legeme. Dette er bare diktet opp av menneskelige og overtro, og som slikt bare å kvitte seg med.

Jesus skapte ikke seg selv - Faderen ga ham hans høye rang. Faderen hadde ham unnfanget ved den Hellige Ånd. Faren helliget ham, og sendte ham ut i verdenen.
Forholdet mellom Kristus og Gud er bare av den natur Gud ga ham, Gud forblir i Hans Guddommelige Enevelde over alle andre.
Der er ikke noen forskjell på tiden for Gud - for Gud er alt nåtid - men den Hellige Skriften underviser intet sted at Jesus var født fra begynnelsen av evigheten.

Debatten varte i fem dager. Det var igjen endelig. I hans endelige tale, befalte kongen at unitarene ble gitt full trosfrihet. Melius, lederen av det lutherske selskap, ble advart mot ikke å leke pave, ikke brenne bøker, eller bruke makt for å konvertere folk.

David oppsummerte etterpå debatten med disse ord:

> Jeg fulgte standpunktet til den Hellig Skrift, men mine motstandere gjemte det i en sekk; de snudde lys til mørke da de laget tre av Fader Gud og to av Kristus. Deres religion er selvmotsigende i den grad at selv ikke de kan presentere det som en helhelt. Likevel vil de se at selv mot deres vilje Gud beviser Hans Sannhet. [11]

Resultatet av denne debatten var at nesten hele byen Kolozsar ble troende på En Gud. Denne tro spredde seg ut inn på landsbygda og ble troen til en stor majoritet av folket der. Unitarianismen ble en av de fire offisielle ”åpenbarte religioner”, det er, en som er beskyttet rettslig. Ved 1571 var det nesten fem hundre unitariske forsamlinger i Transylvania. Det var i dette år at kong John døde. Skjønt populariteten av unitarianismen fortsatte å vokse, men den nye kongen, kong Stephen, delte ikke kong Johns toleranse, og han reverserte politikken av trosfrihet, som var innledet av hans forgjenger. Livet ble gjort vanskelig for de som bekreftet den Guddommelige Enhet, og for å gjøre forholdene verre, røk David uklar med både Blandrata og Socianus. David var en kompromissløs unitar og kunne ikke tåle at noe ble forenet med Gud, selv indirekte. Socianus skilte mellom tilbedelse og påkalling rettet mot Jesus. Man kunne ikke påkalle ham, men en kunne tilbe ham. David tolererer ikke dette. Selv fant de polske unitarene distinksjonen også subtil, da liten forskjell ble oppfattet mellom de to. I daglig tanke og daglig praksis, denne distinksjonen hadde tilbøyelighet til å bli uklar, og under tilbedelse, kunne det ærlig talt ikke sies om en person tilba eller påkallet.

De romerske katolikker nøt støtten fra den nye kongen, og splid mellom lederne av den unitariske bevegelsen gav dem ytterligere styrke. I riksdagen i Torda i 1571 ble en generell klage gjort at noen prester var skyldige i påfunn. Dette gjentok seg i Dietter i 1573, 1576, og 1578, og de klagene presentert ble mere spesifikke, inntil de ble skarpt rettet mot Francis David. Blandrata hadde i mellomtiden blitt stadig mer vennlig med kongen, og verdsatt det omdømme og rikdom denne forbindelse brakte. I 1578 motsatte

han seg åpent David, og rådet David ikke å følge hans tro lenger. David var likevel ikke forberedt på å forlate hans overbevisninger bare for å redde skinnet. Blandrata, etter en livslang kamp for å etablere tro på den Guddommelige Enhet, hadde blitt vaklende og gammel og ville ha hvile. Han ville ikke invitere nye vanskeligheter til seg eller sine venner. De visste at hva David gjorde, var meget farlig, og følte at forholdene ville bli mye lettere for dem alle, hvis han fulgte deres eksempel.

David forble uanfektet. Han ikke bare fortsatte å preke, men begynte også å skrive og dele ut små blad som inneholdt hans tro, tross opposisjonen. Blandrata inviterte Socianus til Transylvania for å overtale David til å forandre hans anskuelse og akseptere distinksjonen som han gjorde mellom tilbedelse og påkalling av Jesus. Socianus kom og overnattet som Davids gjest. Hans overtalelser var forgjeves, men det ble enighet om at David skulle sammenfatte hans tro skriftlig, og at de da skulle overrekke det til et kirkemøte i den polske unitariske kirken. David gjorde dette, og utferdiget de følgende fire punkter:

> Den uttrykkelig befaling fra Gud er at ingen skal påkalles unntatt Gud Faderen, Skaperen av himmel og jord.
>
> Kristus, læreren av Sannhet, underviste at ingen skal påkalles uten den himmelske Fader.
>
> Sann påkallelse defineres som det som er rettet til Faderen i ånd og i sannhet.
>
> Form av enkle bønner er rettet ikke mot Kristus, men til Faderen.

Socianus skrev mot disse meninger, og David svarte igjen skriftlig med støtte for hans anskuelse. Diskusjonen varmet opp og gradvis bitter og personlig. Resultatet var at Blandrata og David ble nå åpne fiender. Dette gav den katolske konge den støtte han trengte og befaling ble gitt for å plassere David i husarrest og ikke tillate noen å besøke ham. David fant ut om befalingen før den ble utført. Han begynte straks å preke på så mange steder som mulig, i kirker, og i det offentlige rom, og fortalte åpent folk grunnen for hans forestående arrest. Han erklærte: ”Uansett hva verdenen prøver å gjøre, det vil likevel bli klart for verden at Gud er En.” [12]

Etter hans arrest, ble David ført framfor riksdagen, og Blandrata opptrådte både som hovedanklager og også som hovedvitne for søksmålet. Belastningen på David var så stor at han ble syk. Han måtte bæres rundt i en stol for han kunne nesten ikke bevege sine armer og bein. Han ble dømt til livsvarig fengsel, og ble anbrakt i et underjordisk fangehull av en borg som var bygget på toppen av en høy ås. Ingen vet hvor mye han led i løpet av de fem månedene han var der. Han døde i november 1579 og gitt begravelsen til en forbryter, i en ukjent grav.

Etter hans død, ble et dikt funnet skrevet på veggen av hans celle. Deler av det lyder:

> To ganger ti år har jeg lojalt tjent mitt land
> Og til fyrsten min troskap har blitt bevist.
> Spør du forbrytelsen som fedrelandet hater slik?
> Dette alene er det ”En Gud ikke tre” har jeg tilbedt.

De siste linjer av diktet er:

> Hverken lyn, eller kors, eller pavens sverd,
> eller dødens synlige ansikt,

Ingen kraft uansett kan hindre framgang av Sannhet.
Hva jeg har følt jeg har skrevet, med trofast hjerte
jeg har talet.
Etter min død faller dogmet av usannhet. [13]

Skjønt David døde, fortsatte hans bevegelse; og virkelig, for mange år, var de transylvanske unitarer kjent som ”av Francis Davids religion.” I dag aksepteres hans argumenter som ”oppriktige, direkte og bibelske. Kjennelsen av alle fornuftige menn er gitt i favør av David.” [14] Blandrata som hadde spilt en så stor rolle i Davids død, ble meget populær hos katolikkene og kongen. Han ble så rik at hans arving ikke var forberedt på å vente på hans naturlige død og myrdet ham. Skjønt forfølgelsen av unitarene fortsatte, frembrakte den ikke som vanlig, det resultatet som forfølgerne ønsket oppnå. David var snart helliget som en martyr, og hans eksempel skaffet unitarene inspirasjon som overlevde generasjoner av organisert forfølgelse.

Antallet unitarer i Transylvania redusertes betydelig, men begynte å øke i sør av Ungarn som var under tyrkisk styre, for de muslimske herskere var påbudt av Koranen å tillate tilhengerne av annen tro å leve i fred, hvis de ikke blandet seg inn i øvelsen av Islam. Følgelig under tyrkisk styre kunne alle kristne nyte en frihet som ikke fantes i noe kristent land. De var også tillatt å praktisere deres egne lover. Ved å dra fordel av denne friheten, for eksempel, en kalvinistisk biskop fikk en unitar hengt for kjetteri. En annen unitar anmeldte denne handling til den tyrkiske guvernøren i Buda. Han befalte den kalvinist biskop å møte fram for ham, og etter en rettssak, ble biskopen og hans to assistenter dømt til døden som mordere. Den unitariske ministeren ba på vegne av den dømte biskopen, og sa at han hadde ikke søkt hevn, men bare at slike hendelser skulle forhindres fra å skje igjen. Derfor ble de tiltalte ikke hengt, men en tung bot pålagt dem istedenfor.

Unitarene nøt freden under de tyrkiske myndighetene for nesten et århundre. De hadde rundt seksti kirker i landet regjert av tyrkerne. Med tilbakegangen av det tyrkiske styre, denne frihet av tro avtok også, og folk ble igjen tvunget til å bli romerske katolikker. De som nektet ble voldsomt forfulgt. Ved slutten av det nittende århundre, var det imidlertid ikke lengre mulig å forfølge folk åpent, og antall unitarer begynte igjen å øke. Den unitariske bevegelsen lever enda i Østlige Europa i dag, og Davids innflytelse kan enda finnes i hjertene av dette voksende brorskapet.

Det er en spekulasjon med hensyn til hvor mye kontakt Francis David hadde med muslimer. Sikkert kommer hans tro veldig nær til Islam, og minst i et sted i hans skrifter viser han åpent til Koranen som støtte for denne tro:

> Det er ikke uten grunn sagt i Koranen at Jesus kan ikke gi noen assistanse til de som tilber ham, fordi de utgir ham for Gud, motsatt av doktrinen undervist av ham ... så de fortjener skyld som underviser at vi bør tilbe og påkalle Jesus; han selv underviste at Faderen skal påkalles ... Gud er ikke tredobbel men En. [15]

Av alle de skjellsord kastet på David, likevel ble han aldri kalt en Muslim, kanskje fordi både kalvinistene og katolikkene fryktet at å si det, ville ha brakt den da mektige tyrkiske hersker til unitarenes hjelp. Denne tilsynelatende uvitenheten av de tyrkiske herskerne med henseende til den unitariske bevegelsen, hvis tro var nær til deres egen, kan kanskje tilskrives til den degenerering av deres egen Islam. En av hovedkritikkene til David var at om hans syn ble akseptert, da ville forskjellen mellom jødedom og kristendom være tilbøyelig til forsvinne, og den sistnevnte vil falle tilbake inn i den førstnevnte. Selv Blandrata åpent hånet David ved å si at han vendte tilbake til jødedom. Han motbeviste aldri noe av Davids argumenter, men forsøkte å dra ham i tvil ved å spille på den populære stemning mot jødene, og synes å ha glemt at hver ny profet kom for å bekrefte og utvide læren fra profeten før ham. Francis Davids betydning

ligger i det faktum at ved hans bekreftelse av den Guddommelige Enhet, bekreftet han Jesu posisjon i profetisk tradisjon uten å nekte på noen måte profetene som kom før og etter ham. Videre minte han folk på at sann tro og tillit til Gud sammen med et liv levd i henhold til eksempelet og undervisning av Jesus var tilstrekkelig for dette livet og det etter dette. [16]

Lelio Francesco Maria Sozini (1525 — 1562)

Lelio Sozini var født i 1525, og han ble en jurist hvis rettslige studier ledet ham til forskning i hebraisk og Bibelen. Da han var en ung mann, forlot han Bologna og flyttet til området rundt Venezia, hvor en grad av religiøs frihet fantes, som var ukjent i andre deler av Italia. Skriftene til Servetus hadde funnet veien dit og influert mange. Blant de som omfavnet hans tro, skriver Wallace i hans *Anti-trinitariske Biografi*, var det ”mange personer av fornem rang og fremragende kunnskaper i byen Venezia.” [17] Da disse meningene ikke ble åpent tolerert av senatet, de som holdt dem begynte å møtes i hemmelighet. Deres hensikt var å studere sannheten om kristendom og å gjenopprette Jesu lære i dens renhet. Lubinietski i hans *Historie om reformasjonen i Polen*, skriver:

> De kom til konklusjonen at det er bare en Gud. Jesus var sant en mann. Han ble unnfanget av den Hellige Ånd i det kyske skjød av en jomfru. Doktrinen om Treenigheten og guddommeligheten til Jesus var meninger introdusert av hedenske filosofer. [18]

Lelio møtte disse folk og, skriver Wallace, ”ble snart begeistret av disse synspunkt og omfavnet dem med all den glød og åpenhet av et ungdommelig sinn oppsatt på streben og ervervelsen av religiøs sannhet.” [19] En gnostiker kalt Camillo påvirket ham spesielt. En ny anskuelse åpnet seg for ham. Opp til da, hadde hans sinn vært hemmet av de rigide dogmene til den etablerte kirken. Han følte nå en ny frihet som han ikke hadde erfart før. Hans liv hadde fått en ny betydning, og han ønsket å vie seg til søken for sannhet. Det er kjent at antallet medlemmer i det Hemmelige Samfunn av Vinecenza, som det er kjent i dag, var over førti. Da eksistensen av dette samfunnet til slutt ble oppdaget, ble noen av dets medlemmer arrestert og henrettet, mens andre lyktes i å flykte og fant asyl i andre land. Andre kjente medlemmer av dette samfunnet ved siden av Lelio Sozini, var Ochinus, Darius Sozini (Lelios søskenbarn), Alciati og Bucalis. Det er en sterk tradisjon at de siste to av disse mennene til slutt tok imot Islam. Dr. White, i hans Brompton forelesninger, kalte disiplene til Sozini ”tilhengere av en arabisk profet.” [20]

Mens eksistensen av dette samfunnet enda var en hemmelighet, Lelio Sozinis oppmerksomhet ble dradd mot to menn utenfor det. En var Servetus og det andre var Calvin. Servetus hadde mot til åpent å erklære hans tro på den Guddommelige Enhet, mens Calvin hadde gjort seg kjent som en makt å regne med i reformistiske kretser i Europa.

Sozini bestemte seg for å treffe Calvin først. Da Sozini møtte ham, var han fullstendig skuffet over å finne at Calvin var stokk konservativ som noen romersk katolsk prest. Denne følelsen forandret seg snart til en av avsky da han oppdaget at Calvin selv hadde hjulpet til å få Servetus arrestert. Fra da av stolte Sozini på eksempelet til Servetus og inspirasjonen fra Camillo i hans vide studier av de aksepterte doktrinene av den etablerte kirken.

I 1559 drog han til Zurich og tilbrakte de siste tre år av sitt liv i dyp refleksjon og studium. Han døde i 1562 da han var trettisju år gammel.

Fausto Paolo Sozini (1539 - 1604)

Fausto Paolo Sozini, Lelio Sozinis nevø, ble født i 1539. Hans onkel lot gå i arv til ham allt han hadde anskaffet seg i løpet av sitt korte men nyttige liv. Ved alder av tjuetre, ble unge Fausto Sozini, eller Socianus som han ble allment kjent, arving ikke bare til Lelios arv, men også til lyset til Camillo og lærdommen av Servetus. Hans mest dyrebare arv var likevel det store antallet manuskripter og (skrift) fortolkningsnotater etterlatt av hans onkel.

Socianus mottok hans tidligste utdannelse i Sienna hvor han ble født. Da han ble myndig, besøkte han Lyon og Geneve. Han returnerte til Italia i 1565. Han dro til Firenze og gikk inn i tjeneste til Isabella de Medeci. Han mottok både posisjon og ære fra henne. Etter hennes død, forlot han Italia og bosatte seg i Basel. Her den unge lærde tiltrakk seg snart oppmerksomheten til alle de som var interessert i å studere teologi. Han publiserte en bok for privat omløp anonymt, da det var meget farlig å åpent være uenig med kirkens lære.

Hans bok nådde frem til Blandrata, som var hofflege i Polen. På dette stadiet hadde Blandrata mot, klarsyn, evne, og ambisjon til å befri de sinn av den store massen fra det kvelertak som den etablerte kirken hadde på dem. Den religiøse toleranse til herskerne av Polen hadde gjort landet til et attraktivt sted for alle dem som diskuterte deres religion fritt, og som ikke ønsket å følge sløv dogmatisme fra kirken. Blandrata inviterte Socianus til Polen, og hans tilbud ble med glede akseptert. I den frie og sympatiske atmosfæren som Socianus fant der, hadde han frihet til å skrive i sitt eget navn uten frykt for forfølgelse av kirken. Skjønt hans egen person var i sikkerhet, ble hans eiendom i Italia beslaglagt. Socianus giftet seg med en polsk kvinne og kuttet alle forbindelser med sitt fødeland.

Herskerne i Polen trodde ikke på doktrinen om Treenigheten, men de famlet enda i mørket. De visste ikke hvilke trinn å ta for å produsere et uomtvistelig dogme. Tilstedeværelsen av Socianus oppfylte denne mangel, og gav tydelig tilfredshet til både herskerne og folket. Kunnskapen som hans onkel hadde gitt videre til ham, sammen med fruktene av hans egent studium, smeltet sammen i Socianus' intellekt, og hans skrifter hadde en mektig virkning på den etablerte kirken.

I dens sinne, fikk kirken ham arrestert, og han ble dømte til å bli brent levende. Imidlertid var folkets støtte for Socianus så stor, at retten bestemte seg for å utsette ham for uskyldsprøve ved kaldt vann, for å gi deres dom større vekt. Denne prøven, sammen med uskyldsprøve ved brann, hadde blitt innført av kirken, og gitt navnet *judicum dei*, dommen fra Gud, skjønt det aldri hadde vært del av Jesu, eller selv Pauli lære, Utfallet av uskyldsprøven ble sagt å være den øyeblikkelige dommen av Gud. I uskyldsprøve ved kaldt vann kastes den anklagede ut på dypt vann. Om han druknet, var han skyldig. De visste godt at Socianus ikke kunne svømme, det fungerende presteskap kastet ham ut i sjøen. Han ble reddet fra å drukne, og levde til han døde i 1604.

I 1605 ble hans skrifter samlet sammen i en bok. Siden den ble publiserte i Rokow, ble den allment kjent som *Racovian Cathechism*. Opprinnelig publisert i det polske språk, ble den oversatt til nesten alle språk i Europa. Etter en tid ble hans lære utbredt overalt, og hans skole av teologi ble kjent som socianismen. Hamack, i hans *Utkast til Historien om Dogme*, ranger socianismen sammen med romersk katolisismen og protestantismen som de siste av de endelige stadier av kristen dogme. Det er hovedsakelig på grunn av Socianus at unitarer ble en selvstendig enhet innenfor moderne kristendom. Hamack erklærte at socianismen hadde disse karakteristikkene:

> Den hadde mot til å forenkle spørsmålene angående realiteten og innholdet av religion, og kvitte seg med byrden fra kirkelig fortid.
>
> Den brøt den trangsynte forbindelse mellom religion og vitenskap, mellom kristendom og platonismen.

Den hjalp å utbre idéen at den religiøse uttrykksmåte for sannhet må være klar og begripelig hvis den skal ha styrke.

Den prøvde å befri studiet av den Hellige Skriften fra trelldom av gamle dogmer, som selv ikke var i den Hellige Skriften. Det er sagt av noen at ”Uvitenheten av lekfolk er inntekter for presteskapet.” Læren til Socianus gjorde mye for å redusere begge.

Den socianske religion krysset Europa og spredde seg til England. Biskop Hall av Norwich er nedskrevet å ha jamret over det faktum at ”de kristne menns sinn ble forført ... av det helvetes Socianske kjetteri ved anti-trinitarianere og ny- arianere slik at den endelige ødeleggelsen av kristendom er å frykte.” [21] I 1638 ble en brutal og organisert forfølgelse av Socianere startet. Deres universitet på Rokow ble undertrykt, og tilhengerne av Socianus berøvet alle sivile rettigheter, og mange folk som bekreftet Guds Enhet ble brent levende. På denne måte ble, for eksempel, i 1639, Catherine Vogal, konen av en juvelér i Polen brent levende, i en alderen av åtti. Hennes forbrytelse var at hun trodde at Gud var En; at Han var Skaper av den sette og den usette verden; og at Gud kunne ikke fattes av det menneskelige intellekt. Dette er, selvfølgelig, den rene metafysikk fra Islam. Fuller skriver at ”slik brenning av kjettere skremte de vanlige mennesker ... på grunn av den skrekkelige straffen ... og de var beredt å reflektere velvillige tanker selv, til meningen til kjettere, som forseglet dem så tappert med deres blod.” [22] Derfor, sier Wallace, ”Forstyrret jeg føyde hans tilbøyelighet for pyromani ved den mere harmløse praksis av å brenne deres bøker.” [23]

I 1658 ble folk gitt alternativet av enten å akseptere romersk katolisisme, eller dra i eksil. Unitarene spredde seg gjennom hele Europa. De spredde seg med deres lære, og fortsatte å være en uavhengig gruppe lenge.

I skriftene som inneholder den *Racovian Cathechism*, undergravde Socianus den ortodoks kristendom ved å bestride doktrinen om Jesu soning for menneskenes skyld. Skjønt han var uvitende av det faktum at Jesus var verken korsfestet eller gjenoppstanden, og at derfor var doktrinen helt uten et fundament, var Socianus i stand til å bevise absurditeten av doktrinen med hjelp av andre begrunnelser. Kort sagt, doktrinen om Jesu soning for menneskenes skyld preker at menneske er født i en tilstand av synd på grunn av den første gale handling av Adam, og at Jesus, ved hans (antatte) korsfestelse, soner for denne tilstand av synd og alle de gale handlinger av alle de som tar dåp og følger ham. I henhold til ortodoks kristendom er kirken et religiøst fellesskap, et samfunn av guddommelig opphav som var grunnlagt av Kristus gjennom hans soning for menneske. Bare innenfor dets kirkesamfunn, sies det, og ved dets embete, kan syndige menn finner veien til Gud. Kirken ble derfor betraktet å være mere viktig og førsteprioritet for den enkelte troende. Sozini fornektet alt dette. Han var sikker på at en mann har direkte adgang til Gud uten behov for noen mellommann. For å oppnå frelse, ikke dåp, men ”Rett Fornuft” trengtes, og det var ikke nødvendig å blindt følge kirken. Ved å fornekte denne doktrinen, trakk Socianus kirkens autoritet og dens eksistensberettigelse i tvil. Det var hovedsakelig på grunn av dette, at både katolikkene og protestantene slo seg sammen med en slik glød for å bekjempe Socianismen. Socianus motbeviste doktrinen om soning på de følgende grunner:

Kristus kunne ikke ha gjort et evig offer for synd, siden Kristus, i henhold til Evangeliets fortellinger, bare led i en kort tid. Den mest intensive lidelse i en begrenset periode, er ikke noe som kan sammenliknes med den evige lidelse som mennesket kan få. Hvis det sies at lidelsen er større i den grad at han som lider den er evig, så er også evnen til å holde ut å lidelse større. Men selv lidelsen av et evig vesen kan ikke erstatte evig lidelse.

Hvis det er sikkert at Kristus gav uendelig soning, da er det umulig å tale om tilgivelse fra Gud, eller om menneskets takknemlighet til Ham for å skjenke Hans tilgivelse, siden en mann som er døpt i navnet til Kristus automatisk oppnår soning for sine synder, før Gud kan tilgi straffen for dem. Å følge denne doktrinen betyr at Guds Lov ikke lengre er bindende på Hans tjenere, da straffen for alle hans synder allerede er betalt til fulle. Derfor har en mann full frihet til å gjøre hva han vil. Siden offeret av Kristus var absolutt og evig, inkluderer det alle. Derfor følger universell frelse. Med andre ord har Gud ikke noen rett til å tilføye noen ytterligere betingelser til hva Han krever av menneskene. Hele prisen er betalt, fortid, nåtid og fremtid; og, derfor, er alle skyldnere nå fri. For, anta at et antall menn skyldte en stor gjeld til en jordisk kreditor, og noen betalte det hele; til hvilken rett hadde kreditor å gjøre ytterligere krav eller betingelser til disse mennene som ikke var lengre forgjeldet til ham?

Doktrinen om soning betviles også av Socianus indirekte, ved hans bekrefting at Jesus var ikke Gud, men en mann. For det er ikke noen måte som en mann kan sone for alle de gale handlingene til menneskeheten. Dette faktum er i seg selv nok til å fordrive denne mytiske doktrine.

Socianus hevdet at Jesus var et menneske. Han var født av en jomfru. Han er skilt fra alle andre menn på grunn av fromheten i hans liv. Han var ikke Gud, men han mottok inspirasjon fra Gud. Følgelig hadde han guddommelige visjoner og guddommelig makt, skjønt han var ikke deres kilde. Han ble sendt av Gud med Hans høyeste myndighet på et oppdrag til menneskeheten. Socianus understøttet denne tro med omfattende henvisninger, og sikker (skrift-) fortolkning av de relevante skriftsteder fra den Hellige Skriften. Hans subtile og kyndige argumenter gav en rasjonell betydning til ordene fra Kristus. Jesus var ikke Ordet gjort legeme. Han var en mann som oppnådde seier over gale handlinger i sitt liv i legemet. Han fantes ikke før verden kom inn i eksistens. Det var tillatt å påkalle hjelpen fra Jesus i bønn, så lenge som han ikke ble tilbedt som Gud.

Socianus bekreftet at Gud er den høyeste Herren av alt. Allmektighet er ikke Hans eneste egenskap, men regjerer alle andre egenskapen. Der reises ikke noen spørsmål mot Gud. Det begrensede kan ikke bli et mål på det uendelige. Derfor, alle menneskelige oppfatninger av Guds natur, må bli betraktet som utilstrekkelige grunner å basere en kritisk bedømmelse om Ham. Guds vilje er fri og bundet av ingen lov som det menneskelige sinn kan formulere. Hans formål og Hans vilje er gjemt fra menneskets sinn. Guds herredømme omfattes av en rett og høyest myndighet til å fastsette hva som helst Han velger, i respekt til oss alle og alle andre ting. Han leser våre tanker selv om de er gjemt i det innerste avkrok av våre hjerter. Han kan på befaling bestemme lover og fastsetter både belønning og straff for renheten og feil i en manns hensikter. Følgelig er mennesket et individ som er gitt friheten til valg, men som faktisk er maktesløs.

Siden det ikke kan være mer enn et vesen som besitter høyeste makt over alle ting, hevdet Socianus, å snakke om tre høyeste personer er å snakke irrasjonelt. Essensen av Gud er en, ikke bare i type men også i antall. Det kan ikke på noen måte inneholde en flerhet av personer, siden en individuel person ikke er noe annet enn en enkel intelligent essens. Overalt hvor det er tre numeriske personer, er der nødvendigvis på samme måte tre individuelle essenser. Om det bekreftes at der er en numerisk essens, må det fastholdes at det er et numerisk person.

Doktrinen om Treenigheten ble også motbevist av Socianus på begrunnelse av at det ikke var mulig for Jesus å ha to naturer samtidig. Han sa at to substanser som har

motsatte egenskaper ikke kan kombineres i en person, og slike egenskaper er; dødelighet og udødelighet, ha en begynnelse og være uten en begynnelse, være foranderlig og være uforanderlig. Igjen to karakterer, hver som er tilbøyelig å utgjøre en separat person, ikke stuvet sammen i en person. For, i stedet for en, der vil av nødvendighet, oppstå to personer og følgelig blir de to Kristi, et guddommelig og et menneskelig. Kirken sier at Kristus utgjør en guddommelig og menneskelig natur, som en mann er av kropp og sjel. Socianus svarte at, i såfall, dette er vidt forskjellig fra troen på Kristi to naturer, der de er slik forent at Kristus følgelig utgjør en guddommelig og en menneskelig kropp. I et menneske, er kropp og sjel slik forent at en mann er verken sjel eller kropp. For verken sjelen eller kroppen utgjør en separat person. Mens, den guddommelige naturen utgjør alene en person og derfor, om nødvendig, så må mennesket alene også utgjøre en separat person.

Dessuten sa Socianus, dette er også motbydelig for den Hellige Skriften selv, at Kristus har en guddommelig natur:

1. Først, Gud skapte Jesus.
2. For det andre, sier den Hellige Skriften at Jesus var en mann.
3. For det tredje, uansett hvilken fortrinn Jesus hadde, er det bevitnet i den Hellige Skriften å være gaver fra Gud.
4. For det fjerde, den Hellige Skriften klart indikerer at Jesus stadig tilskriver alle mirakler ikke til seg selv, eller noen guddommelig natur som sin egen, men til Faren. Jesus selv bekreftet den Guddommelige Vilje.

Det følgende utdraget fra *Racovian Cathechism* finnes i Relands *"Historiske og Kritiske Refleksjoner på islam og socianism"* :

> Meningen til de som tilskriver guddommelighet til Jesus Kristus er ikke bare motbydelig til riktig fornuft, men likeså til den Hellige Skrift, og de tar veldig feil som tror at; ikke bare Faren men også Sønnen og den Hellige Ånd er tre personer i en guddom ... Essensen av Gud er helt enkel og fullstendig en, og derfor er det en direkte selvmotsigelse for en å frembringe enda en, om de er tre uavhengige personer. Og den stakkars lille tenkeevne av våre motstandere til det motsatte, å bevise at Faderen er opphav til en sønn av hans egen substans, er latterlig og uforskammet ... Alltid inntil tiden for kirkemøtet i Nicene og en tid senere, som det kommer fram av skriftene fra de som levde da, Faderen ... alene var anerkjent som den sanne Gud, og de som var av det motsatte sinn, slik som Sabellians og dets like ble betrakte som kjettere ... ånden til Antikrist har ikke introdusert en mere farlig villfarelse inn i kirken til Kristus, enn denne doktrinen som lærer at det er tre distinkte personer i den mest enkelte essens av Gud, hver av som er selv Gud, og at Faderen ... er ikke den eneste sanne Gud, men at Sønnen og den Hellige Ånd må bli forenet med ham. Det er ikke noe mere absurd eller mere umulig og mere motbydelig sann fornuft .... Også kristne tror at Jesus Kristus døde for fortjene frelse for oss, og tilfredsstille gjelden som vi høstet ved våre synder, likevel er denne meningen falsk, feilaktig og mest fordervelig." [24]

Socianus sag at en av årsakene til godkjennelsen av doktrinen om Treenigheten, var innflytelsen fra hedensk filosofi, som dette avsnitt fra Tolands *"Nasareerne"* viser:

> Socianerne og de andre unitarene som ikke mindre selvsikkert hevdet at hedningene likeså introduserte inn i kristendom deres tidligere polyteisme (troen på mange guder) og å gjøre til gud døde menn: følgelig beholdt de navnet av kristendom, men helt forandret den og tilpasset den til deres interesser, eller nødvendigheten av deres behov krevde til alle de meninger og sedvane hvor som helst var på mote fra den tid til denne. [25]

Det er klart hvorfor verkene fra Socianus oppnådde slik en utbredt mottagelse. De ikke bare tok folk tilbake til et mere korrekt bilde av hvem Jesus var og hva han kom for, men hjalp også til å ødelegge mye av makten som kirken hadde over folk. Betydningen av Socianus ligger i det faktum at han produserte en teologi som var på én gang logisk og ennå basert på Bibelen. Det var derfor veldig vanskelig for hans motstandere å avvise hans skrifter. For eksempel da, i 1680, den ærverdige George Ashwell fant at bøkene av Socianus ble meget populære blant hans studenter, bestemte han seg for å skrive en bok om Socians religion. Hans vurdering av Socianus er interessant da det kommer fra pennen av en fiende:

> Så stor var forfatteren og beskytter av denne sekt, med alle de kvaliteter som vekker beundring og tiltrekker aktelse av menn, var forent; slik at han sjarmerte, som det var, ved en slags tiltrekning av alle som han samtalte, og etterlot på sinnet av alle et sterkt inntrykk av beundring og kjærlighet. Han så utmerket seg med størrelsen av hans geni og forekommenhet av hans natur, slik var styrken av hans logikk og kraften av hans veltalenhet, så tydelig var dydene som han viste åpent til alle, som han ... besatt ... i en ekstraordinær grad; så stor var hans naturlige begavelse og så eksemplarisk var hans liv, at han forekom å fengsle hengivenheten av menneskeheten.

Etter å ha sagt alt dette, Ashwell konkluderte at Socianus var ”djevelens store renneløkke eller snare.” [26] I dag deler mange kristne ikke de samme motstridende følelser om Socianus som den ærverdige Ashwell. Det er en dominerende følelse av sympati for Socianisme og den brutale måten som de ble undertrykt, og det er en avgjort reaksjon mot trinitarianismen. Mange troende kristne bekrefter troen til Socianus, og nekter guddommeligheten av Jesus og alt det antyder.

John Biddle (1615-1662)

John Biddle, faren til unitarianismen i England, var født i 1615. Han var en briljant student og beskrives som en mann som ”overgikk hans instruktører og ble lærer til seg selv.” [27] Han dro til universitetet i Oxford i 1634, oppnådde en B.A. (kandidat til universitetsgrad) i 1638 og en M.A. (hovedfag) i 1641. Etter å forlatt Oxford utnevntes han til lærer i den Frie Skolen av Str. Mary de Crypt i Gloucester. Her begynte han å tenke igjennom på nytt hans religiøs anskuelse, og begynte å tvile på gyldigheten av doktrinen om Treenigheten. Han ble påvirket av tankene til de europeiske unitarene, for læren til Socianus hadde nå nådd til England. En latinsk versjon av *Racovian Cathechism* hadde blitt sendt til England med en dedikasjon til kong James. Den ble brant av en bøddel i offentlighet i 1614. Skjønt boka ble brent, fanget dets innhold interessen av offentligheten. Skritt ble tatt for å bringe den i vanry. John Owen, som var gitt fullmakt av statsråd under Cromwell til å motbevise læren til Socianus, er nedskrevet å ha sagt: ”se ikke på disse ting som ting fjerntliggende hvori deg lite angår, ondet er ved døren; det er ikke en storby, en by, knapt en landsby i England hvori noe av giften ikke strømmer frem.” [28]

Disse forsøk på å opprettholde de aksepterte dogmene av kirken, møtte med opposisjon. William Chillingworth, (1602-1644), fordømte ”den ugagn trosbekjennelser som leder til forfølgelse, brennende, forbanning, fordømmer menn for ikke å si seg enig i ord av menn, som Gods ord.” [29] Jeremy Taylor og Milton begge bekreftet at ”den trofaste søken etter fornuft skaper ikke en kjetter. Ulykken ligger i den innflytelsene som forvrengte viljen.” [30] Debatten spredde seg, og flere skritt ble tatt av de i autoritet for å beskytte troen på Treenigheten. I juni 1640, Konventet av Canterbury og York forbød import, trykking og sirkulasjon av Socians bøker. Prester ble befalt ikke å preke Socians doktriner, og alle ble advarte om at alle som trodde på disse doktrinene ville bli

bannlyst. Et antall forfattere og tenkere fordømte denne avgjørelsen, men til ingen virkning.

Det var i dette klimaet av revurdering og fersk undersøkelse, at Biddles egne meninger gjennomgikk en forandring, spesielt i sammenheng med doktrinen om Treenigheten. Han snakket fritt om dem, og ble derfor spurt av forhørsretten å gi dem en skrevet trosbekjennelse i 1644. Dette gjorde han i et enkelt språk: ”Jeg tror at det er en Allmektig Essens kalt Gud. Slik er det bare En person i selve verket.” [31]

Han publiserte også en brosjyre på denne tiden kalt ”Tolv Argumenter som Motbeviser Guddommelighet av den Hellige Ånd.” Det var adressert ”Til den Kristne Leser.” I 1645 ble manuskriptet til de ”Tolv Argumenter” grepet og Biddle fengslet. Han ble ført fram for parlamentet, men nektet fortsatt å akseptere guddommelighet av den Hellige Ånd. Han trykket igjen opp brosjyren i 1647. Den 6. september det samme året befalte parlamentet at brosjyrene skulle brennes av en bøddel, og dette ble gjort. På den 2. mai 1648, en ”Streng Forordning” ble vedtatt. Den bestemte at om noen fornektet Treenigheten, eller guddommeligheten av Jesus eller den Hellige Ånd, skulle lide død uten gleden av presteskap.

Et sammendrag av de ”Tolv Argumenter”, årsak til slike ekstreme tiltak, følger:

1) Han som kan skjelnes fra Gud er ikke Gud.
Den Hellige Ånden kan skjelnes fra Gud.
Derfor er den Hellige Ånden ikke Gud.

Biddle videre forklarte denne slutning med disse ordene:

> Hovedpremisset er helt klart, da vi sier at hvis den Hellige Ånd er Gud og enda forskjellig fra Gud da antyder det en selvmotsigelse. Det underordnete premisset at den Hellige Ånd er forskjellig fra Gud bekreftes av hele tendensen av skriften. Argumentet at den Hellige Ånd er forskjellig fra Gud hvis det blir tatt personlig og ikke nødvendigvis mot all fornuft:
>
> Først, det er umulig for noen mann å skjelne Personen fra Essensen av Gud, og ikke ramme inn to Vesener eller Ting i hans sinn. Følgelig, blir han tvunget til den konklusjonen at det er to Guder.
>
> For det andre, hvis Personen kan skjelnes fra Essensen av Gud, ville Personen være en Uavhengig Ting. Derfor ville den være enten begrenset eller uendelig. Hvis begrenset da ville Gud være en begrenset ting siden i henhold til kirken er alt i Gud er Gud Selv. Derfor er konklusjonen absurd. Hvis uendelig da er det to uendelige i Gud, og følgelig to Guder som er mer absurd enn det tidligere argumentet.
>
> For det tredje, å snakke om Gud upersonlig er latterlig, da det er innrømmet av alle at Gud er Navnet på en Person, som med absolutt suverenitet hersker over alle ... Ingen uten en person kan herske over andre derfor å ta på annen måte enn personlig, er å ta Ham annerledes enn den Han er.

2) Han som gav den Hellige Ånd til israelittene er Jehova Alene
Da er den Hellige Ånd ikke Jehova eller Gud.
3) Han som ikke snakker for seg selv, er ikke Gud.
Den Hellige Ånden snakker ikke for seg.
Derfor er den Hellige Ånd ikke Gud.
4) Han som er undervist er ikke Gud.
Han som hører fra en annen hva han skal si, er undervist.
Kristus sier hva som han blir fortalt.
Derfor er Kristus ikke Gud.

Her sier Biddle siterer Johannes 8.26 hvor Jesus sier: ”Jeg har mye å si dere og dømme dere for. Men han som har sendt meg, taler sant, og det jeg har hørt av Ham, det sier jeg til verden.”

5) I John 16.14 sier Jesus: ”Han skal forherlige meg, for han skal ta det som er mitt, og forkynne det for dere.
   Han som mottar fra en annen et er ikke Gud.
6) Han som er sendt av en annen er ikke Gud.
   Den Hellige Ånd er sendt av Gud.
   Derfor er den Hellige Ånd ikke Gud.
7) Han som ikke er giver av alle ting er ikke Gud.
   Han som er gave fra Gud er ikke giver av alle ting.
   Han som er gave fra Gud er selv gitt.
   Gaven er i makten og til rådighet av giveren.
   Det er derfor absurd å forestille seg at Gud er underlagt makten eller er til rådighet av en annen.

Her siterer Biddle Apostlenes gjerninger 17.25: ”Heller ikke trenger han noe av det menneskers hender kan tjene ham med. Det er jo han som gir alle liv og ånde og alle ting.”

8) Han som forandrer sted er ikke Gud.
   Den Hellige Ånden forandrer sted.
   Derfor er den Hellige Ånd ikke Gud.

Biddle videre forklarte denne slutning med disse ordene: ”Hvis gud bytter plass da ville han slutte å være hvor han var før, og begynner å være hvor han ikke var før, som er mot hans allestedsnærværende, og Hans Guddommelighet. Derfor var det ikke Gud som kom til Jesus, men en engel hjalp Personen i Guds Navn.”

9) Han som ber til Kristus å komme til dom er ikke Gud.
   Den Hellige Ånden gjør det.
   Derfor er den Hellige Ånd ikke Gud.
10) I Romerbrev 10.14 står det, ”Men hvordan kan de påkalle en de ikke tror på? Hvordan kan de tro på en som de ikke har hørt om? Og hvordan kan de høre dersom ingen forkynner?”
   Han som ikke er trodd på, er ikke Gud.
   Menn trodde ikke på den Hellige Ånd, likevel var de disipler.
   Derfor er den Hellige Ånd ikke Gud.
11) Han som hører fra Gud fra annen hånd, nemlig Jesus Kristus, hva han taler har en forståelse som er atskilt fra Gud.
   Han som hører fra Gud hva han skal tale, er undervist av Gud.
   Den Hellige Ånd gjør det.
   Derfor er den Hellige Ånd ikke Gud.
12) Han som har en vilje atskilt i antall fra den av Gud er ikke Gud.
   Den Hellige Ånd har en vilje som er distinkt i antall fra Gud.
   Derfor er den Hellige Ånd ikke Gud.

Her siterer Biddle Romerbrev 8.26-27 som leser: ”På samme måte kommer også Ånden oss til hjelp i vår svakhet. For vi vet ikke hva vi skal be om for å be rett, men Ånden selv går i forbønn for oss med sukk som ikke kan uttrykkes i ord. Og Gud som gransker hjertene, vet hva Ånden vil; for det Ånden ber om for de hellige, er etter Guds vilje.”

Biddle diskuterer også det eneste vers i det Nye Testamentet som den etablerte kirke siterer til støtte for deres syn på Treenigheten. Det er 1. Johannes 5.7-8 som leser: ”For det er tre som vitner: Ånden og vannet og blodet, og disse tre samstemmer.” Biddle sa at dette verset var mot sunn fornuft. Det motsa andre vers i den Hellige Skriften, og det betydde bare forbund av samtykke og enighet men aldri av essens. Dessuten forekom verset slett ikke i de eldste greske kopier av dette evangeliet, eller i den gammelsyriske oversettelser, eller i de meget gamle latinske utgavene. Det syntes derfor at verset har blitt innskutt, og ble forkastet som slik, både av tolkere i eldgammel og i moderne tid. [32]
På tross av Lov av 1648, publiserte Biddle to andre avhandlinger, og ville sannsynlig blitt hengt for å gjøre det, hadde han ikke vært hjulpet av et antall uavhengige medlemmer av parlamentet. En av arbeidene het *”En Bekjennelse av Tro angående den Hellige Treenigheten i henhold til den Hellige Skrift.”* Den bestod av seks artikler, hver illustrert med avsnitt fra Bibelen og støttet av hans argumenter. I forordet snakket han dristig om ondet som resulterer i troen på doktrinen om Treenigheten. Han sa at argumentene brukte av trinitarianerne var *”mere skikket til trollmenn enn kristne.”* [33]
Her er et utdrag fra Biddles *”Bekjennelse av Tro*.”:

> Jeg tror at det er en Høyeste Gud, Skaper av Himmel, og Jord og den første Årsak til alle ting, og følgelig det eneste objekt av vår Tro, og Tilbedelse. Jeg tror på Jesus, i den grad at han kunne være vår bror, og har en medfølelse for våre skavanker og slik er mere rede til å hjelpe oss. Han har bare menneskelig natur.
>
> Han er underordnet til Gud. Og han er ikke en annen Gud. Det er ikke to Guder.
>
> Den Hellige Ånd er en Engel som på grunn av hans anseelse og fortrolighet med Gud er utvalgt til å bære Hans budskap.” [34]

Det andre arbeidet Biddle publiserte på denne tiden het *”Vitnesbyrd av Iraneus, Justin Martyr, Osv. Angående En Gud og Personene i den Hellige Treenighet.”*

Etter en lang ventetid i fengsel betalte en øvrighetsperson kausjon for Biddle, og han ble løslatt. Navnet til øvrighetspersonen er holdt hemmelig siden han fryktet for sin sikkerhet. Biddle hadde ikke nytt hans frihet i særlig lang tid før han igjen ble kastet i fengsel. øvrighetspersonen døde snart etter, og etterlot en liten arv til Biddle. Det ble snart brukt opp av de høye kostnadene i fengselet, og en stund var Biddles mat redusert til en liten skvett melk om morgenen og om kvelden. Hans situasjon ble lettere da en London utgiver ansatte ham mens han fremdeles satt i fengsel, som en korrekturleser for en ny utgave av Septuagent, en gresk oversettelse av Bibelen. Den 16. februar 1652 ble Lov om Amnesti godkjent, og Biddle satt fri. En engelsk versjon av *Racovian Cathechism* ble trykket i Amsterdam, i løpet av det samme år, og ble straks populær i England. Biddle trykte en bok om unitarianisme i 1654, igjen i Amsterdam, og den ble allment lest i England. I løpet av denne perioden med frihet begynte Biddle å møte med andre unitarer hver søndag og tilbe Gud på deres måte. De som overvar trodde ikke på begrepet arvesynd og doktrinen av Jesu soning for menneskenes skyld. Den 13. desember 1654, ble Biddle som nylig hadde publisert to katekismer, igjen arrestert og satt i fengsel. Han ble forbudt bruken av penn, blekk og papir og ikke tillatt å ha noen besøkende. Alle kopier av hans bøker ble beordret brent. Han appellerte, og ble satt fri den 28. mai 1655.

Det tok ikke lang tid før Biddle igjen støtte sammen med myndighetene: En offentlig debatt fant sted. Taleren begynt debatten ved å spørre om det var noen tilstede som fornektet at Kristus var den Høyeste Gud. Biddle omgående og fast erklærte, ”jeg fornekter det.” Da han støttet denne uttalelsen med argumenter som hans motstander ikke kunne motbevise, ble det bestemt å stanse rettergangen og fortsette en annen dag. Biddle ble anmeldt til myndighetene, og før dagen for debatten ble fastsatt, ble han

igjen arrestert og satt i fengsel. Til å begynne med, ble Biddle nektet en advokat, kanskje fordi det var tvilsomt om det var en lov i kraft den gangen, som han kunne domfelles under. Hans venner, som var godt klar over dette, bestemte seg for å henvende seg til Cromwell direkte. De sende en søknad til ham. Før den kunne nå ham, var anmodningen slikt forandret og skamfert at dens forfattere måtte åpent fornekte den som en forfalskning.

Cromwell, som ble nesten drevet fra forstanden, fant en utvei fra denne vanskelige situasjonen ved å forvise Biddle til Scillyøyene (Cornwall) den 5. oktober 1655. Han skulle forbli i forvaring i borgen av St. Marys for resten av sitt liv, og ville bli betalt en godtgjørelse av ett hundre crowns (myntenhet) hvert år. Under hans fangenskap der, skrev Biddle et dikt og et par linjer er som følger:

Rådet møttes, dommeren innsatt,
Mann steg opp på Guds trone;
Og de dømte et anliggende der,
Som hviler hos Ham alene;
En brors tro gjorde de til en forbrytelse,
Og knuste naturlige tankers riktige opphøydhet. [36]

Jo mere han led, desto mere overbevist ble han, om feilene til den herskende religion med støtte fra den etablerte kirken. Thomas Firmin, som hjalp Biddle tidligere, fortsatte å hjelpe ham med å gi ham penger, som gjorde at hans opphold i fengsel ble så behagelig som mulig. Imens økte sympatien for Biddle vidt og bredt. Jo mere han led, desto mer populær ble hans trosbekjennelse. Myndighetene spurte dr. John Owen om å motvirke virkningen av Biddles lære. Etter å ha avholdt en undersøkelse, oppdaget han at et stort antall engelskmenn var unitarer, publiserte han et svar til Biddle i 1655. På en måte hjalp Cromwells tiltak Biddle: understøttet av godtgjørelsen, var Biddle utenfor rekkevidde av hans fiender og brukte hans tid på kontemplasjon og bønn. Han forble en fange i borgen av St. Marys til 1658; da, på grunn av det økte trykket for hans løslatelse, gjenvant han sin frihet.

Så snart han var kommet ut av fengsel, begynte han å holde offentlige møter hvor han undersøkte den Hellige Skriften for å demonstrere Enheten av Gud og viser løgnaktigheten av doktrinen om Treenigheten. Disse møtene utviklet seg til regulær unitarisk tilbedelse i henhold til deres tro. Dette hadde aldri skjedd i England før.

Den 1. juni 1662 ble Biddle arrestert igjen sammen med noen av hans venner midt i et av deres møter. De ble alle satt i fengsel og nektet kausjon. Der var ikke noen lover under hvis de kunne straffes, slik de ble tiltalt under Sedvanerett. Biddle ble bøtelagt ett hundre pund, og dømt til å sitte i fengsel til det var betalt. Hans medtilbedere ble bøtelagt tjue pund hver. Biddle ble mishandlet i fengselet og holdt i enecelle. Dette, sammen med den motbydelige luften i fengselet forårsaket en sykdom som resulterte i hans død på mindre enn fem uker. Han døde den 22. september 1662.

Biddles død, sammen med effekten av det Loven om Ensartethet, vedtatt i det samme år, betydde at gudstjeneste som fulgte mønsteret etablerte av Biddle kunne ikke finne sted. Under denne Loven ble 2,257 prester kastet ut fra deres ”levebrød.” Deres skjebne er ukjent. Men det er kjent at ca 8,000 mennesker døde i fengsel for å nekte å akseptere doktrinen om Treenigheten i løpet av denne spesielle periode i England. Forfatteren av en biografi om Biddle, skrevet ca tjue år etter hans død, foretrakk å forbli anonym for sikkerhets skyld. Imidlertid fortsatte unitarianismen som en åndsretning og dens tilhengere vokste. Bruken av makt for å føre folk tilbake inn i den etablerte kirken, hjalp bare å vinne mange mennesker over til troen til Socianus og Biddle, og mange av de ledende intellektuelle av denne generasjon, samt Milton, Herr Isaac Newton og Locke, bekreftet den Guddommelige Enhet.

Hvor langt myndighetene gikk for å forsøke og knuse unitarianismen kan måles av lovene som de vedtok:

En lov av 1664 dømte alle personer domfelt for å avslå å gå til en etablert kirke med (lands) forvisning. Skulle en slik person returnere, ville de ble hengt. Det var også straff for alle som overvar et religiøst møte med fem eller mere personer som ikke var godkjent av kirken. Skulle noen begå denne straffbare handlingen en gang til, ville de bli forvist til Amerika, og i tilfelle retur eller flukt lide døden uten fordel av presteskap. Test Loven (lov om religionsed) av 1673 forutsatte at, bortsett fra straffen som gitt i Lov av 1664, enhver person som ikke mottok sakramentet, i henhold til praksis til kirken av England, ville på fellende dom ikke lengre ha mulighet til å anlegge sak mot noen, eller bringe noen for retten. Han kunne ikke lengre være en verge for noe barn, eller testamentfullbyrder, eller mottakeren av arv, eller skjøte eller gave. Skulle noen bli domfelt under denne lov, forsøke å gjøre noen av disse tingene, kunne de bøtelegges med en bot av fem hundre pund. I 1689 ble Lov om Toleranse vedtatt. Imidlertid ble toleranse nektet de som ikke aksepterte doktrinen om Treenigheten. Unitarene fordømte intoleransen i Lov om Toleranse. Parlamentet svarte med å fordømme unitarianisme som et ”forhatt kjetteri.” Straffen for denne forbrytelse var tap av alle sivile rettigheter, sammen med fengsling i tre år. Men hva Biddle hadde stått for kunne ikke fjernes fra menns hjerter av vedtekter alene, selv om lovene forhindret mange fra å åpent bekjenne deres tro. De som følte at de var ute av stand til å trosse loven og åpent fordømme doktrinen om Treenigheten, tydde til forskjellige utveier for å dempe bebreidelsene fra deres samvittighet. Noen stille utelot de deler av den Athanasian Trosbekjennelse som de ikke godkjente. Noen hadde den lest av menighetskontoristen. En prest sies å ha vist sin uærbødighet for trosbekjennelsen ved å ha den sunget til en populær jaktmelodi. En annen prest, før han leser doktrinen om Treenigheten foreskrevet rettslig, sa, ”Brødre, dette er trosbekjennelsen til St. Athanasius, men Gud forby at det skal være trosbekjennelsen til noen annen mann.” [37] Imidlertid, stort sett de som trodde på den Guddommelige Enhet turde vanligvis ikke åpent å bekjenne sin tro.

Biddle var en flittig lærd, og hans formuleringer var resultatet av inngående studie. Han var overbevist om at han kunne best tjene menneskeheten ved fryktløst bære vitne om sannheten, selv om dette betydde bebreidelse og forfølgelse. Han var forberedt til å akseptere fattigdom, fangekjeller og eksil. Han ville at menn skulle forlate kirkene som han betraktet som korrupte, og til å fornekte all ytre tilslutning til enhver bekjennelse av feil. Han hadde motet til en martyr.

Milton (1608-1674)

Milton, som levde samtidig med Biddle og delte mange av hans synspunkter, var ikke så åpenhjertig som Biddle, foretrakk å leve hans liv utenfor fengselet. I volum to av hans *”Avhandling om Sann Religion”* sier han, ”Arians og Socians er siktet for å bestride Treenigheten. De fastholdt tro på Faderen, Sønnen og den Hellig Ånd i henhold til den Hellig Skrift og apostolisk trosbekjennelse. Hva angår betegnelsen om treenighet, treenheten, medviktighet, trepersonlighet, de forkastet dem som akademiske forestillinger ikke funnet i den Hellig Skrift, som er i alminnelig protestantisk grunnsetning enkel og klarsynt, rikelig uttrykt i dens egen betydning i de sømmeligste ord, tilhørende et slikt høyt anliggende og så nødvendig å kjenne, et mysterium virkelig i deres sofistiske spissfindighet, men i hellig skrift en enkel doktrine.” [38]

I en annen bok var han mere direkte. Han sa at makten som ble utøvd av paver, juridiske rådgivere, biskoper og kirkeforstandere var å klassifiseres som blant de motbydeligste og den meste ufyselige av tyrannier. Han fortsatte, ”Alle pålegg av bestemmelser, seremonier og doktriner en uberettiget invasjon av frihet.” [39]

Dikteren trosset ikke åpent de sivile myndigheter av landet, men han holdt seg til seg selv som en protest mot sneversynthet og intoleranse av den etablerte kirken. Som et antall ledende intellektuelle, stoppet han å gå til noen kirke. Dr. Johnson sa om Milton, ”Han har ikke vært tilknyttet noen trosretning av protestanter. Vi vet temmelig hva han ikke var, enn hva han var. Han var ikke katolikk. Han var ikke av den anglikanske kirke. Milton ble gammel uten noen synlig tilbedelse. I hans fordeling av hans timer, var der ikke noen time for bønn - hans arbeid og hans meditasjon var en vanemessig bønn.” [40]

Det er klart at Dr. Johnson ikke var klar over en bok skrevet av Milton og oppdagede nesten hundre og femti år etter hans død i 1823. Manuskriptet ble funnet i det gamle Statsdokument Kontor i Whitehall og var kalt *”En Avhandling Angående Gud.”* Skrevet mens han var en latinsk sekretær til Cromwell, den var åpenbart tilsiktet ikke å bli publisert i løpet av Miltons liv.

I bok 1, kapitel to, skriver Milton om egenskapene til Gud og spesielt den Guddommelige Enhet:

> Skjønt der er ikke få som nekter for eksistensen av Gud, ’Dåren sier i sitt hjerte: Det finnes ingen Gud’, Salme 14.1, likevel har Guddommen preget på det menneskelige sinn så mange ubestridelige tegn fra Seg, og så mange spor av Ham er tydelige gjennom hele naturen, at ingen ved sine fulle fem forblir uvitende om sannhet. Der er ikke noen tvil om at alt i verden ved skjønnheten av dets system og bevise av et fastsatt og fordelaktig formål som gjennomsyrer det, bevitner at en høyst effektiv Kraft har preeksistens for ved hva det hele ble bestemt for et bestemt formål.
>
> Ingen kan likevel ha riktige tanker om Guds med egenskaper, eller fornuft alene som hans veileder, uavhengig av ord eller budskap fra Gud ... Gud har derfor gjort så full en åpenbaring av Seg som våre sinn kan fatte tenker eller som svakheten av vår natur kan bære ... slik kunnskap om Guddommen som er nødvendig for frelsen av mennesket. Han har Selv av Hans godhet vært så snill å åpenbare rikelig ... Navn og egenskaper av Gud viser enten Hans natur eller Hans guddommelig makt og fortreffelighet.

Milton lister så opp noen av egenskapene til Gud: Sannhet, Ånd er (jeg er fordi jeg er), Uoverskuelighet og Uendelighet, Evighet, Uforanderlighet (jeg forandres ikke). Ufordervelighet, Udødelighet, Allestedsnærværende, Allmektig, og til slutt, Enhet, som han sier ”som fremgår nødvendigvis fra alle de forutgående egenskaper.” Milton lister så opp de følgende bevis fra Bibelen:

> Du fikk se det for at du skulle vite at Herren er Gud, han og ingen annen.
> (5 Mosebok 4.35)

> Så du skal vite og legge deg på sinne at Herren er Gud, både oppe i himmelen og nede på jorden, han og ingen annen.
> (5 Mosebok 4.39)

> Se nå, det er bare jeg som er Gud, det finnes ingen annen gud enn jeg. Jeg bringer død, og jeg gir liv, jeg sårer og jeg leger, og ingen kan berge ut av min hånd.
> (5 Mosebok 32.39)

> Da skal alle folkeslag på jorden sanne at Herren er Gud, han og ingen annen.
> (1 Kongebok 8.60)

> Hiskia bad til Herren og sa: ”herre, Israels Gud, du som troner over kjerubene, du alene er Gud for alle riker på jorden, du som skapte himmel og jord.”
> (2 Kongebok 19.15)

> Frykt ikke, bli ikke forferdet! Har jeg ikke for lenge siden kunngjort og fortalt deg det? Dere er mine vitner. Er det noen Gud ved siden av meg? Jeg vet ikke om noen annen klippe.
>
> (Jesaja 44.8)

> Jeg er Herren, det er ingen annen, foruten meg er det ingen Gud. Jeg har spent beltet om livet på deg, enda du ikke kjente meg,
>
> (Jesaja 45.5)

> Ta til orde, legg saken frem, ja, bare rådslå sammen! Hvem har kunngjort dette på forhånd og forkynt det for lenge siden? Er det ikke jeg, Herren? Det finnes ingen Gud foruten meg, ingen annen rettferdig og frelsende Gud.
>
> (Jesaja 45.21)

> Vend deg til meg og bli frelst, hele du vide jord! For jeg er Gud, og ingen annen.
>
> (Jesaja 45.22)

En kommentar på det verset ovenfor, Milton sier, ”det er, ingen ånd, ingen person, intet vesen ved siden av Ham er Gud for ”ingen” er en universell negativ.”

> Tenk på det som skjedde før, helt fra eldgammel tid. For jeg er Gud, og ingen annen; jeg er Gud, det er ingen som jeg.
>
> (Jesaja 46.9)

Milton fortsetter,

> ... hva kan være enklere, hva mer tydelig, hva mere passende for generell forståelse og de vanlige former for tale, for å innskjerpe for Guds folk at det var numerisk En Gud og En Ånd i den felles betydning av en numerisk enhet? Det var i sannhet passende og i høyeste grad fornuftig, at det første og følgelig det største budet (som i de ti bud), som selv de laveste av folk krevdes å være samvittighetsfull lydige til, skulle overleveres på en slik enkel måte at ingen tvetydige eller uklare fremstillinger kunne lede hans tilbedere inn i feil eller holde dem i spenning eller tvil.
>
> Følgelig forstod israelittene under loven fra deres profeter, alltid at det betydde at Gud var numerisk en Gud, ved siden av var det ingen andre, enda mindre noen like stor. For skolemannen hadde enda ikke stått fram, som gjennom deres tro på egen skarpsindighet, eller strengt tatt på argumenter rent uforenelige, utrenset selve doktrinen for Enhet av Gud, som de hyklet å forfekte. Med hensyn til den allmektig av Guddom, det er universelt tillatt, som det er konstatert før, at han kan ikke gjøre noe som involverer en motsigelse: så det må alltid huskes her at ingenting kan sies om den ene Gud som er i uoverensstemmende med hans Enhet, og som tillegger ham samtidig egenskapene av enhet og flerhet. Markus 12.29-32:
>
> ’Jesus svarte: ”Det første bud er dette: Hør, Israel! Herren vår Gud, Herren er én; og du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand og av all din kraft. Det andre er dette: Du skal elske din neste som deg selv. Ikke noe bud er større enn disse to.” Den skriftlærde sa til ham: Du har rett, mester! Det er sant som du sier, at Herren er én og at det ikke er noen annen enn ham.”’

Milton fortsetter å diskutere egenskapene til den Hellige Ånd. Den Hellige Skrift sier han er taus om dens natur, på hvilken måte den eksisterer, og fra hvorfra den oppstod. Han fortsetter,

> Det er ytterst urimelig, for ikke å si farlig, at i et emne som er så vanskelig, skal troende kreve å motta en doktrine, representert av dens forsvarere, som er av den

> ytterste viktighet og av utvilsom sikkerhet, eller noe som helst mindre enn det klareste vitnesbyrd fra den Hellige Skrift, og at et punkt som er i åpenbar strid med fornuft skal likevel bli betraktet som mottakelig for bevis for menneskelig fornuft, enn kun fra temmelig tvilsomme og uklare diskusjoner.

Milton drar den følgende konklusjon fra hans kunnskap om Bibelen: Den Hellige Ånd er ikke allvitende. Den Hellige Ånd er ikke allestedsnærværende. Det kan ikke sies at fordi den Hellige Ånd utfører arbeidet for Gud, at den derfor er en del av Gud. hvis det var slik, hvorfor er da den Hellige Ånd kalt Trøsteren, som vil komme etter Jesus, som taler ikke av seg selv eller i hans egent navn, og hvis makt derfor ikke er ervervet. (Johannes 16.7-14) Det blir derfor klart at i stedet for å akseptere termen "Trøsteren" i dens åpenbare mening av en profet som kommer etter Jesus, å kalle ham Hellig Ånd og enda kalle ham Gud skaper en forvirring uten ende. [41]

Milton er enig med Arius at Jesus var ikke evig. Han sier det var i Guds makt å skape eller ikke skape Jesus. Han konkluderer med at Jesus var født "innenfor grensene av tid." Han er i villrede å finne noe avsnitt av hellig skrift som understøtter det "evig liv av Jesus." Hypotesen at Jesus, skjønt personlig og numerisk en annen, er likevel grunnleggende ett med Gud, er merkelig og motbydelig for fornuften. Dette dogmet gjør vold ikke bare på fornuft men også på bibelske bevis. Milton er enig i med det " israelittiske folk" at Gud er En og bare Gud. Det er så åpenbart at det ikke krever noen forklaring, at Gud alene er den selv-eksisterende Gud; og at et vesen som ikke er selv-eksisterende kan ikke være Gud. Han konkluderer,

> Det er vidunderlig med hvilke unyttig spissfindigheter, eller snarere hva manipulering og knep, visse individer bestreber seg på å omgå eller skjule den likefremme betydning av avsnittene i den Hellige Skriften. [42]

Milton sier at den Hellige Ånd var underordnet både Gud og Jesus, da hans plikter var å bære budskap fra den ene til den andre. Alene kunne han ikke gjøre noe. Han er undergitt og lydig til Gud i alle ting. Han er sendt av Gud, og er gitt intet eget å tale.

Milton følte at han ikke kunne uttrykke disse meninger åpent, for å gjøre det ville true hans egen personlige sikkerhet, og utsatte seg for den samme behandling som Biddle og mange andre hadde lidd. I 1611, det er i Miltons livstid, to menn kalt herr Legatt og herr Wightman ble brent levende med kongens tillatelse, fordi de trodde at det var ikke noen Treenighet av personer, Faderen, Sønnen og den Hellige Ånd, i Enheten av Guddommen; at Jesus Kristus verken var den naturlige sanne sønn av Gud, eller av den samme substans, evighet og majestet som Faderen med hensyn til hans Guddom; og at Jesus Kristus var bare en mann og bare en skapelse, og ikke Gud og menneske i samme person. Miltons stillhet mens han var levende var derfor ganske forståelig.

John Locke (1632-1704)

John Locke, som er best kjent for hans avhandlinger om samfunnskontrakt, var også en mann som holdt unitariske meninger, men var redd for å åpent erklære dem. På et tidspunkt var han tvunget til å forlate England på grunn av hans politiske synspunkter. Ved hans tilbakekomst, etter revolusjonen i 1688, forvisset han seg om at han ikke direkte fornærmet kirkemakten, siden han fryktet ytterligere forfølgelse. Selv hans monografi (avhandling om spesielt emne) som støttet fornuft, var ikke likt av Kirken, og en annen avhandling skrevet av ham måtte publiseres anonymt. Imidlertid er det kjent at han studerte læren av de tidlige disiplene av Kristus, og fant ikke noen berettigelse for troen på Treenigheten. Han var en nær venn av Newton, og diskuterte selvsagt disse spørsmål, som var så mye debattert på den tid, med ham. Le Clere, en

venn av Locke og Newton, iakttok at ingen kontrovers var noensinne ført med så mye ferdighet på den ene side, og med så mange gale fremstillingen, forvirring og uvitenhet på den andre siden. Det er en tradisjon at vilkårene i Loven om Toleranse av 1689 ble forhandlet av Locke.

Sir Isaac Newton (1642-1727)

Newtons lysende liv oppsummeres av Pope, den berømte engelske dikteren, i disse ord:

> Naturen og naturens lover lå gjemt i natten
> Gud sa, "La Newton være." - Og alt ble lys. [43]

Og likevel var Newton en mann som følte det uklokt å bekjenne sin tro åpent: I 1690 sendte han John Locke en liten pakke som inneholdt hans kommentarer på forfalskning av teksten av det Nye Testamentet i henhold til 1 Johannes 5.7 og 1 Timoteus 3.16. Han håpet at Locke kunne hjelpe ham å får manuskriptet oversatt til fransk og publisert i Frankrike, da han følte det var for farlig å trykke det i England. Det het "En Historisk Redegjørelse av To Kjente Forfalskninger av den Hellig Skrift." I 1692 ble det gjort et forsøk på publisere en latinsk oversettelse av den anonymt. Da han hørt om dette, bønnfalt Newton Locke å ta skritt for å forhindre denne utgivelsen, da han følte at tiden ikke var moden for det.

I hans "Historiske Redegjørelse", sier Newton, og viser til 1 Johannes 5.7,

> I all den voldsomme allmenne og varige strid om Treenigheten i Jerome's tid og både før og lenge etter, denne tekst om de "tre i himmelen" var aldri en eneste gang tenkt på. Den er nå i alles munn, og står for hovedteksten av virksomheten og ville ganske sikkert vært slik også for dem, hadde den vært i deres bøker.

Han fortsetter,

> La dem bevise sunn fornuft av det den som kan. For min del kan jeg ikke. Hvis det er sagt at vi ikke skal avgjøre hva er Hellig Skrift og hva som er ikke, fra vår private bedømmelse, tilstår jeg det på steder ikke bestridt, men på omstridte steder elsker jeg å ta opp det som jeg kan best forstå. Det er temperamentet til den hissige og overtroiske del av menneskeheten, at når det dreier seg om religion, er de altid glad i mysterier, og av denne grunn liker best hva de forstår minst. Slike menn bruker apostelen Johannes som de behager, men jeg har slik ærbødighet for ham, at å tro at han skrev godt forståelig, og tar derfor det å være han som vet best. [44]

I henhold til Newton, dette verset forekom for første gang i tredje utgaven av Erasmus's Nye Testamente. Han trodde at før utgivelsen av denne utgaven, denne "falske teksten" var ikke funnet i det Nye Testamentet: "Da de fikk Treenigheten inn i hans utgave, kastet de vekk deres manuskript, hvis de hadde et, som en kalender ute av dato. Og kan slike påskudd tilfredsstille veloverveide menn?" Han fortsetter, "Det er snarere en fare i religionen enn en fordel, å la den støtte seg til et upålitelig person."

Ved å vise til 1 Timoteus 3.16, sier Newton: "Under hele den hissige og lange Arianske strid, komme det aldri på tale ... de som leste "Gud åpenbarte seg i kjødet" tror det er en av de mest åpenbare og relevante tekster for saken." [45]

Newton motsatte seg alle allegoriske eller doble fortolkninger av det Gamle Testamentet. Han betraktet ikke alle bøker i den Hellige Skrift å ha den samme autoritet. I henhold til Whiston, skrev Newton også en (doktor)avhandling på to andre tekster som Athanasius hadde forsøkt å korrumpere, men der er ikke noen spor av den i dag.

Til slutt hadde Newton også dette å si:

> Ordet Guddom betyr utøvelse av herredømme over underordnete vesener og ordet Guden betyr oftest Herre. Hver herre er ikke Gud. Utøvelse av herredømme av et åndelig vesen betegner å være en Gud. Hvis dette herredømme er virkelig, er dette vesen den virkelige Gud; om det er uekte, en falsk Gud; om det er det høyest, den høyeste Gud. [46]

Thomas Emlyn (1663-1741)

Thomas Emlyn var født den 27. mai 1663. Han begynte på Cambridge i 1678; og etter ferdige studier der, returnerte til Dublin, hvor han snart ble en meget populær predikant. Denne presbyterianske prest preket hans først preken i 1682, og under de neste ti årene vokste hans rykte som en god predikant. Rundt 1702, et medlem av hans forsamling iakttok at Emlyn unngikk visse velkjente predikant uttrykk og argumenter vanligvis brukt til støtte for dogmet av Treenigheten. Dette ledet til at hans ble spurt om hva han tenkte om begrepet om Treenigheten. Da han ble spurt slik direkte, fant Emlyn seg bundet til å uttrykke sitt syn åpent og uten forbehold:

Han innrømmet at han trodde på En Gud. Han erklærte at Gud var Alene det Høyeste Vesen og at Jesus fikk all myndighet og makt fra Ham alene. Han tilføyde at om forsamlingen fant hans syn forkastelig, var han helt villig til å fratre og gjøre dem i stand til velge en prest som støttet deres egne meninger. Majoriteten av forsamlingen ville ikke det, men situasjonen var slik at han tok avskjed, til deres store sorg. Han ble anbefalt å dra til England for en kort stund, for å la ting kjøle seg ned. Dette gjorde han.

Etter å ha oppholdt seg i England i ti uker, returnerte han til Dublin for å samle og føre sin familie tilbake til England. Før han kunne gjøre det, ble han arrestert i 1703 og siktet som en kjetter. Det ble funnet ut at han var ansvarlig for å publisere en bok om unitarianisme kalt *”En Ydmyk Undersøkelse av den Skrevne Redegjørelse om Jesus Kristus”*, og dette gav anklageren bevisene de trengte. Hele boka er helt basert på teksten i Johannes 14.28 hvor Jesus sier, ”Dere hørte at jeg sa: Jeg går bort, og jeg kommer til dere igjen. Hvis dere elsker meg, vær dere glade for at jeg går til Faderen, for han er større enn jeg”. Emlyn søkte å bevise at Jesus var en formidler mellom Gud og menneske. Følgelig på en subtil måte separerte han Jesus fra Gud; og ved å gjøre det, ødela han ideén om Treenigheten.

På grunn av vanskelighetene hans motstandere hadde med ordvalg til anklagelsen mot ham, ble saken utsatt et par måneder, som han tilbrakte i fengsel. Da rettssaken til slutt begynte, informerte en ”dannet mann i embetsdrakt” ham at han ikke ville bli tillatt å forsvare seg, men at den var utformet ”for å skyte ham ned som en ulv uten lov eller rett.” [47] Det er ikke overraskende at han ble domfelt og funnet skyldig i å ”skrive og publisere en infam og forargelig Bibel, som erklærer at Jesus Kristus ikke er den Høyeste Gud.” [48] Han ble gitt valget av et års fengsel, eller av å betale en bot av tusen pund (pengeenhet). Han skulle forbli i fengsel til boten var betalt. I ankene som fulgte denne dommen, ble han slept fra rett til rett og paradert som en kjetter i full offentlighet. Denne vanærende behandling ble beskrevet som å være barmhjertig, for om han hadde vært i Spania, ville han bli brent levende. På grunn av en hel del press på myndighetene ble boten redusert til sytti pund. Den ble betalt, og Emlyn forlot fengselet og Irland. En fremtredende prest, som kommenterte på behandlingen tildelt kjettere, erklærte at ”opplysnings evnen av et fangehull og en bot er meget overbevisende.” [49]

Emlyn følgelig sluttet seg til de fremragende helgener som turde nekte for Treenigheten og støtte troen på En og bare En Gud. I den Guddommelige åpenbaring Koranen, er det hele gjort klart. Han er høyest og der er ikke noen lik Ham. Ingen andre er nevnt som Gud. Dessverre er det ikke slik i Bibelen. Emlyn prøvde derfor å oppklare denne forvirring i sin bok: Gud, i henhold til Emlyn, ”betød av og til det Høyeste,

Perfekte, og Uendelig Vesen, Som er av Han Alene, og skylder verken Hans Vesen eller Hans Myndighet, eller noe annet til en annen; og dette er hva man vanligvis tilsikter når vi taler om Gud i vanlig tale, og bønn, og ros; vi beskriver det om Gud i den mest fremragende grad."

Emlyn fortsatte da å vise at i Bibelen, skjønt ordet "Gud" er brukt, er det ofte brukt å betegne personer skjenket med underordnet myndighet og makt i sammenlikning med det Høyeste Vesen: "Engler er tiltalt som Gud ... 'Du gjorde ham lite ringere enn Gud og kronet ham med ære og herlighet.' (Salmene 8.6); Høvdinger er Guder. (2 Mosebok 22.28, Salmene 82.1, Johannes 10.34-35); av og til blir en person kalt Gud som Moses to ganger kalles en Gud av Aaron, og etterpå en Gud av Farao; og djevelen kalles også Gud, Gud av denne verden, dvs. Fyrste og mektig hersker av den, som urettferdig ranet til seg og ved Guds tillatelse besitter denne posisjonen. Nå er Han, som alene er Gud i den første mening, uendelig over alle disse, derfor finner vi Ham skjelnet fra all andre som kalles Guder."

For videre å avklare denne distinksjonen, siterer Emlyn Philo, som beskriver det Høyeste Vesen som "ikke bare Gud for mennesker, men Gud for Guder." Dette er det høyeste og mest strålende tilnavn som er gitt til Ham i det Gamle Testamentet, når det er utformet for å gjøre en høyst praktfull omtale av Hans Storhet og Ære.

Siden Bibelen bruker betegnelsen "Gud" for å beskrive Gud og å beskrive vesener underordnet til Gud, gikk Emlyn over til å prøve og avgjøre spørsmålet; "I hvilken av de to meninger er Kristus sagt å være Gud i de Hellige Skriftene?" Han konkluderer med at Kristus er et underordnet vesen sammenliknet med Guden av Guder, (1 Korinter 8.5). Han nådde denne konklusjonen ved å spørre seg dette kritiske spørsmålet: "Har Jesus Kristus noen Gud over seg, som har større Myndighet, og større evner enn seg, eller ikke?" Svaret på dette spørsmålet bestemmer plassen til Jesus, en vei eller den annen. Om han hadde Gud ovenfor seg, da er han ikke den Absolutte Høyeste Gud. Emiyns svar var "Ja", og han gir tre argumenter til støtte for sitt svar:

> Jesus uttrykkelig snakker om en Gud annen enn seg.
> Han aksepterer Hans Gud å være hevet over seg.
> Han ber om fullkommenhet siden han mangler den enestående og uendelige fullkommenhet som bare tilhører Gud, det Høyeste Vesen.

Emlyn følte at disse tre punktene måtte utdypes på en slik måte som ble forstått av allmennheten. Han rakket ned på praksisen av de som skrev om de hellige skrifter på en slik måte som var ubegripelig for folk, og ennå forventet av dem å tro på dogmet deres skrifter beskriver. Emlyn utvidet disse tre punkter slik:

> For det første, Jesus snakker om en annen Gud tydelig atskilt fra seg. Flere ganger finner vi ham si, "Min Gud Min Gud" om en annen (Matteus 27.46), "Min Gud Min Gud, hvorfor har Du forlatt meg?" (Markus 15.34). Sikkert tilsiktet han ikke på "Mitt Jeg Mitt Jeg hvorfor har Du forlatt meg?" Denne Gud var distinkt atskilt fra ham selv, som han kunngjør på andre steder i Johannes 8.42, hvor det er å bemerke at han ikke skjelner seg fra Ham som Faren, men som Gud, og derfor, i all riktig fortolkning, han kan ikke antas å være selvsamme Gud, fra hvem han atskiller seg fra.
>
> For det andre, Jesus erkjenner ikke bare en annen enn ham selv å være Gud, men også at Han er ovenfor eller over seg, som også er inngående klart fra hans apostler. Han selv høyt proklamerer sin underkastelse til Faderen i mange eksempler. Generelt erklærer han at hans Fader er større enn seg. Han sier at han ikke kom for gjøre noe selv, men bare i hans Faders navn og myndighet. Han søkte ikke hans egen, men Guds Ære; eller gjorde sin egen vilje, men Guds hans herredømme. I en slik holdning av underkastelse kom han ned fra himmelen til

> denne jord. Igjen han har hans avhengighet fra Gud, selv for de tingene, selv det som angivelig tilhører ham, som Gud, nemlig, makten til å utføre mirakler, av å vekke de døde, av å utføre universell dom: til alt sier han, ”av meg selv kan jeg ikke gjøre noe.”
>
> For det tredje, Jesus avviser denne uendelige fullkommenhet (u-utledet makt, absolutt godhet, ubegrenset kunnskap), som tilhører bare den Høyeste Gud av Guder. Og det er ganske sikkert at, hvis han mangler en eller flere av disse fullkommenheter, som er nødvendige for Guddommen, er han ikke Gud i den samme mening. Hvis vi finner ham benekter den ene, kan han ikke utfordre den andre, for å fornekte å ha all Guddommelig Fullkommenhet, er å nekte å være den Uendelige Gud, det er den samme ting.”

Emlyn fortsatte å gi noen eksempler for bevis på dette siste punktet:

> En stor og særegen Fullkommenhet av Guddommen, er absolutt og ikke-utledet Allmakt. Den som ikke kan gjøre alle mirakler, og gjøre uansett hva han vil alene, kan aldri være det Høyeste Vesen når han ikke kan gjøre det uten hjelp av en annen. Han synes å være et ufullstendig mangelfullt vesen, forholdsvis, siden han trenger hjelp, og ber om ytterligere styrke fra en annen enn seg selv.
>
> Nå er det veldig tydelig, at Jesus, (uansett hvilken makt han hadde), tilstår igjen og igjen, at han ikke hadde uendelig makt selv: ”Jeg kan ikke gjøre noe av meg selv. Jeg hører, og etter det dømmer jeg, og min dom er rettferdig. For det er ikke min egen vilje jeg vil fremme, men hans vilje som har sendt meg.” (Johannes 5.30) Han hadde snakket om store mirakler, nemlig: vekke de døde, å avgi universell dom; han gjør det helt klart, at menn skulle vite at hans evner for disse tingene var fra Gud. I begynnelsen sier han, "Sannelig, sannelig, det sier jeg dere: Sønnen kan ikke gjøre noe av seg selv, bare det han ser Faderen gjøre.” Slik sier han i midten den samme tingen. Selv om han kan aldri så mye innprente denne store sannhet, tilføyer han til avslutning, ”Jeg kan ikke gjøre noe av meg selv.” Sikkert er dette ikke Stemmen fra Gud, men av menneske! Den Høyeste kan ikke motta fra noen. Han kan ikke gjøres mere mektig eller vis, for til absolutt Fullkommenhet, kan der ikke bli noe tillagt. Siden Guds kraft er en avgjørende Fullkommenhet, betyr det at om det kan stamme fra noe, slik ville også essensen eller Vesenet selv være, som er blasfemi mot den Høyeste. Å regne ham blant avhengige utledet vesener er ensbetydende med å ”ugudliggjøre” ham. Den høyeste Guden er bare Han som er første Årsak og absolutt opprinnelse til alt.

Emlyn undersøkte også uttalelsen som er tillagt Jesus i Markus 13.32. Om dommedag sier han, “Men den dag eller time kjenner ingen, ikke englene i himmelen og heller ikke Sønnen, men bare Faderen.” Emlyn innså at for enhver som trodde på guddommeligheten av Jesus, denne uttalelse antydet at Gud hadde to naturer, eller to forskjellige tilstander av forståelse samtidig. Det bringer Ham i den latterlige posisjonen av vite og ikke vite noe samtidig. Hvis Jesus var Guddommelig og Gud og hadde denne kunnskap, da hadde ikke Jesus kommet med denne uttalelsen, siden ved å ha denne natur ville han og ha den kunnskapen.

Thomas Emlyn var godt klar over at han ble misforstått av et stort antall kristne. Ved å forsvare sin tro gjorde han klar sin *”Bekjennelse av Kristendom”* ved å si at han betraktet Jesus som hans lærer, som han beundret og elsket hinsides far, mor eller venner. Han fortsatte, ”Jeg vet at Jesus elsker bare Sannhet, og ville aldri bli fornærmet av at noen som står fast ved hans ord, nemlig, at ”Faderen er større enn meg” (Johannes 14.28). Med henblikk på denne uttalelsen, argumenterte Emlyn er det farlig si at, ”Gud ikke er større enn Jesus.” [50]

Thomas Emlyn var en lærd mann av Gud, som var meget anerkjent for hans lærdom og integritet og for den fasthet han holdt ut forfølgelse heller enn å gå på

akkord med sin tro. Han tilhører den galaksen av helgener som trosset de som motarbeidet dem. De led fengsling, tortur og selv død, men vaklet aldri for kirkens makt og statsmakten, som så ofte inngikk forbund for å fjerne dem. Stort sett hvert tilfelle av forfølgelse bare øket populariteten av deres budskap som var simpelthen,

Det er ikke Tre men En Gud.

Emlyn var en av det første blant protestantenes annerledes tenkende, som hadde mot til å offentligt uttale deres tvil på doktrinen om Treenigheten. Antallet presbyterianske prester som slo seg sammen med ham, og som omfavnet den Arianske og andre unitariske overbevisninger i begynnelsen av det attende århundre var betydelig. Ti år etter Emiyns rettssak, den kvalte uro, som hadde vært følt i den anglikanske kirke som et resultat av å stille spørsmål ved Jesu antatte guddommelighet, eksploderte med offentliggjørelsen av Samuel Clarke's "Bibelsk Doktrine om Treenigheten" i 1712. I denne boka, siterte han 1,251 avsnitt fra den Hellige Skrifte for å bevise at Gud Faderen er den høyeste, og at Kristus og den Hellige Ånd var underordnet. Clarke publiserte senere en redigert versjon av "Ritual- og Bønnebok" (i den engelske kirke) som utelater den Athanasianske Trosbekjennelse og andre trinitarian innslag.

Thomas Emlyn døde i Juli 1741.

Theophilus Lindsey (1723-1808)

Theophilus Lindsey ble født i 1723. Han organiserte den første unitariske forsamling i England. Bruk av et reformert system av rituale basert på Samuel Clarkes revisjon fra seksti år tidligere, og kledd uten den tradisjonelle hvite messeskjorte, Lindsey ledet den første gudstjeneste i et auksjonsrom i Essex gate i London. Det var april den syttende, 1774. Til gudstjenesten fremmøtte en stor forsamling, samt Benjamin Franklin og Joseph Priestly. Her er Lindseys redegjørelse for anledningen, som innhold i et brev som han skrev til en venn den neste dag.

> De vil bli glad for å høre at alt gikk meget godt i går; et stort og meget mere respektabelt publikum enn jeg forventet, som oppførte seg med stor anstendighet og generelt oppførte seg fint og mange av dem uttrykte seg å være meget tilfreds med hele gudstjenesten. Noe forstyrrelser var fryktet, og varslet meg av de berømte navn, men ikke den minste tendens til dette. Den eneste feilen funnet med den, var at den var så liten. Fra det inntrykk som syntes å bli gjort, og den generelle alvor og tilfredsstillelse, er jeg overbevist om at dette forsøk vil, ved den guddommelig velsignelse, bli av enestående nytte. Kontrasten mellom vår og kirke- gudstjenesten slår alle. Tilgi meg for å si, at jeg skulle rødme ved å vise meg i en hvit klesplagg. Ingen syntes i det minste å ville ha det. Jeg er glad ikke å være sjenert med noe som helst - men helt tilfreds med hele gudstjenesten; en tilfredsstillelse jeg aldri før har kjent - jeg må si det igjen, og velsigne Gud for det, at vi muliggjorde å være gode. Og ønsker bare å fortsette som med Hans velsignelse vi har begynt ... [51]

Dannelsen av Essex gate forsamling snart inspirerte andre unitar "bedehus" å bli bygd i Birmingham, Manchester, og andre engelske byer. Kirkelig uavhengighet fostret trosfrihet, slik at i 1790, i en tale til studentene av Oxford og Cambridge, Lindsey hevdet det følgende "fakta, klart og tydelig for enhver forståelse ... som alle menn, som tror på de Hellige Skrifter, før eller siden må bøye seg for og erkjenne:

At der er En Gud, en separat person, som er Gud,
den eneste skaper og den eneveldige Herre over alle ting;

> At den hellige Jesus var en mann av den jødiske nasjon,
> tjeneren av denne Gud, høyt æret og utmerket av Ham;
>
> At Ånd, eller den Hellige Ånd, er ikke en person, eller
> intelligent vesen; men bare den ekstraordinære kraft eller
> gave av Gud, tildelt Jesus Kristus selv, i hans livstid; og etterpå,
> til apostlene og mange av de første kristne, å satte dem istand til
> å preke og utbre evangeliet med suksess (Apostlenes gjerninger 1.2); og
>
> At dette var doktrinen angående Gud, og Kristus,
> og den Hellige Ånd, som ble undervist av apostlene,
> og preket til jøder og hedninger. [52]

Med denne nesten moderne Overbevisninger, engelsk unitarianisme gikk inn i dens storhetstid. I hans skrifter, understreket Lindsey de følgende punkt for å etablere det faktum at Jesus Kristus er ikke Gud:

> Jesus tiltalte aldri seg selv som Gud; eller gav et hint av den minste antydning at han var den personen som ved alle ting er skapt.
>
> Skriftene i det Gamle Testamentet taler gjennom hele om en Person, en Jehova, som Gud Selv, Alene og skaper av alle ting. Med referanse til 1 Johannes 5.7, er det derfor ikke troverdig at Johannes, en from jøde, skulle plutselig introdusere enda en skaper, en ny Gud, uten noe varsel. Det er ikke kjent hvorfra han utledet denne underlige doktrine, eller fra hvilken myndighet han leverte den; spesielt når vi betrakter at etter loven fra Moses, hvis guddommelige myndighet som han anerkjenner, var det en forbrytelse av avgudsdyrking og blasfemi å ha, eller tilbe, noen annen Gud enn Jehova. Hans herre og mester, Jesus, nevnte ikke noen annen Gud enn Jehovah, og tillot seg aldri å tale om noe av seg selv; men om Faderen, hvis budbringer han var, gav ham påbud hva han skulle si og hva han skulle tale. (Johannes 12.49)
>
> Forfatterne av evangelium historien taler om en guddommelig person, Faderen, som den eneste sanne Gud. (Johannes 17.3)
>
> Markus, Matteus og Lukas skrev uten å konsultere hverandre. De gav aldri noe hint at Jesus var Gud. Det kan ikke tros eller forestilles at disse menn, om de visste at han er Gud og Skaper av Verden, ville være tause om dette viktige emnet.
>
> Johannes, som begynner sitt evangelium med å si at Ordet var Gud og at Jesus var Ordet gitt legeme, tillegger ham ikke dette navnet en gang til i resten av Evangeliet.
>
> En undersøkelse av Lukas evangelium viser at han trodde at Jesus ikke hadde noen eksistens før han ble født av sin mor, Mary, siden,

3.23-38,	en rett linje av Jesu nedstamming er gitt.
4.24,	Jesus anerkjennes å være en profet av Gud.
7.16 og 24.19	Jesus blir kalt en profet.
	Peter og noe av den andre apostlene kalte Jesus Guds tjener.

17.24, 30 beskriver Lukas ham som det ”menneskesønnen”, utnevnt til et viktig embete under Gud som skapte verden.

Lindsey spurte de som tilba Jesus hva deres reaksjon er om Jesus hadde kommet fram til dem og spurt de følgende spørsmål:

Hvorfor rettet du din hengivenhet til meg? Rettet jeg deg noensinne til å gjøre det, eller foreslo meg selv som et objekt for religiøs tilbedelse?

Gjorde jeg ikke enhetlig og til det siste, satte meg selv for deg som eksempel med å be til Faderen, til min Fader og din Fader, til min Gud og din Gud? (Johannes 20.17)

Da mine disipler anmodet meg å lære dem og be (Lukas 11.1-2), lærte jeg dem å be til meg selv eller til noen annen person enn Faderen?

Kalte jeg meg noensinne selv for Gud, eller fortalte deg at jeg var skaperen av verden og skulle tilbes?

Solomon, etter å ha bygget tempelet sa, ” Vil Gud virkelig oppholde seg på jorden? Iaktta himmelen og himmel til himmel kan ikke romme deg; hvor mye mindre dette huset som jeg bygde. (1 Kongebok 8.27) [53]

Lindseys tro på den Guddommelige Enhet er tydelig fra disse hans ord:

Den Uendelige Skaper skal tilbes på alle steder for Han er overalt ... intet sted er mere hellig enn et annet, men hvert sted er hellig for bønn. Tilbederen gjør stedet hellig. Når som helst det er et hengivent ydmykt sinn som ser til Gud, er Gud der. Et sinn fri fra synd er det sanne tempelet til Gud. [54]

Joseph Priestly (1733-1804)

Joseph Priestly var født i den lille grend av Fieldhead seks engelske mil sørvest av Leeds i 1733. Han var det eldste barnet av en hjemmeprodusent av tekstil. Hans mor døde når han var seks år gammel. Hjemme ble han gitt han en streng kalvinistisk oppdragelse, men på skolen var hans lærere frikirkeprester, det vil si, prester som ikke var enige med alle doktriner av den anglikanske kirke. Med tanke om å bli en prest, ble han dyktig i latin, gresk og hebraisk. Kveker menighetens eldste nektet å gi ham adgang, da han ikke viste tilstrekkelig anger for Adams synder. Universitetene nektet å ta imot noen som ikke sa seg enig i alle doktriner til den ortodokse kirke. Istedenfor, ble han sendt til et velkjent akademi hvor lærerne og studenter var delt mellom rettroenhet til den etablerte kirke og det ”kjetteri” å tro på En Gud.

Her begynte han å tvile på sannheten av de fundamentale dogmer til den kristne kirken på alvor, spesielt den av Treenigheten. Jo mere han studerte Bibelen, desto mer overbevist ble han om sitt eget syn. Skriftene av Arius, Servetus, og Sozini etterlot et dypt inntrykk på ham. Som dem, kom han også til konklusjonen at den Hellige Skrift gav tynn støtte for doktrinene om Treenigheten og Jesu soning for menneskenes skyld. Resultatet var at ved fullføring av hans studier forlater han høyskolen som en bekreftet Arianer.

Han utnevnes assistent til en minister for en lønn av tretti pund pr. år. Når det oppdages at han var en Arianer, avskjediges han. I 1758 lyktes han i å sikre seg enda en ansettelse som prest i Nantwich i Cheshire. Han tjente der i tre år. Hans inntekt var liten, men han supplerte den ved å gi privatundervisning.

Han fikk snart rykte av å være en god lærer. Arianere etablerte en høyskole i Warrington i 1757, etter avskjed i Nantwich, ble Priestly en lærer der. Han var vant til å

besøke London i feriene, og det var på en av disse visittene som han møtte Benjamin Franklin for første gang. I 1767 kom han nærmere sitt gamle hjem, og blir prest i Mill Hill i Leeds. Han ble der i seks år. I Leeds trykte Priestly et antall avhandlinger og ble snart velkjent som en fremragende og offisiell talsmann for unitarianismen. I hans fritid, begynte han å studere kjemi med betydelig suksess. Han vant anerkjennelse fra det kongelige vitenskapelige selskap, og i 1774 laget han hans viktigste oppdagelse av oksygen, som gjorde ham berømt. I forskningen som fulgte, oppdaget han flere nye gasser enn alle hans
forgjengere før ham. Imidlertid var han mere interessert i religion enn i fysisk vitenskap, og betraktet disse oppdagelsene som en teologs tidsfordriv. I hans personlige memoarer, forbigår han disse prestasjonene på omtrent en side. Han skrev en gang, "Jeg har gjort disse oppdagelsene i noen grener av kjemi. Jeg ga aldri mye oppmerksomhet til de standard rutiner av det, og vet bare lite om standard metodene." [55]

Han ansattes like etter av jarlen av Shellburne som hans bibliotekar og litterære følgesvenn. Han ble gitt en generøs lønn og en livrente, med friheten til å gjøre hva han behaget. Han forble ved denne stilling i sju år, tilbrakte somrene i jarlens land herregård og vintrene i London. Han fulgte også Jarlen på hans reiser til Paris, Holland, Belgia og Tyskland. Jarlen fant Priestlys vennskap med Benjamin Franklin en forlegenhet, da den sistnevnte var i favør av den revolusjonen som fant sted i Frankrike på denne tiden. Priestly avsluttet offisielt sitt vennskap med Franklin, og snart etterpå bosatte seg i Birmingham. Hans opphold i denne byen varte i elleve år, og skjønt det sluttet i en knusende tragedie, var det kanskje den lykkeligste periode av hans liv. Hans plikter som prest innskrenket seg til søndager og resten av uken hadde han fri til å arbeide i sitt laboratorium, og å skrive alt hva han ønsket.

Det var i Birmingham at Priestly produserte hans mest viktig og innflytelsesrike arbeid, *Historien om Fordervelse av Kristendom*, som opphisset veldig den etablerte kirke. Han ikke bare nektet gyldigheten av doktrinen om Treenigheten, men også bekreftet menneskeligheten av Jesus. Han sa at fortellingene om Jesu fødsel var i uoverensstemmelse med hverandre. Han trodde at Jesus var en mann, satt sammen på alle måter som andre menn, underlagt de samme skavanker, den samme uvitenhet, de samme fordommer og feil. Han var valgt av Gud for å innføre en moralsk guddommelig ordning til verdenen. Han var befalt i typen av hans oppgave, og skjenket mirakuløse krefter. Jesus var sendt for å åpenbare den store kunnskapen om det neste liv, hvor mennesket er belønnet i henhold til deres handlinger i dette livet, og ikke bare vært i kraft av å være døpt. Disse synspunkt ble ikke likt av myndighetene og av kirken.

Priestly ikke bare bekreftet bare menneskeligheten av Jesus, men nektet også for jomfrufødselen. Han la følgelig fundamentet for den nye tenkning som førte til at unitarianismen ble som en reise i en båt uten ror på et opprørsk hav. En følelse av retning mangler fullstendig i bevegelsen som er kjent som Unitarisk Universalisme. Denne nektelse av jomfrufødselen ledet til en fullstendig unødvendig og bitter kontrovers, som skadet mere enn den gavnet de som bekreftet den Guddommelige Enhet. En liknende bevegelse bidro til den franske revolusjonen og dens terrorvelde. Disse begivenhetene på den andre siden av kanalen hadde tatt motet fra mange i England. Den ortodokse kirken fikk det til å se ut at lærene til Priestly ville fører til den samme type av tragedie i England. Talløse fornærmende og truende brev begynte å ankomme hans dør, og en dukke som forestilte ham, ble brent i forskjellige deler av landet.

Den 14. juli 1791, feiret en gruppe av folk årsdagen av Bastillens fall i et Birmingham hotell. En mobb, hvis ledere var fra byens rettsvesen, samlet seg utenfor, som trodde at Priestly deltok på festen, knuste hotellvinduene. Dr. Priestly var ikke der. Mobben drog da til hans hus som, Priestly skriver i hans memoarer, ble "plyndret og brent uten nåde" [56] Hans bibliotek, hans laboratorium og alle hans papirer og manuskripter ble ødelagt i brannen. Priestly, som hadde blitt advart av en venn, klarte

med nød og neppe rømme i live. Den neste dag ble hus til alle viktige unitarer brent, og i de to dagene som fulgte, begynte mobben å brenne hus til de folk som ikke var erklærte unitarer, men som hadde gitt ly og beskyttelse til unitarer, ble gjort husløse. Under denne tiden var folk i Birmingham i panikk. Alle butikkene stengte, og folk ropte ut og skrev på deres hus ”Kirke og Konge” for å rømme mobbens raseri. Det var ikke før hæren ble kallet inn at bråkmakerne løste seg opp og forsvant.

Det var nå så farlig for Priestly å forbli i Birmingham, at han reiste til London i forkledning. Å beskrive hans erfaringer i Birmingham, sa han, ”Istedenfor å flykte fra lovløs vold, flyktet jeg fra offentlig rettsvesen. Jeg kunne ikke bli forfulgt med mere hat.” [57] I London var han ute av stand til å gå åpent på gatene, for at han ikke skulle bli gjenkjent og huset til hans vert angrepet og ødelagt. Etter en stund leide han et hus. Verten var redd at ikke bare dette huset, men også hans eget skulle bli ødelagt.

I 1794 seilte Priestly til Amerika sammen med Benjamin Franklin. Der åpnet de noen av de første unitariske kirker i og omkring Philadelphia. I årene som fulgte, ble situasjonen i England ble mere avslappet. I 1802 åpnet Priestlys gamle menighet en kirke, og Bilsham, en ledende unitar, ble invitert til å preke ved åpningsgudstjenesten. Priestly var tilfreds med å forbli i Amerika hvor han døde i 1804.

Joseph Priestlys hovedbidrag til unitarene i England var et omfattende bevis, både historisk og filosofisk, til støtte for Enhet av Gud. Det var utledet fra den Hellige Skrift og skriftene fra de gamle kristne fedre, fortolke med fornuft, og strengt anvendt på de religiøse og politiske problemene av hans tid. ”Tåpeligheter støttet av makt,” skrev han, ”vil aldri stå i mot bestrebelsene av fornuft.” [58] Av alle hans religiøse arbeider, var det mest innflytelsesrike hans ”*Historien om Fordervelse av Kristendom”* skrevet i to bind, der han søkte å vise den sanne kristendom, uttrykket i troen av den tidlige kirken, var unitarisk; og at alle avvik fra denne tro var forfalskning. Boka gjorde de ortodokse rasende og gledet de liberale i både England og Amerika. Den ble offentlig brent i Holland. Her følger Priestlys eget sammendrag:

> Å ta i betraktning systemet av kristendom, en skulle tro at det er veldig tilbøyelig til forfalskning, eller misbruk. De store hovedtrekk av den er at de universelle foreldre av menneskeheten ga fullmakt til Jesus Kristus til å oppfordre menneskene til å praktisere ærbarhet, ved forsikring om hans nåde for de botferdige, og av hans hensikt å gi evig liv og lykke til alle rettferdige og gode.
>
> Her er ikke noe som noen kan forestille seg ville lede til mange spissfindige spekulasjoner, i det minste noen som kunne hisse opp fiendskap. Doktrinen selv er så enkel, at en skulle tro at de lærde og det ulærde stilte likt i respekt for den. Og en person uvitende med forholdene (slik de er), i tiden for dens kunngjøring, ville se forgjeves etter noen sannsynlig kilde til de uhyre forfalskninger og de misbruk som hadde sneket seg inn i systemet etterpå. Jesus imidlertid og hans apostler, forutså at det ville bli en stor avvik fra sannheten, og at noe ville oppstå i kirken aldeles ulikt doktrinen som de underviste i, og være ødeleggende til den.
>
> I realiteten likevel, årsaken til de etterfølgende forfalskninger fantes allerede da, og deretter, uten noe mer enn deres naturlige arbeidsmåte, alt misbruk nådde deres full høyde; og hva er enda mer vidunderlig, av virksomheten av naturlige årsaker også, ser vi forfalskningene gradvist rettet, og kristendom vinner tilbake dens primitive skjønnhet og glans.
>
> Årsakene til forfalskningene lå nesten helt blant de etablerte meningene i den hedenske verden, og spesielt den filosofiske del av den, slik at da de hedninger mottok kristendom, blandet de inn deres tidligere læresetninger og fordommer med den. Også, var både jøder og hedninger derfor veldig forarget over den ide å være disippel av en mann som var korsfestet som en vanlig forbryter, så kristne generelt var nok tilbøyelig til å velge enhver mening som ville mest effektivt viske bort denne skam.

Meningen at sjelsevnene til mennesket tilhører en substans som er tydelig atskilt fra hans kropp eller hjerne, og at denne usynlige åndelige del, eller sjel, er i stand til å eksistere før og etter dens union med kroppen, som har tatt den dypeste rot i alle skoler av filosofi, er vidunderlig egnet til å passe dette formål. For ved denne mulighet muliggjør de kristne å gi sjelen til Kristus hvilken rang de behaget i den himmelske verden før han ble født. Dette prinsipp fulgte gnostikerne, som utledet deres doktrine fra den mottatte orientalske filosofi. Etterpå drog de filosoferende kristne på enda et prinsipp, personifiserer visdom, eller ordet fra Gud Fader, lik til Gud Fader Selv ...

Misbruk av den positive institusjonen av kristendom, avskyelig som den var, fremkommer naturlig fra den mening å rense og rettferdiggjøre de fortreffelige riter og seremonier, som var den sanne basis av all tilbedelse av hedningene! Og den lignet og det misbruk av den jødiske religion. Vi ser også grunnlaget for all munkeaktig selvtukt, i meninger og praksisen fra hedningene, som trodde på å rense og opphøye sjelen ved å avmagre og tukte kroppen.

Med hensyn til mishandling fra kirkens myndigheter, er de lett forklart som misbruk av sivil myndighet; verdsligsinnede menn er alltid beredt å bruke enhver anledning til å øke deres makt; og i denne mørke tidsalder gas mange anledninger for det kristne presteskap å ha spesielle fordeler framfor lekfolk i slik henseende.

I det hele smigrer jeg meg selv med, at for en oppmerksom leser av dette arbeidet, vil det fremgå, at fordervelsen av kristendom, i hver trosartikkel eller praksis, var en naturlige konsekvens av omstendighetene som det var kunngjort; og at også dens helbredelse fra disse forfalskninger er den naturlige konsekvens av andre omstendigheter.

Å bringe hele det (falske kristne standpunkt) inn i en kort sammendrag,

1) Den rådende kirkeforsamling ga Sønnen den samme natur som Faderen.
2) Inkluderte den Hellige Ånd inn i Treenigheten.
3) Gav Kristus en menneskelig sjel i forbindelse med Ordet.
4) Fastsatte den hypotetiske union av den guddommelige og menneskelige natur av Kristus, og
5) Bekreftet, at som følge av denne union, de to naturer utgjorde bare en person.

Det krever en ganske god hukommelse å holde på disse betydninger, siden det bare er en beskjeftigelse av ord, og ideer er ikke en del av det. [59]

Priestly skrev enda en bok kalt *”Historien om Jesus Kristus”*, noe av den er gjengitt her:

Når vi undersøker en doktrine i en bok, eller sett av bøker, angående ethvert emne, og spesielle avsnitt påstått i favør av forskjellige meninger, bør vi først og fremst overveie hva den generelle tendens av hele arbeidet er, i forhold til det, eller hvilke inntrykk den første omhyggelige lesing igjennom den, gir på en upartisk leser ...

Om vi tar hensyn til Moses' redegjørelse av skapelsen, finner vi at han ikke gjør noen omtale om mer enn en Gud, som skapte himmel og jord, som utstyrte jorden med planter og dyr, og som også formet mennesket. Flertalls-nummer er brukt når Gud er fremstilt å si. 1 Mosebok 1.26, ”la oss skape mennesket i vårt bilde, som et avbilde av oss!”; men at dette er blott en uttrykksmåte er tydelig fra hva det sies straks etterpå, i det entall. 1 Mosebok 1.27, ”Og Gud skapte menneske i sitt bilde, i Guds bilde skapte han det, til mann og kvinne skapte han dem.”", slik at skaperen var enda Et Vesen. Også i redegjørelse av bygging av Babels tårn, leser vi, 1 Mosebok 11.6-8 at ”Herren sa: ”Se, de er ett folk, og samme språk har de alle. Dette er det første de tar seg fore.

Nå vil ingen ting være umulig for dem, hva de så finner på å gjøre. La oss stige ned og forvirre deres språk, så den ene ikke skjønner hva den andre sier!" Så spredte Herren dem ut over hele jorden, og de holdt opp med å bygge på byen."; men vi finner, i det neste vers, at det bare var et vesen som faktisk utførte dette.

I all samkvem av Gud med Adam, Noah, og de andre patriarkene, ingen omtale er gjort av mere enn et vesen som henvendte seg til dem under denne personlighet. Navnet som han er kjent er av og til "Jehova", og en annen gang, "Abrahams Gud", osv., men ingen tvil kan tas i betraktning at dette var det samme vesen som er først nevnt under den generelle tittel av Gud, og til hvem skapelsen av himmel og jorden tilskrives.

Hyppig omtale er gjort i de Hellige Skrifter av "engel", som av og til taler i Guds navn, men da er de alltid presentert som skapninger og tjenerne til Gud ... likevel kan aldri disse engel betraktes som "Guder", rivaler til det høyeste vesen, eller av den samme rang som Ham.

De mest tydelige erklæringene angående enhet av Gud, og av betydningen av troen på det, er hyppig i det Gamle Testamentet. Det først bud er, 2 Mosebok 20.3, "Du skal ikke ha andre guder enn meg." Dette blir gjentatt på den mest ettertrykkelige måte, 5 Mosebok 6.4, "Hør, Israel! Herren er vår Gud, Herren er en." Jeg har ikke noen anledning å gjenta hva forekommer om dette emnet hos de senere profetene. Det fremgår, virkelig, å være hensikten med religionen til jødene, og av deres atskillelse fra andre nasjoner, grunnet den overlegne tilstedeværelse og ledelse fra Gud, å bevare blant dem kunnskapen om den guddommelige enhet, mens resten av verden henfalt til avgudsdyrking. Og ved hjelp av denne nasjonen, og disiplinen som den gjennomgikk, denne store doktrinen ble effektivt bevart blant menneskene, og fortsetter å være slik til denne dag.

Hadde det vært noen forskjell mellom personene i den guddommelige natur, slik som doktrinen av Treenigheten forutsetter, så er dette i det minste likt en krenkelse av den fundamentale doktrine til den jødiske religion, at det sikkert krevdes å bli forklart, og fra den plausible slutning forebygge mot. Hadde den evige Faren hatt en Sønn, og også en Ånd, hver av dem lik i makt og ære til Seg, selv om det skulle ha vært en mening i at hver av dem var sant Gud, og ennå var det, strengt tatt, bare En Gud; i det minste den mere åpenbare slutning ville vært, hver av de tre personene var skikkelig Gud, ville de alle sammen være tre Guder. Siden, innvendingen ikke er gjort, eller besvart, er det tydelig at ideen ikke har forekommet. Ingen uttrykk, eller forekomst, hadde i den tid antydet vanskeligheten.

Om vi veiledes av meningen som jødene forstår deres egne hellige bøker med, kan vi ikke annet enn konkludere med at de ikke inneholdt noen slik doktrine som av den kristelige Treenigheten. For det framkommer ikke at noen jøde, fra eldgamle eller moderne tider, noensinne utledet en slik doktrine fra dem. Jødene fortolker alltid deres hellige skrifter som en lære om at Gud bare er En, uten skille mellom personer, og at det samme vesen som skapte verden, også talte til patriarkene og profetene uten innblanding av andre vesener utenom engler.

Kristne forestilte seg at Messias var den andre personen i den guddommelige Treenigheten; men jødene selv, enda så stor som deres forventninger om Messias var, forutsatte aldri noe slik. Og om vi betrakter profetiene angående denne store personlighet, kan vi være trygge på at de ikke kunne ha latt seg vente noen annen enn en mann i denne personlighet. Messias antas å bli kunngjort til våre første foreldre under tittelen av " avkom av kvinnen". 1 Mosebok 3.15 ... Gud lovet Abraham, 1 Mosebok 12.3, dette, "Jeg vil velsigne dem som velsigner deg, og forbanne den som forbanner deg. I deg skal alle slekter på jorden velsignes." Dette, om det forholder seg til Messias i det hele tatt, gir oss ingen annen ide enn at en av hans avkom eller etterkommere, vil være midlet til å formidle store velsignelser til menneskeheten. Hva ellers, også, kan foreslås av beskrivelsen som Moses antas å gi av Messias, da han sa, 5 Mosebok 18.18, "Av deres landsmenn vil jeg la det fremstå en profet som deg iblant dem. Jeg vil legge mine ord i hans munn, og han skal tale til dem alt det

jeg byr ham.”? Her er ikke tilnærmelsesvis noe som den andre person i Treenigheten, en person lik Faderen, men bare en profet, som overbringer i Guds navnet, uansett hva han blir befalt å gjøre ...

I det Nye Testamentet finner vi den samme doktrinen angående Gud som vi gjør i det Gamle. Til den skriftlærde som spurte hva er det første og det største bud, vår Frelser svarte, Markus 12.29, ”Jesus svarte: Det første bud er dette: Hør O Israel! Herren vår Gud, Herren er én,” osv., og den skriftlærde svarte ham, ”Du har rett, mester! Det er sant som du sier, at Herren er én og at det ikke er noen annen enn han.” osv.

Kristus selv ba alltid til denne ene Gud, som hans Gud og Fader. Han snakket alltid om seg selv som en mottaker av hans doktrine og hans kraft fra Ham, og igjen og igjen å benekter at noen makt er hans egen, Johannes 5.19, ”Men Jesus tok til orde og sa til dem: Sønnen kan ikke noe av seg selv, men bare det han ser Faderen gjøre. Det faderen gjør, det gjør også Sønnen.” Johannes 14.10, ”Tror du ikke at jeg er i Faderen og Faderen i meg? De ord jeg sier til dere, har jeg ikke fra meg selv; det er Faderen som er i meg og gjør sine gjerninger.” Johannes 20.17, ”Jesus sier til henne: Rør meg ikke, for jeg er ennå ikke fart opp til faderen. Men gå til mine brødre og si til dem at jeg farer opp til ham som er min Far og Far til dere, min Gud og deres Gud.” Det kan sikkert ikke være Gud som bruker slike ord.

Apostlene i den seneste periode av deres skrifter, taler det samme språk; fremstiller Faderen som den eneste sanne Gud, og Kristus som en mann, tjener til Gud, som vekket ham fra de døde, og ga ham all den makt som han er fylt av, som en belønning for hans lydighet. Apostlenes gjerninger 2.22, sier Peter, ”Israelitter, hør disse ord! Jesus fra Nasaret var en mann Gud utpekte for dere gjennom de mektige gjerninger, under og tegn som Gud lot ham gjøre blant dere, og som dere selv kjenner til.” Paulus sier også, 1 Timothy 2.5, ” For det er én Gud og én mellommann mellom Gud og mennesker: mennesket Kristus Jesus.”

Det vil bli sett i historiens løp at den store massen, for hvis bruk bøkene av det Nye Testamentet ble skrevet, ikke så noe i dem av doktrinene av pre-eksistensen eller guddommeligheten av Kristus, som så mange personer av i dag er så sikker på at de ser i dem ... hvorfor var ikke doktrinen om Treenigheten undervist uttrykkelig, og på en så bestemt måte i det minste i det Nye Testamentet, som doktrinen av den Guddommelige Enhet er undervist i både det Gamle og det Nye Testamentet, hvis det er en sannhet? Og hvorfor er doktrinen om enhet alltid levert på en slik ubeskyttet måte, og uten noe unntak gjort i favør av Treenigheten, for å forhindre noen feil i forhold til den, slik det er nå alltid gjort i vår ortodokse katekisme, trosbekjennelse, og forelesninger om emnet? ... Hr. Divines er tilfreds med å bygge denne merkelige og uforklarlige doktrinen av Treenigheten på blotte slutninger fra tilfeldige uttrykk, og kan ikke gi skinn av et klart uttrykk for, og en utvetydig ordrett kilde.

Det er mange, veldig mange, avsnitt av den Hellig Skrift, som innprenter doktrinen om den guddommelige enhet i det klareste og på den sterkeste måte. La et slikt avsnitt vises i favør av Treenigheten. Og hvorfor skal vi tro på en ting så mystisk, uten det klareste og mest uttrykkelige bevis.

Det er også en annen betraktning som må anbefales dem som hevder at Kristus er enten Gud, eller verdens skaper under Gud. Det er denne: Talemåten som vår Herre bruker om seg selv, og om makten som han utfører mirakler ved, er i uoverensstemmelse, i henhold til den felles mening av språk, med idéen av at han er behersket av noen annen kraft enn hans egen, mere enn andre menn er.

Om Kristus var skaperen av verden ... han kunne ikke ... ha sagt at av seg selv kunne han ikke gjør noe, at ordene som han talte ikke var hans egne, og at Faderen i ham gjorde arbeidet. For om noen vanlig mann, som gjør hva andre menn vanligvis gjør, skulle anvende dette språket på seg, og si at det var ikke han som snakket eller handlet, men Gud som snakket og handlet for ham, og at han ellers ikke var i stand til slik tale eller handling i det hele tatt, ville vi ikke nøle med å si at hans språk var enten falskt eller blasfemisk ...

Det ville også være et misbruk av språk ... hvis Kristus antas å si at hans Far var større enn ham, og i hemmelighet mene bare hans menneskelige natur, mens hans guddommelige natur var samtidig fullstendig lik den av Faderen. Det er ingenting som kan kalles en redegjørelse av det guddommelige, eller selv den engleaktige naturen til Kristus i evangeliene av Matteus, Markus, eller Lukas; og ta med i betraktning at det er kanskje en tone av det i innledningen til evangeliet av Johannes, er det bemerkelsesverdig at det er mange avsnitt i hans evangelium som er avgjørende i favør av hans enkle menneskelighet.

Når disse evangelistene ikke kunne forestille seg at enten jødene eller hedningene, for hvis bruk deres evangelium var skrevet, ikke ville trenge opplysninger om et emne av så stor betydning, som var så fjernt fra forståelsen til dem begge, og som ville på samme tid så effektivt dekket over skammen av korset, som var stadig foraktelig for de kristne i denne tid.

Hvis doktrinene om guddommeligheten, eller preeksistensen til Kristus er sann, er de uten noen tvil, i høyeste grad viktig og interessant. Siden, derfor, disse evangelistene gir ingen klar og tydelig redegjørelse for dem, og sier ikke noe i det hele tatt om deres betydning, kan det trykt trekkes den slutning at de var ukjente for dem.

Det må også bli spurt hvordan apostlene kunne fortsette å kalle Kristus et menneske, som de alltid gjorde, både i Apostlenes gjerninger og i deres brev, etter at de hadde oppdaget at han var enten Gud, eller en super-engleaktig vesen, verdens skaper under Gud.

Etter dette må det ha vært meget nedverdigende, unaturlig, og upassende, uansett hans utseende i menneskelig form ... La oss forestille oss selv i apostlenes, og første disipler til Kristus, sted. De så sikkert og samtalte med ham først på antakelsen av at han var en mann som dem. Dette kan det ikke være noen tvil om. Deres overraskelse, derfor, etter å ha blitt fortalt at han ikke var et menneske, men virkelig Gud, eller enda til verdens skaper under Gud, ville bli som om vi oppdaget at en bekjent var formodet å være i virkelighet Gud, eller verdens skaper. La oss betrakte da, hvordan vi skulle føle oss, hvordan vi skulle oppføre oss mot en slik person, og hvordan vi skulle snakke om ham etterpå. Ingen, er jeg sikker på, ville noensinne kalle noen person et menneske, etter at han var overbeviste om at han var enten Gud, eller en engel. Han ville alltid snakke om ham på en måte som var passende til hans korrekte rang.

Anta at to vilkårlige menn fra vår omgangskrets, skulle åpenbare seg, og vise seg å være englene Mikael og Gabriel, ville vi kalle dem menn etter det? Sikkert ikke. Vi ville naturligvis si til våre venner, ”disse to personene som vi trodde å være menn, er ikke menn, men engler i forkledning.” Dette språk ville være naturlig. Hadde Kristus, derfor, vært noe som helst annet enn en mann før han kom inn i verden, og spesielt hadde han vært Gud, eller skaperen av verden, ville han aldri blitt betraktet som en mann, selv om han var det; for han kunne ikke kle av seg hans overordnet og egen karakter. Hvorledes enn forkledd, ville han alltid uansett være hva han hadde vært før, og slik ville han blitt tiltalt av alle som kjente ham.

Minst av alt ville Kristus blitt betraktet som en mann, enten ved logikk eller argumentasjon, skjønt hans ytre utseende kunne ha forledet menn en stund fra å være på vakt, å da ha ledet dem til å gi ham den benevnelse ...

Det må slå hver person som gir selv den minste oppmerksomhet til uttrykksmåten av det Nye Testamentet, at betegnelsen ”Kristus” og ”Gud”, vedvarende brukes i motsetning til hverandre, like mye som ”Gud” og ”menneske”; og hvis vi betrakter den naturlige bruken av ord, blir vi overbevist om at dette ikke hadde vært tilfellet, om den tidligere var påstand av den sistnevnte, det er, om Kristus var Gud.

Vi sier ”prinsen og kongen”, fordi prinsen ikke er en konge. Hvis han hadde vært det, skulle vi søkt å finne en annen betydning, som ”større og mindre”, ”eldre og yngre”, ”far og sønn”, osv. Når derfor apostelen Paulus sa, at kirken i Korint tilhørte Kristus, og Kristus var Guds, og denne måten å skjelne

dem på er tilbakevendende i det Nye Testamentet, er det tydelig at han ikke har noen ide om at Kristus er Gud, i noen meningsfull mening av ordet.

På samme måte, Clemens Romanus, kalte Kristus ”septer til Guds Majestet”, er tilstrekkelig bevis på at i hans ide er septer en ting, og Gud hvis septer det var, en annen. Dette, sier jeg, må ha vært tilfellet når dette språket var først valgt.

Ved å vise at det generelle innholdet av den Hellige Skriften, og adskillige betraktninger som åpenbart er utledet fra dem, er meget ugunstige for doktrinen om Treenigheten, eller til de om guddommeligheten eller pre-eksistensen av Kristus, oppstår det enda en betraktning, som har vært lite lagt merke til, men som synes veldig sterkt å gå mot at begge disse doktrinene var kjent i tiden av apostlene, og derfor å være mot at disse var doktrinen til den Hellige Skriften. At Jesus var til og med Messias, ble kunngjort med den største forsiktighet, både til apostlene og til majoriteten av jødene. For en lang tid vår Herre sa ikke noe tydelig om dette emnet, men lot hans disipler, i tillegg til de fleste jødene, dømme ham fra hva de så. Bare på denne måten svarte han på budbringerne som Johannes Døperen sendt til ham.

Hvis ypperstepresten uttrykte hans forferdelse, ved å spjære hans klær, at Jesus erklærte seg å være Messias, hva ville han ha gjort om han hørte eller fryktet, at han hadde gjort enda høyere krav? Og hvis han hadde gjort dem, måtte de ha kommet for dagen. Når folk generelt så hans mirakuløse hendelser, undret de seg bare at Gud hadde gitt slik makt til en mann. Matteus 9.8, ”Men folk ble grepet av frykt da de så det, og priste Gud som hadde gitt mennesker slik makt.” På den tid som Herodes hørte om ham, var det antatt av noen at han var Elias, av andre en profet, og av andre at han var Johannes som var steget opp fra de døde; men ingen av dem forestilte seg at han var enten den høyeste Gud selv, eller skaperen av verden under Gud. Det ble ikke så mye som foreslått av noen personer at Jesus gjennomførte hans mektige arbeid med egne krefter. Hvis doktrinen om guddommeligheten av Kristus hadde faktisk vært preket av apostlene, og de jødiske konvertittene generelt hadde tatt det i bruk, måtte det vært godt kjent av de vantro jødene. Og ville ikke de, som var den gangen, og har siden, så ytterst ivrig i forholdet til doktrinen om den guddommelige enhet, ikke slått alarm, og oppfordret innstendig til denne innvending mot kristendom, som en lære av tro på flere Guder enn en, i den apostolisk tid? Og fremdeles finnes ingen spor av noe som helst av denne naturen i historiene fra Apostlenes gjerninger, eller hvor som helst ellers i det Nye Testamentet. Å svare på anklagen om å holde to eller tre Guder, siden det er en betydelig trosartikkel i skriftene fra adskillige av de eldgamle kristne fedrene. Hvorfor finner vi da ikke noe av denne typen i tiden til apostlene? Det eneste svaret er, at det da ikke var noen anledning for det, doktrinen om guddommeligheten til Kristus hadde ikke enda blitt frembrakt.

Hva var beskyldningen mot Stephen (Apostlenes gjerninger 6.13) annet enn hans blasfemiske tale mot tempelet og loven? Om vi ledsager apostelen Paulus på alle hans reiser, og overværer hans taler med jødene i deres synagoger, og deres uopphørlige og kroniske forfølgelse av ham, finner vi ikke noen spor av at de så mye som mistenkte at han preket en ny teologi, som guddommen Kristus må ha forekommet, og alltid har fremstått for dem.

Er det mulig å gi tilbørlig oppmerksomhet til disse betraktningene, og ikke bli klar over at apostlene har aldri vært undervist i noen slike doktriner som de av guddommeligheten eller pre-eksistensen av Kristus? Om de hadde, da doktrinene var ganske ny, og må ha framstått ekstraordinære, skulle det sikkert være mulig å etterspore tiden når de ble kommunisert til dem. De ville sikkert uttrykt overraskelse, hvis de var fortrolige og uten tvil om sannheten av informasjonen. Hvis de mottok dem med urokkelig tro selv, ville de ha undervist dem til andre, som ikke ville mottatt dem så lett. De ville ha møtt tvilen fra noen, og svart på innvendingene fra andre. Og ennå, i alle deres historier, og innholdsrike skrifter, oppfatter vi ikke noe spor av deres egen overraskelse eller tvil, eller av overraskelsen, tvilen, eller innvendinger fra andre.

Det må erkjennes at det korrekte objektet for bønn er Gud Faderen, som er kalt den første person i Treenigheten. Virkelig, vi kan ikke finne i den Hellige Skriften enten noen instruks som tillater oss å henvende oss til noen annen person, eller noe korrekt eksempel på det. Denne type av ting kan bli påstått for dette formål, som Stephens korte tale til Kristus etter at han hadde sett ham i et syn, er veldig ubetydelig. Jesus selv ba alltid til hans Fader, og med så mye ydmykhet og hengivenhet som det mest avhengige vesen i universet kunne muligens gjøre; alltid rettet mot ham som var hans Fader, eller herre over hans vesen; og han instruerte sine disipler til å be til det samme vesen, den Ene, sier han, vi bør tjene.

Følgelig, praksisen av å be bare til Faderen var lenge allmenn i den kristne kirke. De korte henvendelsene til Kristus, som de i litani, "Herre ha nåde til oss, Kristus ha nåde til oss," er av forholdsvis sen dato. I den Clementinske liturgi, den eldste som er i bevart, rommet de apostoliske vedtekter, som var sannsynligvis utarbeidet i det fjerde århundre, er det ikke noe spor av noen slike ting. Oregen, i en stor avhandling på emnet av bønn, tilrår innstendig om å be bare til Faderen, og ikke til Kristus; og da han ikke gir noen antydninger om at de offentlige former av bønn hadde noe som helst lastverdig i dem i den respekt, er vi naturligvis ledet til å konkludere at, i hans tid, slike bønner til Kristus var ukjent i de offentlige samlinger av kristne.

La oss nå se på noen detaljer i historien av apostlene. Da Herodes drepte James, broren til Johannes, og fengslet Peter, som vi leser i, Apostlenes gjerninger 12.5, at "Peter ble da sittende i fengslet, og i mens bad menigheten til Gud for ham." ikke til Kristus, "til Gud". "Ved midnattstid holdt Paulus og Silas bønn og sang lovsanger til Gud, mens fangene lyttet til dem." leser vi i Apostlenes gjerninger 16.25, de sang "lovsanger til Gud," ikke til Kristus. Og når Paulus ble advart om hva ville hende ham om han dro til Jerusalem, Apostlenes gjerninger 21.14, han sa, "Vi klarte ikke å overtale ham og slo oss til ro og sa: Herrens vilje skje!" Dette, må det antas, betydde Gud Faderen, fordi Kristus selv brukte det samme språket i denne meningen, når han ba til Faderen, sa han, "Ikke min vilje, men skje Din vilje ..."

Det er vist at det ikke er noen slik doktrine som den av Treenigheten i den Hellige Skriften. Doktrinen selv, slik det er tydelig påvist, har vist seg umulig for fornuftig menn å akseptere eller holde i deres sinn, da det innebærer selvmotsigelser som gjør den meningsløs.

Den Athanasianske doktrine om Treenigheten, hevder virkelig at ingenting mangler i hverken Fader, Sønn, eller Ånd, så la hvilken som helst av dem sant og riktig være Gud, hver av dem er likestilt i evighet, og alle guddommelig fullkomne; og likevel er disse tre ikke tre Guder, men bare en Gud. De er derfor både en og mange på samme måte - i hvert vesen perfekt Gud. Dette er like mye en selvmotsigelse, som å si at Peter, James og Johannes, som hver av dem har alt som er nødvendig for å utgjøre en komplett mann, er likevel alle sammen ikke tre menn, men bare en mann. For idéene som er tilføyet ordene "Gud", eller "mann", kan ikke gjøre noen forskjell i karakteren til de to påstander. Etter Kirkemøtet i Nicea, det er eksempler av at doktrinen om Treenigheten er forklart på denne måten. Kirkefedrene fra den tid var ivrig opptatt av å bevare den fulle likestilling for de tre personer, men tapte fullstendig syn på deres korrekte enhet. Følgelig uansett hvordan denne doktrinen forklares, en av disse ofres alltid for den andre. Slik folk er tilbøyelig til å forvirres av bruken av ordene "person" og "vesen", disse skulle bli forklart.

Betegnelsen "vesen" baseres på alle ting, og derfor av hver av de tre personene i Treenigheten. For si at Kristus, for eksempel, er Gud, men at der er ikke noe vesen, ingen substans, som Hans egenskaper er henvist til, er åpenbart absurd; og derfor når det er sagt at hver av disse personene er alene Gud, må det bety at Faderen, som separat betraktet, har et vesen; at Sønnen, som separat betraktet, har et vesen, og likeså at den Hellige Ånd, separat betraktet, har et vesen. Her er da intet mindre enn tre vesener, i tillegg til tre personer, og hva kan

> disse tre vesenene være enn tre Guder, uten å anta at der er ”tre samkjørte personer, eller tre Fedre, tre Sønner, eller tre Hellige Ånd?”
>
> Om denne mystiske kraften av avkom er spesiell for Faderen, hvorfor er den ikke fremdeles i drift? Er Han ikke et uforanderlig vesen, det samme nå som Han ”var fra begynnelsen”, Hans fullkommenhet den samme, og Hans kraft til å kontemplere dem den samme? Hvorfor er da ikke mere sønner produsert? Har Han blitt ute av stand til denne avl, som de ortodokse kirkefedrene brukte å spørre, eller er det avhenger av Hans vilje og behag om Han utøver denne kraften til avl? I så fall er ikke Sønnen vel så mye en skapelse, avhengig av viljen til Skaperen, som noe annet som er skapt av Ham, skjønt på en annen måte; og dette om han er av den samme substansen som Ham, eller ikke?
>
> Det må også spørres på hvilken måte den tredje personen av Treenigheten ble produsert. Var det ved felles anstrengelse av de to første, i kontemplasjon over deres respektive fullkommenheter? I så fall, hvorfor får ikke den samme drift i dem til å avle et fjerde og så videre.
>
> Innrømmes likevel, denne merkelige redegjørelse for produksjon av Treenigheten, at den personlige eksistens av Sønnen nødvendigvis strømmer fra intellektet til Faderen som utøvde på seg selv; det antyder ihvertfall på en iboende rangfølge, eller overlegenhet hos Faderen i forhold til Sønnen; og intet vesen kan være egentlig Gud, som har noen overordnet. Kort sagt, dette prosjektet velter effektivt doktrinen av den korrekte likestilling, i tillegg til enheten av de tre personene i Treenigheten. Den store innvendingen til doktrinen av Treenigheten er at den er en overtredelse av doktrinen om enheten av Gud, som det eneste objektet for tilbedelse, som var den viktigste hensikt for den Guddommelig Åpenbaring å etablere. Enhver modifikasjon av denne doktrine, derfor, eller noe annet system uansett hva, bør betraktes med mistanke, særlig når det lager en flerfoldighet av objekter for tilbedelse, for det er å introdusere avgudsdyrking. [60]

Den Unitariske bevegelsen i England hadde en dyp virkning på Amerika. Det startet som en avlegger av Calvinisme, men innen det syttende århundre, forandret de forskjellige retninger seg gradvist inn i religiøse overenskomster og det var ikke lengre lagt så mye vekt på dogmer. Følgelig åpnes veien for gradvis teologisk forandring. Charles Chauncy ,(1705-1757), av Boston, ga en entydig retning til etableringen av tro på den Guddommelige Enhet. Under James Freeman (1759- 1835), renset menigheten av Kings kirke deres anglikansk liturgi for alle referanser til doktrinen om Treenigheten. Dette fant sted i 1785. Følgelig kom den første unitariske kirken til eksistens i den Nye Verdenen. Doktrinene fra Priestly ble åpent trykt og fritt fordelt. De ble mottatt av majoriteten av folket. Resultatet var at denne unitarianisme ble mottatt av alle prestene i Boston unntatt en.

William Ellery Channing (1780-1842)

William Channing ble født i 1780. I en alder av tjuetre kom han til Boston og begynte sitt presteembete, som skulle få en stor innflytelse på unitarisk tenkning. Channing aksepterte aldri doktrinen om Treenigheten, men det var ikke betraktet trygt å fordømmer den åpent. Sammen med andre unitariske prester, ble han anklaget å hemmelig spre hans synspunkt mot doktrinen om Treenigheten. Channing svarte at deres syn på Treenigheten ikke var skjult, men at de preket som om denne doktrinen aldri var kjent. Channing sa de valgte denne tilnærming for ikke å splitte de kristne mot hverandre. Følgelig på dette stadiet, var den unitariske bevegelsen ikke kommet åpent ut.

I 1819 ga Channing en tale på ordinasjonen av pastor Jared Sparks. På hans uforlignelige måte skisserte han fremtredende kjennetegn på den unitariske tro. Han sa at det Nye Testamentet var basert på det Gamle Testamentet. Læren som ble gitt til de

kristne var en fortsettelse av den jødiske. Det var fullføringen av en enorm plan fra Forsynet som krevde et enormt perspektiv for å bli forstått.

Tenk på dette, sa han, han bekreftet troen på at Gud aldri motsier i en del av den Hellige Skrift hva Han underviser i en annen del, og "aldri motsier i åpenbaring, hva Han underviser i Hans arbeid og forsyn. Og at vi derfor mistror hver tolkning, som, etter nøye overveielse, synes motbydelig til noen etablert sannhet." Channing insisterte på at menneske skulle gjøre bruk av hans fornuft: "Gud har gitt oss en logisk natur, og vil holde oss ansvarlig for den. Vi kanskje lar den sove, men vi gjør det på eget ansvar. Åpenbaring er rettet til oss som rasjonelle vesener. Vi kanskje ønsker, i vår dorskhet, at Gud hadde gitt oss et system som ikke krevde noe arbeid med å sammenlikne, å begrense, og konkludere. Men slik et system vil være en forandring av hele naturen av vår nåværende eksistens; og det er delen av visdommen å ta åpenbaringen som den er gitt til oss, og fortolke den ved hjelp av de åndsevner, som den overalt antar, og på hvilket den er grunnlagt." Han fortsatte med å si at "hvis Gud er uendelig vis, kan Han ikke leke med forståelsen av Hans skapninger. En vis lærer oppdager hans visdom ved å tilpasse seg til evnene til hans elever, ikke ved å forvirre dem med hva som er uforståelig, ikke ved å forurolige med åpenbare selvmotsigelser ... Det er ikke kjennetegn på visdom å bruke en ubegripelig uttrykksmåte for å kommunisere hva som er (hevet) over våre evner, å forvirre og forvirre intellektet ved tilsynelatende selvmotsigelser ... En åpenbaring er en gave av lys. Den kan ikke tilta vårt mørke og forøke vår forvirring."

Ved å følge disse prinsipp, fortsetter Channing,

> ... for det første, vi tror på doktrinen om Guds Enhet, eller at det er En Gud og En eneste. Til denne sannhet tillegger vi uendelig betydning, og vi føler oss bundet til å ta hensyn til at ingen mann får ødelegge oss ved intetsigende filosofi. Forslaget om at det er En Gud synes oss å være ytterst enkel. Vi forstår det slik at det er Et Vesen, Et Sinn, En Person, En Intelligent Kraft og En eneste som ikke er utledet fra noe og hvis uendelig fullkommenhet og herredømme tilhører.
>
> Vi forstår at disse ordene ikke kunne ha noen annen betydning for det enkle og ukultiverte folk som var atskilt fra den som mottok i forvaring denne store sannheten, og som var fullstendig uskikket til å forstå de fine distinksjoner mellom vesen og person, som den senere tiders kløkt oppdaget. Vi finner ikke noen antydning om at Guds enhet var av en forskjellig type fra den enhet av andre intelligente vesener.
>
> Vi protesterer mot doktrinen om Treenigheten, mens den anerkjenner i ord, den nedbryter i virkning, enheten av Gud. I henhold til denne doktrine, er det tre uendelige og like personer, som besitter høyest guddommelighet, kalt Faderen, Sønnen og den Hellig Ånd. Hver av disse personene, som beskrevet av teologene, har hans egen spesielle bevissthet, vilje og erkjennelse. De elsker hverandre, samtaler med hverandre, og gledes i hverandres selskap. De gjennomfører forskjellige deler av menneskets forløsning, hver har sitt passende embete, og ingen gjør arbeidet for den andre. Sønnen er megler og ikke Faderen. Faderen sender Sønnen, og er ikke selv sendt; heller ikke er han bevisst, som Sønnen, av å ta legeme. Her, da har vi tre intelligente representanter, som eier forskjellig bevissthet, forskjellige viljer, og forskjellige oppfatninger, som gjennomfører forskjellig handlinger, og opprettholder forskjellige forhold; og om disse tingene ikke antyder og utgjør tre sinn eller vesener, er vi fullstendige i villrede hvordan tre sinn eller vesener formes. Det er en forskjell på egenskaper, og handlinger, og bevissthet, som leder oss til troen på forskjellige intelligente vesener, og hvis disse kjennetegn svikter oss, hele vår kunnskap klapper sammen; og vi har ikke noen bevis, at alle representanter og personer i universet er ikke et og det samme sinn. Når vi forsøker å forestille oss tre Guder, kan vi ikke gjøre annet enn å forestille oss tre representanter, atskilt fra hverandre ved liknende kjennetegn og særegenheter som de som separerer personene i Treenigheten; og når vanlige kristne hører snakk om disse personene som taler med hverandre,

elsker hverandre, og gjennomfører forskjellig funksjoner, hvordan kan de da hjelpe for å betrakte dem som forskjellige vesener, forskjellige sinn?

Vi gjør da med all oppriktighet, skjønt uten å bebreide våre brødre, protestere mot det irrasjonelle og ubibelske doktrinen om Treenigheten. ”Til oss,” som til apostlene og de primitive kristne ”er det En Gud, selv Faderen.” Sammen med Jesus tilber vi Faderen, som den eneste levende og sanne Gud. Vi er forbauset, at noe menneske kan lese det Nye Testamentet, og unngår overbevisning, at Faderen alene er Gud. Vi hører vår Frelser stadig skjelnes fra Jesus ved denne tittelen. ”Gud sendte Hans Sønn.” “Gud salvet (gjøre hellig) Jesus.” Nå, hvor besynderlig og uforklarlig er denne uttrykksmåte, som fyller det Nye Testamentet, hvis denne tittelen tilhører i like stor grad til Jesus, og hvis et hovedpoeng til denne boken er å åpenbare ham som Gud, med delaktighet lik med Faderen i høyeste guddommelighet!

Vi utfordrer våre motstandere å påberope seg en gjennomgang av det Nye Testamentet, å vise hvor ordet Gud betyr tre personer, hvor det ikke er begrenset til en person, og hvor, hvis det ikke er snudd fra dets vanlige mening ved forbindelsen, det ikke betyr Faderen. Kan sterkere bevis gis, at doktrinen om tre personer i Gud ikke er en fundamental doktrine av Kristendom?

Denne doktrinen, var den sann, må, fra dens vanskelighet, særegenhet, og betydning, må ha vært utlagt med stor klarhet, voktet med stor omsorg, og fastlagt med all mulig presisjon. Men hvor kommer denne uttalelsen fra? Fra de mange avsnitt som handler om Gud, vi spør etter en, en eneste, som forteller oss, at Han er et tredobbelt vesen, eller er, at Han er tre personer, eller at Han er Fader, Sønn, og Hellig Ånd. Tvertom, i det Nye Testamentet, hvor i det minste, vi ville forvente mange tydelige og kategoriske uttalelser av denne natur, blir Gud erklært å være en, uten det minste forsøket på å forhindre betydningen av ordene i deres felles mening; og Han er alltid talt om og henvendt til i entall, det er, i et språk som er universelt, forstått, å tilsikte en enkel person, og som ingen annen ide kan bli tilknyttet, uten en uttrykkelig tilrettevisning. Så fullstendig avstår den Hellige Skrift fra å uttrykke Treenigheten, at når våre motstandere vil føye det til deres trosbekjennelse og lovprisning, er de tvunget til å forlate Bibelen, og oppfinne former av ord som er aldeles uten godkjenning av Bibelsk uttrykksmåte. At en doktrine så merkelig, så tilbøyelig til misforståelse, så fundamental som den sies å være, som krever slik nøyaktig redegjørelse, skulle bli overlatt så udefinert og ubeskyttet, å bli overlatt til plausible slutninger, og bli søkt etter gjennom fjerne og løsrevne deler av den Hellig Skrift, er dette en vanskelighet, som vi tror, ingen skarpsindighet kan forklare.

Vi har enda en vanskelighet. Kristendommen, må det huskes, ble plantet og vokste opp blant skarpsynte fiender, som ikke overså noen forkastelig del av systemet, og som ville ha hengt seg opp i med stort alvor en doktrine som innebar en slik tydelig selvmotsigelse som Treenigheten. Vi kan ikke komme på en eneste mening, som de var i mot, jødene som var stolte av deres troskap til Guds enhet, som ville ha hevet et slikt ramaskrik. Nå hvordan kan det ha seg, at i de apostoliske skrifter, som forteller så mye om innvendingene mot kristendommen, og om kontroverser som vokste ut av denne religionen, er ikke et ord sagt, eller antydet at innvendingene mot Evangeliet er doktrinen om Treenigheten, ikke et ord ytrer til dens forsvar og forklaring, ikke et ord for å redde den fra bebreidelse og misforståelse? Dette argumentet har nesten kraften av bevisføring. Vi er overbevist om, at hadde tre guddommelig personer vært forkynt av de første forkynnere av kristendom, alle likemann, alle evige, en var selve Jesus som senere døde på korset, ville denne eiendommelighet av kristendom sikkert ha opptatt alle de andre, og de store anstrengelsene til apostlene ville vært å drive tilbake de stadige angrep, som det ville ha vekket. Men fakta er, ikke så mye som en visken av innvendinger mot kristendommen kommer av denne årsak, og når oss fra den apostoliske tid. I brevene ser vi ikke et spor av denne kontrovers fremkalt av Treenigheten.

Vi har ytterligere innvendinger til denne doktrinen, trukket fra dens praktiske konsekvens. Vi betrakter den som ugunstig for gudsfrykt, ved å dele og

distrahere sinnet i dets forbindelse med Gud. Det er en utmerket egenskap av doktrinen om Guds Enhet, da den tilbyr oss Et objekt av høyeste hyllest, tilbedelse, og kjærlighet, En Uendelig Fader, En Gud over tilværelsen, En Original og Fontene, til Hvem vi refererer alt godt, til Hvem alle våre krefter og hengivenhet konsentrerer seg, og Hvems skjønne og ærverdige natur gjennomstrømmer alle våre tanker. Sann pietet, når rettet mot en udelt Guddom, har en renhet, en oppriktighet, mest gunstig for religiøs ærefrykt og kjærlighet.

Nå setter Treenigheten foran oss tre distinkte objekter til høyeste tilbedelse; tre uendelige personer, som har like krav på våre hjerter; tre guddommelige representanter, som gjennomfører forskjellige embete, og blir anerkjent og tilbedt i forskjellige forbindelser. Og er det mulig, spør vi, at det svake og begrensede sinn til menneske kan knytte seg til disse med den samme kraften og glede, som til en Uendelig Fader, den eneste Første Årsak, til Hvem alle velsignelser i naturen og forsoning møtes i dens senter og kilde? Må ikke hengivenhet bli forstyrre av de rivaliserende krav av tre like personer, og må ikke tilbedelsen av den samvittighetsfulle, konsekvente kristne bli forstyrret av en frykt, for at han holder tilbake fra en eller annen av disse, hans tilbørlige del av hyllest?

Vi tror også, at doktrinen av Treenigheten sårer gudsfrykt, ikke bare ved å forbinde til Faderen andre objekt av tilbedelse, men ved å ta fra Faderen den høyeste hengivenheten, som er Hans rett, og overføre den til Sønnen. Dette er et veldig viktig anskuelse. At Jesus Kristus, hvis opphøyet inn i den uendelige Guddommelighet, skulle bli mere interessant enn Faderen, er nøyaktig hva er ventet fra historien, og fra prinsippne av den menneskelig natur. Menneske vil ha et objekt av tilbedelse som seg selv, og den store hemmeligheten av avgudsdyrking ligger i denne tilbøyelighet. En Gud, kledd i vår form, og føler våre behov og sorg, taler til vår svake natur mye sterkere enn en Fader i himmelen, en ren ånd, usynlig og utilnærmelig, unntatt ved det tenksomme og rensede sinn. Vi tror også at de eiendommelige embeter som er tilskrevet Jesus i den folkelige teologien, har gjort ham den mest tiltrekkende person i Guddommen. Faderen er oppbevaringssted for rettferdigheten, forsvarer av rettighetene, hevner av lovene til Guddommeligheten. På den annen side er Sønnen, klarheten av den guddommelige nåde, står mellom den forbitret Guddom og en skyldig menneskelighet, blotter hans spake hode til stormen, og hans medlidende bryst til sverdet av den guddommelige rettferdighet, bærer vår hele last av avstraffelse, og frikjøper med hans blod hver velsignelse som går ned fra himmelen. Trenger vi uttrykke virkningen av disse fremstillinger, spesielt på alminnelige sinn, for hvem kristendommen var hovedsakelig utformet, og som den søker å føre til Faderen, det skjønneste vesen?

Etter å ha gitt vårt syn på enheten av Gud, fortsetter jeg til det neste punkt for å iakta, at vi tror på enheten av Jesus Kristus. Vi tror at Jesus er et sinn, en sjel, et vesen, like sant som vi er, og like atskilt fra den ene Gud. Vi klager over at doktrinen om Treenigheten, ikke er tilfreds med å gjøre Gud til tre vesener, den gjør også Jesus Kristus til to vesener, og slik introduserer den uendelig forvirring i vår oppfatninger om hans person. Denne fordervelsen av kristendom, like motbydelig til sunn fornuft og til den generelle tone av den Hellige Skrift, er et bemerkelsesverdig bevis på kraften til en falsk filosofi ved å skamfere den enkle sannheten om Jesus.

I henhold til denne doktrinen, er Jesus Kristus, i stedet for å være et sinn, et bevisst intelligent prinsipp, som vi kan forstå, består av to sjeler, to sinn; den ene guddommelige, den andre allvitende. Nå hevder vi, at dette gjør Kristus til to vesener. Til å benevne ham en person, et vesen og enda anta at han har to sinn, uendelig forskjellige fra hverandre, er å misbruke og forvirre språk, og å kaste mørke over alle våre oppfatninger av intelligent natur.

I henhold til den vanlige doktrine har hver av disse to sinn i Kristus dets egen bevissthet, dets egen vilje, dets egene oppfatninger. De har faktisk ikke noen felles egenskaper. Det guddommelige sinn føler ingen behov og sorg til mennesket, og mennesket er uendelig fjernt fra fullkommenhet og lykken til det

guddommelige. Kan du forestille deg to vesener i universet mere forskjellig? Vi har alltid tenkt at en person utgjorde og kunne skjelnes av en bevissthet. Doktrinen, at en og den samme personen, har to bevisstheter, to viljer, to sjeler, uendelig forskjellig fra hverandre, dette tror vi er en enorm byrde på menneskelig lett-troenhet.

Vi sier, at om en doktrine så merkelig, så vanskelig, så fjern fra alle de tidligere oppfatningene av mennesker, er virkelig en del og en nødvendig del av åpenbaring, må den undervises med stor vekt på betydning, og vi spør våre brødre å peke på en enkel, direkte avsnitt, hvor Kristus sier å bestå av to sinn uendelig forskjellig, og ennå utgjøre en person. Vi finner ingen.

Andre kristne, virkelig, forteller oss at denne doktrinen er nødvendig for harmonien av den Hellige Skriften, at noen tekster tilskriver til Jesus Kristus menneskelig, og andre, guddommelige egenskaper, og det er for å bringe i overensstemmelse disse, at vi må anta to sinn, til hvilke disse egenskaper refereres. Med andre ord for å forsone visse vanskelige avsnitt ... må vi oppfinne en hypotese enorm mye vanskeligere, som involverer stor absurditet. Vi må finne vår utvei fra en labyrint, av et spor som leder oss inn i labyrinter mere innviklet.

Naturligvis om Jesus Kristus følte at han bestod av to sinn, og at dette var et ledende kjennetegn på hans religion, ville hans ordbruk vedrørende ham selv være farget av denne særegenhet. Det universelle språket til mennesker er bygget på iden, at en person er en person, er et sinn, og en sjel; og da mengden hørte dette språket fra leppene til Jesus, de må ha forstått det i den vanlig mening, og må ha henvist til en enkelt sjel alt som han talte om, hvis ikke uttrykkelig instruert å tolke det annerledes. Men hvor finner vi denne instruksjonen? Hvor møter du, i det Nye Testamentet, ordbruken som finnes i overflod i treenighetslærens bøker, og som vokser nødvendigvis fra doktrinen om de to vesen til Jesus? Hvor sier denne guddommelige læreren, "Dette taler jeg som Gud, og dette som menneske; dette er sant bare av mitt menneskelig sinn, dette bare av mitt guddommelige"? Hvor finner vi i brevene et spor av denne merkelige ordbruk? Ingensteds. Det var ikke behov på den tid. Det krevdes av senere tids feil.

Vi tror da, at Kristus er et sinn, et vesen, og, jeg tilføyer, et vesen som er atskilt fra den ene Gud ... Vi ønsker, at de som vi er uenige med, vil veie et slående faktum. Jesus, i hans prekener, snakket stadig om Gud. Ordet var alltid i hans munn. Vi spør, mente han, med dette ordet, noensinne seg selv? Vi sier, aldri. Tvert imot, han skjelnet klart mellom Gud og ham selv, og så gjorde hans disipler. Hvordan dette kan da bringes i overensstemmelse med idéen om at manifestasjonen av Kristus som Gud, var det primære objekt av kristendom, må våre motstandere forklare.

Om vi undersøker de avsnitt i hvilke Jesus adskiltes fra Gud, ser vi, at de ikke bare taler om ham som et annet vesen, men synes å anstrenge seg for å uttrykke hans lavere stand. Han er stadig omtalt som Guds Sønn, sendt av Gud, som motta alle hans krefter fra Gud, som utfører mirakler fordi Gud var med ham, som dømmer rettferdig fordi Gud underviste ham, som har krav på vår tiltro, fordi han var salvet og påsatt segl av Gud, og kunne av seg selv ikke gjøre noe.

Det Nye Testamentet er fylt med dette språket. Nå spør vi, hvilke inntrykk var dette språket tilpasset og tilsiktet å gjøre? Kan noen som hørte det, forestille seg at Jesus var den virkelige Gud, til hvem han så flittig erklærte å være underordnet; det selve Vesen som hadde sendt ham, og fra hvem han erklærte å ha mottatt hans budskap og kraft.

Trinitarianere påstår å oppnå noen viktige fordeler av deres måte å betrakte Kristus. Det utstyrer dem, forteller de oss, med en uendelig soning, for det viser dem at et uendelig vesen lider for deres synder. Selvsikkerheten som denne villfarelse blir gjentatt med, forbauser oss. Når presset med spørsmål om de virkelig tror, at den uendelige og uforanderlige Gud led og døde på det korset, erkjenner de at dette ikke er sant, men at Kristus menneskelige sinn alene tålte smertene av død. Hvordan kan vi da ha, en uendelig lidelse? Dette språket synes

> for oss en bedrageri på folks sinn, og meget nedsettende om Guds rettferdighet, som om denne egenskapen tilfredsstilles av en forfalskning og oppspinn ... [61]

Følgelig, selv om Channing trodde at Jesus ble korsfestet og ble vekket fra de døde, var han fremdeles i stand til å belyse absurditeten i doktrinen om soning, tross hans uvitenhet av det faktum at de begivenhetene som denne doktrinen baserte seg på, aldri fant sted.

Channing motbeviste doktrinen om soning på de følgende grunner:

> Der er ikke noe avsnitt i Bibelen som forteller oss at menneskesønnen er uendelig og trenger en uendelig soning. Denne doktrinen lærer oss at menneske, skjønt skapt av Gud er skrøpelig, villfaren og ufullkommen vesen, er betrakter av Skaperen som en uendelig synder. Channing sa at unitarene trodde at Gud kunne tilgi synd uten dette rigide middelet. Denne doktrinen som taler om Gud som blir et offer og en offerhandling for hans egne opprørske undersåtter er så irrasjonelt som det er ubibelsk. Soning gjøres til og ikke av Gud. Om uendelig soning var nødvendig, som bare Gud kunne gjøre, da blir Gud en som lider og tar på Seg vår smerte, og ve en tanke som sinnet ikke kan fatte.
>
> For å unnslippe denne vanskeligheten, blir vi fortalt at Kristus led som mann og ikke som Gud. Men om mann lider bare for en kort og begrenset periode, hva var da nødvendigheten for uendelig soning? Hvis vi har Gud i himmelen, med uendelig godhet og kraft, trenger vi ingen annen uendelig person til å frelse oss. Denne doktrinen vanærer Gud når den sier at uten hjelpen fra et annet og en tredje guddom, kan Han ikke frelse mennesket. Hvis en uendelig tilfredsstillelse for rettferdighet var uunnværlig for menneskets frelse, skulle dette ha vært uttrykt klart og tydelig i minst et avsnitt av Bibelen. Denne doktrinen er som om en dommer straffer seg selv for en forbrytelse som er begått av en overtreder, som møter i retten hans.
>
> Bibelen sier, ”For vi skal alle frem for Kristi domstol, for at hver og en skal få igjen for det han har gjort i sitt liv i legemet, enten godt eller dårlig.” (2 Korinter 5.10) Og igjen, ”Så skal altså hver enkel av oss avlegge regnskap for oss selv.” (Romerne 14.12) Hvis ved korsfestelsen av Jesus, Guds rettferdighet er tilfredsstilt for synder tidligere, nåtidens og fremtidens, da har Gud tapt all makt til å påby gudfryktighet og et dydig liv, og også all formål med å avstraffe ulydighet. Om Gud straffer en synder på dommedag, da betyr det tydelig at enten har Gud begått et brudd på tro eller er doktrinen om soning ikke sann.

Opp til 1819 var forsamlingene til unitarene holdt enten i private hus eller i hallen til den medisinske høgskolen i Barclay gate, i Boston. I 1820 startet oppføring av en bygning for unitarisk tilbedelse. Det ble fullførte i 1821. Tross dette bevis på at de ble mere etablert, ble unitarene enda kalt ”en gruppe kjettere, hedninger, eller ateister.” [62] Imidlertid så dette året en dreiing i politikken av forsiktighet med å preke av Unitarene.

Channing, som hadde så lenge fått motta de snevre og bitre angrep fra den ortodokse kirkes prekestol uten gjengjeldelse, følte at tiden var kommer for ham å slå tilbake med all kraft han kommanderte og tale ut dristig til støtte for hans tro, og mot fordommene av ortodoksi. I hans bok, *”Historien om Unitarianismen*”, skriver E. M. Wilber om Channing at, ”Hans tema var at den Hellige Skriften, når fornuftig fortolket, underviser doktrinen som ble fastholdt av unitarene. Den tok opp hoveddoktrinene som unitarene avvek fra de ortodokse og holdt dem opp en for en, for en inngående undersøkelse ... den laget en veltalende og høy appell mot et system slik fult av ufornuft, umenneskelighet og tungsinn som Calvinismen ... og anklaget dagens ortodoksi for retten av populær fornuft og samvittighet.” [63]

Saken til unitarianismen i Amerika ble videre hjulpet av en konvensjon holdt i Massachusetts i 1823, da den ortodokse kirken laget et mislykket forsøk på påtvinge en trosprøve på prester som ønsket å preke i unitariske forsamlinger. Denne fiasko, likevel,

lyktes i å føre den unitariske bevegelsen ut i det åpne, og tjente til å forene dens forskjellige medlemmer i deres forsvar av en felles sak.

I 1827 åpnet den andre kirke med en berømt preken av Channing. Om ham, skriver E. M. Wilber, skulle anerkjennelsen gå, for å være ansvarlig for resultatet at ”selv om ikke uttrykkelig anerkjent, doktrinen om Treenigheten, selv om fremdeles formelt bekjent, har sluttet å være senteret av ortodoks tro, og var ikke lengre gitt dens gammel vekt; og at de fremragende doktrinene av Calvinismen har mottatt nye fortolkning som fedrene ville ha forkaster med forferdelse.” [64] Denne utviklingen fant ikke sted uten motstand.

I 1833 angreps unitarene som ”kaldblodige hedninger” og skjellsord kastet som var ”uten sidestykke selv i dager av teologisk intoleranse og sneversynthet.” [65] Det er nedskrevet så sent som i 1924, tretti eller førti unitarer møttes i Boston og formet en Anonym Forening. Dette angir, at skjønt det ikke var noen sannsynlighet at de ville dele den samme skjebnen som tidligere unitarer, var det fremdeles et faremoment for en kristen som bekreftet den Guddommelige Enhet.

Channing forble en urokkelig unitar til hans dagers ende. For ham, var Jesus ikke bare menneskelig, men også en inspirert profet fra Gud. I kontrast med Calvins doktriner om menneskelig fordervelse, vreden fra Gud, og soning ved Kristi offer, forkynte Channing ”en sublim idé” som han definerte som ”storheten av sjelen, dens union med Gud ved åndelig likhet, dens mottagelighet av Hans ånd, dens selv-formings kraft, dens bestemmelsessted til det uutsigelig og dens udødelighet.” [66]

Dette var en forfriskende forandring fra den kalde logikken, og den for store vektlegging på sanseverden av Priestly. Det pustet liv inn i den unitariske bevegelsen, ikke bare i Amerika, men også i England. Priestly var tross alt en fysisk vitenskapsmann. Hans logikk var ekte, men hans livsinnstilling var materialistisk. Channing løftet det til sublime åndelige høyder. Hans ord gjorde et dypt inntrykk på begge sider av Atlanterhavet da han sa, ”menneskets rasjonelle natur var fra Gud.” [67] Han protesterte mot enhver form av sekterisk, smålighet. Sekt- eller klasseaggresjon var fremmed for hans natur, og denne ånd var videre gitt til lederne av bevegelsen, som kulminerte i grunnleggelsen av den teologiske skole av Harvard Universitet i 1861.

Del av dens forfatning leser, ”Det er forstått at hver oppmuntring er gitt til den alvorlige, saklige og upartiske undersøkelse av kristen sannhet, og at intet samtykke til særegenhetene av noen trosretning kreves, hverken av studenter eller professorer eller instruktører.” [68]

I 1825, ble den Amerikanske Forening formet, og i det samme år ble det gjort i England. Ralph Waldo Emerson, (1803-1882), trakk seg tilbake fra prekestol i Boston, og bruddet mellom det gamle og den nye å tenkning var komplett. Religionen til Jesus ble proklamert å være kjærligheten til Gud og tjeneste for menneske og dette var en ”absolutt religion.”

Unitarianismen innenfor kristendommen fortsetter opp til nåtiden. Mange av de kristne sekter, skjønt de har liten adgang til den eksistensielle virkelighet av Jesus --- om hvordan han oppførte seg mot folk og ledet hans transaksjoner med dem, av hvordan han gjorde alt og levde sitt liv --- tro på En Gud og søke å leve i henhold til Bibelens rettesnor, tross selvmotsigelser innenfor den.

Imidlertid, den forvirring forårsaket av doktrinen av soning og forløsning og Treenigheten, sammen med fraværet av noen virkelig veiledning med hensyn til hvordan leve etter den måten Jesus levde på, har forårsaket den nå nesten komplette forkastelse av kristendom.

I dag ligger kirkene tomme.

Kapittel 8

Kristendom i dag

For å bringe på det rene beskaffenheten av kristendom i dag, er det nødvendig å forstå forskjellen mellom kunnskap som er nådd gjennom observasjon og deduksjon, og kunnskap som er åpenbart til menneske, ikke gjennom egne evner. Deduktiv kunnskap er stadig i endring i lys av nye observasjoner og erfaringer. Den mangler derfor pålitelighet. Åpenbart kunnskap er fra Gud. I ethvert åpenbart budskap, er det et metafysisk aspekt og et fysisk. Det metafysiske underviser om (egenskap) Guddommelig Enhet. Den fysiske fremlegger lover for skikk og bruk. Åpenbart kunnskap er altid blitt brakt av en budbringer som har legemliggjort det. Måten han lever på er budskapet. Å oppføre seg som budbringeren, er å ha kunnskap om budskapet, og i denne kunnskap er det pålitelighet. Dagens kristendom sies å være basert på åpenbart kunnskap, men Bibelen inneholder ikke budskapet fra Jesus intakt, eller akkurat slik det ble åpenbart ham. Det er nesten ingen opptegnelser om hans moralske atferd. Bøkene i Det Nye Testamentet inneholder ingen sikre øyevitne beskrivelser av hans utsagn og handlinger. De ble skrevet av folk med andre hånd kunnskap. Disse opptegnelse er ikke omfattende. Alt Jesus sa og gjorde, som ikke er nedskrevet, er tapt for evig.

De som søker å bevise innholdet i Det Nye Testamentet, påstår at selv om det ikke er omfattende, er det i det minste korrekt. Dog er det betydningsfullt at alle de eldste overlevende manuskripter av Det Nye Testamentet, fra hvilke alle nåværende oversettinger av Bibelen er utledet, er skrevet etter kirkemøtet i Nicea. Codex Sinaiticus og Codex Vaticanus dateres fra sist i det fjerde århundre, og Codex Alexandrius fra det femte århundre. Som et resultat av kirkemøtet i Nicea, ble nesten tre hundre andre beretninger om Jesu liv, mange av disse øyevitne beretninger, systematisk ødelagt. Begivenhetene i kirkemøtet i Nicea indikerer at den Paulinske Kirke hadde all mulig grunn til å endre de fire Evangeliene som har overlevd. Sikkert er det at manuskriptene til Det Nye Testamentet, som ble skrevet etter kirkemøtet i Nicea, er forskjellig fra de manuskript som eksisterte før kirkemøtet. Det er betegnende at utgivelsen av noen av Dødehavsrullene, når de ikke bekrefter etter-Nicea manuskriptene, har blitt holdt tilbake.

Kirken selv virker å innrømme Evangelienes upålitelighet; Kristendommens metafysikk av i dag er ikke en gang basert på hva som Evangeliene inneholder. Den etablerte kirke er bygget på doktrinen om arvesynd, Jesu soning for menneskenes skyld, Jesu guddommelighet, Den Hellige Ånd og Treenighetens guddommelighet. Ingen av disse doktriner er funnet i Evangeliene. De ble ikke undervist av Jesus. De var fruktene av Paulus påfunn og innflytelsen av gresk kultur og filosofi. Paulus opplevde aldri Jesu selskap og direkte overføring av kunnskap. Før hans “konvertering”, forfulgte han med stor styrke Jesu tilhengere, og etter den var han i stor utstrekning ansvarlig for å oppgi Jesu lover om moralsk adferd, når han tok “kristendom” til ikkejøder i Hellas og videre. Denne figur “Kristus”, som han hevdet underviste ham i denne nye doktrine, er en innbilling. Hans undervisning er basert på en hendelse som ikke fant sted, den antatte død og oppstandelse av Jesus.

På tross av deres tvilsomme opphav, former disse doktriner en integrert del av den indoktrinering av alle som blir gitt en “Kristen Utdannelse”. Selv om mange har avvist noen eller alle av dem, magien de utøver er slik, at de som gir dem troverdighet, er ledet av å tro på det notoriske prinsipp: “Utenfor Kirken, ingen frelse.” Kirkens metafysiske (tanke) konstruksjon er slik: Doktrinen om soning og forløsning sier at Kristus, som var av Gud tok en menneskelig form og ble Jesus, som deretter døde for menneskene for å sone for alle deres synder. Kirken garanterer tilgivelse av synd og frelse på Dommens Dag, for alle som tror på “Kristus” og følger kirkens veiledning.

Videre er det trodd at denne avtale er tilgjengelig for alle mennesker til verdens ende. Den naturlige konsekvens av denne tro er dette:

Først innebærer det at mennesket er ikke ansvarlig for sine handlinger og han vil ikke bli holdt til regnskap for dem etter sin død; for alt hva han gjør, han likevel tror han vil bli frelst av "Kristus offer". Likevel gir ikke dette et liv i glede. Hans tro på doktrinen om arvesynden, som fremsetter at fra Adam syndet, er alle mennesker født syndige, betyr at mens han er i live er hans tilstand en av uverdighet og ufullstendighet. Dette tragiske syn er gjenspeilt i det følgende utsagn fra J. G. Vos, en kristen, i hvilket han sammenligner Islam og Kristendom:

> Det er ingenting i Islam som leder et menneske til å utbryte, "Å ynkelige menneske som jeg er, hvem skal befri meg fra denne dødens legeme?" eller "Jeg vet at i meg, det vil si, i min kropp, bor ingen gode ting." En religion med fornuftige oppnåelige mål ... gir ikke synderen kval av en dårlig samvittighet eller frustrasjoner over å forsøke uten hell å nå i det praktiske liv en absolutt moralsk standard. Kort sagt, Islam får et menneske til å føle seg vel, mens Kristendom nødvendigvis først og ofte deretter, gjør at et menneske kjenner seg dårlig. Religionen for det knust hjertet er Kristendom, og ikke Islam. [1]

For det andre, er at tro på doktrinen om soning og forløsning leder til forvirring, når en kristen forsøker å bringe det i overensstemmelse med de andre budskap Gud har åpenbart for menneskene, med sin egen tro. Det forutsetter at "Kristus offer" og "budskap" er unike og endelige, og derfor kan han ikke akseptere læren fra andre profeter. Samtidig kan han ikke avvise den sannhet han finner i dem. Derfor avviser en kristen jødedommen, men aksepterer Det Gamle Testamentet, som er utledet fra læren Moses brakte jødene. Han plasserer seg i den umulige situasjon å måtte akseptere to uforenelige overbevisninger samtidig, som dette avsnitt viser:

> Der er elementer av relativ godhet i den ikke-kristne tro. Mens ropet på atskillelse fra falske religioner er klart bibelsk, og den demoniske karakter av hedenske religioner er vist i skriftene ... fremdeles er det også sant at deler av begrenset relativ godhet eksisterer i disse religioner. Selv om det er sant at de er demoniske i karakter, er det også sant (og bibelsk) at de er produkter av menneskets forvrengte fortolkninger om Guds åpenbaring i naturen. Selv om de kanskje er djevelens verk, allikevel er de ikke bare produkt av djevelen, men delvis Guds vanlige nåde og delvis produkt av syndige mennesker misbruk av Guds åpenbaring i naturen. [2]

Det er betydningsfullt at Vos ikke nevner alle de forvrengninger Bibelen har gjennomgått.

Forsøk på å unngå det dilemma av å samtidig akseptere og avvise ikke-kristne religioner er blitt gjort ved å argumentere at noen kristne "kan erkjenne innflytelsen fra den 'kosmiske Kristus', som, det evige Logos eller åpenbaring av Guddommen, er det 'lys som opplyser' alle mennesker." Dette synspunkt ... var summert opp av William Temple da han skrev: "Ved Guds ord – og med det menes, Jesus Kristus – Essaya og Platon, Zarathustra, Buddha og Konfucius ytret og skrev slike sannheter som de kunngjorde; "Der er bare et Guddommelig Lys, og ethvert menneske er bedømt i forhold til hans eget er opplyst av det." [3] Resonnementet bak dette avsnittet bygger på den antagelse at "et Guddommelig Lys" og "Kristus" er det samme. Siden "Kristus" er en fantasi, slår doktrinen feil, og dilemmaet gjenstår. Det kan bare unngås med å ty til George Orwell's 'dobbelttenkning'. Han definerer det slik:

> Dobbelttenkning betyr å holde to motstridende oppfatninger på en gang, og akseptere begge. Den hobby intellektuelle vet at han leker med virkeligheten,

> men med denne øvelse i dobbelttenkning tilfredsstiller han seg selv med at virkeligheten ikke er krenket. [4]

Dobbelttenkning ligger ved roten av den kristne antagelse at Kristus er Gud. Det er rundt denne antagelse om Jesus to naturer striden har rast. I det ene øyeblikket er han menneske. I det neste øyeblikket er han guddommelig. Først er han Jesus, så er han Kristus. Det er bare ved bruk av dobbelttenkning at et menneske kan holde disse to motstridende overbevisninger samtidig. Det er bare ved bruk av dobbelttenkning at doktrinen om Treenigheten kan beholdes.
Paragraf VII av de trettini paragrafer av den anglikanske kirke begynner slik: “Det Gamle Testamentet er ikke i strid med Det Nye ...” Som Milton så klart har vist, Det Gamle Testamentet er full av avsnitt som bekrefter Guds Enhet. Der er ingen avsnitt som beskriver den Guddommelige Virkelighet lik doktrinen om Treenigheten. Den handling å bekrefte hva Det Gamle Testamentet inneholder, og av samme grunn Evangeliene også, og samtidig stadfeste troen på doktrinen om Treenigheten, er kanskje den største illustrasjon av bruk av dobbelttenkning innen kristendom i dag. Derfor er logikken til den etablerte kirkes metafysikk basert på doktriner som ikke ble undervist av Jesus, dette skjuler ikke bare Jesus natur, men også den Guddommelige Enhet. Dagens kristne metafysikk er totalt i opposisjon til den metafysikk Jesus brakte. Det fysiske aspekt av hva Jesus brakte, hans levemåte, er i dag uerstattelig tapt. Å leve slik Jesus gjorde er å forstå hans budskap, likevel er der praktisk talt ingen eksisterende opptegnelser om hvordan Jesus oppføre seg. Og det lille av kunnskap som eksisterer er ofte ignorert. Den mest grunnleggende handling Jesus utførte, var den av tilbedelse av Skaperen, som er hele formålet for menneskets skapelse. Likevel er det åpenbart at ingen kristne av i dag utfører de samme troshandlinger som Jesus gjorde. Jesus ba vanligvis i synagogen. Han ba ved fastsette tider hver dag, om morgenen, ved middag, og om kvelden. Det nøyaktige system for hans bønn er ikke lengre bevart, men det er kjent at det er basert på den bønnemåte Moses ble gitt. Jesus sa at han var kommet for å følge loven, og ikke ødelegge den en tøddel eller tiendedel. Jesus var utdannet i synagogen i Jerusalem fra tolv års alder. Han preket i synagogen. Han brukte å rengjøre synagogen. Ingen kristne i dag utfører disse handlinger. Hvor mange kristne er blitt omskåret på den måte Jesus var? Den gudstjeneste som blir holdt i dagens kirker er utviklet lenge etter at Jesus ble borte. Mange av dem kommer fra de hedenske gresk-romerske mytologiske seremonier. Bønnene de bruker er ikke de bønner Jesus bad. Lovsangene de synger, er ikke den lovprisning Jesus sang. Takket være de påfunn av Paulus og hans følgesvenner, er det ikke noe åpenbart kunnskap igjen med hensyn til hva en skal spise og ikke spise. Enhver som blir gitt en “Kristen Utdannelse” i dag spiser hva han har lyst på. Likevel spiste Jesus og hans sanne tilhengere bare kosher (jødisk, rituelt behandlet kjøtt) og var nektet å spise svinekjøtt. Det siste måltid Jesus er kjent for å ha spist før hans forsvinning er påskefest måltidet (et høytidelig måltid som feiret jødenes utmarsj fra Egypt). Ingen kristne av i dag feirer denne gamle jødiske tradisjon som Jesus så omhyggelig fulgte. Det er ikke lengre kjent hvordan Jesus spiste og drakk, hvem han spiste med og hvem han ikke spiste med, hvor han spiste og hvor han ikke ville spise, når han spiste og når han ikke ville spise. Jesus fastet, men igjen er det ikke kjent hvordan, hvor og når han fastet. Hans vitenskap om faste er tapt. Det er ingen nedtegnelser om maten han likte spesielt, og mat han ikke var særlig glad i. Jesus giftet seg ikke mens han var på jorden, men han forbød det ikke. Det er ingen avsnitt i Evangeliene som sier at en av Jesu tilhengere må ta et løfte om sølibat. Heller ikke er der noen autoritet for etablering av ’ett-kjønn samfunn’ som kloster og nonnekloster, skjønt disse kunne skylde deres opprinnelse fra samfunn som Esseerne. De tidligste av Jesu tilhengere, som var gift, må ha fulgt de regler for ekteskap, som Moses bragte. Deres eksempel blir ikke etterlignet i dag.

Sammenbrudd av familiestrukturen i Vesten demonstrerer en mangel på effektiv rettledning i atferd for et kristent ekteskap, hvordan en mann skal oppføre seg mot en kvinne, og en kvinne mot en mann. Å ta frem et moralsk prinsipp fra Evangeliene og forsøke å leve etter det, er ikke det samme som å handle på en bestemt måte fordi det var kjent at Jesus handlet slik i den situasjonen. En utvei er fruktene av kunnskapsbasert deduksjon, den andre utvei er fra åpenbart kunnskap.

Der finnes ingen nedtegnelser om hvordan Jesus gikk, hvordan han satt, hvordan han stod, hvordan han holdt seg ren, hvordan han sov, hvordan han hilset folk, hans væremåte med gamle, hans væremåte med unge, hans væremåte med gamle kvinner, hans væremåte med unge kvinner, hans væremåte med fremmede, hans væremåte med gjester, hans væremåte med fiender, hvordan han utførte handel på markedet, hvordan han reiste, hva han var tillatt å gjøre og hva han ikke var tillatt å gjøre.

Nedtegnelsene om Jesu budskap som det ble åpenbart til ham fra Gud er ufullstendige og unøyaktige. Den doktrinen kristendommen bygger på er ikke funnet i disse nedtegnelser. Berettelser om hvordan Jesus handlet er nesten ikkeeksisterende, og det som er kjent er praktisk talt ignorert. Likevel har kirkens institusjon, uansett form, altid hevdet å være fortolker og verge av Jesu budskap. Kirken var ikke opprettet av Jesus. Han etablerte ikke et hierarki av prester som skulle være meglere mellom Gud og menneske. Likevel har den etablerte Paulinske Kirke, fra veldig tidlig av, instruert kristne i å tro at deres frelse var sikret hvis de handlet og trodde slik kirken fortalte dem. Hvordan oppnådde kirken denne autoritet?

Dette krav på autoritet, i dets mest ekstreme form, er funnet i den romersk katolske kirkes doktrine om pavens ufeilbarlighet. Kardinal Heenan har summert det opp i disse ord:

> Hemmeligheten med denne vidunderlige enhet i vår kirke er Kristi løfte at kirken vil aldri forsømme å lære sannheten. Med en gang vi forstår hva kirken lærer oss, aksepterer vi det. For vi vet at det må være sant ... Alle katolske prester underviser i den samme doktrine, fordi de alle adlyder Kristi vikar. Ordet “vikar” betyr “en som tar en annens plass.” Paven er Kristi vikar, fordi han tar plassen til Kristus, som Leder av kirken på jorden. Kirken vedblir å være en, fordi alle medlemmene bekjenner den samme tro. De tror det, fordi kirken kan ikke undervise det som er feilaktig. Dette er hva vi mener når vi sier at kirken er ufeilbarlig. Kristus lovet å lede sin kirke. En av måtene Kristus valgte å lede kirken, var å la sin vikar på jorden snakke for seg. Det er grunnen til at paven er ufeilbarlig. Han er leder for den ufeilbarlige kirke. Gud kan ikke tillate ham å lede feil.”[5]

Det er betydningsfullt at kardinal Heenan snakker bare om “Kristus”, og ikke om Jesus. Han refererer heller ikke til Evangeliene for støtte til sine påstander.

Dette dogma har ofte vært besværlig. For hvis alle paver var ufeilbarlig, hvorfor ble da pave Honorius bannlyst? At det nylige pavelige hyrdebrev, som erklærer at jødene ikke var ansvarlig for den påståtte korsfestelse av Jesus, betyr at alle forutgående paver ikke var ufeilbarlige likevel?

Mange av dagens romersk katolikker har avvist troverdigheten av “Kristus løfte at kirken vil aldri svikte i å undervise sannheten”, som er ikke funnet i noen av Evangeliene: Den store kløft mellom kirkens lære og praksis foruroliger Cincinnatis erkebiskop Joseph L. Bernadin ... Bernadin sa i et intervju i bladet ’U.S. Catholic’: “Så mange betrakter seg som gode katolikker, selv om deres tro og praksis synes å være i konflikt med kirkens offisielle lære. Dette er nesten et nytt konsept av hva det innebærer å være en katolikk i dag .... Straks det ble lovlig (i 1996) å spise kjøtt på fredager, kunne en tvile på pavens autoritet, praktisere fødselskontroll, forlate presteembete for å gifte seg eller saktens gjøre alt annet en ønsker.” Greely skriver, “Praksisen å avstå og spise kjøtt på fredager, var ment å etterligne Jesus faste og være et

minne om den dagen han ble korsfestet, ble med tiden et kirke bud og for århundrer tjente som en slags romersk katolsk distinksjon."

"Vatikanet II (det andre Vatikanet råd i 1962) forbløffet meg," skrev forfatteren Doris Grumbach i bladet 'the Critic', fordi det åpnet muligheten for mer svar enn ett, av gråsoner, av en privat verden av samvittighet og atferd. Men som alle menneskelige erfaringer av strenghet og regler, når døren først er åpnet, blir alt stilt spørsmål ved. Intet konstant består, ingen absolutter, og kirken ble for meg en diskuterbart spørsmål. Jeg holder fremdeles fast ved Evangeliene, ved Kristus og noen av hans tilhengere som sentrale i mitt liv, men institusjonen synes ikke lengre viktig for meg. Jeg lever ikke lengre i den." [6]

Investeringen i kirkens autoritet, om ikke dens ufeilbarhet, vedblir å bestå. Den har slått rot selv i kirker som avviser pavens autoritet over dem. Likevel blir gyldigheten av denne autoritet betvilt i dag, og avvist i en målestokk der aldri før er sett. I ord av George Harrison:

> Når du er ung og blir tatt med til kirken av dine foreldre og blir presset på religion i skolen. De prøver å anbringe noe i ditt sinn. Åpenbart fordi ingen går i kirken og ingen tror på Gud. Hvorfor? Fordi de ikke har fortolket Bibelen som det var tiltenkt. Jeg trodde ikke egentlig på Gud som jeg ble lært. Det var akkurat som noe ut av en science fiction novelle. Du blir undervist i bare å ha tro, du trenger ikke bekymre deg om det, bare tro hva vi forteller deg. [7]

Mellom de to poler av total godtagelse og total avvising av den etablerte kirkes pålitelighet som en verge for Jesu budskap, ligger alle avskygninger av hva det betyr å være en kristen. Wilfred Cantwell Smith skriver:

> Der er så mye forskjellighet og konflikt, så mye kaos, i den kristne kirke i dag, at det gamle ideal av en samlet eller systematisk kristen sannhet har forsvunnet. For dette er den økumeniske bevegelse kommet for sent. Hva som har skjedd er at den kristne verden har beveget seg mot en situasjon av åpen variasjon, av valgfrie alternativer. Det synes å være umulig for noen å bli fortalt eller endog forestille seg å bli fortalt, hva det betyr og skal bety, formelt og med et felles betydning, å være en kristen. Han må bestemme selv – og bare for seg selv. [8]

Denne konklusjon innebærer at der er så mange versjoner av kristendom i dag som det er kristne, og kirkens rolle, som en verge for Jesu budskap, har stort sett sluttet å eksistere: En akademisk student ved U.C.L.A. spør: "Hva er poenget med en kirke når det likevel er opp til min egen samvittighet?" [9] Likevel består kirken som en integrert del av Vestens kultur i dag, og forholdet mellom dem er interessant.

Enorme mengder litteratur er skrevet i Vesten gjennom de siste århundre, i et forsøk å forstå tilværelsens egenskaper. De fremviser en katalog over alle de tenkte mulige veier et menneskes sinn vil følge når han ikke har påliteligheten av åpenbart kunnskap til å leve og forstå livet sitt etter. Noen forfattere slik som Pascal har forstått at sinnet (forstanden) er et begrenset redskap, og at hjertet er senteret i deres vesen, og beholde for virkelig kunnskap:

> Hjertet har sin egen grunn som er ukjent for forstanden ... Det er hjertet som har bevisstheten om Gud og ikke forstanden. Dette er hva tro er: Gud fornemmet intuitivt av hjertet, ikke forstanden. [10]

I forsøk på å oppnå tilgang til hjertet, har mange forkastet kristendom og eksperimentert med andre midler:

> Mystiske opplevelser er sagt å lede til ekte kunnskap angående "sannheten" om universet. Sannheten er ubeskrivelig med ord, men kan bli fornemmet. Uttrykksmiddelet kan være musikk, narkotika, meditasjon .. [11]

Disse alternative tilnærmelser for å forstå Virkelighet har blitt utprøvd av folk i Vesten i en stor skala, oftest bare som et middel til selvtilfredsstillelse.

Kirken har i høy grad tilpasset seg til disse nye trender i Vestens kultur. I deres forsøk på å holde kirkene fulle, har noen prester introdusert popgrupper og diskotek i deres forsøk på å tiltrekke unge mennesker. Konserter, utstillinger og loppemarked prøver å tilfredsstille den mer konservative smak. Veldedighetsarbeide hjelper å etablere en følelse av formål for dem som hengir seg til dem. Disse forsøk på å "modernisere" kirken og holde den moderne, er i takt med den Paulinske kirkes mangeårige tradisjon på kompromiss for enhver pris. Hvis den ikke kan videreføre Jesu budskap, må den i det minste forsyne samfunnet med en "nyttig sosial funksjon."

Denne prosess av kompromiss, spesielt i de siste tiår (fra 1960 åra), har resultert i både en vedvarende opptagelse av kirken inn i kulturen, og av kirken, med den skiftende struktur, suger igjen til seg kulturen. Dette er en toveis prosess som endeløst har vekslet siden Paulus og hans følgesvenner satte det hele i gang. Mange folk har "vendt tilbake til kristendom" som et resultat av deres erfaring med musikk, narkotika og meditasjon. De er tilbøyelige til enten å avvise disse erfaringer, og velge en puritansk kristendom, eller å inkorporere deres nye liv inn i deres oppdaterte versjon av kristendommen. Begge disse retninger dekker til Jesus som profet. Han blir enten opphøyd til Gud eller ansett en karismatisk figur som mente godt, men ble misforstått.

Identifiseringen av kirken med Vestens kultur er klart synlig ved å observere hvordan folk lever i dag. Med unntak av de som har trukket seg tilbake til kloster og nonnekloster for å minnes Gud, er livsstilen til dem som kaller seg kristne, ganske lik de som kaller seg agnostikere, humanister og ateister. Deres tro er muligens annerledes, men deres generelle oppførsel er den samme.

De lover som finnes i de "kristne" land i Vesten, lover som bestemmer over liv og død, innstifte ekteskap og oppløse ved skilsmisse, eiendomsrett i og utenfor ekteskap eller ved skilsmisse eller død, adopsjon og formynderskap, handel og næring, er ikke funnet i Evangeliene. De er ikke lover som har blitt åpenbart til mennesket av Gud. De er frukter av deduktiv (utledet) kunnskap. De er enten arvet fra det romerske lovsystem, eller basert på vanlig praksis blant folk over en lang periode, eller vedtekter stiftet og endret i overensstemmelse med demokratiske metoder, som er en arv fra de antikke grekere. Ingen kan i dagens rettssaler referere til Evangeliene, som en bindende autoritet i hans omgang med andre menn, og få det akseptert.

Kristendom av i dag er uatskillelig fra Vestens kultur. Den kristne kirke og staten er en. Og det individ som arbeider i disse institusjoner lever ikke som Jesus gjorde. Den totale sykdom som kristendom i dag lider av, er grunnet i det uunngåelig fakta at kristne i dag mangler en vitenskap om sosial adferd, og den brist har gjort dem utarmet i dette liv og uforberedt for hva hender etter døden. Som Wilfred Cantwell Smith skriver:

> Å si at kristendom er sann er ikke å si noe betydningsfullt; det eneste spørsmål som bekymrer enten Gud eller meg, eller mine naboer er om min kristendom er sann, eller din er. Og til det spørsmål, et sant kosmisk et, i mitt sted er det eneste velbegrunnet svar et sørgelig "ikke særlig ..." [12]

Det er neppe overraskende i lys av alt dette at alle verdens kirker tømmes – og Islams moskeer fylles opp.

Kapittel 9

Jesus i Koranen

Koranen, den siste av de Guddommelig Bøker, åpenbart av Skaperen til den siste av budbringerne, er en kilde til kunnskap om Jesus, hvilket ikke er vanlig kunnskap for de fleste studenter av kristendom. Koranen leder oss ikke bare mot en bedre forståelse om hvem han var, men også, gjennom denne forståelse øker vår respekt og kjærlighet for ham. Den siste åpenbaring, som kom sekshundre og noen år etter Jesu fødsel, forteller oss hva som er viktig å vite om hans liv og lære, og hans rolle som profet i det store perspektiv som Unitarianere innså lå bak det å profetere. Koranen gir det et perspektiv, som ingen andre kilde kan gi.

Koranen dekker ikke Jesu liv i særlig stor detalj, med hensyn til bestemte hendelser. Miraklene og evnene han ble gitt er referert til, men for det meste i generelle betegnelser. På liknende måte er den Bok han ble gitt av Allah, Ingeel, nevnt flere ganger, men dens eksakte innhold er ikke antydet. Imidlertid er Koranen veldig detaljert om hans oppgave, hvordan han kom til syne i verden, hvem han var, like viktig, hvem han ikke var, og hvordan hans oppgave ble avsluttet.

Før man ser på hans liv, er det nyttig å undersøke hva hans funksjon var på jorden, og hvordan han passer inn i det mønsteret som var før ham og hva som skulle komme etter ham: det blir konstatert igjen og igjen at Jesus var en av en lang rekke av profeter sendt til menneskene på denne jorden; at han var en Budbringer hvis veiledning og lære var en bekreftelse og utvidelse av veiledningen som profetene før ham hadde brakt, og var en forberedelse for den veiledning som profeten som kom etter ham ville bringe.

Den første omtalen av Jesus er skrevet veldig tidlig i Koranen:

Og sant gav Vi til Moses Bøkene og
Vi forårsaket at en rekke budbringere å følge etter ham,
og Vi ga til Jesus, sønn av Maria, klare bevis
og Vi støttet ham med den Rene Ånd (engelen Gabriel). (2. 87)

Den følgende avsnitt minner oss om rekken av budbringere, av hvilke Jesus var en del av. Etter å nevne Abraham fortsetter det:

Og Vi skjenket ham Isak og Jacob; hver av dem
Vi veiledet; og Noa veiledet Vi i tidligere tider,
og av hans sæd David og Salomo og Jobb og Josef
og Moses og Aaron. Slik belønner Vi det gode.
Og Zachariah og Johannes og Jesus og Elias.
Hver av dem var av de rettvise. Og Ismael og Elisa
Og Jonas og Lot. Hver av som dem foretrakk Vi
over de (andre) skapelsene. (6. 84-86)

Og denne listen over budbringere er på ingen måte fullført, for det er,

... budbringere som Vi har omtalt til deg før og
budbringere Vi ikke omtalt til deg ...(4. 164)

Faktisk sa, Sayidina Muhammad, Allahs fred være med ham, at Jesus var en av ett hundre og tjuefire tusen profeter, mellom dem er der ikke noen grunn til strid eller argument. Allah forteller Hans Budbringer i et avsnitt av Koranen:

Si: Vi tror på Allah og hva er åpenbart til oss
og hva var åpenbarte til Abraham og Ismael og
Isak og Jacob og stammene, og hva ble betrodd
til Moses og Jesus og profetene fra deres Herre.
Vi skiller ikke mellom noen av dem,
og til Ham har vi overgitt oss. (3. 84)

Alle profeter er helt klar over at de er sendt av Allah for det samme formålet og med det samme budskap:

Og når Vi slutte en pakt med Profetene,
Og fra deg (O Muhammad) og fra Noa
og Abraham og Moses og Jesus, sønn av Maria.
Vi tok fra dem en høytidelig pakt;
at Han kan spør de lojale om deres lojalitet.
Og Han forberedt en smertefull undergang
for de utro. (33. 7-8)

O du Budbringere! Spis av de gode tingene,
og gjør det riktige. Se! Jeg er klar over alt hva du gjør.
Og se! Denne din leve - oppskrift er en
leve – oppskrift og Jeg er din Herre;
så hold dine plikter til Meg. (23. 51-52)

Han har befalt deg den samme religiøse forordning
forordnet til Noa, og hva vi bestemte for deg og hva vi
befalte Abraham og Moses og Jesus, si:
Du skal bære frem denne ene leve - oppskrift,
og vær ikke delt i den. (42.13)

Følgelig er det bildet som foldes ut, ikke av en bemerkelsesverdig mann som kom til verden, som en isolert begivenhet i en ellers kaotisk verden, men av en budbringer som, lik alle de andre budbringerne, sendt for hans tid og tidsalder, en del av den styrte utvikling av universet:

Og Vi forårsaket Jesus, sønn av Maria, å følge
i deres fotspor, bekrefte det som var før ham,
Og Vi gav ham Evangeliet
hvori er veiledning og et lys, som bekrefter
det som var før den i Torah'en –
en veiledning og en påminnelse til de
som er forsiktige. (5. 46)

Og dessuten, i en tid som, Jesus var godt klar over hadde begrensninger; var en tid som var omgitt av tiden før hans og tiden etter ham:

... Jesus, sønn av Maria, sa: O Barn av Israel!
Se! Jeg er budbringer fra Allah til dere, som bekrefter
hva var før meg i Torah'en, og overbringer

gode nyheter om en budbringer som vil komme etter meg,
hvis navn er den Lovprisede (Ahmad) ...(61. 6)

Jesus' unnfangelse og fødsel lagrer er nedtegnet i Koranen i stor detalj. Det vil være opplysende å begynne med hans mors fødsel og oppvekst, for det hjelper oss å se hvordan hun ble forberedt av Allah til å være moren til Jesus, og at hun ble valgt av Ham.

Husk da konen til Imran sa: Min Herre!
Jeg sverget til deg hva er i mitt skjød
Aksepter det fra meg. Se! Deg, bare Deg,
er den som Hører, Kjenner! Og når hun
fødte, sa hun: Min Herre! Se! Jeg har født
en kvinne - Allah visste best hva hun fødte –
hannen er ikke som hunnen;
og se! Jeg kalte hennes Maria,
og jeg krever Din beskyttelse for henne
og for hennes avkom fra Satan den forstøtte.
Og hennes Herre aksepterte henne med full billigelse
og bevilget henne en vakker oppvekst; og gjorde
Sakarias hennes beskytter. Uansett når Sakarias
gikk inn i det lønnkammer hvor hun var, fant han
at hun hadde mat. Han sa: O Maria! Hvor kommer
dette fra? Hun svarte: Det er fra Allah.
Allah gir uten begrensning til hvem Han vil.
Da ba Sakarias til hans Herre og sa: Min Herre!
Skjenk meg av Din gavmildhet gode avkom.
Se! Du er Hører av Bønner. Og englene
kalte på ham mens han stod å ba i lønnkammeret;
Allah gir deg gode nyheter om (en sønn hvis navn er)
Johannes, som kommer for å bekrefte et ord fra Allah,
fornem, kysk, en Profet av de rettvis.
Han sa: Min Herre! Hvordan kan jeg få en sønn når alderen har
passert meg allerede og min kone er ufruktbar? Engelen
svarte: Slik (det vil bli). Allah gjør hva Han vil.
Han sa: Min Herre! Gi meg et tegn.
(Engelen) sa: Tegnet til deg (skal bli) at du
ikke taler til mennesker for tre dager unntatt ved
tegn. Husk din Herre mye, og ros (Ham)
i de tidlige timene av natt og morgen. (3. 35-41)

Johannes var profeten som direkte gikk forut for Jesus. Den mirakuløse fødsel av Johannes nevnes igjen i verset kalt “Maryam” (Maria):

En omtale av nåden av din Herre til Hans tjener
Sakarias. Da han gråt til hans Herre et skrik i hemmelighet,
sier: Min Herre! Se! Mine knokler er svake som voks og mitt hode
er fullt av grå hår, og jeg aldri vært uten velsignelse
i bønn til Deg, min Herre. Jeg frykter for mine slektninger etter meg,
da min kone er ufruktbar. Å, gir meg fra Din tilstedeværelse
en etterfølger, som skal arve av meg og arve etter
huset av Jacob. Og lage ham, min Herre, tilfredsstillende
(for Deg)! (Det ble sa til ham) : O Sakarias!

**Vi bringer deg etterretninger om en sønn hvis navn er Johannes;
Vi har gitt det samme navn til ingen før (ham).
Han sa: Min Herre! Hvordan kan jeg ha en sønn når
min kone er ufruktbar og jeg nådd svakelig gammel alder?
Han sa: Slik (vil det bli). Din Herre sier: Det er lett
for Meg, selv da jeg skapte deg tidligere, når du
var intet. Han sa: Min Herre! Gi meg
et tegn. Han sa: Ditt tegn er at du,
uten kroppslige mangler, skal ikke snakke til menneskene
tre natter. Da han kom ut til hans folk fra lønnkammeret, og antydet til dem;
Lovprise deres Herre ved soloppgang og solnedgang.
(Og det ble sagt til hans sønn) : O Johannes! Hold fast
ved Skriften. Og Vi ga ham visdom som barn,
og medlidenhet fra Vår tilstedeværelse og renhet;
og han var hengiven, og pliktoppfyllende mot sine foreldre.
Og han var ikke arrogant, opprørsk. Fred være med ham
Den dagen han ble født, og den dagen han dør og den
dagen som han blir vekket til live! (19. 2-15)**

Historien om fødselen til Jesus er fortalt på to forskjellige steder i Koranen:

**Og da engelen sa: O Maria! Se! Allah valgte
deg og gjorde deg ren, og har foretrukket
deg over (all) av skapelsens kvinnene. O Maria!
Vær lydig til din Herre, knele til jorden
og bøy deg med de som bøyer seg (i tilbedelse).
Dette er av nyhetene av gjemte ting. Vi åpenbarer det
til deg (Muhammad). Du var ikke tilstede
med dem da de kastet deres penner (å vite)
hvem av dem skulle være beskytteren av Maria,
eller var du tilstede med dem da de kranglet
(om det). (Og husk) da engel sa:
O Maria! Allah gir deg glade budskap av et ord fra
Ham, hvis kaller er Messias, Jesus, sønn av Maria,
strålende i verden og Hinsidige og en
av de brakt nær (til Allah). Han vil snakke
til menneskeheten fra hans vogge og i hans manndom,
og han er av rettferdige. Hun sa: Min Herre! Hvordan
kan jeg få et barn når ingen dødelig har rørt meg?
Han sa: Slik (vil det bli). Allah skaper hva som Han vil.
Om Han befaler en ting, Han sier til det bare: Bli! og det er.
Og Han vil undervise ham i Skriften og den visdom,
Og Toraen og Evangeliet. Og gjøre ham
til en budbringer for Israels Barn, (sier):
Jeg kommer til deg med et tegn fra din Herre. Se!
Jeg former for deg ut av leire likheten av en
fugl, og jeg pustet inn i den og det er en fugl,
ved Allahs tillatelse. Jeg leger ham som var født blind,
og den spedalske, og jeg reiser opp de døde, ved Allahs tillatelse.
Og jeg kunngjør til deg hva du skal spise og hva
du lagrer i deres hus. Her er et sant varsel
for deg, hvis du skal bli troende. Og (jeg kommer)**

bekrefter hva var før meg i Toraen,
og gjøre lovlig noe av hva var forbudt
til deg. Jeg kommer til deg med et tegn fra din Herre,
så behold dine plikter til Allah og adlyd meg.
Allah er min Herre og din Herre, så tilbe Ham.
Det er en rett vei. Men da Jesus ble
bevisst deres vantro, ropte han: Hvem vil være
mine hjelpere for Allahs sak? Disiplene sa:
Vi er Allahs hjelpere. Vi tror på Allah, og
vitne om at vi overgitt oss (til Ham).
Vår Herre! Vi tror på hva Du har åpenbart
og vi følger ham som Du har sendt. Skriv oss inn
blant de som vitner (om Sannheten). (3. 42-53)

Historien er også fortalt i verset “Maria”:

Og nevn Maria i Skriften,
da hun hadde trukket seg tilbake fra hennes folk
til et kammer med utsikt mot Øst, og hadde valgt
avsondring fra dem. Da sendte Vi til henne
Vår ånd (engelen Gabriel) og den antok for henne
likhet av en perfekt mann. Hun sa: Jeg søker
tilflukt hos Den Medlidende fra deg,
hvis du er Gudfryktig. Han sa: Jeg er bare
en budbringer fra din Herre, som jeg kan
skjenke deg en ulastelig sønn. Hun sa:
Hvordan kan jeg få en sønn når ingen dødelig har
rørt meg, heller ikke har jeg vært ukysk?
Han sa: Slik (vil det bli) Din Herre sier:
Det er lett for Meg. Og (det vil bli) at Vi
Kan gjøre ham til en åpenbaring for menneskeheten
og en nåde fra Oss, og det er en ting bestemt.
Og hun unnfanget ham, og hun trakk seg tilbake
med ham til et fjernt sted. Og smertene ved fødselen
drev henne til stammen av et palmetre.
Hun sa:, O, vil at jeg har blir en
ting av intet, glemt! Da (en) ropte
til henne fra under henne, sa: Sørg ikke!
Din Herre plassert en bekk under deg.
Og riste stammen av palmetreet mot
deg. De forårsaker at modne dadler faller på deg.
Så spis og drikk og vær trøstet. Og hvis
du møter noen dødelige, si: Jeg har sverget å
faste for Den Medlidende, og kan ikke tale
denne dag til noen dødelig. Så brakte hun ham
frem for eget folk, bærende ham. De sa: O Maria!
Du har kommet med en forbausende ting. O
søster av Aron! Din far var ikke en ond
mann eller var ikke din mor en hore. Da pekte
hun på ham. De sa: Hvordan kan vi snakke
med en som er i vogga, en ung gutt?
Han talte: Se! Jeg er en slave av Allah.
Han har gitt meg Skrifter og utnevner meg

til en Profet, og gjort meg velsignet
uansett hvor jeg er, og har påbudt meg
bønner og gi almisser så lenge som jeg forblir
levende. Og (har gjort meg) pliktoppfyllende mot henne
som bar meg, og ikke gjort meg arrogant,
uvelsignet. Fred med meg den dagen jeg ble født,
og den dagen jeg dør, og den dagen som jeg skal bli
vekket til live! Slik var Jesus, sønn av Maria:
(dette er) en uttalelse om Sannheten
angående hva de tviler. Det sømme seg ikke
(Majesteten av) Allah at Han skulle
ta til Seg en sønn. Ære er til Ham!
Når Han påbyr en ting, Han sier til det
bare: Bli! og det er. Og se! Allah er min
Herre og din Herre. Så tjen Ham.
Det er den riktige vei. (19. 16-36)

Det stedet hvor Jesus ble født nevnes i en annen passasje i Koranen:

Og Vi gjorde sønnen til Maria og hans mor
en styrke, og Vi ga dem tilflukt på en høyde,
et sted av flokker og vannkilder. (23. 50)

Hans barndom og tidlige manndom nevnes ikke. Responsen fra de menn som ble hans disipler er beskrevet i det følgende vers:

O du som tror! Vær Allahs hjelpere, enda som Jesus,
sønn av Maria, som sa til disippel: Hvem er mine
hjelpere for Allah? De sa: Vi er Allahs
hjelpere. Og en gruppe av Israels Barn
trodde, mens andre tvilte ... (61. 14)

Og igjen i større detalj:

Og da jeg inspirerte disiplene, (sa):
Tro på Meg og Min budbringer, de sa: Vi
tror. Vitne om at vi har overgitt oss
(til Deg). Da disiplene sa: O Jesus,
sønn av Maria! Er Deres Herre i stand til å sende ned
til oss et bord fullt med mat fra himmelen?
Han sa: Observer deres plikter til Allah, om dere
er sanne troende. (De sa:) Vi ønsker å spise
fra det, at vi kan tilfredsstille våre hjerter og vite
at du har talt sannhet til oss, og at vi
kan være vitne til dette. Jesus, sønn av Maria,
sa: O Allah, vår Herre, send ned til oss et
et bord fullt med mat fra himmelen, slik det
kan bli en fest for oss, for de første av oss og
for de minste av oss, og et tegn fra Deg. Gi
oss livsopphold for Du er den Beste av Forsørgere.
Allah sa: Se! Jeg sender det ned. Og hvem som enn
tviler på deg etterpå, ham vil Jeg sikkert
straffe med en straff med hvilken jeg ikke har

straffet noen av (Mine) skapelser. (5. 111-115)

Da Jesu lære begynte å spre seg, noen akseptert veiledningen, og noen gjorde det ikke:

**Og når sønnen av Maria er anført som et eksempel,
iaktta! folket ler ut, og sier: Er våre guder
bedre eller er han? De hever ikke innvendinger unntatt
for å argumentere. Nei! men de er et trettekjært folk.
Han er ingenting annet enn en slave som Vi skjenket
gunst, og Vi gjorde ham en modell for
Israels Barn. (43. 57-59)**

**... og Vi forårsaket Jesus, sønn av Maria, å følge,
og ga ham Evangeliet, og plasserte medlidenhet
og nåde i hjertene av de som fulgte ham.
Men de oppfant klosterlivet - Vi forordnet det ikke
for dem - søkte bare Allahs behag, og
de iakttok det ikke med riktig praksis.
Så Vi ga de av dem som tror deres belønning,
men mange av dem er syndig. (57. 27)**

Budskapet han brakte var enkelt:

**Når Jesus kom med klare beviser (av Allahs
enevelde), sa han: jeg har kommer til deg
med visdom, og gjøre klart noen av
det som dere avviker . Så overhold dine
plikter til Allah, og avlyd meg. Allah, Han er
min Herre og din Herre. Så tilbe Ham.
Dette er den riktige veien. (43. 63-64)**

Hans mirakler nevnes igjen:

**Når Allah sier: O Jesus, sønn av Maria! Husk
Min gunst til deg og til din mor; hvordan jeg
styrket De med den hellige ånd (engelen Gabriel), slik at
du taler til menneskeheten fra vuggen som i modenhet;
og hvordan jeg underviste deg i Den Hellige Skriften og Visdom
og Toraen og Evangeliet; og hvordan du
formet av leire likheten av en fugl ved Min
tillatelse, og blåste på det og det var en fugl
ved Min tillatelse, og du helbredet ham
som var født blind og den spedalske ved Min tillatelse;
og hvordan jeg holde tilbake Israels Barn fra
(å skade) deg når du kom til dem med
klare beviser, og de av dem som tvilte
utbrøt: Dette er bare blott magi. (5. 110)**

En misoppfatning som oppsto fra omstendighetene ved Jesu fødsel, er at han var derfor "Guds sønn ":

**De sier: Allah har fått en sønn. Lovprist er Han!
Han har ikke noen behov! Hans er alt som er i himmel**

**og alt som er på jorden. Du har ikke noen berettigelse
for dette. Gjør du fortellinger angående Allah hva du
ikke vet? (10. 68)**

**(Og husk) da Allah sa: O Jesus! Se!
Jeg samler deg og forårsaker at du stiger opp
til Meg, og renser deg for dem som
tviler og er innsetter de som følger deg
over de som tviler inntil Oppstandelsen.
Da vil til Meg dere (all) returnere,
og Jeg skal dømme dere med hensyn til at
dere brukt å være forskjellige. Som angår de som tviler,
jeg skal tukte dem med en tung straff
i verden og i det Hinsidige; og de vil
ha ingen hjelpere. Og for de som tror
og gjør gode gjerninger, Han vil betaler dem deres lønn
i det fulle. Allah elsker ikke forbrytere. Dette (som)
Vi beretter til deg i en åpenbarelse og en klok påminnelse.
Likhet av Jesus med Allah er som likheten
av Adam, Vi skapte ham av jord, så sa Han
til ham: Bli! og han er. (3. 55-59)**

**Og de sier: Allah har tatt til Hamselv en sønn.
Lovprist er Han! Nei! Men alt som er i
himmelen og alt som er på jorden er Hans. Alle er underlagt
Ham. Opphavsmann av himmel og
jord! Når han befaler noe, Han sier
bare: Bli! og det er. (2. 116-117**

**Lovprist er Han! Nei, men
(disse, de kaller sønner) er ærede
slaver; de taler ikke før Han har talt,
og de handler etter Hans kommando. Han vet hva
er før dem og hva er bak dem, og
de kan ikke be forbønn unntatt for ham som
Han aksepterer, og de skjelver i ærefrykt for Ham.
Og en av dem skulle si: Se! Jeg er
en gud ved siden av Ham, den vil Vi betale tilbake
med helvete. Slik betaler Vi tilbake synderne. (21. 26-30)**

**Og de sier: Den Medlidende har tatt
til Seg en sønn. Sikkert du ytrer en katastrofal
ting, hvorved himmelen nesten revnet,
og jorden blir splittet åpen og fjellene
faller i ruiner, at du tilskriver den Medlidende
en sønn! Når det er passende for (den Majesteten av)
den Medlidende at Han skulle velge en sønn.
Der er ingen i himmel og jorden som
ikke kommer til det Medlidende som en slave. (19. 88-93)**

Koranen nekter for guddommeligheten av Jesus:

De har virkelig tvilt som sier: Allah er
Messias, sønn av Maria. Si: Hvem da kan gjør noe
som helst mot Allah, om Han villet ødelegge
Messias, sønn av Maria, og hans mor og
alle på jorden? Allah er Herskeren av
himmel og jorden og alt som er i mellom
dem. Han skaper hva som Han vil. Og Allah kan gjøre
alle ting. (5. 17)

Og når Allah sier: O Jesus, sønn av Maria! Sa
du sier til menneskeheten: Ta meg og min mor
som to guder ved siden av Allah? han sier: Vær lovprist!
Det var ikke mitt å ytre det som jeg ikke hadde noen
rett. Om jeg brukt si det, da vet Du det.
Du vet hva er i mitt sinn, og jeg vet ikke
hva er i Ditt sinn. Du, bare Du, er den
Kjenner av Gjemte Ting. Jeg talte til dem
bare hva Du kommanderte meg, (si):
Tilbe Allah, min Herre og Deres Herre. Jeg var
et vitne av dem mens jeg levde blant dem,
og da Du tok meg Du var Våker
over dem. De er Vitne over alle ting. Hvis
Du straffer dem (de er Dine slaver).
Du, bare Du er den Mektige, den Vise. (5. 116-118)

Og jødene sier: Esra er sønn av Allah, og de
kristne sier: Messias er sønn av Allah.
Det er deres tale med deres munner. De imiterer
ord fra de som tvilte fra gammelt av.
Allah (Selv) kjemper mot dem. Hvor perverse
er de! De tatt som herrer ved siden av Allah
deres rabbiner og deres munker og Messias,
sønn av Maria, når de ble befalt å tilbe
bare En Gud. Der er ikke noen gud unntar Ham.
Vær Ham Lovprist fra alt at de tilskriver
som partnere (til Ham)! Om de kunne de ville
slukke Lyset av Allah med deres munner,
men Allah forakter alt unntatt det
Han skal fullkommen Hans lys, hvor enn mye
de troløse er mot det. (9. 30-32)

Koranen vraker begrepet om Treenigheten:

O folk av Skriftene! Overdriv ikke i din
religion eller ytre noe som helst angående
Allah unntar Sannheten. Messias, Jesus, sønn av Maria,
var bare en budbringer fra Allah, og Hans ord som
Han brakte til Maria, og en ånd fra Ham.
Så tror på Allah og Hans budbringer, og ikke
si "Tre" Stans! (det er) bedre for deg! -
Allah er bare En Gud. Det så fjernt fra
Hans oversanselighet majestet at Han skulle ha en sønn.
Hans er alt som er i himmel og alt som er på

**jorden. Og Allah er nok som Forsvarer. Messias
forsmår aldri å være en slave til Allah heller ikke vil
de favoriserte englene. Uansett hvem som forakter Hans tjeneste og
er stolt, all slike vil Han samle til Ham; da
det som angår de som trodde og gjorde godt arbeide,
til dem vil Han betaler deres lønner til fulle, tilføye til
dem av Hans gavmildhet; og for dem som var
hånlig og stolt, dem vil Han straffer med en
smertefull undergang; og de finner ikke for dem,
mot Allah, noen beskyttende venn eller hjelper. (4. 171-173)**

Koranen forkaster korsfestelsen av Jesus, men bekrefter himmelfarten:

**Og på grunn av deres snakk: Vi drepte Messias
Jesus, sønn av Maria, Allahs budbringer - De drepte ikke
eller korsfestet ham, men det så slik ut for dem;
og se! - de som er uenig å angående det er
i tvil om det; de har ikke noen kunnskap om det
unntatt jakt etter en antakelse; de drepte ham
for sikkert; men Allah tok ham opp til Seg.
Allah var altid Mektig, Vis. (4. 157-158)**

Til slutt,

**De tviler sikkert som sier: Se! Allah er
Messias, sønn av Maria. Messias (selv) sa:
O Barn av Israel, tilbe Allah, min Herre
og din Herre. Se! Uansett hvem som tilskriver partnere
til Allah, for ham har Allah forbudt Hagen.
Hans bolig er Brannen. For ugjerningsmann der vil ikke
noen hjelpere. De sikkert tviler som sier:
Allah er den tredje av tre; når der ikke er
noen Gud unntatt den Ene Gud. Om de ikke avstår
fra å si det, en vond undergang vil falle på
de av dem som tviler. Vil de
ikke heller vende seg til Allah og søke tilgivelse
fra Ham? For Allah er Tilgivende, Barmhjertig.
Messias, sønn av Maria, var ingen andre
enn en budbringer, budbringere (lik
dem) som gikk bort før ham. Og
hans mor var en from kvinne. Og de
begge brukte å spise (jordisk) mat. Se hvordan
Vi gjorde åpenbaringen klar for dem,
og se hvordan de er vendt bort! (5. 72-75)**

**Av disse budbringerne, noen av dem som Vi har
forårsaket å overgå andre, og av hvem det er
noen som Allah talte til, mens noen av dem
Han opphøyet (over andre) i grader; og Vi ga Jesus,
sønn av Maria, klare bevis (av Allahs
Høyhet) og Vi støttet ham med den
hellige ånd (engelen Gabriel). Og hvis Allah slik ville det, de
som fulgte etter dem ville ikke kjempet**

en med en annen et etter de klare bevis hadde kommet
til dem. Men de avvek, noen av dem trodde
og noen tvilte. Og om Allah hadde villet det slik,
de ville ikke ha kjempet med hverandre;
men Allah gjør hva Han vil. (2. 253)

Men,

Du vil finne den meste voldsomme av menneskeheten
i fiendskap med de som tror (å være) jøder
og avgudsdyrkere. Og du vil finne den nærmeste
av dem i hengivenhet til de som tror (å være)
de som sier: Se! Vi er kristne. Det er
fordi det er blant dem prester og munker,
og fordi de er ikke stolte. (5. 82)

Kapittel 10

Jesus i Hadith og muslimske tradisjoner

Hadith er enda en kilde til kunnskap, som studenter av kristendom er holdt uvitende om. Hadith består av protokoller av øyevitne redegjørelser om hva profeten Muhammad, fred og velsignelser fra Allah være med ham, sa og gjorde i sitt liv. Et meget avansert pseudo-vitenskap ble opprettet av den romerske kirken og de kristne misjonærene i det siste århundret for å bringe i vanry den muslimske Hadith litteratur, som allerede gjennomgått den mest samvittighetsfulle sjekking og bekreftelse i historien av nedtegnet vitenskap. Ulik Evangeliene i Det Nye Testamentet, en Hadith blir ikke aksepterer hvis ikke lenken av overføring kan bli sporet gjennom pålitelige menn, til en mann som var en følgesvenn av profeten Muhammad, fred og velsignelser fra Allah være med ham, og som faktisk bevitnet begivenheten eller hørte ordene som Hadith forteller om. Den meste pålitelige kilde av Hadith var de menn som elsket og fryktet Allah mest. Den viktigste innsamlingene av Hadith, var av Imam al-Bukhari og Salih Muslim, ble samlet rundt hundre og tjue år etter profeten Muhammeds død, fred og velsignelser fra Allah være med ham, og dekker hver aspekt av hans liv og kunnskap. Hadith er en nødvendig del av læren fra Muhammad, fred og velsignelser fra Allah være med ham. Det var fra disse samlinger av samtidige øyevitne redegjørelser at Imam al-Bukhari og Salih Muslim sanket.

I tillegg til de Hadith som viser til Jesus, er det også mange Muslim tradisjoner som gir redegjørelse for utsagn og handlinger av Jesus. Disse ble opprinnelig samlet sammen av de tidligere tilhengerne av Jesus, spesielt disse som spredde seg til Arabia og Nord Afrika. Når profeten Muhammad, fred og velsignelser fra Allah være med ham, kom, omfavnet mange av etterfølgerne av disse tilhengerne Islam. De opprettholdt alle beretninger som de hadde om Jesus som hadde forutsa profeten Muhammads, fred og velsignelser fra Allah være med ham, komme. Disse tradisjonene ble videreført fra generasjon til generasjon av muslimer, og mange av dem samlet til slutt sammen i Tha'labis **Historier fra Profetene** og i Al-ghazzalis **Fornyelse av Livet – transaksjons Vitenskap**. Det er betydningsfullt å se hvordan disse tradisjonene gir et klart og enstemmig bilde av asketiske profet som forberedte veien for den endelige budbringeren:

Ka'b al-Akbar sa: Jesus, sønn av Maria, var en rødmusset mann, som hellet mot hvit; han hadde ikke langt hår, og han salvet aldri sitt hode. Jesus brukt å gå barbeint, og han eide ikke noen hus eller pryd, eller varer, eller klær, eller provisjoner unntatt dagens mat. Uansett hvor solnedgang kom, han stillte opp sine føtter til bønn frem til morgenen kom. Han kurerte de født blinde og spedalske og vekket de døde ved Allahs tillatelse og fortalte sitt folk hva de spiste i deres hus og hva de lagret for morgendagen, og han gikk på vannet i sjøen. Hans hode var ugredd og hans ansikt var lite; var han en asket i verdenen, lengselsfull for den neste verdenen og ivrig med tilbedelse av Allah. Han var en pilegrim på jorden inntil jødene søkte ham og ønsket å drepe ham. Da hevet Allah ham opp til himmel; og Allah vet best.

Malik, sønn av Dinar, sa: Jesus, fred være med ham, og disiplene med ham passerte kadaveret av en hund. En disippel sa, “Hvilken stank lager denne hunden!” Da han, (velsignelser og fred være med ham), sa, “Hvor hvite er dens tenner!”

Det berettet med autoritet fra Ma'ruf al Karkhi at Jesus, fred være med ham, sa, “Husk bomull når det anbringes over dine øyne.”

I en tradisjon (sies det) at Jesus, sønn av Maria, fred være med ham, møtte en mann og sa til ham, “ Hva er det du som gjør?” Han svarte, “Jeg vier meg selv til Gud.” Han sa, “Hvem gir deg hva du trenger?” Han sa, “Min bror.” (Jesus) sa, “Han er mer inderlig mot Allah enn deg.”

Jesus, sønn av Maria, fred være med ham, sa: “Verden består av tre dager: gårsdagen som har passert, fra hvis du ikke har noe i din hånd; morgendagen som du ikke kjenner om du vil nå den eller ikke; og i dag som du er, så benytter deg av den.”

Disiplene sa til Jesus, fred være med ham, “ Hvordan har det seg at du går på vannet og vi kan ikke?” Da sa han til dem, “ Hva tenker dere om dinarer og dirham?” (pengestykker). De svarte, “ De er gode.” Han sa, “Men de og gjørme er like for meg.”

Når Jesus ble spurt, “ Hvordan har du det denne morgen?” ville han svare, “Maktesløs til å komme i forkjøpet hva jeg håper, eller utsette hva jeg frykter, bundet av mitt arbeide, med all mitt gode i en annens hånd. Der er ikke noen fattigere mann enn jeg.”

Og han sa også, “Verden er både søken og søkt. Han som søker den neste verdenen, denne verdenen søker ham til hans forsyninger i denne er komplett; og han som søker denne verden, den neste verdenen søker ham inntil døden kommer og griper ham om halsen.”

Hvis du ønsker, kan du følge ham som var Ånd og Ordet, Jesus, sønn av Maria, fred være med ham, for han brukt å si, “Mitt krydder er sult, min undertøy er frykt for Allah, min yttertøy er ull, min ild om vinteren er strålene fra sola, min lampe er månen, min ridedyr er mine føtter, og min mat og frukt er hva det jorden frembringer (i.e. uten dyrking). Om natten har jeg ikke noe, og om morgenen har jeg ikke noe, likevel er det ingen på jorden rikere enn jeg.

Jesus, fred være med ham, sa, “ Han som søker etter verdenen er som en som drikker sjøvann; jo mere han drikker, det mere hans tørst øker, til det dreper ham.”

Det fortelles at Messias, fred være med ham, som passerte på hans vandring en mann sovende pakket inn i sin kappe; da vekket han ham og sa, “O sovende, stå opp og lovprise Allah! Opphøyd er Han!” Da sa mannen, “ Hva vil du vil ha fra meg? Sant har jeg overlatt verden til dets folk.” Slik sa han til ham, “Sov da, min venn.”

Obaid, sønn av ’Omar, sa, Messias, sønn av Maria, fred være med ham, brukte bære klær av hår, og spise ville frukter, og han hadde ikke noen sønn som kunne dø, og ingen hus å få rasert, og han lagret ikke opp noe for morgendagen. Han sov der hvor aftenen nådde ham.

Jesus, Messias, fred være med ham, brukte ikke å ta noe med ham, uten en kam og en krukke. Da så han en mann som kjemmet sitt skjegg med fingrene, så han kastet kammen; og han så en annen drikke fra elven fra håndflatene av hans hender, dermed kastet han krukken.”

Jesus, fred være med ham, sa til disiplene, “Ta de steder for tilbedelse som hjem og husene som hvilesteder; og spis ville grønnsaker og drikk rent vann, og slippe bort trygt fra verden.”

Jesus, sønn av Maria, fred være med ham, sa, “I de siste dager vil der være lærde menn som underviser i avholdenhet i verden men er ikke avholdne selv, som undervise menn i å ta glede i den neste verdenen men vil ikke ta glede i den selv, og som vil advare menn mot å komme sammen med herskerne men ikke avholde seg selv. De søker seg nær de rike og holder seg langt fra de fattige; de vil behage store menn men vil vike tilbake fra ydmyke menn. Disse er djevelens brødre og fiendene av den Barmhjertige.”

Det følgende er berettet med autoritet fra Janir, med autoritet fra Laith. En mann fulgte Jesus, sønn av Maria, fred være med ham, og sa, “Jeg vil være med deg og følge deg.” Så de drar av sted og kom til bredden av en elv og sitter ned for frokost; og de hadde tre brød. De spiste to brød, og et tredje brød var igjen. Da reiste Jesus, fred være med ham, seg opp og drog til elven og drakk, etter det returnerte han, men fant ikke brødet; så han sa til mannen, “Hvem tok brødet?” Han svarte, “Jeg vet ikke.” Da satte han av sted med hans ledsager og så en gaselle med to av hennes unger. Fortelleren sier, han kalte en av dem og det kom til ham; da skar han dets hals og stekte deler av det, og han og den mannen spiste. Da sa han til den unge gasell, “Så opp, ved tillatelsen fra Allah.” Når det steg opp og forsvant, sa han til mannen, “Jeg spør deg ved Ham som viste deg dette tegn, hvem tok brødet?” Han svarte, “Jeg vet ikke.” Etterpå kom de til et elveleie med vann i det og Jesus tok mannens hånd og de gikk på vannet. Da de hadde krysset, sa han til ham, “Jeg spør deg ved Ham som viste deg dette tegn, hvem tok brødet?” Han svarte, “Jeg vet ikke.” Da kom de til en ørken og satte seg, og Jesus, fred være med ham, begynte å samle jord og en haug av sand, deretter sa han, “Bli til gull, ved tillatelse av Allah, Opphøyd er Han!” Det ble til gull, og han delte det i tre deler og sa, “En tredjedel er for meg, en tredjedel for deg, og en tredjedel for ham som tok brødet.” Da sa han, “Jeg er den som tok brødet.” Han sa, “Det er alt ditt.” Jesus, fred være med ham, forlot da ham. To menn kom til ham i ørkenen mens han hadde rikdommen med seg og ønsket å ta det fra ham og drepe ham. Han sa, “ Det er blant oss i tredjedeler; så send en av dere til landsbyen for å kjøpe mat for oss å spise.” Fortelleren sa: De sendte en av dem, og han som ble sendt sa til seg selv, “ Hvorfor skal jeg dele denne rikdommen med disse mennene? Jeg blander gift i denne maten og drepe dem og tar rikdommen selv.” Slik gjorde han det. Og disse to mennene sa, “ Hvorfor skal vi gi denne mannen en tredjedel av rikdommen? Når han returnerer dreper vi ham, og deler rikdommen mellom oss.” Fortelleren sa: Så da han returnerte drepte de ham og spiste maten og døde; og den rikdommen forble i ørkenen med de tre mennene ligge døde ved siden av. Da Jesus, fred være med ham, passerte dem i denne situasjon og sa til sine følgesvenner, “Dette er verden, derfor vokte deg for den.”

Det fortelles at Jesus, fred være med ham, passerte tre personer hvis kropper var svunnet inn og som var bleke og sa, “ Hva har brakt dere til hva jeg ser?” De svarte, “Frykt for Lidenskapen.” Han sa, “ Det er Allahs plikt å gjøre trygg ham som frykter.” Etterpå forlot han dem og kom til enda en tre, og se! de var i større avmagring og blekhet, så han sa, “Hva har brakt dere til hva jeg ser?” De svarte, “Begjær for Hagen.” Han sa, “ Det er Allahs plikt å gi dere hva dere håper for.” Etter at han forlatt dem og kom til enda tre, og se! de var i enda større avmagring og blekhet som om speil av lys var over deres ansikter, så han sa, “ Hva har brakt dere til hva jeg ser?” De svarte, “ Vi elsker Allah, Stor og Strålende er Han.” Han sa, “Dere er de som er nærmest til Allah; dere er de som er nærmest til Allah; dere er de som er nærmest til Allah.”

Det følgende er berettet med autoritet Muhammad, sønn av Abu Musa, angående Jesus, sønn av Maria, fred være med ham, at han passerte en hardt plaget mann og behandlet ham godhjertet og sa, “Å Allah, jeg bønnfaller Deg å lege ham.” Da åpenbarte Allah,

som Opphøyet er Han, til ham, “Hvordan kan jeg helbrede ham fra noe som jeg helbreder ham?”

Det forteller om Jesus, fred være med ham, en dag passerte en bakke som han så en celle i. Han nærmet seg det og fant i den en from man hvis rygg var bøyd, hvis kropp var avmagret, og i som sin selvtukt hadde nådd dens ytterste grenser. Jesus hilste ham og undret seg på hans bevis (for hengivenhet) som han så. Derfor sa Jesus til ham, “ Hvor lenge har du vært på dette sted?” Han svarte, “I sytti år har jeg spurt Ham om en ting som Han ikke har bevilget meg ennå. Kanskje kan du, O Ånd fra Allah, be for meg angående det; da muligens det bevilges.” Jesus sa, “ Hva er ditt behov?” Han svarte, “Jeg spurte Ham å la meg smake mengden av et atom av Hans rene kjærlighet.” Jesus sa til ham, “Jeg skal be til Allah for deg om det.” Så han bad for ham den natt, og Allah, Opphøyet er Han, som åpenbarte til ham, “Jeg har akseptert din forbønn og bevilget din anmodning.” Jesus, fred være med ham, returnerte til ham til det stedet etter noen dager for å se hvilken tilstand den fromme man var i, og så at cellen var falt ned og en stor sprekk var kommet fram i grunnen under den. Jesus, fred være med ham, dro ned i den sprekken og dro noen kilometer inn i den og fant den fromme mannen i en hule under den åsen stående med øyne som stirret og hans munn åpen. Da er Jesus, fred være med ham, hilste ham, men han gav ham ikke noe svar. Mens Jesus undret seg på hans tilstand, noen ropte til ham, “O Jesus, han spurte Oss etter noe som et atom av Vår rene kjærlighet, og Vi visste at han var ikke sterk nok for det, derfor gav Vi ham en syttiende del av et atom, og han er fortumlet i det; så hvordan ville det vært om Vi gav ham mere enn det?”

Abd'allah bin Umar rapporterte at Allahs budbringer, fred og velsignelser fra Allah være med ham, sa, “I går kveld fant jeg meg selv i et syn av Kaba og så en rødmusset mann den mest staselige av det du kan tenke deg, med det vakreste av hår du kan tenke deg. Han hadde kjemmet det ut, og det dryppet av vann. Han lente seg på skuldrene av to menn og gikk rundt Huset. Da jeg spurte hvem han var, ble jeg fortalte at han var Messias, sønn av Maria. ..”
(Fra Bukhari og Muslim)

Abu Huraira rapporterte at Allahs budbringer, fred og velsignelser fra Allah være med ham, sa, “Ved Ham i hvis hånd min sjel er, sønnen av Maria vil snart tre ned blant dere som en rettferdig dommer. Han bryter kors, dreper svin og avskaffer jizya (en skatt betalt av et fellesskap som aksepterer beskyttelse av en muslimsk hersker men hvis medlemmer ikke tar imot Islam), og rikdom vil strømmer frem i slik et omfang som ingen akseptere den, og en sajda, (posisjonen i en muslimsk bønn hvor pannen plasseres på bakken), vil være bedre enn verden og hva den inneholder.” Abu Huraira brukte si: Les opp om du ønsker, *“Ikke et av skriftens folk vil unnlate å tro på ham før hans død. ..” - Koranen 4. 159* (Fra Bukhari og Muslim)

Abd'allah bin Amr rapporterte at Sayyidina Muhammad, fred og velsignelser fra Allah være med ham, sa, “Jesus, sønn av Maria vil stige ned til jorden, gifter seg, få barn, og forbli i førtifem år, etter at han dør og begraves sammen med meg i min. Senere vil Jesus, sønn av Maria, og jeg oppstår fra en grav mellom Abu Bakr og “Umar.”
(Ibn al-Jauzi formidlet det i *Kitab al-Wafa’*).

Abu Huraira rapporterte at Allahs budbringer, fred og velsignelser fra Allah være med ham, sa, “Jeg er det nærmeste av slekt Jesus, sønn av Maria, har i denne verdenen og den neste. Profetene er brødre, sønner av en far ved hans koner.

Deres mødre er forskjellige, men deres religion er en. Der vært ingen profet mellom oss.”
(Fra Bukhari og Muslim)

I denne berømte uttalelsen, den siste av profetene og budbringerne, vår mester Muhammed, fred og velsignelser fra Allah være med ham, oppsummerte det hele slik:

Profetene er brødre: de er alle like; der er ingen forskjell mellom dem.

Sønner av en far: de erklærer alle en doktrine - La ilaha il'allah. Der er ikke noen gud bare Allah, den Ene. Ingenting er kan tilknyttes Ham i Hans Guddommelighet.

Deres mødre er forskjellige: hver Profet har blitt sendt til et spesielt folk til en bestemt tid. Profeten av enhver tid har åpenbart til ham en Sunna, eller livsførsel, en fremgangsmåte, et sosialt mønster som hans samfunn kunne leve etter. Når en ny profet kom til et folk, brakte han en ny form av denne Sunna i samsvar med den nye tidsalder. Dette er *Sharia* eller Profetenes Vei. Følgelig er det med Sayyidina Muhammad, fred og velsignelser fra Allah være med ham, komme, at den Guddommelige Overføring er komplett. Budbringerskapet er forseglet i den siste åpenbarte Bok, den *Strålende Koranen*.

Profetskapet er forseglet med denne Sharia og Sunna av den medlidende profeten, Muhammad, fred og velsignelser fra Allah være med ham.

Vitenskapen om tilbedelse, i seg selv middelet til kontakt med Allah, er forseglet i Boken og Sunna av de første av Adams sønnene, fred være med ham. Livsførsel til Jesus, profet av Islam, er over. Livsførsel til Muhammad, profet av Islam, har begynt.

Dette vers i Koranen avslører at denne enorme materie er komplett:

> **Denne dagen har jeg gjort fullkomment deres leve - oppskrift for dere,**
> **og fullført Min gunst til dere, og valgt for dere som leve –**
> **oppskrift, AL-ISLAM.**

Kapittel referanser

Kapittel 1

1) The Apostolic Fathers, EJ. Goodspeed.
2) Articles of the Apostolic Creed, Theodore Zahn, pp. 33-37.
3) Tetradymus, John Toland.
4) Outline of the History of Dogma, Adolf Harnack.
5) What Is Christianity?, Adolf Hamack, p. 20.
6) The Jesus Report, J. Lehman (quoting from Krewz Verlag, Stuttgart, 2nd ed., 1960, p. 112).
7) Articles of the Apostolic Creed, Theodore Zahn.
8) Erasmi Epistolai, 1334 ed., P.S. Alien, V, pp. 173-92.

Kapittel 2

1) The Jesus Report, J. Lehman, pp. 14-15.
2) The Wilderness Revolt, Bishop Pike, p. 101.
3) The Dead Sea Scrolls, Edmund Wilson.
4) The Death of Jesus, Joel Carmichael, p. 141.
5) The Dead Sea Scrolls, Edmund Wilson, p. 94.
6) The Death of Jesus, Joel Carmichael, p. 139.
7) The Jesus Scroll, D. Joyce, p. 126.
8) The Nasareerne, John Toland, p. 18.
9) The Life of Jesus, Carveri.

Kapittel 3

1) The Nasareerne, John Toland, pp. 6-8.
2) Spicilegium i (ex Cod. Barocc. 39), Grabe.
3) The Nasareerne, John Toland, pp. 15-16.
4) The Apostolic Fathers, E. J. Goodspeed, p. 266.

Kapittel 4

The Apostolic Fathers, Edgar J. Goodspeed.

Kapittel 5

1) The Kingdom of God and Primitive Christian Belief, Albert Schweitzer, p. 149.
2) Lebuch II, Heinrich Hoizmann, pp. 256, 376.
3) The Jesus Report, Johannes Lehman, p. 123.
4) The Beginning of the Christian Church, Hanz Lietzman, p.104.
5) Paul and His Interpreters, Albert Schweitzer, p. 198.
6) The Nasareerne, John Toland, p. 6 (preface).
7) A History of Christianity in the Apostolic Age, A.C. MacGiffert, pp. 216, 231, 424-5.
8) Quoted in The Jesus Report, Johannes Lehman, p. 126.
9) Quoted in The Jesus Report, Johannes Lehman, p. 127.
10) Quoted in The Jesus Report, Johannes Lehman, p. 128.
11) The Nasareerne, John Toland, pp. 73-76.

Kapittel 6

1) Constantine the Great, J.B. Firth, pp. 190-191.

2) A History of the Eastern Church, A.R. Stanley, p. 94.
3) A History of Christianity in the Apostolic Age, A.C. MacGiffert, p. 172.
4) The Donatist Church, W.H.C. Frend, p. 153.
5) The Donatist Church, W.H.C. Frend, p. 164.
6) The Donatist Church, W.H.C. Frend.
7) The Donatist Church, W.H.C. Frend.
8) The Donatist Church, W.H.C. Frend.
9) Constantine the Great, J.B. Firth.
10) Constantine the Great, J.B. Firth.
11) The Donatist Church, W.H.C. Frend, p. 164.
12) The Donatist Church, W.H.C. Frend p. 326.
13) John 14.28, The Bible.
14) Constantine the Great, J.B. Firth.
15) Constantine the Great, J.B. Firth.
16) Constantine the Great, J.B. Firth.
17) Constantine the Great, J.B. Firth.
18) Constantine the Great, J.B. Firth.
19) The Council of Nicea, J. Kaye, pp. 23-25.
20) Constantine the Great, J.B. Firth, p. 60.
21) Arius, Prof. Gwatkin.
22) Arius, Prof. Gwatkin.
23) Arius, Prof. Gwatkin.
24) Tetradymus, J. Toland.
25) Tetradymus, J. Toland.
26) Tetradymus, J. Toland.
27) Tetradymus, J. Toland.
28) Tetradymus, J. Toland.
29) A History of Christianity in the Apostolic Age, A.C. MacGiffert.
30) The Condemnation of Pope Honorius, John Chapman.
31) The Condemnation of Pope Honorius, John Chapman.
32) The Condemnation of Pope Honorius, John Chapman.

Kapittel 7

1) The Hunted Heretic, R.H. Bainton.
2) A History of Unitarianism, E.M. Wilbur.
3) Challenge of a Liberal Faith, G.N. Marshall.
4) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace.
5) Rise of the Dutch Republic, Motley.
6) The Epic of Unitarianism, D.B. Parke, pp. 5-6.
7) Treatises Concerning the Mohametons, A. Reland, pp. 215-223.
8) Francis David, W.C. Gannett.
9) Francis David, W.C. Gannett.
10) A History of Unitarianism, E.M. Wilbur.
11) Francis David, W.C. Gannett.
12) Francis David, W.C. Gannett.
13) Francis David, W.C. Gannett.
14) A History of Unitarianism, E.M. Wilbur, p. 78.
15) Treatises Concerning the Mohametons, A. Reland, p. 190.
16) Francis David, W.C. Gannett.
17) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace.
18) A History of the Reformation in Poland, Lubinietski.
19) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace.

20) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace.
21) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace, Introduction, p. 79.
22) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace, p. 44.
23) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace, p. 45.
24) Historical and Critical Reflections Upon Mohametonism and Socianism, A. Reland.
25) The Nasareerne, John Toland.
26) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
27) Anti-trinitarian Biographies, III, A. Wallace.
28) Anti-trinitarian Biographies, HI, A. Wallace.
29) The Religion of the Protestants, W. Chillingworth.
30) The Religion of the Protestants, W. Chillingworth.
31) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
32) True Opinion Concerning the Holy Treenigheten, J. Biddle.
33) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
34) The Epic of Unitarianism, D.B. Parke, pp. 31-32.
35) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
36) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
37) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
38) The Christian Doctrine, J. Milton.
39) The Christian Doctrine, J. Milton.
40) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
41) The Christian Doctrine, J. Milton.
42) The Christian Doctrine, J. Milton.
43) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace, p. 428.
44) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace, p. 438.
45) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
46) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
47) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace, p. 517.
48) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
49) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
50) Anti-trinitarian Biographies. Ill, A. Wallace.
51) The Epic of Unitarianism, D.B. Parke, p. 46.
52) The Epic of Unitarianism, D.B. Parke, p. 47.
53) A List of False Reading of the Scripture, T. Lindsey.
54) Two Dissertations, T. Lindsey.
55) Memoirs of Dr. Priestly, J. Priestly.
56) Memoirs of Dr. Priestly, J. Priestly, p. 76.
57) Memoirs of Dr. Priestly, J. Priestly, p. 89.
58) The Epic of Unitarianism, D.B. Parke, p. 48.
59) A History of the Corruptions of Christianity, J. Priestly.
60) The History of Jesus Christ, J. Priestly.
61) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace.
62) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace.
63) A History of Unitarianism, E.M. Wilbur, p. 424.
64) A History of Unitarianism, E.M. Wilbur.
65) Anti-trinitarian Biographies, A. Wallace.
66) The Epic of Unitarianism, D.B. Parke.
67) Challenge of a Liberal Faith, G.N. Marshall.
68) A History of Unitarianism, E.M. Wilbur.

Kapittel 8

1) A Christian Introduction to Religions of the World, J.G. Vos, pp. 66-67.

2) A Christian Introduction to Religions of the World, J.G. Vos, p. 27.
3) The World's Religions, N. Anderson, p. 232.
4) “1984”, G. Orwell, p. 220.
5) Christianity on Trial, I, Colin Chapman, pp. 32-33.
6) Time Magazine, May 24th, 1976, pp. 42-43.
7) Christianity on Trial, I, Colin Chapman, p. 37.
8) Christianity on Trial, I, Colin Chapman, pp. 51-52.
9) Time Magazine, May 24th, 1976, p. 46.
10) Christianity on Trial, I, Colin Chapman, p. 63.
11) Christianity on Trial, I, Colin Chapman, p. 74.
12) Christianity on Trial, I, Colin Chapman, p. 61.

Bibliografi

The Qur'an

The Hadith of al-Bukhari and Muslim

The Bible

'Abd al-Qadir as-Sufi, The Way of Muhammad, Diwan Press, 1975.
Alton, Religious Opinions of Milton, Locke, and Newton, 1833.
Allegro, The Dead Sea Scrolls.
Anderson, Norman, The World's Religions, 1975.
Apuleius, Lucius, Metamorphosis - The Golden Ass, (translated by T. Taylor), 1822.

Backwell, R.H., The Christianity of Jesus, 1972.
Bainton, R.H., Hunted Heretic, 1953.
Beattie, The New Theology and the Old, 1910.
Becker, The Dead Sea Scrolls.
Begin, Menachem, The Revolt. The Story of the Irgun. (translated by Samuel Karr).
Belloc, J.H.D., An Open Letter on the Decay of Faith, 1906.
Biddle, John, The Opinion Concerning the Holy Treenigheten (XII Arguments), 1653.
Bigg, The Origin of Christianity, 1909.
Blackncy, E.H., The Problems of Higher Criticism, 1905.
Brown, David, The Structure of the Apocalypse, 1891.
Brown, W.E., The Revision of the Prayer Book - A Criticism, 1909.
Bruce, Frederick, Jesus and Christian Origins Outside the New Testament, 1974.
Bruce, F.F., The New Testament Documents, 1943.
Bruce, F.F., The Books and the Parchments, 1950.
Burnet, Gilbert, An Abridgement of the History of the Reformation.
Bury, Arthur, The Naked Gospel, 1699.

Carmichael, Joel, The Death of Jesus, 1962.
Carnegie, W.H., Why and What I Believe in Christianity, 1910.
Cary, Parsons and Pagans - An Indictment of Christianity, 1906.
Celsus, Arguments of Celsus (translated by Lardner), 1830.
Chadwick, H., Alexandrian Christianity, 1954.
Chadwick.H., The Early Church, 1967.
Channing, W.E., The Character and Writing of Milton, 1826.
Channing, W.E., The Superior Tendency of Unitarianism, 1831.
Channing, W.E., The Works of Channing, 1840-1844.
Chapman, Colin, Christianity on Trial, 1974.
Chapman, John, The Condemnation of Pope Honorius, 1907.
Charles, R.H., The Book of Jublilees, 1917.
Charles, R.H., The Apocrypha and Pseudo-Epiapapha of the Old Testament.
Chesterton, G.K., Orthodoxy, 1909.
Chillingworth, W., The Religion of the Protestants.
Clarke, Samuel, The Bible, 1867.
Clodd, Edward, Gibbon and Christianity, 1916.
Cooke, Rev., Reply to Montgomery, 1883.'

Cooke, Rev., True to Himself, 1883.
Corelli, Marie, Barnabas - A Novel, 1893.
Corelli, Marie, Council of Nicea and St. Athanasius, 1898.
Cox, Edwin, The Elusive Jesus.
Craver, Marcello, The Life of Jesus, 1967.
Cross, Frank Moore, The Ancient Library of Qumran and Modem Biblical Studies.
Culligan, The Arian Movement, 1913.
Cummins, G.D., The Childhood of Jesus, 1972.
Cunningham, Francis, A Dissertation on the Books of Origin Against Celsus, 1812.
Curll, Edward, Historical Account of the Life of John Toland, 1728.

Davies, W.D., Paul and Rabbinic Judaism.
Dinwiddie, The Times Before the Reformation, 1883.

Disciple, Gospel of the Holy Twelve.
DuPont-Sommer, The Jewish Sect of Qumran and the Essenes, (translated by R.D. Bamett).

Emlyn, T., An Humble Enquiry into Scripture, 1756.
Everett, C.C., Theism and the Christian Faith.
Eusebius, Church History - Life of Constantine the Great, (translated by MacGiffert), 1890.
Eusebius, The Ecclesiastic History, 1847.
Eusebius, A Select Library of Nicene and post-Nicene Fathers of the Christian Church, (translated by A.C. MacGiffert, Ph.D.), 1890.

Firth, J.B., Constantine the Great, 1890.
Frazer, W., The Golden Bough.
Frend, W.H.C., The Early Church.
Frend, W.H.C., Persecution in the Early Church.
Frend, W.H.C., An Address to the Inhabitants of Cambridge, 1788.
Frend, W.H.C., The Rise of the Monophysite Movement.
Frend, W.H.C., Coulthurst's Blunders Exposed, 1788-89.
Frend, W.H.C., The Donatist Church.
Froude, The Life and Letters of Erasmus, 1916.

Gannett, D., Francis David, Founder of Unitarianism, 1914.
Gibbon, E., Christianity, 1930.
Gibbon, Edward, Decline and Fall of the Roman Empire, 1909-1914.
Gibson, J.M., Inspiration and Authority of the Holy Scriptures.
Glover, T.R., Jesus of History, 1919.
Goodspeed, E.J., The Letter of Barnabas, 1950.
Goodspeed, E.J., The Apostolic Fathers, 1950.
Gordon, Alexander, Heresy.
Grant & Fridman, The Secret Sayings of Jesus, 1960.
Green, Sir Isaac Newton's Views, 1871.
Guthrie, D., A Shorter Life of Christ, 1970.
Gwatkin, Arius.

Hall, L., The Continuity of Revelation, 1908.

Harnack, Adolf, Christianity and History, (translated by Saunders), 1900.
Harnack, Adolf, Outlines of the History of Dogma, 1900.
Harnack, Adolf, What is Christianity? 1901.
Harris, J.R., Celsus and Aristedes, 1921.
Hay, J.S., Heliogabalus, 1911.
Haygood, A.G., The Monk and the Prince, 1895.
Hayne, S., The General View of the Holy Scripture, 1607.
Haines, Religious Persecution.
Harwood, P., Priestly and Unitarianism, 1842.
Hastings, Dictionary of Christ and the Gospel.
Heinimann, John Toland, 1944.
Hermes, Hermes - A Disciple of Jesus, 1888.
Hort, F.J.A., Six Lectures on the Ante-Nicene Fathers, 1895.
Hone, W., The Apocryphal New Testament, 1820.
Huddleston, Toland's History of the Druids, 1814.
Hunt, Jesus Christ, 1904.
Hynes, S., The Manifesto, 1697.

Jan, John Hus - His Life, 1915.
Josephus, The Works of Flavius Josephus, (translated by William Whitson), 1840.
Joyce, D., The Jesus Scroll, 1973.

Kamer, H.A.F., The Spanish Inquisition, 1965.
Kaye, J., The Council of Nicea, 1853.
Kaye, J., The Ecclesiastic History of the 2nd Gf 3rd Centuries, 1893.
Kaye, J., The Sermons, 1850.
Kaspary, J., The Life of the Real Jesus, 1904.
Kaspary, J., The Origin, Growth, and Decline of Christianity, 1904-10.
Kelly, J.N.D., Early Christian Creeds, 1949.
Kirkgaldy, The New Theology and the Old, 1910.
Knight, The Life of Faustus Socianus, (translated by Biddle), 1653.
Knox, W.L., The Sources of the Synoptic Gospels, 1953.
Konstantinides, Saint Barnabas, 1971.

Lardner, N., A History of Heretics, 1780.
Lardner, N., Two Schemes of Treenigheten, 1829.
Latourette, K.C., A History of the Expansion of Christianity, 1953.
Leany, A.R.C., The Dead Sea Scrolls.
Leany, A.R.C., The Rule of Qumran.
Lehman, Johannes, The Jesus Report, 1972.
Lietzman, Hanz, The Beginning of the Christian Church, 1949.
Lietzman, Hanz, A History of the Early Church, 1961.
Lindsey, T., Two Dissertations, 1779.
Lindsey, T., An Historical View of the State of Unitarian Doctrine, 1783.
Lindsey, T., A List of False Readings of the Scripture, 1790.
Lubinietski, A History of the Reformation in Poland.

Major, John, “Sentences”.
Marshall, G.N., Challenge of a Liberal Faith, 1966.
Marshall, G.N., Understanding of Albert Schweitzer, 1966.
Madden, Life and Martyrdom of Savonarola, 1854.

Masters, John, Baptismal Vows, or the Feast of St. Barnabas, 1866.
Mellone, S.H., Unitarianism and the New Theology, 1908.
Miller, F., The History of the Jewish People in the Age of Jesus Christ.
Milton, J., Treatise of Civil Power.
Milton, J., The Christian Doctrine, 1825.
Motley, Rise of the Dutch Republic.
Mowry, Lucetta, The Dead Sea Scrolls and the Early Church.
Murray, G.G.A., Five Stages of Greek Religion.
MacGiffert, The Apostles' Creed, 1902.
MacGiffert, The God of the Early Christians, 1924.
MacGiffert, A History of Christianity in the Apostolic Age, 1897.
MacLachlan, The Religious Opinions of Milton, Locke, and Newton, 1941.

Newman, A., Jesus (with a preface by Dr. Schmeidal), 1907.
Newman, J.H., Arianism of the Fourth Century, 1833.
Newton, Sir Isaac Newton Daniel, 1922.

Oxyrhynchus, New Sayings of Jesus and Fragments of a Lost Gospel, (translated by B.P. Grenfell & A.S. Hunt), 1897.

Patrick, John, The Apology of Oregin in Reply to Celsus, 1892.
Parke, D.B., The Epic of Unitarianism, 1957.
Pike, E.R., Spiritual Basis of Nonconformity, 1897.
Vike,J.A., If This Be Heresy, 1967.
Pike, J.A., Time for Christian Candour, 1965.
Pike.J.A., The Wilderness Revolt, 1972.
Priestly, Joseph, A General History of the Christian Church, 1802.
Priestly, Joseph, A History of the Corruption of Christianity, 1871.
Priestly, Joseph, History of Jesus Christ, 1786.
Priestly, Joseph, Memoirs of Dr. Priestly, 1904.
Priestly, Joseph, Socrates and Jesus, 1803.
Priestly, Joseph, Three Tracts, 1791.
Priestly, Joseph, Dr. Priestly's Catechism, 1796.
Priestly, Joseph, A New Song, 1876.
Puccinelli, P., Vita de S. Barnaba Apostolo.

Quick, Murid, The Story of Barnabas.

Reland, Adrian, Historical and Critical Reflections upon Mohamedanism and Socialism, 1712.
Rice, D.T., Byzantine Art, 1954.
Robinson, J.A., Barnabas, Hermas and the Didache, 1920.
Robinson, J.A.T., Honest to God, 1964.
Robinson, J.M., The New Quest of the Historical Jesus, 1959.
Robinson, J.M., Problem of History in Mark, 1957.
Robertson.J.M., The Historical Jesus, 1916.
Robson, Rev. James, Christ in Islam, 1929.
Ruinus, Commentary on the Apostles' Creed, 1955.
Ryley, G.B., Barnabas, or the Great Renunciation, 1893.

Sandmel, S., We Jews and Jesus, 1973.
Santucci, L., Wrestling with Jesus, 1972.

Sanday, Outlines of the Life of Christ.
Savonarola, Verity of Christian Faith, 1651.
Schmiedel, P.W., Jesus in Modern Criticism, 1907.
Schokel, L.A., Understanding Bibical Research, 1968.
Schweitzer, Albert, Christianity and the Religions of the World, 1923.
Schweitzer, Albert, The Mysticism of Paul the Apostle, 1953.
Schweitzer, Albert, The Kingdom of God and Primitive Christianity, 1968.
Schweitzer, Albert, The Philosophy of Civilization, 1946.
Schweitzer, Albert, A Psychiatric Study of Jesus, 1958. ^
Schweitzer, Albert, The Story of Albert Schweitzer.
Spark, Unitarian Miscellany.
Spark, Christian Reformer.
Stanley, A.P., The Eastern Church, 1869.
Stanley, A.P., The Athanasian Creed, 1871.
Stanley, A.P., Lectures on the History of the Eastern Church, 1883.
Stevenson, J., Creeds, Councils, and Controversies.
Stevenson, J., Studies in Eusebius, 1929.
Stevenson, J., The New Eusebius.

Taylor, John, The Scriptural Doctrine of Original Sin.
Taylor, John, A History of the Octagon Church.
Thomas-A-Kempis, Imitation of Christ, (translated by John Wesley). 1903.
Thompson, E.A., Goths in Spain, 1969.
Toland, John, Hypathia, 1753.
Toland, John, Nasareerne, 1718.
Toland, John, Theological and Philosophical Works, 1732.
Toland, John, Tetradymus.
Towgood, Serious and Free Thoughts on the Present State of the Church.

Vermas, G., Jesus, the Jew, 1973.
Vos, J.G., A Christian Introduction to Religions of the World, 1965.

Wallace, Antitrinitarian Biographies, 1850.
Warchaurr, J., Jesus or Christ?, 1909.

Warfield, B.B., Jesus or Christ?, 1909.
Wilbur, E.M., A History of Unitarianism in Transylvania, England, and America.
Williamson, G.A., The History of the Church, 1965.
Williamson, G.A., The Jewish War, 1959.
Wilson, E.M., The Dead Sea Scrolls, 1969.
Wisaart, H.S., Socialism and Christ, the Great Enemy of the Human Race, 1905.
Whittaker, T., The Origins of Christianity, 1933.
Workman, H.B., Persecution in the Early Church, 1960.

Zahn, T., The Articles of the Apostles' Creed, 1899.
Zahn, T., Introduction to the New Testament, 1909.
Zahn, T., Peter, Saint and Apostle, 1889.

Tidskrifter

Christian Examiner, Jan. 1924-Dec. 1925.

Edinburgh Review, Vol. XII, 1825.

Hibbert Journal Supplement, Jesus or Christ, Vol. VII, 1909.

Harvard Theological Review, Theism and the Christian Faith, 1909.

Review Biblique, 1950.

Neale, Samuel, A select series of biographical narratives, etc., Vol. VIII, 1845.

Time Magazine, May 24, 1976.

TIDLIGERE BØKER UTGITT

Jesus, En Profet i Islam, av Muhammad 'Ata ur-Rahim,
oversatt av: Børge B. N. Blåtind, ISBN 82-996880-0-0

Jesu liv, tiden han levde i, hvem var han?
Hva skjedde etter hans død, hvem fulgte ham?
Jesu lære, kontra Paulusi lære, katolikk kontra unitarisk tro?
Her er den historiske forskning, fra en mengde kilder.

30 års forskning for første gang på norsk.

Evangeliet Til Barnabas
oversatt av: Børge B. N. Blåtind, ISBN 82-996880-1-9

Evangeliet etter Barnabas er det eneste kjente overlevende Evangelium, skrevet av en av Jesu disipler, det vil si av en mann som tilbrakte mesteparten av tiden sin i følge med Jesus, under dere tre år han leverte sitt budskap. Han hadde derfor direkte opplevelse og kunnskap om Jesu lære, i motsetning til forfatterne av dere fire aksepterte Evangeliene.

ISLAM, Religionen for alle, av Muhammad Tawfik Ahmed
oversatt av: Børge B. N. Blåtind

Et hefte som gir en god innføring hva religionen Islam er.

Senere vil følge en fantastisk bok som motbeviser Darwin og utviklingslæren. Følg med.

Ta kontakt på email, ris_stavanger@yahoo.no og vi kan sende deg en elektronisk kopi av den bok du mangler.

Børge B. N. Blåtind
Vision Work, Publishing
Postboks 609 Sentrum
4001 Stavanger, Norge

Konto no: 8160 05 93684

Børge Bahr Naseer Blåtind

Jesus – En Profet i Islam

ISBN 82-996880-0-0

2. opplag 2004

Børge B. N. Blåtind
Vision Work, Publishing
Postboks 609 Sentrum
4001 Stavanger, Norge

Konto no: 8160 05 93684

ris_stavanger@yahoo.no

❖❖❖❖❖❖❖

Noen tror at han var en mann, noen tror at han var Gud, andre betrakter ham en myte. Men hvem, og hva var Jesus?

For noen er det et ugjendrivelig og etablert dogma, for noen er det en stor mengde motstridende metafysiske oppspinn, mens for andre er det en “maske” over Jesus ansikt uten noen likhet med hans originale lære. Så hva, og hvor, er religionen til Jesus, mere kjent som kristendom.

Jesus – en Profet i Islam er en rosende prestasjon i å studere Jesus åndelige liv ved bruk av både kristne og muslimske kilder. En skarpsindig lærd studie, den utforsker opprinnelsen til kristendom ved å eksaminere bevisene med grundighet og omsorg, for å skille fakta fra myter, om personen, rollen og statusen av Jesus.

Muhammed ’Ata ur-Rahim tar T. S. Eliots uttalelse at “Kristendom er stadig under tilpasning til noe som kan bli trodd på”, er et steg videre i argumentet at hele filosofien til den Paulinske Kirke er basert på “kompromiss med all midler”. Denne dobbeltenkning (ha to motstridende oppfatninger på en gang) har resultert i “den fortsatte absorbering av kirken inn i kulturen, og en re-absorbering av kulturen inn i den skiftende kirkekulturen”, slik tillater den mange mennesker å “returnere til kristendommen”. Spørsmålet er hvorvidt denne “kristendom” kan med rette sies å representere eller enda til likne, det som Jesus underviste og levde.

I alle disse århundre har det muslimske synspunkt enten blitt utestengt eller nektet Vestens lesere, spesielt til de som bekjenner seg til den kristne tro. Denne fascinerende redegjørelse er en øyeåpner for dem, og disse funn er noe for enhver tenkende person, kristen eller ikke, og bør ikke ignoreres.

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

Til deg kjære leser, enten du vil finne ut hvem Jesus egentlig var, den historiske Jesus, ikke oppfinnelsen Kristus, men profeten Jesus. Her i denne bok vil du finne svaret på det. Samtidig er her all den dokumentasjon du trenger om monoteismen – altså troen på En Gud.

Til deg som mistror kristendommen av i dag, og som ikke synes kirken formidler Jesus Budskap på den rette måte, her vil du og finne all den dokumentasjon du trenger for å kunne sjeldne mellom og se hva som er sannhet.

Forfatteren brukte 30 år på forske frem denne kunnskapen. Gi deg selv den gave å lese hva han kom frem til. Bokliste på alle de bøker og skrifter som underbygger hans forskning er vedlagt. De kan du jo selv etterprøve, den er på ca 200 skrifter og bøker.

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

Børge B. N. Blåtind
Vision Work, Publishing
Postboks 609 Sentrum
4001 Stavanger, Norge

ris_stavanger@yahoo.no

2. opplag 2004
ISBN 82-996880-0-0